Isän Idea

Toiminnallista raamattuopetusta
n. 11–14 -vuotiaille

www.rll.fi

Raamatunlukijain Liitto ry
SCRIPTURE UNION IN FINLAND

Isän Idea

Toiminnallista raamattuopetusta n. 11–14 -vuotiaille

(rastilla merkityt jaksojen ydinosioita)

Johdanto: Mikä Raamattu on? x 4

Osion rakenne
1. Otsikko, raamatunkohta, pointti
2. Ydinopetus lyhyesti
3. Taustaa, termejä, sananselityksiä
4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen
5. Askartelu, leikki, tehtävä
6. Kysymyksiä yhdessä pohdittavaksi
7. Lauluehdotuksia
8. Rukous

VANHA TESTAMENTTI

1. Jumala ja ensimmäiset ihmiset
- Jumala luo ihmisen (1. Moos. 2: 7–8, 18–22) x 9
- Syntiinlankeemus (1. Moos. 3: 1–15) x 12
- Vedenpaisumus (1. Moos. 6: 13–22; 7: 15–24) 15

2. Jumala kutsuu itselleen kansan
- Jumala kutsuu Abrahamin (1. Moos. 12: 1–9) 19
- Jumalan lupaus Abrahamille (1. Moos. 15: 1–6; 17: 1–6) x 22
- Iisak syntyy (1. Moos. 21: 1–8) 25

3. Jumala johdattaa kansaansa: Joosef
- Joosef myydään orjaksi (1. Moos. 37: 2–4, 12–28) x 28
- Joosef Egyptissä (1. Moos. 41: 1–16, 28–40) 31
- Joosefin veljet Egyptissä (1. Moos. 42: 1–8, 17–20) 34
- Suku yhdistyy (1. Moos. 43: 1-5, 15; 45: 1–10) 37

4. Jumala pelastaa kansansa: Mooses .
- Mooses syntyy (2. Moos. 2: 1–10) 41
- Jumala puhuu Moosekselle (2. Moos. 3: 1–10) 44
- Kansa pääsee vapaaksi orjuudesta (2. Moos. 12: 21–28, 37–42) x 47
- Punaisen meren ylitys (2. Moos. 14: 15–29) 51
- Manna ja viiriäiset (2. Moos. 16: 2–26) 54
- 10 käskyä (2. Moos. 19: 1–2, 16–20; 20: 1–20) x 58

5. Vanhan testamentin sankareita
- Joosua (Joos. 1: 1–11) 63
- Debora (Tuom. 4: 4–16) 66
- Gideon (Tuom. 6: 11–16; 7: 1–15) x 70

6. Kuningas Daavid
- Daavid ja Goljat (1. Sam. 17: 1–15, 32–50) 74
- Daavidista tulee koko kansan kuningas (2. Sam. 5: 1–5; 7: 18–24) 78
- Daavidin sotavoitto (1. Aik. 14: 8–17) 81
- Daavidin psalmeja (Ps. 103) x 84

7. Vanhan testamentin profeettoja
- Elia ja Baalin profeetat (1. Kun. 18: 21–39) 88
- Jesaja ennustaa Jeesuksen kärsimyksen (Jes. 53: 1–12) x 91
- Jumala antaa Jeremialle tehtävän (Jer. 1: 4–10) 94
- Daniel leijonien luolassa (Dan. 6: 7–24) 97

© Raamatunlukijain Liitto ry.
Keskikatu 12 A 6
45100 Kouvola

p. 045 1223 664
toimisto@rll.fi
www.rll.fi

UUSI TESTAMENTTI

1. Jeesus syntyy
- Enkeli ilmoittaa Jeesuksen syntymän (Luuk. 1: 26–38) 101
- Jouluyö (Luuk. 2: 1–20) x 104
- Idän tietäjät (Matt. 2: 1–15) 108

2. Jeesus opettaa
- Miten vastustaa pahaa? (Matt. 4: 1–11) 112
- Miten tulla Jumalan lapseksi? (Joh. 3: 1–21) 115
- Suola ja valo (Matt. 5: 13–16) 119
- Rukoileminen (Matt. 6: 5–13) x 122
- Rikkaus (Matt. 19: 16–30) 125
- Taivasten valtakunta (Matt. 13: 31–33, 44–46) 128
- Laupias samarialainen (Luuk. 10: 25–37) 131
- Tuhlaajapoika (Luuk. 15: 11–24) x 135

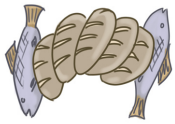

3. Jeesus tekee ihmeitä
- Jeesus parantaa halvaantuneen miehen (Mark. 2: 1–12) x 139
- Jeesus tyynnyttää myrskyn (Mark. 4: 35–41) x 142
- Jeesus kävelee veden päällä (Matt. 14: 22–33) 145
- Viisi leipää ja kaksi kalaa (Luuk. 9: 10–17) 148
- Jeesus herättää Lasaruksen kuolleista (Joh. 11: 17–44) 151

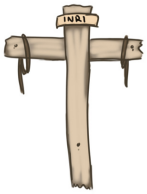

4. Jeesus Messias
- Jeesus ratsastaa Jerusalemiin (Mark. 11: 1–11) 155
- Viimeinen ateria (Matt. 26: 17–29) 158
- Yö Getsemanessa (Luuk. 22: 39–54a) 161
- Jeesus kuolee ristillä (Joh. 19: 14–30) x 164
- Ylösnousemus (Joh. 20: 11–20) x 168
- Jeesus nousee taivaaseen (Ap. t. 1: 1–11) 172

5. Pyhä Henki + seurakunta kasvaa
- Lähetyskäsky (Matt. 28: 16–20) x 176
- Helluntai (Ap. t. 2: 1–17) x 179
- Marttyyri Stefanos (Ap. t. 6: 8–15; 7: 54–60) 182
- Filippos ja etiopialainen hoviherra (Ap. t. 8: 26–40) 186
- Pietari Lyddassa ja Joppessa (Ap. t. 9: 32–43) 189

6. Paavali
- Damaskoksen tiellä (Ap. t. 9: 1–22) x 193
- Paavali ja Barnabas Lystrassa (Ap. t. 14: 8–20) 196
- Paavali ja Silas vankilassa (Ap. t. 16: 16–34) 199
- Paavalin kirje vankilasta (Fil. 1: 12–14; 4: 4–9) 202

7. Jumalan lapsena eläminen
- Syntien tunnustaminen (1. Joh. 1: 8-10) ja Jumalan rakkaus (Room. 8: 31b–35, 38–39) x 206
- Jumalan sotavarustus (Ef. 6: 10–18) 209
- Rakastakaa toisianne (1. Joh. 4: 7–21) ja antakaa toisillenne anteeksi (Kol. 3: 12–14) 212
- Jeesuksen paluu (Matt. 25: 1–13) x 215
- Viimeinen tuomio (Matt. 25: 31–46) 218
- Jumala hallitsee (Ilm. 7: 9–17) x 221

Tekijä: Anu Vuola
Suunnittelu: Anu Vuola, Kirsi Smeds
Kuvat: Jarno Jalonen, Taitto: Kirsi Smeds, Sari Paavola

Kiitos kaikille vapaaehtoisille, jotka ovat olleet mukana Isän Idean suunnittelussa ja kehittämisessä antamalla ideoita ja palautetta sekä tarkistamalla sisältöä.

MIKÄ RAAMATTU ON?

1. Raamatunkohta

Ps. 119: 12, 103–105, 174, 176

12. Kiitetty olet sinä, Herra! Opeta minut tuntemaan määräyksesi.

103. Miten suloiset ovatkaan sinun sanasi! Ne maistuvat hunajaa makeammilta.
104. Sinun säädöksesi antavat minulle ymmärrystä. Sen tähden minä vihaan kaikkia valheen teitä! 105. Sinun sanasi on lamppu, joka valaisee askeleeni, se on valo minun matkallani.

174. Herra, sitä minä toivon, että pelastat minut. Sinun lakisi antaa minulle ilon. 176. Minä olen kuin eksynyt lammas. Etsi minut! Sinun käskyjäsi minä en unohda.

Joh. 1: 1–3, 14

Alussa oli Sana. Sana oli Jumalan luona, ja Sana oli Jumala. 2. Jo alussa Sana oli Jumalan luona. 3. Kaikki syntyi Sanan voimalla. Mikään, mikä on syntynyt, ei ole syntynyt ilman häntä.

14. Sana tuli lihaksi ja asui meidän keskellämme. Me saimme katsella hänen kirkkauttaan, kirkkautta, jonka Isä ainoalle Pojalle antaa. Hän oli täynnä armoa ja totuutta.

Joh. 14: 23–26

23. Jeesus vastasi:
”Jos joku rakastaa minua, hän noudattaa minun sanaani. Minun Isäni rakastaa häntä, ja me tulemme hänen luokseen ja jäämme asumaan hänen luokseen. 24. Se, joka ei minua rakasta, ei noudata minun sanaani - mutta sana, jonka te kuulette, ei ole minun omani, vaan Isän, joka on minut lähettänyt.
25. ”Tämän minä olen puhunut teille nyt, kun vielä olen teidän luonanne. 26. Puolustaja, Pyhä Henki, jonka Isä minun nimessäni lähettää, opettaa teille kaiken ja palauttaa mieleenne kaiken, mitä olen teille puhunut.

Pointti: Raamattu on kolmiyhteisen Jumalan puhetta ihmiselle – myös minulle

2. Ydinopetus

Raamattu on kristittyjen pyhä kirja

Raamattu on kristittyjen pyhä kirja, jonka kertomukset siirtyivät aluksi sukupolvelta toiselle suullisessa muodossa. Kirjallisen Raamatun osat ovat monen eri henkilön muistiinkirjoittamia hyvin pitkän ajanjakson (yli 1500 vuoden) aikana. Vanha testamentti kirjoitettiin lähes kokonaan hepreaksi, Uuden testamentin alkukieli on kreikka. Suurin osa Vanhasta testamentista sai nykyisen muotonsa pakkosiirtolaisuuden aikana ja heti sen jälkeen, 500-l. eKr. Uuden testamentin kirjat oli kirjoitettu vuoteen 100 mennessä ja sen kokonaisuus tunnustettiin 300-luvulla jKr.

Vaikka Raamattu on ihmisten kautta kirjoitettu, se on Jumalan sanaa meille ihmisille. Jumala on ohjannut sen koko syntyprosessia Pyhän Henkensä kautta. Siksi se on luotettava uskon ja elämän perusta. Jumala on läsnä sanassaan ja Hän puhuu sen kautta ihmiselle myös tänä päivänä.

Raamatussa 66 kirjaa

Raamattu on 66 kirjaa sisältävä ”kirjasto”, johon kuuluu 39 Vanhan ja 27 Uuden testamentin kirjaa.

Vanha testamentti alkaa maailman luomisesta ja päättyy ennustukseen Johannes Kastajan tulosta. Vanha testamentti kertoo n. 1500 vuoden ajalta Israelin kansan ja sen ydinhenkilöiden vaiheista ja uskosta. VT sisältää lisäksi mm. profeettojen kautta tulleita ennustuksia Messiaasta. VT voidaankin jakaa laki-, historia-, runous-, viisaus- ja profeetallisiin kirjoihin.

Uusi testamentti alkaa neljällä Jeesuksen elämästä, opetuksista ja kuolemasta kertovalla evankeliumilla. Apostolien teot kertovat ensimmäisistä kristityistä ja evankeliumin leviämisestä. 21 eri seurakunnille ja yksityisille kristityille osoitettua kirjettä sekä lopun ajoista kertova Johanneksen ilmestys päättävät Uuden testamentin.

Raamatun kolmiyhteinen Jumala

Raamatun Jumala on kolmiyhteinen: Isä, Poika ja Pyhä Henki. Kaikki kolme olivat olemassa ennen maailman luomista. Vanha testamentti on täynnä esikuvia ja ennustuksia Messiaasta, Jeesuksesta, joka syntyi ihmiseksi maailmaan. Jeesuksen ylösnousemuksen jälkeen Pyhä Henki vuodatettiin Jeesukseen uskovien päälle ja kristillinen seurakunta alkoi kasvaa. Jeesus on koko Raamatun keskus.

Jumalan pelastussuunnitelma

Läpi koko Raamatun kulkee punaisena lankana Jumalan pelastussuunnitelma. Luomista seuranneen syntiinlankeemuksen jälkeen Jumala kutsui itselleen kansan, josta oli nouseva pelastaja, Messias. Jeesus on kaikkien Vanhan testamentin Messias-ennustusten täyttymys. Jeesus, Jumalan poika, eli ihmisenä ja kuoli ristillä synnittömänä kaikkien ihmisten puolesta, syntien tähden. Jeesuksen ylösnousemus antaa häneen uskovalle ihmiselle ylösnousemuksen ja iankaikkisen elämän toivon. Aikojen lopulla Jumala luo kaiken uudeksi, synti hävitetään lopullisesti ja Jeesukseen uskovat saavat elää Jumalan luona ikuisesti.

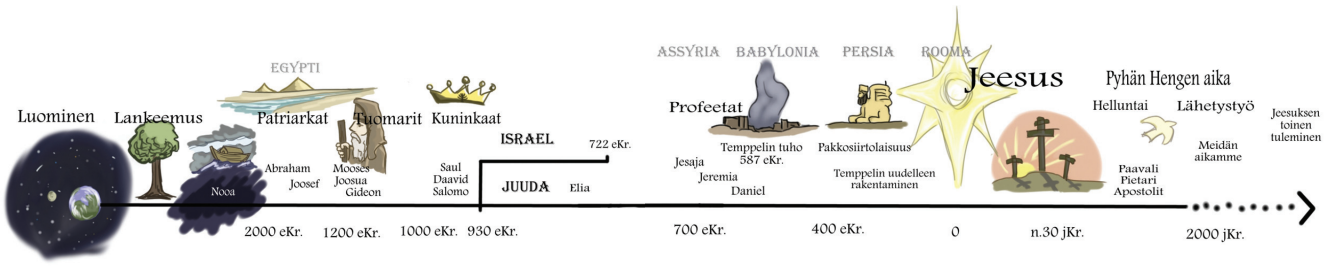

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Raamattu: Vanha ja Uusi testamentti

Vanha testamentti on juutalaisten Raamattu. Se kertoo Israelin kansan vaiheista maailman luomisesta n. 400-luvulle eKr. Vanhassa testamentissa on historiallisten kirjojen lisäksi myös runollisia kirjoja ja profeettakirjoja. Kristittyjen Raamattuun kuuluvat sekä Vanha että Uusi testamentti. Uuden testamentin tapahtumat sijoittuvat ajanlaskumme ensimmäiselle vuosisadalle. Uudessa testamentissa on neljä Jeesuksesta kertovaa evankeliumia, ensimmäisistä kristityistä kertova kirja Apostolien teot, paljon opetusta sisältäviä kirjeitä ja viimeisistä tapahtumista kuvaannollisesti kertova Ilmestyskirja.

Eksynyt lammas

Lammas on ensimmäinen Raamatussa mainittu eläin. Se oli Raamatun ajan Israelissa yleinen karjaeläin, josta saatiin lihaa, maitoa ja villaa, ja joka kelpasi myös uhrieläimeksi. Raamatussa on monia vertauskuvia kaikille tutusta lampaasta. Eksynyt lammas, joka on joutunut pois laumastaan ja paimenensa läheisyydestä, kuvaa syntistä ihmistä, joka on joutunut kauas Jumalasta.

Sana

Johannes kutsuu evankeliuminsa alussa Jeesusta Sanaksi. Jeesus oli Isän kanssa luomassa maailmaa, eli hän oli olemassa jo ennen maailman luomista. Myös Raamattua kutsutaan joskus Sanaksi. Raamatun keskus onkin Jeesus.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Kysymyksiä Raamatulle

Asetetaan isokokoinen Raamattu kaikkien nähtäville. Ohjaaja pyytää osallistujia esittämään ääneen kysymyksiä Raamatulle (ei siis hänelle itselleen!). Kysymyksiin ei vastata; kaikki kysymykset ovat sallittuja. Ohjaaja kertoo, että joihinkin kysymyksiin löytyy ehkä vastaus seuraavien kerhokertojen / leirin kuluessa. Halutessaan ohjaaja voi laittaa muistiin muutamia kysymyksiä ja myöhemmin palata niihin.

Pyhä Henki ja Raamattu

Yritetään opetella nopeasti ulkoa joku raamatunjae (esim. yllä olevista raamatunkohdista) ja jokainen yrittää sanoa sen ääneen. Yksi osallistuja (tai ryhmän jäsen) esittää Pyhää Henkeä: kun joku ei muista kohtaa ulkoa, hän auttaa lukemalla sen uudestaan Raamatusta.

Kolmiyhteinen Jumala

Piirretään suuri kolmio. Jokaiseen kulmaan kirjoitetaan yksi kolmiyhteisen Jumalan persoona mahdollisimman monella eri nimellä, joita muistellaan yhdessä(esim. Jeesus= Poika, Messias, Daavidin poika, Ihmisen poika, Jumala= Isä, Herra, Luoja, Pyhä Henki = Totuuden Henki, Jumalan Henki). Keskelle kolmiota piirretään tai asetetaan (mikäli kuva on piirretty paperille) Raamattu. Mietitään, mitä raamatunkohdat kertoivat Isästä, Pojasta ja Pyhästä Hengestä?

Pantomiimi Joh. 14: 23–26

Mennään neljän tai viiden hengen ryhmiin. Jaetaan roolit: Jeesus, Isä, Pyhä Henki, Ihminenx2 (=”joku” ja ”se, joka ei noudata sanaa”). Raamatunkohdan ”sanaa” voi kuvata Raamattu. Esitetään raamatunkohdan ajatus pantomiimina. Tapahtumien järjestystä ja esittämistä kannattaa miettiä ensin rauhassa (ohjaaja voi auttaa tässä).

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Raamatun aikajana

Tutkitaan yhdessä Raamatun aikajanaa (liitteenä). Etsitään sieltä esim. tuttuja nimiä, tutkitaan ajanjaksojen pituuksia (esim. Abraham eli 2000-l. eKr. – me 2000-l. jKr.!) tms.

Hunaja

Levitetään hunajaa tasaisesti esim. voileipäkeksin päälle ja ”raapustetaan” hunajaan esim. hammastikulla ”Ps. 119”. Ohjaaja kertoo: Hunaja oli Raamatun aikana suurta herkkua. Psalmi 119 on Raamatun pisin luku ja se kertoo Jumalan sanasta, Raamatusta, ja siitä, miten rakas ja tärkeä se on psalmin kirjoittajalle. (Psalmi 119 on siitä erikoinen, että alkukielessä (hepreassa) sen jakeiden ensimmäiset sanat alkavat

aakkosjärjestyksessä - heprealaisessa aakkosissa on 22 kirjainta, ja jokaisella kirjaimella alkaa kahdeksan jaetta: 22 x 8 = 176). Luetaan yhdessä ääneen Ps. 119: 103 ja syödään keksit!

Eksynyt lammas

Mennään pareittain. Jos osallistujat eivät ole tuttuja toisilleen, he voivat jutella jonkin aikaa keskenään, jotta oppivat toistensa nimet ja tunnistavat toistensa äänen. Toinen pareista on sokko (esim. huivi silmillä), eli lammas. Sokot menevät sovittuun, rajattuun paikkaan, esim. huoneen toiseen nurkkaan tai maahan piirretyn ympyrän sisään. Ei-sokot parit (paimenet)asettuvat riviin ja alkavat kutsua nimeltä omaa pariaan luokseen. Ensimmäinen toisensa löytänyt paimen-lammas – pari on voittaja. Voidaan leikkiä toiseenkin kertaan vaihtaen rooleja.

Askartelu: Lamppu

Koristellaan lasipurkki (esim. puhdas hillopurkki) kirjoittamalla siihen spriitussilla joku lyhyt raamatunjae (esim. Ps. 119: 105). Vaihtoehtoisesti jae voidaan kirjoittaa silkkipaperille ja liimata reunoista lasipurkkiin kiinni. Sopivia jakeita voidaan etsiä aluksi Raamatusta. Halutessa voidaan purkkia koristella enemmänkin, esim. siihen liimattavilla serveteillä tai helmillä. Hämärretään huone tai mennään johonkin hämärään tilaan ja sytytetään tuikkukynttilät koristeltujen purkkien sisään. Jos osallistujat ovat itse valinneet raamatunkohtia, voidaan hiljaisuuden vallitessa kiertää lukemassa niitä. Vaihtoehtoisesti voidaan istua tai seistä lyhtyjen valossa ja laulaa esim. laulu ”Sanan anna koskettaa” (ES 146) tai ”Kuule minun ääneni” (NSV 55).

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Missä kaikkialla olet kuullut Raamatun kertomuksia?
- Mikä kertomus on jäänyt mieleesi?
- Miksi niin monet ihmiset lukevat Raamattua, jopa joka päivä?
- Millaisia asioita Jumala puhuu ihmiselle Raamatussa?
- Millaisia asioita sinä haluaisit kuulla Jumalalta?
- Mitä psalmin kirjoittaja tarkoittaa sillä, että Jumalan sana maistuu makeammalta kuin hunaja?
- Mitä tarkoittaa, että Jumala on kolmiyhteinen?
- Miksi luulet, että Jumala halusi tulla ihmiseksi Jeesuksessa?
- Mitä Pyhä Henki tekee?
- Mikä on tärkein asia Raamatussa?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Uskontunnustuslaulu (67), Minä uskon Jumalaan (68), Matkalaulu (97)
NSV: Kuule minun ääneni (55), Evankeliumi (66), Minä uskon (67), Pohjalainen uskontunnustus (68) , Kallio (89)
ES: Niin kuin hopeaa (40), Evankeliumi (122), Sanan anna koskettaa (146)
ES”: Sä Herra armon tuoja (38), Evankeliumi (40), Minä uskon (46)

Laulukirjat:

1. Lasten virsi, Lasten keskus 1997
2. Nuoren seurakunnan veisukirja, Lasten keskus 2010 (NSV)
3. Elämän siiville, Kirjapaja 1996 (ES)
4. Elämän siiville, Kirjapaja 2008 (ES”)

8. Rukous

Rakas Taivaan Isä, kiitos Raamatusta. Opeta meitä lukemaan ja ymmärtämään sitä. Kiitos siitä, että haluat puhua meille sanasi kautta. Aamen.

VANHA TESTAMENTTI

1. Jumala ja ensimmäiset ihmiset

- Jumala luo ihmisen (1. Moos. 2: 15–22) x
- Syntiinlankeemus (1. Moos. 3: 1–13) x
- Vedenpaisumus (1. Moos. 6: 13 – 7: 5, 17–24)

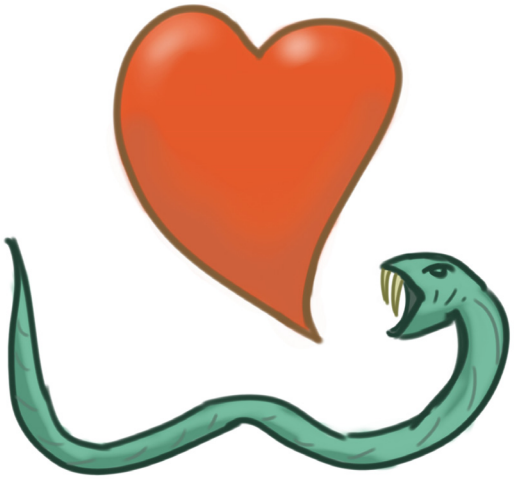

Laulukirjat

Lasten virsi, Lasten keskus 1997 (Lasten virsi)
Nuoren seurakunnan veisukirja, Lasten keskus 2010 (NSV)
Elämän siiville, Kirjapaja 1996 (ES)
Elämän siiville, Kirjapaja 2008 (ES")

Copyright
Raamatunlukijain Liitto ry

www.rll.fi

JUMALA LUO IHMISEN

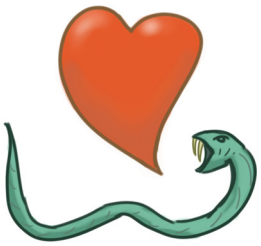

1. Raamatunkohta

1. Moos. 2: 7–8, 18–22

7. Ja Herra Jumala muovasi maan tomusta ihmisen ja puhalsi hänen
sieraimiinsa elämän henkäyksen. Näin ihmisestä tuli elävä olento.
8. Herra Jumala istutti puutarhan itään, Eedeniin, ja sinne hän asetti
ihmisen, jonka oli tehnyt.

18. Ja Herra Jumala sanoi: “Ei ole ihmisen hyvä olla yksinänsä, minä teen hänelle avun,
joka on hänelle sopiva.” 19. Ja Herra Jumala teki maasta kaikki metsän eläimet ja kaikki
taivaan linnut ja toi ne ihmisen eteen nähdäkseen, kuinka hän ne nimittäisi; ja niinkuin
ihminen nimitti kunkin elävän olennon, niin oli sen nimi oleva. 20. Ja ihminen antoi nimet
kaikille karjaeläimille ja taivaan linnuille ja kaikille metsän eläimille. Mutta Aadamille
ei löytynyt apua, joka olisi hänelle sopinut. 21. Niin Herra Jumala vaivutti ihmisen
raskaaseen uneen, ja kun hän nukkui, otti hän yhden hänen kylkiluistaan ja täytti sen
paikan lihalla. 22. Ja Herra Jumala rakensi vaimon siitä kylkiluusta, jonka hän oli ottanut
miehestä, ja toi hänet miehen luo.

Pointti: Olen Jumalan luoma.

2. Ydinopetus

Koko valtavassa maailmankaikkeudessa – ja monessa sen pienessä yksityiskohdassakin – on monia sellaisia asioita, joita ihminen ei ymmärrä. Jumala on luonut maailman ihmeelliseksi kokonaisuudeksi, jonka osat toimivat yhteydessä toisiinsa. Paratiisissa mikään luomakunnan osa ei joutunut kärsimään toisen itsekkyydestä tai virheistä. Kasvit, eläimet ja ihminen elivät täydellisessä sopusoinnussa.

Ihminen ei sinänsä ole fyysisesti sen kummempi kuin muukaan luomakunta. Vai voiko ihminen muka ylpeillä sillä, että on tehty maan tomusta? Jumalan tahto ja tarkoitus oli kuitenkin, että ihmisestä tulisi aivan erityinen: kykenevä elämään hänen yhteydessään ja hallitsemaan muuta luomakuntaa.

Jumala loi ihmisen paitsi omaan, myös toistensa yhteyteen. Eläin voi olla ihmiselle hyvä ystävä, mutta ei koskaan samalla lailla kumppani kuin toinen ihminen. Jumala loi ihmisen naiseksi ja mieheksi. Syvimmillään kahden ihmisen kumppanuus toteutuukin avioliitossa. Ihminen sai siis luomisessa valtavan kolminkertaisen lahjan: yhteyden Jumalaan, toisiin ihmisiin ja luomakuntaan.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Luomisen seitsemän päivää

Raamatun ensimmäisessä luvussa kerrotaan, että Jumala loi maailman seitsemässä päivässä.
Emme tiedä, minkä pituisia päivät ovat olleet. Luomisjärjestys oli seuraava:
1. päivä: päivän ja yön eli valon ja pimeän erottaminen toisistaan
2. päivä: taivaan ja maan erottaminen toisistaan
3. päivä: kuivan maan ja vesistöjen erottaminen toisistaan, kasvien luominen kuivalle maalle
4. päivä: auringon, kuun ja tähtien luominen
5. päivä: vesieläinten ja lintujen luominen
6. päivä: kuivan maan eläinten (mm. nisäkkäiden) ja ihmisen luominen
7. päivä: Luomistyö oli valmis. Jumala lepäsi.

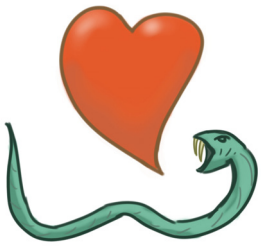

Eeden

Eeden oli Jumalan istuttama alkupuutarha, jossa kaikki oli hyvää ja jota ihminen sai Jumalan valtuuttamana hoitaa ja hallita. Perinteisesti on ajateltu, että Eeden olisi sijainnut kaksoisvirtain maassa, eli Eufratin ja Tigrisin seudulla, nykyisen Irakin alueella. Raamattu ei kuitenkaan anna muuta vihjettä Eedenin sijaintipaikasta, kuin että se sijaitsi idässä (1. Moos. 2: 8). Tärkeintä on kuitenkin se, millainen Eeden oli ja mitä siellä tapahtui.

Ruumis – sielu – henki

Raamatun ihmiskuvan mukaan ihminen koostuu ruumiista, sielusta ja hengestä. Ruumis on ihmisen näkyvä osa. Sielu on ihmisen sisäinen maailma: tunteet, ajatukset, mielikuvitus, luovuus jne. Henki on se, joka tekee meistä eläviä. Raamatun mukaan (1. Moos. 2:7) Jumala antaa ihmiselle myös hengen, ja henkensä kautta ihminen voi myös olla yhteydessä Jumalaan ja hänen Pyhään Henkeensä (Room. 8: 16). Elämä on siis Jumalan lahja ihmiselle, ja se pitää sisällään mahdollisuuden elää Jumalan yhteydessä. Ruumis ja sielu eivät ole kuitenkaan henkeä alempiarvoisia: ihminen on kokonaan Jumalan luomistyö ja voi kokonaisuutena palvella häntä.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Organisaatiokaavio

Isokokoinen paperi jaetaan viivoilla kolmeen osaan (kolme tasoa): Ylimpänä Jumala, keskitasolla ihmiset ja alimpana eläimet ja kasvit.

Ihmis-tasolle kirjoitetaan oma nimi keskelle ja muihin ruutuihin tuttujen ihmisten (perhe, ystävät jne.) nimiä. Kasvi-eläin -tasolle kirjoitetaan oman elinympäristön kasveja (esim. omasta puutarhasta tai koulun pihalta tms.) ja eläimiä (lemmikkejä tai luonnosta). Kirjoittamisen jälkeen vedetään nuolia hallitsijasta hallittavaan. Voidaan pohtia, hallitsenko minä jotain ihmistä, hallitseeko joku (esim. vanhemmat, opettaja) minua? Millä tavalla hallitsen ympäristöni kasveja ja eläimiä? Jumala hallitsee kaikkia: Jumalasta vedetään nuoli jokaiseen alla olevaan ruutuun. Voidaan keskustella siitä, mitä itse kullekin merkitsee se, että Jumala hallitsee kaikkea. Mitä merkitsee se, että Jumala hallitsee juuri minua?

Lopuksi kirjoitetaan Jumala- ja ihmistasojen väliin sana ”keskusteluyhteys”. Jutellaan siitä, miten tämä yhteys toteutuu.

Havainnollistaminen voidaan toteuttaa myös koko ryhmän yhteistyönä niin, että ohjaaja kerää nimiä yhteiseen kaavioon, esim. taululle. Hän voi laittaa minä-ruutuun oman nimensä, jonkun vapaaehtoisen osallistujan nimen tai jonkin kuvitteellisen, osallistujien kanssa samanikäisen henkilön nimen. Yhteinen työskentely toimii keskustelun pohjana.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Eläinten nimeäminen

Muovaillaan savesta tai askarrellaan jollain muulla tavalla tai piirretään mielikuvituksellisia eläinolentoja. Jokainen saa ehdottaa nimen jonkun toisen ”luomalle” olennolle. Teoksista voidaan tehdä pieni näyttely nimilappuineen.

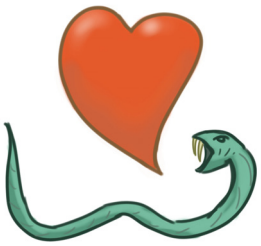

Elämän henki

Jokainen osallistuja kirjoittaa lapulle yhden ammatin tai muun ihmisen erityistaidon. Laput sekoitetaan ja jaetaan. Ohjaaja toimii ”elämän henkenä”, muut istuvat tai seisovat piirissä aivan paikallaan ja hiljaa. ”Elämän henki” kulkee piirin takana ja puhaltaa piirissä olevia niskaan esim. mehupillin avulla yksi kerrallaan. Se, jota on puhallettu, saa ryhtyä liikkumaan ja esittämään pantomiimina lapussaan lukevaa ammattia/taitoa. Esityksen laadulla ei ole tässä yhteydessä väliä, eikä toisten esityksiä saa kommentoida. Jos osallistujia on paljon, kannattaa leikki tehdä pienissä ryhmissä, jolloin esim. isoset voivat olla ”elämän henkiä”. Huom! Kukaan ei saa jäädä ilman ”elämän hengen” puhallusta!

Lopuksi voidaan keskustella siitä, mikä tekee ihmisen erityislaatuiseksi luomakunnassa.

Paratiisibingo

Jokaiselle (ryhmälle) annetaan 16 korttia, joissa kussakin lukee yksi eksoottisen eläimen nimi. Lisäksi jokainen (ryhmä) tarvitsee kiviä tai tikkuja. Kortit laitetaan ruudun muotoon pöydälle (4x4 korttia). Ohjaaja luettelee eläinten nimiä yksi kerrallaan sattumanvaraisessa järjestyksessä. Ryhmät laittavat merkin (kiven, tikun, tms.) kuulemansa eläimen nimen päälle. Pysty- vaaka- tai vinorivin (4 korttia) saatuaan ryhmä ilmoittaa muille: ”Rivi!” Pelin voi lopettaa esim. kolmannen ilmoitetun rivin kohdalla. Rivin saaneet ryhmät voi palkita esim. hedelmällä.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Miltä sinusta tuntuu se ajatus, että olet Jumalan luoma?
- 1. Moos. 2: 15 sanotaan, että ”Herra Jumala asetti ihmisen Eedeniin puutarhaan viljelemään ja varjelemaan sitä.” Mitä viljeleminen ja varjeleminen tarkoittavat? Millä tavalla niitä voisi tehdä yhtä aikaa?
- Mistä eläimistä pidät erityisesti? Entä mistä kasveista? Miksi?
- Tiedätkö joitain eläinten (tai kasvien) erityispiirteitä ja taitoja?
- Mikä sinusta on ihmeellisintä/käsittämättömintä Jumalan luomistyössä?
- Mitä luomakunnan valtava monipuolisuus kertoo Jumalasta?
- Millä tavalla Jumalan rakkaus ihmistä kohtaan tulee esiin luomiskertomuksessa?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Luomislaulu (75), Koko maailma kädessään (105), Herraa hyvää kiittäkää (114), Mä kiitän Herraa (116)
NSV: Katson sinun kättesi töitä (1), Sama taivas, sama maa (2), Hieno maailma (5), Luojan kaunein ajatus(6)
ES: Taas yllemme aurinko saa (16), Katson sinun kättesi töitä (149)
ES”: Taas yllemme aurinko saa (19), Sama taivas, sama maa (22)

8. Rukous

Kiitos, Taivaan Isä, että olet luonut minut juuri tällaiseksi. Kiitos perheestä ja ystävistä. Opeta minua elämään niin, että luomakuntasi pysyy terveenä ja puhtaana. Siunaa meitä kaikkia. Aamen.

SYNTIINLANKEEMUS

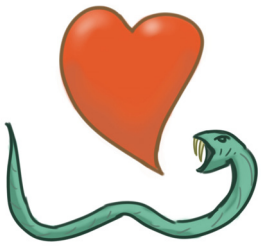

1. Raamatunkohta

1. Moos. 3: 1-15

Käärme oli kavalin kaikista eläimistä, jotka Herra Jumala oli luonut. Se sanoi naiselle: ”Onko Jumala todella sanonut: ’Te ette saa syödä mistään puutarhan puusta’?” 2. Nainen vastasi käärmeelle: ”Kyllä me saamme syödä puutarhan puiden hedelmiä. 3. Vain siitä puusta, joka on keskellä paratiisia, Jumala on sanonut: ’Älkää syökö sen hedelmiä, älkää edes koskeko niihin, ettette kuolisi.’” 4. Silloin käärme sanoi naiselle: ”Ei, ette te kuole. 5. Mutta Jumala tietää, että niin pian kuin te syötte siitä, teidän silmänne avautuvat ja teistä tulee Jumalan kaltaisia, niin että tiedätte kaiken, sekä hyvän että pahan.” 6. Nainen näki nyt, että puun hedelmät olivat hyviä syödä ja että se oli kaunis katsella ja houkutteleva, koska se antoi ymmärrystä. Hän otti siitä hedelmän ja söi ja antoi myös miehelleen, joka oli hänen kanssaan, ja mieskin söi. 7. Silloin heidän silmänsä avautuivat, ja he huomasivat olevansa alasti. He sitoivat yhteen viikunanlehtiä ja kietoivat ne vyötärölleen. 8. Kun iltapäivä viileni, he kuulivat Jumalan kävelevän puutarhassa. Silloin mies ja nainen menivät Jumalaa piiloon puutarhan puiden sekaan. 9. Herra Jumala huusi miestä ja kysyi: ”Missä sinä olet?” 10. Mies vastasi: ”Minä kuulin sinun askeleesi puutarhassa. Minua pelotti, koska olen alasti, ja siksi piilouduin.” 11. Herra Jumala kysyi: ”Kuka sinulle kertoi, että olet alasti? Oletko syönyt siitä puusta, josta minä kielsin sinua syömästä?” 12. Mies vastasi: ”Nainen, jonka sinä annoit minulle kumppaniksi, antoi minulle sen puun hedelmän, ja minä söin.” 13. Silloin Herra Jumala sanoi naiselle: ”Mitä oletkaan tehnyt!” Nainen vastasi: ”Käärme minut petti, ja minä söin.” 14. Herra Jumala sanoi käärmeelle: – Koska tämän teit, olet kirottu. Toisin kuin muut eläimet, karja ja pedot, sinun on madeltava vatsallasi ja syötävä maan tomua niin kauan kuin elät. 15. Ja minä panen vihan sinun ja naisen välille ja sinun sukusi ja hänen sukunsa välille: ihminen on iskevä sinun pääsi murskaksi, ja sinä olet iskevä häntä kantapäähän.

Pointti: Jumala etsii syntistä ihmistä.

2. Ydinopetus

Synnittömässä paratiisissa sekä ihmisen että muiden luotujen oli ollut hyvä elää. Syntiinlankeemus toi koko luomakunnan elämään muutoksen: kivut, sairaudet ja kuolema alkoivat vaikuttaa ihmisissä, eläimissä ja kasveissa.

Syntiinlankeemuksen taustalla oli ihmisen halu tulla Jumalan kaltaiseksi. Paholainen vääristeli Jumalan sanoja ja sen jälkeen uskotteli ensimmäisille ihmisille, että Jumalan kaltaisuus saavutettaisiin tekemällä Jumalan tahtoa vastaan. Paholainen ei halunnut, että ihminen tottelisi Jumalan sanaa.

Sama asia pätee edelleen: ihminen ei luonnostaan halua kunnioittaa Jumalaa ja totella hänen sanaansa, vaan tekee toistuvasti Jumalan tahtoa vastaan. Kuten paratiisissa, ihminen joutuu edelleen vastuuseen synnistään. Synnistä seuraa aina rangaistus. Silti – niin kuin paratiisissa – Jumala etsii edelleen syntiin langennutta ja tottelematonta ihmistä.

Raamatun sana on täynnä rakkautta ja lupauksia. Jumalan rakkaus syntiin langennutta ihmistä kohtaan on niin suuri, että hän lähetti poikansa Jeesuksen kärsimään ihmiskunnalle kuuluvan rangaistuksen. Luottamalla Jeesuksen sovitustyöhön ihminen saa syntinsä anteeksi.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

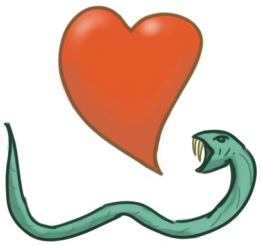

Käärme, paholainen
Paratiisissa eli Eedenissä paholainen esiintyi käärmeen muodossa. On hyvä muistaa, että Eedenissä mikään eläin ei ollut paha, joten Aadam ja Eeva suhtautuivat käärmeeseen kuin mihin hyvänsä eläimeen. Paholainen on Jumalan vastavoima ja hän pyrkii houkuttelemaan ihmistä tottelemattomuuteen ja epäuskoon. Paholaisen toiminnan päämäärä on saada ihminen väheksymään Jumalan sanaa. Jumala on kuitenkin aina Paholaista vahvempi ja Jumalan sanan avulla ihminenkin pystyy vastustamaan häntä ja hänen houkutuksiaan.

Synti ja perisynti
Synti merkitsee eroa Jumalasta. Aadam ja Eeva joutuivat tottelemattomuutensa takia pois paratiisista. Samalla tavoin jokainen ihminen sen jälkeen on ollut tottelematon Jumalalle ja joutunut pois hänen yhteydestään. Synti kohdistuu Jumalaan, mutta sillä on vaikutusta myös ihmisiin ja luomakuntaan. Perisynti tarkoittaa sitä, että Aadamista alkaen jokainen ihminen on olemukseltaan syntinen, silläkin hetkellä, kun ei ole juuri tekemässä syntiä ajatuksin, sanoin tai teoin.

1. Moos. 3: 15
Jaetta kutsutaan ns. protoevankeliumiksi (proto = alku- tai esi-). Siinä Jumala lupaa, että ihminen voittaa kerran Paholaisen, mutta tämä iskee Pelastajaa kantapäähän. Ihmiseksi syntynyt Jeesus voitti Paholaisen ja kuoleman vallan, kun hän kuoli ristiinnaulittuna, naulat kantapäiden läpi lyötynä.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Kiusauksia
Ryhmissä mietitään erilaisia tosielämän tilanteita, joissa joku (esim. opettaja, vanhemmat) käskee tehdä tietyllä tavalla, mutta itselle tulee kiusaus tehdä toisin. Roolit voi jakaa esim. näin: 1. käskyn- tai neuvonantaja (esim. äiti), 2. päähenkilö (minä), 3. kiusaajia. Esitetään näytelmät ryhmä kerrallaan.

Etusivun juttu
Ohjaaja kertoo raamatunkohdan omin sanoin, elävöittäen sitä esim. kertomalla paratiisin ihanuudesta, säästä, eläimistä, yms. Huom! Kannattaa kuitenkin kertoessaan pitää Raamattua kädessä, jotta on selvää, että kertomus nousee sieltä, vaikkei sitä sanasta sanaan luetakaan. Tämän jälkeen ryhmät tai parit saavat tehtäväkseen tehdä tapahtuneesta Paratiisin sanomien etusivun A4-kokoiselle paperille. Suuri otsikko iltapäivälehden tyyliin, muutama selittävä lause ja yksinkertainen piirroskuva riittävät. Toteutus käytettävissä olevan ajan ja välineiden mukaan. Lehden nimi voidaan päättää ensin yhdessä, esim. Paratiisin sanomat. Laitetaan etusivut esiin ja tutkitaan, mikä asia kussakin on nostettu ”pääuutiseksi”.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Paripiilo
Leikitään kuten tavallista piiloleikkiä, mutta nyt mennään piiloon pareittain.

Kielletty hedelmä
Pelataan pareittain. 10 kertakäyttökuppia laitetaan pöydälle nurinpäin. Toinen parista piilottaa yhden kupin alle jonkin esineen, joka ei näy kupin läpi. Toisen tehtävänä on nostaa kuppeja oikeinpäin yksi kerrallaan, mutta yrittää välttää ottamasta sitä kuppia,

johon esine on piilotettu. Lasketaan, kuinka monta kuppia hän kääntää, ennen kuin osuu ”kiellettyyn hedelmään”. Eniten pisteitä (käännettyjä kuppeja ennen kielletyn hedelmän löytämistä) saanut on voittaja. Pelin voi järjestää myös turnauksena: voittaja pelaa toista voittajaa vastaan jne. ja lopulta jäljelle jää yksi voittaja.

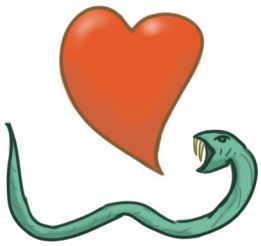

Sanoman etsiminen (leikitään ulkona)
Piilotetaan esim. hiekkaa tai jauhoja täynnä olevaan vatiin kolme paperinpalaa, joissa kussakin on yksi sana lauseesta ”Jumala etsii sinua”. Jokainen ryhmä voi etsiä sanoman omasta vadistaan. Tehtävä voidaan pitää myös ryhmien välisenä nopeuskilpailuna.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Käärme ei ollut tavallinen käärme. Kuka käärme oli?
- Miksi käärme halusi vääristellä Jumalan sanoja?
- Olisiko nainen voinut olla tottelematta käärmettä? Millä tavalla?
- Millaisessa tilanteessa sinun on vaikea noudattaa saamiasi käskyjä ja ohjeita?
- Mikä oli sen seuraus, että nainen ja mies tekivät, niin kuin käärme ehdotti?
- Mitä sinä teet, kun olet oikein vihainen jollekin tai pettynyt häneen?
- Mitä Jumala teki sen jälkeen, kun ihminen oli totellut käärmettä?
- Miksi Jumala halusi edelleen puhua ihmiselle?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Anna anteeksi (60), Taivaan Isä suojan antaa (103)
NSV: Katso meitä (3), Toisen päivän iltana (49), Synnintunnustus (53), Kuule minun ääneni (55), Älä pelkää (61), Pidä minusta kiinni (95), Varjoista maan (127)
ES: Varjoista maan (22), Toisen päivän iltana (64)
ES”: Toisen päivän iltana (86), Älä pelkää (112), Varjoista maan (198)

8. Rukous

Taivaan Isä, sinä näet, että emme tottele sinun käskyjäsi, vaan teemme usein pahaa toisillemme ja itsellemme. Anna anteeksi ikävät ajatuksemme, ilkeät sanamme ja väärät tekomme. Kiitos siitä, että synneistämme huolimatta sinä kutsut meitä luoksesi. Opeta meitä rakastamaan toisiamme. Aamen.

VEDENPAISUMUS

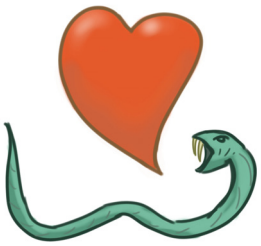

1. Raamatunkohta

1. Moos. 6: 13–22; 7: 15–24

13 Jumala sanoi Nooalle: ”Minä olen päättänyt tehdä lopun kaikesta elollisesta, sillä maa on ihmisten takia täynnä väkivaltaa. Minä hävitän heidät ja maan heidän kanssaan. 14 Tee itsellesi arkki sypressipuusta, rakenna se huoneita täyteen ja tiivistä se maapiellä sisältä ja ulkoa. 15 Tällaiseksi sinun tulee tehdä arkki: sen pituus olkoon kolmesataa kyynärää, leveys viisikymmentä ja korkeus kolmekymmentä kyynärää. 16 Rakenna arkkiin katto ja tee siitä kyynärän verran kalteva, sijoita ovi arkin kylkeen ja rakenna arkkiin kolme kerrosta. 17 ”Minä lähetän vedenpaisumuksen maan päälle hävittämään taivaan alta kaiken, missä on elämän henki. Kaikki on tuhoutuva maan päältä, 18 mutta sinun kanssasi minä teen liiton. Sinun tulee mennä arkkiin ja ottaa mukaan poikasi, vaimosi ja poikiesi vaimot. 19 Ja kaikkia elollisia sinun tulee ottaa mukaasi arkkiin kaksi, uros ja naaras, että ne säilyisivät hengissä sinun kanssasi. 20 Lintuja, karjaeläimiä ja kaikkia pikkueläimiä tulkoon luoksesi kaksi kutakin lajia, jotta ne jäisivät henkiin. 21 Sinun tulee ottaa mukaan arkkiin kaikenlaista syötävää, niin että sinulla ja kaikilla muilla on mitä syödä.” 22 Nooa teki kaiken niin kuin Jumala oli häntä käskenyt.

15 Nooan luo tuli kaikkia eläviä olentoja pareittain, 16 jokaista lajia uros ja naaras, niin kuin Jumala oli Nooalle sanonut. Ja Jumala sulki oven Nooan jälkeen.17 Niin tuli vedenpaisumus neljäksikymmeneksi päiväksi maan päälle. Vedet nousivat ja nostivat arkin irti, niin että se kohosi korkealle maasta.18 Vedet paisuivat ja lisääntyivät suuresti maan päällä, ja arkki ajelehti veden pinnalla19 Ja vedet paisuivat paisumistaan, kunnes korkeimmatkin vuoret peittyivät.20 Vesi nousi, ja vuoret jäivät viisitoista kyynärää veden alle. 21 Silloin tuhoutuivat kaikki maan elävät olennot, linnut, karjaeläimet, villieläimet ja kaikki maan päällä vilisevät pikkueläimet sekä kaikki ihmiset.

22 Kaikki kuivalla maalla elävät olennot kuolivat, kaikki, joissa oli elämän henkäys.23 Näin Herra pyyhkäisi maan päältä kaikki elävät olennot, ihmiset, karjaeläimet, pikkueläimet ja linnut; kaikki ne hän pyyhkäisi pois. Jäljelle jäivät vain Nooa sekä ne, jotka olivat hänen kanssaan arkissa. 24 Maa oli veden vallassa sataviisikymmentä päivää.

Pointti: Nooa uskoi Jumalan sanaan.

2. Ydinopetus

Kertomus Nooasta ja vedenpaisumuksesta on kertomus uskosta ja Jumalan pyhyydestä. Siinä korostetaan monta kertaa, että Nooa teki, niin kuin Herra käski häntä tekemään – ja toisaalta, että aina tapahtui juuri niin kuin Jumala oli sanonut ja luvannut. Arkin rakentaminen ei ollut mikään pieni nikkarointitehtävä: Nooa rakensi jalkapallostadionin kokoista arkkiaan mahdollisesti jopa 120 vuotta. Sinä aikana hän sai varmasti kuulla paljon pilkkaavia huutoja ja selän takana nauramista. Nooa kuitenkin uskoi siihen, mitä Jumala hänelle sanoi, ja toimi sen mukaan.

Meistä voi tuntua julmalta se, että Jumala halusi tuhota syntisen maailman. Jos maa oli aivan täynnä väkivaltaa, ja Nooa ainoa oikeamielinen, niin maailma olisi luultavasti tuhoutunut ihmisten itsensä toimesta joka tapauksessa. Tai siitä olisi pikku hiljaa tullut aivan sietämätön paikka elää. Siksi olikin Jumalan armoa, että hän antoi ihmiskunnalle mahdollisuuden uuteen alkuun.

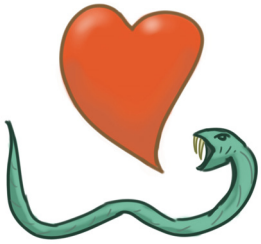

Jumala itse sulki arkin oven. Uudessa testamentissa Jeesus esittää vertauksia, joissa taivasten valtakuntaa verrataan juhlataloon, jonka ovet jossain vaiheessa suljetaan, eivätkä myöhästyneet enää pääse sisälle (esim. Luuk. 14: 15-24). Samalla tavoin kuin vedenpaisumus oli sitä edeltävän ajan loppu ja uuden alku, tämä meidän aikamme loppuu siihen, kun Jeesus tulee takaisin. Pelastuksen ovesta kannattaa mennä sisään, ennen kuin on myöhäistä. Sisään pääsee, kun pyytää Jeesukselta syntejään anteeksi ja lähtee seuraamaan häntä.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Ihmisten elinikä Nooan aikaan

Ennen vedenpaisumusta ihmiset elivät paljon pidempään kuin nykyään. Nooan kerrotaan eläneen 950 vuotta (1. Moos. 9: 29), mikä oli silloin ihan normaali elinikä. 1. Moos. 6: 3 Jumala sanoi lyhentävänsä ihmisen eliniän vedenpaisumuksen jälkeen korkeintaan 120 vuoteen. Suunnilleen sen ikäisiä ovat nykyäänkin maailman vanhimmiksi elävät ihmiset.

Arkki

Arkki ei ollut laiva – siinä ei ollut purjeita eikä ruoria. Arkki kellui vapaasti veden pinnalla ja sen sisällä olevat ihmiset ja eläimet säästyivät tuhotulvalta.

Uhrikelpoinen eläin

Vanhan testamentin aikaan uhrattiin härkiä, vasikoita, lampaita, kauriita ja kyyhkysiä. Uhrieläimen ruumiillista virheettömyyttä pidettiin erittäin tärkeänä.

Kyynärä

Raamatussa esiintyvä pituusmitta, joka laskettiin alk. kyynärpäästä keskisormen päähän. Yksi kyynärä vastasi n. 1/2 metriä.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Keskustelu

Osallistujat jaetaan kahteen ryhmään. Siirrytään kuvitteellisesti siihen aikaan, kun Nooa rakensi arkkiaan ja se alkoi jo näyttää valmiilta. Toiset ovat sen puolella, että arkkiin kannattaisi mennä, toiset sitä mieltä, että arkki on aivan turha ja naurettava. Mietitään ryhmissä valmiita mielipiteitä ja perusteluja, ja sen jälkeen käydään (kiivas) keskustelu joko niin, että koko ryhmä voi esittää puheenvuoroja, tai niin, että ryhmistä valitaan ”puhemiehet”, jotka väittelevät ryhmän kanssa mietittyjen perusteluiden pohjalta. Ohjaaja voi halutessaan toimia puheenjohtajana ja jakaa puheenvuoroja.

Eläytyminen

Osallistujat saavat mennä yksitellen tai pienissä ryhmissä ”arkkiin”, esim. ison viltin alle istumaan. Muut osallistujat tekevät sormillaan sateen ääntä naputtamalla niitä pöytää tai lattiaa vasten. Muuten ollaan aivan hiljaa. Ohjaaja lukee 1. Moos. 7: 15–24. Lopulta haastatellaan arkissa olleita. Millaista oli kuulla vedenpinnan nousevan? Miltä tuntui, kun arkki lähti kellumaan? Mitä ajattelitte ulkopuolelle jääneistä ihmisistä? Mitä ajattelitte Jumalasta? yms.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

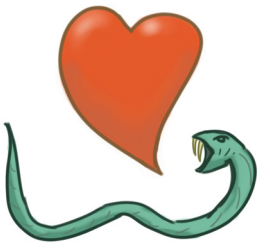

Eläinparit

Ohjaaja antaa kullekin ryhmän jäsenelle lapun, johon on kirjoitettu yksi eläinlaji. Sama eläin on kirjoitettu aina kahteen lappuun. Joko ääntelemällä omassa lapussa lukeneen eläimen tavoin tai esittämällä sitä pantomiimina eläinparit yrittävät löytää toisensa.

Vedenpinta nousee

Limbotaan pitkän kuminauhan ali. Edetään kuitenkin toisin päin kuin yleensä: laitetaan nauha ensin alas ja nostetaan sitä vähitellen. Jatketaan niin kauan, että kaikki ovat päässeet narun alta.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Onko sinulle joskus naureskeltu, vaikka olet tiennyt olevasi oikeassa?
- Miettikää (laskekaa) yhdessä, kuinka suuri arkki oli ja miltä se näyttäisi (mitä se peittäisi) jos sen laittaisi johonkin teille tuttuun paikkaan?
- Miltä luulet Nooasta ja hänen perheestään tuntuneen, kun he kuulivat sateen alkavan?
- Mitä arkin ulkopuolelle jääneet ihmiset ehkä silloin ajattelivat?
- Miksi arkkiin piti rakentaa huoneita ja kerroksia?
- Mitä töitä arkissa oli?
- Mitä Nooan arkin kertomus puhuu meille Jumalasta (siitä, millainen hän on)?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Kun on turva Jumalassa (100), Taivaan Isä suojan antaa (103), Koko maailma kädessään (105)
NSV: Kahden maan kansalainen (36), Pyhiinvaeltajan laulu (37), Minä uskon (67), Vartiossa (90), Olet valveilla (121), Varjoista maan (127)
ES: Olet valveilla (18), Varjoista maan (22), Kuljeta ja johda (72), Pyhiinvaeltajan laulu (84)
ES”: Kahden maan kansalainen (96), Kuljeta ja johda (182), Olet valveilla (194), Varjoista maan (198)

8. Rukous

Rakas Taivaan Isä, kiitos siitä, että sinä pidät meistä huolta.
Kiitos Raamatusta, jonka kautta puhut meille. Anna meille uskoa sinuun.
Aamen.

VANHA TESTAMENTTI

2. Jumala kutsuu itselleen kansan

- Jumala kutsuu Aabrahamin (1. Moos. 12: 1–9)
- Jumalan lupaus Aabrahamille (1. Moos. 15: 1–6; 17: 1–6) x
- Iisak syntyy (1. Moos. 21: 1–8)

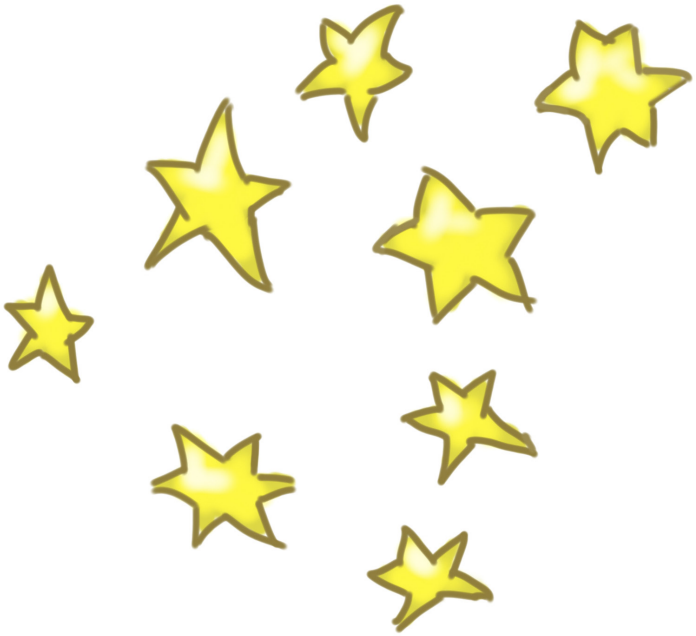

Laulukirjat

Lasten virsi, Lasten keskus 1997 (Lasten virsi)
Nuoren seurakunnan veisukirja, Lasten keskus 2010 (NSV)
Elämän siiville, Kirjapaja 1996 (ES)
Elämän siiville, Kirjapaja 2008 (ES")

Copyright
Raamatunlukijain Liitto ry

www.rll.fi

JUMALA KUTSUU ABRAHAMIN

1. Raamatunkohta

1. Moos. 12: 1-9
1. Herra sanoi Abramille: ”Lähde maastasi, asuinsijoiltasi ja isäsi kodista siihen maahan, jonka minä sinulle osoitan. 2. Minä teen sinusta suuren kansan ja siunaan sinua, ja sinun nimesi on oleva suuri ja siinä on oleva siunaus. 3. Minä siunaan niitä, jotka siunaavat sinua, ja kiroan ne, jotka sinua kiroavat, ja sinun saamasi siunaus tulee siunaukseksi kaikille maailman kansoille.”

4. Niin Abram lähti Herran käskyn mukaan, ja Loot lähti hänen kanssaan. Harranista lähtiessään Abram oli seitsemänkymmenenviiden vuoden ikäinen. 5. Abram otti mukaan vaimonsa Sarain ja veljenpoikansa Lootin sekä perheiden koko omaisuuden, myös Harranissa hankitut orjat. Sitten he lähtivät kulkemaan kohti Kanaaninmaata ja saapuivat sinne.

6. Abram kulki Kanaaninmaan halki Sikemin seudulle, Moren tammelle asti. Siihen aikaan maassa asuivat kanaanilaiset. 7. Herra ilmestyi Abramille ja sanoi: ”Sinun jälkeläisillesi minä annan tämän maan.” Ja Abram rakensi sinne alttarin Herralle, joka oli ilmestynyt hänelle. 8. Sieltä hän siirtyi Betelin itäpuolen vuorille, ja hän pystytti telttansa niin, että Betel oli länsipuolella ja Ai itäpuolella. Hän rakensi sinne alttarin ja rukoili Herraa. 9. Sieltä Abram siirtyi paikasta toiseen etelään Negeviin päin.

Pointti: Jumala lupaa omilleen siunauksen.

2. Ydinopetus

Jumala oli luonut maailman ja ihmiset, mutta huomannut jo moneen kertaan, että nämä eivät tahtoneet totella häntä ja elää hänen yhteydessään. Syntinen ihminen ei voinut kelvata pyhälle Jumalalle. Siksi Jumala teki itse pelastussuunnitelman ihmistä varten. Hän aloitti kutsumalla itselleen kansan, jonka kantaisäksi hän valitsi Abramin. Abram oli lapseton, joten se, että juuri hänestä voisi alkaa kokonainen kansa, tuntui inhimillisesti täysin mahdottomalta. Jumala toimiikin usein näin: hän tekee mahdottoman mahdolliseksi. Abramin kutsuessaan Jumala teki samoin kuin Jeesus Uudessa testamentissa kutsuessaan opetuslapsiaan. ”Te ette valinneet minua, vaan minä valitsin teidät”, Jeesus sanoi. (Joh. 15: 16)

Abramille luvattiin kolme asiaa: siunaus, maa ja kansa. Yhtäkään näistä Abram ei voinut lupauksen saadessaan vielä nähdä omilla silmillään. Silti hän uskoi Jumalaa ja teki niin kuin tämä käski. Uudessa testamentissa Abramia pidetäänkin uskon isänä. Uskon varassa Abram lähti pois syntymäseudultaan ja sukunsa mailta uuteen, vieraaseen maahan. Se ei varmastikaan tuntunut helpolta eikä hauskalta. Mutta Jumala korvasi hänelle kaiken menettämänsä moninkertaisesti.

Abramista alkoi lopulta Israelin kansa, josta syntyi Jeesus-Messias n. 2000 vuoden päästä. Hänelle luvattu siunaus tarkoitti siis Jeesusta. Abram uskoi Jumalaa ja näki sen takia lupausten täyttyvän. Samalla tavoin jokainen ihminen, joka uskoo Jeesukseen, saa nähdä ja kokea Jumalan lupaaman pelastuksen. Vaikka uskon ja Jeesuksen seuraamisen takia joutuisikin ehkä luopumaan jostain, se kannattaa, sillä elämässä ei ole mitään hienompaa kuin se, että saa elää Jumalan yhteydessä ikuisesti.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Harran
Mesopotamian tärkeä kaupunki, joka sijaitsi pohjoisessa Eufratin lisäjoen Balihin varrella. Siellä yhtyivät kaukaisesta idästä länteen vievät tiet: Niinivestä Välimeren rannikolle tie kulki Harranin kautta. Terah, Abrahamin isä, vaelsi perheineen Kaldean Uurista Harraniin. Abrahamin sukulaiset jäivät sinne, kun Abraham itse sai käskyn lähteä isiensä maasta. Abrahamin pojanpoika Jaakob vietti monet vuodet sukulaistensa luona Harranissa.

Sikem, Betel ja Ai
Sikem (hepr. vuorenselänne) oli huomattava kaupunki Ebal- ja Garissim -vuorten välillä. Betel ja Ai olivat vierekkäiset kaupungit vuoristoalueella Jerusalemin pohjoispuolella.

Negev
Autiomaa-alue Israelin alueen eteläosassa.

Abrahamin rakentamat alttarit
Vanhassa testamentissa alttari oli korotettu liesi, jolle uhrit asetettiin. Abraham rakensi ensimmäisen alttarinsa Sikemiin saapuessaan Kanaanin maahan. Toisen alttarin hän rakensi Betelin ja Ain välille. Tämän alttarin luo hän palasi myöhemmin tultuaan takaisin Egyptistä. Myöhemmin Abraham rakensi alttarin myös Hebroniin ja Moorian maahan vuoren huipulle Iisakin uhraamiseksi. Näissä neljässä paikassa Jumala ilmestyi Abrahamille aivan erityisellä tavalla.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Jumalan äänen kuunteleminen
Abraham kuunteli Jumalan ääntä ja ohjeita. Hän luotti Jumalaan ja teki tämän ohjeiden mukaan.

Muodostetaan parit. Toinen pareista on avustaja ja toiselta sidotaan silmät. Avustajat saavat käyttää ääntään, mutta eivät liikkua, ”sokeat” taas saavat liikkua, mutta eivät puhua. Ne, joiden silmät on sidottu, menevät rajatun leikkialueen sisään (alueen koko määritellään leikkijöiden määrän mukaan). Kun ”sokeat” ovat seisomassa leikkialueen sisällä, ohjaaja laittaa leikkialueelle maahan pieniä pehmeitä esineitä, esim. sukkia, n. kolme kertaa niin paljon kuin pareja. Sokeiden avustajaparit seisovat aivan hiljaa ruudun reunalla, kunnes ohjaaja antaa merkin leikin alkamisesta. Parien tehtävänä on saada kerättyä mahdollisimman monta esinettä maasta niin, että avustaja antaa suullisia ohjeita sokealle parilleen niiden löytymiseksi. Eniten esineitä kerännyt pari on voittaja. Leikki onnistuu parhaiten n. 10–20 leikkijän ryhmässä.

Leikin jälkeen voidaan istua alas ja jutella: Millaista oli toimia vain avustajan ohjeiden mukaan, ilman että pystyi itse etsimään esineitä silmillään? Mikä esti oman avustajan äänen kuulemista? Mikä auttoi sen kuulemisessa? Millä tavalla voimme kuulla Jumalan äänen – mikä estää ja mikä helpottaa sen kuulemisessa?

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Kartta
Katsotaan Raamatun kartasta, millaisen reitin Abram kulki ja mitä tapahtui kullakin pysähdyspaikalla. Piirretään yksilö- tai ryhmätyönä kartta, jossa näkyvät Harran, Sikem, Betel, Ai ja Negev. Kunkin paikannimen viereen piirretään kuva siitä, mitä Abramille siellä tapahtui.

Seuraa reittiä
Merkitään edellisen leikin paikannimet paperilapuille ja laitetaan laput sopivan matkan päähän toisistaan hiukan mutkittelevalle reitille. Kuljetaan vuorotellen sokkona muiden antaessa ohjeita ja yritetään koota kaikki laput järjestyksessä reitiltä.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Oletko sinä muuttanut paikkakunnalta toiselle? Miltä se tuntui?
- Millaiset asiat voivat tehdä 70-vuotiaan muuttamisen vaikeaksi?
- Miksi Abram uskalsi lähteä pois kotiseudultaan?
- Mitä Jumala lupasi Abramille?
- Miksi Abram rakensi alttarit?
- Mihin Abram uskoi?
- Millaisissa tilanteissa sinun on helppo uskoa Jumalaan? Entä milloin vaikea?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Uskontunnustuslaulu (67), Minä uskon Jumalaan (68), Esirukouslaulu (70), Tule mukaan taivaan Isä (146)
NSV: Olet vapaa (31), Minne tie vie (33), Tartu käteen Jumalan (35), Kahden maan kansalainen (36), Pyhiinvaeltajan laulu (37)
ES: Olet vapaa (30), Askeleissasi kulkea saan (42), Pyhiinvaeltajan laulu (84), Halki maailman (87), Minne tie vie (168)
ES”: Olet vapaa (48), Minne tie vie (88), Uskomme tulevaisuuteen (130), Askeleissasi kulkea saan (136), Tahtosi tiellä (202)

8. Rukous

Kiitos, rakas Jumala, että sinä johdatat meitä. Anna meille uskoa sinuun ja opeta meitä tottelemaan sinun neuvojasi. Aamen.

JUMALAN LUPAUS ABRAHAMILLE

1. Raamatunkohta

1. Moos. 15: 1–6; 17: 1–6

1. Näiden tapausten jälkeen tuli Abramille näyssä tämä Herran sana: ”Älä pelkää, Abram. Minä olen sinun kilpesi, ja sinun palkkasi on oleva hyvin suuri.” 2. Abram sanoi: ”Herra, minun Jumalani, mitä sinä minulle antaisit? Olenhan jäänyt lapsettomaksi, ja minun omaisuuteni perii damaskolainen Elieser.” 3. Abram sanoi vielä: ”Ethän ole antanut minulle jälkeläistä, ja siksi palvelijani saa periä minut.” 4. Mutta hänelle tuli tämä Herran sana: ”Ei hän sinua peri, vaan sinut perii sinun oma poikasi.” 5. Ja Herra vei hänet ulos ja sanoi: ”Katso taivaalle ja laske tähdet, jos kykenet ne laskemaan. Yhtä suuri on oleva sinun jälkeläistesi määrä.” 6. Abram uskoi Herran lupaukseen, ja Herra katsoi hänet vanhurskaaksi.

1. Kun Abram oli yhdeksänkymmenenyhdeksän vuoden ikäinen, Herra ilmestyi hänelle ja sanoi: ”Minä olen Jumala, Kaikkivaltias. Vaella koko sydämestäsi minun tahtoni mukaisesti, 2. niin minä otan sinut liittoon kanssani ja teen suureksi sinun jälkeläistesi määrän.” 3. Abram heittäytyi kasvoilleen, ja Jumala sanoi hänelle: 4. ”Tällainen on liitto, johon minä sinut otan. Sinusta on tuleva monien kansojen kantaisä. 5. Älköön siis nimesi enää olko Abram, vaan olkoon se Abraham*, koska minä teen sinusta kansojen paljouden isän. 6. Minä annan sinulle paljon jälkeläisiä, ja sinusta on polveutuva kansakuntia ja kuninkaita.

Pointti: Jumala pitää lupauksensa.

2. Ydinopetus

Jumala ei hylännyt syntiin langennutta ihmistä, vaan teki pelastussuunnitelman, joka kulkee läpi Raamatun. Abraham oli tärkeä henkilö siinä ketjussa, joka lopulta päättyi Jeesuksen syntymään ja sovitustyöhön. Jumala valitsi Abrahamin oman kansansa kantaisäksi. Tätä asemaa Abraham ei ansainnut teoillaan, vaan Jumala antoi sen hänelle. Jumalan lupaus Abrahamille ja tämän usko Jumalan lupaukseen ovat esikuvia siitä pelastuksesta, joka toteutui Jeesuksessa ja jonka Jumala lupaa jokaiselle ihmiselle.

Jumalalle ei mikään ole mahdotonta. Hän on luonut maailman ja hallitsee edelleenkin koko luomakuntaansa. Ihminen ei kuitenkaan ole vain sätkynukke Jumalan teatterissa. Jumala näki, mitä Aabraham syvästi kaipasi: omaa lasta. Kun Abraham itse oli jo menettänyt toivonsa lapsen saamisesta, Jumala näytti voimansa ja toteutti Abrahamin toiveen.

Raamattu on täynnä Jumalan lupauksia meille kaikille. Me saamme uskoa niihin samoin kuin Abraham uskoi.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Abram, Abraham

Abram oli kotoisin suuresta kaupungista, Kaldean Uurista (Kaldea = Babylonia, maantieteellisesti Persianlahden tuntumassa). Jumala kutsui Abramia ja käski tämän lähteä kotiseudultaan Israeliin, jonka Jumala oli valinnut oman kansansa asuinalueeksi. Abram totteli Jumalan käskyä ja lähti vaimonsa Saaran, palvelijoittensa ja karjansa kanssa uuteen, tuntemattomaan maahan.

Jumala teki Abramin kanssa liiton, mikä tarkoitti sitä, että Jumala otti Abramin omakseen. Liitto oli ikuisesti voimassa ja koski myös Abramin jälkeläisiä. Tässä vaiheessa Abramilla ei vielä ollut lapsia ja hän oli jo hyvin iäkäs, mutta Jumala lupasi tehdä hänestä monien kansojen kantaisän. Liiton tekemisen yhteydessä Jumala muuttikin Abramin nimen Abrahamiksi, joka tarkoittaa ”kansojen paljouden isä”.

Abrahamia kutsutaan Raamatussa myös uskon isäksi (Room. 4). Paavali kirjoittaa, että ”Abraham ei ollut epäuskoinen eikä epäillyt Jumalan lupausta, vaan sai voimaa uskostaan. Hän antoi Jumalalle kunnian varmana siitä, että Jumala pystyy tekemään sen, minkä on luvannut.” Tämän vuoksi Abraham on kaikkien uskovien esikuva.

Vanhurskas

Jumala itse on täydellisen vanhurskas eli oikeamielinen. Vanhurskas tarkoittaa myös Jumalalle kelpaavaa. Jumala itse tekee ihmisestä vanhurskaan antamalla tälle uskon Jeesukseen ja hänen sovitustyöhönsä.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Lupauksia

Kerätään yhdessä taululle tai paperille erilaisia lupauksia, joita on vaikea pitää (halutessa tämä voidaan tehdä myös niin, että jokainen osallistuja miettii lupauksia itse ja kirjoittaa ne omalle paperilleen). Jutellaan kirjoittamisen jälkeen: Miksi lupauksia ei tule aina pidettyä? Millaisia lupauksia on vaikea pitää? Miltä tuntuu, jos joku ei pidä lupaustaan? Millaisen ihmisen lupauksiin on helppo/vaikea luottaa?

Osallistujat jaetaan n. viiden hengen ryhmiin, Ohjaaja antaa jokaiselle ryhmälle yhden lapulle kirjoitetun Jumalan antaman lupauksen Raamatusta. Esim. ”Minä en jätä enkä hylkää sinua.” (Joos. 1: 5), ”Minä vahvistan sinua, minä autan sinua, minä tuen sinua vakaalla, lujalla kädelläni.” (Jes. 41: 10), ”Minä jätän teille rauhan. Oman rauhani minä annan teille, en sellaista, jonka maailma antaa.” (Joh. 14: 27), ”Minä olen teidän kanssanne kaikki päivät maailman loppuun asti.” (Matt. 28: 20) Kukin ryhmä suunnittelee omaa raamatunkohtaansa kuvaavan ”ihmispatsaan”, jonka muodostamiseen jokainen ryhmän jäsen osallistuu. Patsaat esitetään yksi kerrallaan niin, että ensin ryhmä esittää patsaansa ja sen jälkeen lukee muille raamatunkohdan.

Tähtirukous

Jokainen kirjoittaa yhden tai useamman rukousaiheen tähden muotoisen paperin toiselle puolelle. Tähdet kiinnitetään esim. sinitarralla seinälle tai kattoon kirjoituspuoli seinää/kattoa kohti. Kuunnellaan rauhallista musiikkia ja katsotaan yhdessä tähtiä. Jos ne ovat katossa, voidaan maata selällään lattialla. Jokainen voi mielessään rukoilla kirjoittamiensa aiheitten puolesta. Lopuksi ohjaaja voi lukea Raamatusta esim. Psalmin 23. Tähdet tulee kerätä pois niin, ettei kukaan näe toistensa kirjoituksia.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Luottamusleikki

Toimitaan n. kuuden hengen ryhmissä. Yksi seisoo piirin keskellä jalat paikallaan ja piirissä olijat työntävät häntä käsillään puolelta toiselle ja ottavat vastaan. Huom! Piirin täytyy olla tarpeeksi pieni ja tiivis, jotta keskellä olija voi turvallisesti kaatuilla!

Tähtien laskeminen
Suurelle paperille tai taululle on piirretty/kiinnitetty paljon tähtiä. Kukin ryhmä saa katsoa niitä sovitun ajan (tarpeeksi lyhyt aika, jottei tähtiä oikeasti ehdi laskea) ja arvata niiden määrän. Lähimmäksi arvannut ryhmä on voittaja.

Abram/Abraham käskee
Annetaan käskyjä lisäten alkuun joko ”Abram käskee” tai ”Abraham käskee”. Vain Abrahamin käskyjä tulee noudattaa. Abramin käskyjä noudattaneet putoavat pelistä pois. Pelin johtajan (ohjaajan tai johtajaksi valitun osallistujan) tulee sanoa nimet kyllin selvästi mutta kuitenkin nopeasti.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Mitä Jumala lupasi ihan aluksi Abrahamille?
- Millä tavalla Abraham ymmärsi väärin Jumalan sanat?
- Millaisiin lupauksiin sinun on helppo uskoa? Entä millaisiin on vaikea uskoa?
- Mikä sai Abrahamin uskomaan Jumalan lupaukseen?
- Tiedätkö, merkitseekö oma nimesi jotain?
- Miksi Jumala muutti Abramin nimen Abrahamiksi?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Kun on turva Jumalassa (100)
NSV: Olet vapaa (31), Pyhiinvaeltajan laulu (37), Käy, Herra, meitä siunaamaan (83), Vartiossa (90), Kuljeta ja johda (94)
ES: Olet vapaa (30), Tahtoisin toivoa sinulle (102)
ES”: Olet vapaa (48), Kuljeta ja johda (184), Käy, Herra, meitä siunaamaan (192)

8. Rukous

Kiitos, Jumala, kaikista lupauksistasi, jotka olet meille Raamatussa antanut. Kiitos, että sinä haluat meille hyvää, etkä koskaan hylkää meitä. Kiitos, että mahdotonkin on sinulle mahdollista. Aamen.

ISAK SYNTYY

1. Raamatunkohta

1. Moos. 21: 1-8

Herra piti huolen Saarasta, kuten oli sanonut, ja täytti antamansa lupauksen. 2. Saara tuli raskaaksi ja synnytti Abrahamille hänen vanhoilla päivillään pojan. Se tapahtui juuri siihen aikaan, jonka Jumala oli ilmoittanut. 3. Pojalleen, jonka Saara oli synnyttänyt, Abraham antoi nimeksi Isak. 4. Kahdeksantena päivänä Isakin syntymästä Abraham ympärileikkasi hänet, kuten Jumala oli käskenyt. 5. Abraham oli satavuotias, kun hänen poikansa Isak syntyi. 6. Saara sanoi: ”Jumala on antanut minulle aiheen iloon ja nauruun, ja jokainen, joka tästä kuulee, iloitsee ja nauraa minun kanssani.” 7. Ja Saara sanoi vielä: ”Kuka olisi tiennyt sanoa Abrahamille: ’Saara imettää poikia’? Ja nyt minä kuitenkin olen synnyttänyt pojan hänen vanhoilla päivillään.” 8. Isak kasvoi, ja hänet vieroitettiin, ja Abraham järjesti Isakin vieroituspäivänä suuret pidot.

Pointti: Jumala pitää lupauksensa.

2. Ydinopetus

Jumala oli luvannut Abrahamille jo useamman kerran, että tästä tulee suuren kansan isä. Abraham oli varmasti ajatellut asiaa usein ja kerta toisensa jälkeen pettynyt, kun Saara ei alkanutkaan odottaa lasta. Abraham ehkä mietti, miten kummassa Jumala hoitaisi lupaamansa kansa-asian, kun hänellä ei kerran ollut yhtään jälkeläistä ja ikää alkoi olla jo paljon. Silti Raamattu kertoo, että Abraham uskoi ja luotti Jumalaan.

Uskoa ja luottamusta testataan juuri silloin, kun lopputulosta ei näe heti ja lupauksen täyttymistä joutuu odottamaan. Abraham odotti lapsen saamista kymmeniä vuosia! Ja toisaalta uskoa koetellaan silloin, kun pyydetään luopumaan jostain sellaisesta, jonka on pitkän odotuksen jälkeen saanut. Abrahamillekin kävi juuri näin hiukan myöhemmin: Jumala pyysi häntä uhraamaan poikansa.* Abrahamin usko ja luottamus Jumalaan oli niin suuri, että hän ei kieltäytynyt tekemästä edes sellaista, mikä olisi ollut hänelle kaikkein vaikeinta. Lopulta Jumala ei antanutkaan Isakin kuolla, vaan käski Abrahamia uhraamaan oinaan.

Abrahamin poika Isak oli Jeesuksen esikuva. Hänen syntymänsä oli ihme, kuten Jeesuksenkin syntymä. Uhraaminen – jota todellisuudessa ei tapahtunutkaan – muistuttaa Jeesuksen ristinkuolemasta, jossa Isä Jumala joutui antamaan ainoan poikansa kuolemaan. Sillä kerralla uhraus todella tapahtui: Jeesus kuoli ja kuollessaan sovitti ihmisten synnit. Jumala osoitti voimansa herättämällä Jeesuksen kuolleista. Uskomalla Jeesuksen sovitustyöhön ja ylösnousemukseen mekin voimme olla oikeita Abrahamin jälkeläisiä, Jumalan lapsia uskon kautta.

*(Abrahamin uskoa koetellaan: 1. Moos. 22: 1–19. Tämä kohta voidaan haluttaessa myös lukea.)

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Ympärileikkaus

Ympärileikkaus on sen liiton merkki, jonka Jumala teki Abrahamin kanssa. Kaikkien Israelin miespuolisten jäsenten tuli säilyttää se ruumiissaan, siksi kaikki poikalapset oli ympärileikattava kahdeksan päivän ikäisenä. Ympärileikkaus oli kristillisen kasteen esikuva.

Vieroittaminen
Kun lasta ei enää imetetä, hän on vieroitettu.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Mahdoton mahdolliseksi
Lapsen saaminen satavuotiaana tuntuu uskomattomalta. Mietitään sellaisia asioita, jotka tuntuisivat aivan mahdottomilta, esim. se, että ihminen oppisi lentämään tms. Samanlainen ihme oli Iisakin syntyminen. Mitä tämä kertoo Jumalasta? Millä tavalla itse asiassa jokaisen lapsen syntyminen on ihme?

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Suuri uutinen
Tehdään etusivun juttu Saarasta ja Abrahamista, jotka ovat saaneet lapsen 100-vuotiaana. Se voi sisältää haastattelun ja myös kuvia joko piirroksina tai lavastettuina valokuvina (jos käytössä on kamera ja tulostusmahdollisuus).

Saaran nauru
Nauretaan oikein makeasti yhdessä. Yleensä nauru tarttuu! Tarvittaessa voidaan kutittaa paria, kunhan se tuntuu kaikista mukavalta. Tai yrittää olla mahdollisimman vakavia ja tuijottaa toista silmiin – yleensä silloin vasta alkaakin naurattaa.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Miltä tuntuu saada jotain sellaista, mitä on odottanut jo vuosikausia tai jopa vuosikymmeniä?
- Mitä muita asioita kuin lapsen saamista ihminen voisi odottaa todella kauan?
- Onko sinulla jokin asia, jonka täyttymistä toivot?
- Oletko joskus toivonut jotain, mikä tuntuu täysin mahdottomalta?
- Mikä osoittaa, että Saara sai iästään huolimatta hoitaa vauvaansa aivan kuin nuori nainen?
- Mitä tämä kertomus kertoo Jumalasta?
- Miksi Jumalaan voi aina luottaa?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Uskontunnustuslaulu (67), Minä uskon Jumalaan (68), Esirukouslaulu (70), Tule mukaan taivaan Isä (146)
NSV: Olet vapaa (31), Minne tie vie (33), Laulakaa Herralle (105), Halleluja, tunnet sydämeni (107)
ES: Olet vapaa (30), Ylistän Herraa (57), Soi kiitoslaulut (60), Halki maailman (87), Minne tie vie (168)
ES": Olet vapaa (48), Minne tie vie (88), Ilo (144), Halleluja, tunnet sydämeni (152) Tahdon kiittää Herraa (162)

8. Rukous

Kiitos, rakas Jumala, että sinä pidät lupauksesi. Kiitos siitä, että mikään ei ole sinulle mahdotonta. Aamen.

VANHA TESTAMENTTI

3. Jumala johdattaa kansaansa: Joosef

- Joosef myydään orjaksi (1. Moos. 37: 2–4, 12–28) x
- Joosef Egyptissä (1. Moos. 41: 1–16, 28–40)
- Joosefin veljet Egyptissä (1. Moos. 42: 1–8, 17–20)
- Suku yhdistyy (1. Moos. 43: 1–5, 15; 45: 1–10)

Laulukirjat

Lasten virsi, Lasten keskus 1997 (Lasten virsi)
Nuoren seurakunnan veisukirja, Lasten keskus 2010 (NSV)
Elämän siiville, Kirjapaja 1996 (ES)
Elämän siiville, Kirjapaja 2008 (ES")

Copyright
Raamatunlukijain Liitto ry

www.rll.fi

JOOSEF MYYDÄÄN ORJAKSI

1. Raamatunkohta

1. Moos. 37: 2–4, 12–28
2. Tämä on kertomus Jaakobin suvun vaiheista. Kun Joosef oli
seitsentoistavuotias, hän paimensi lampaita ja vuohia velipuoliensa, Bilhan ja Silpan
poikien kanssa, ja hänellä oli tapana kannella heistä isälleen. 3. Israel rakasti Joosefia
enemmän kuin muita poikiaan, sillä Joosef oli syntynyt hänelle hänen vanhoilla päivillään.
Isä teetti Joosefille pitkän, värikkään puvun. 4. Veljet huomasivat, että isä piti hänestä
enemmän kuin heistä muista, ja he alkoivat vihata Joosefia, niin etteivät enää voineet
edes puhua hänelle ystävällisesti.

12. Kerran, kun Joosefin veljet olivat menneet paimentamaan isänsä lampaita ja vuohia
Sikemin seuduille, 13. Israel sanoi Joosefille: ”Veljesi ovat karjan kanssa Sikemissä.
Sinun pitäisi mennä sinne heidän luokseen.” Joosef vastasi: ”Hyvä on, isä.” 14. Ja Jaakob
sanoi hänelle: ”Mene katsomaan, miten veljesi ja karja voivat, ja tule sitten kertomaan
minulle.” Hän lähetti Joosefin matkaan Hebroninlaaksosta, ja Joosef meni Sikemiin.
15. Kun Joosef kierteli kaupungin lähistöllä etsimässä veljiään, muuan mies tuli häntä
vastaan ja kysyi: ”Mitä etsit?” 16. Joosef vastasi: ”Etsin veljiäni. Oletko nähnyt heitä ja
heidän laumojaan?” 17. Mies sanoi: ”He ovat lähteneet täältä pois. Minä kuulin heidän
sanovan: ’Mennään Dotaniin.’” Niin Joosef lähti veljiensä perään ja löysi heidät Dotanista.
18. He näkivät hänet jo kaukaa, ja ennen kuin hän oli ehtinyt heidän luokseen, he
alkoivat suunnitella hänen surmaamistaan. 19. He sanoivat toisilleen: ”Tuolla se unien
näkijä nyt tulee. 20. Tapetaan hänet, heitetään hänet johonkin kaivoon ja sanotaan, että
peto on hänet syönyt. Sittenhän nähdään, miten hänen unensa käyvät toteen.”
21. Mutta kun Ruuben kuuli tämän, hän tahtoi pelastaa Joosefin heidän käsistään
ja sanoi: ”Ei sentään lyödä häntä hengiltä. 22. Älkää vuodattako verta. Heittäkää
hänet tuonne syrjäiseen kaivoon, mutta älkää vahingoittako häntä.” Näin hän sanoi
pelastaakseen Joosefin heidän käsistään ja viedäkseen hänet takaisin isänsä luo.
23. Kun Joosef tuli veljiensä luo, he kävivät häneen käsiksi, riisuivat häneltä hänen
pitkän värikkään pukunsa 24. ja heittivät hänet kaivoon, joka silloin oli kuivillaan.
25. Veljekset istuutuivat syömään. Mutta kun he kohottivat katseensa, he näkivät
ismaelilaiskaravaanin, joka oli matkalla Gileadista Egyptiin kamelit suitsukkeilla,
balsamilla ja mirhalla kuormattuina. 26. Silloin Juuda sanoi veljilleen: ”Mitä hyötyä
meille on siitä, että tapamme veljemme ja joudumme kätkemään verityömme jäljet? 27.
Myydään poika noille ismaelilaisille, niin meidän ei itse tarvitse käydä häneen käsiksi,
onhan hän sentään meidän veljemme.” Hänen veljensä olivat samaa mieltä. 28. Kun
midianilaiset kauppiaat kulkivat paikan ohi, veljet vetivät Joosefin kaivosta ja myivät
hänet heille kahdestakymmenestä hopeasekelistä. Ja kauppiaat veivät Joosefin Egyptiin.

Pointti: Jumala ei hylkää.

2. Ydinopetus

Kateudella on suuri voima. Kateus voi saada ihmisen tekemään äärimmäisen pahoja
tekoja. Jaakob ei kohdellut poikiaan tasapuolisesti ja veljesten kateus Joosefia kohtaan
tuntuu aivan ymmärrettävältä. Mutta olisiko kateudelle ollut kuitenkin jokin vaihtoehto?
Olisivatko veljet voineet jutella isänsä ja Joosefin kanssa ja kertoa oma mielipiteensä
asiasta sen sijaan, että alkoivat kasata mieleensä ilkeitä ajatuksia veljeään kohtaan?
Joosefin veljesten kateudesta noussut paha teko ei kuitenkaan estänyt Jumalan
suunnitelmien toteutumista. Jumalan suunnitelmat ovat kaikkien ihmisten tekojen
yläpuolella ja hän voi kääntää pahankin hyväksi.

Ihmisten vajavaisuudesta ja vääristä teoista huolimatta Joosefin joutuminen Egyptiin osoittautui suureksi Jumalan suunnitelmaksi, joka säästi koko Israelin heimon nälkäkuolemalta. Joosef joutui syyttömästi kärsimään muiden tähden pelastaakseen heidät. Joosefissa näemme esikuvan Jeesuksesta, joka syyttömästi kärsi pelastaakseen – ei vain omaa perhettään tai heimoaan – vaan kaikki maailman ihmiset.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Jaakobin pojat

Jaakobilla oli kaksitoista poikaa kahden vaimon ja näiden kahden orjattaren kanssa. Joosef oli Jaakobin rakkaimman vaimon, Raakelin, esikoispoika, mikä selittää myös hänen suosikkiasemansa Jaakobin silmissä. Joosef oli veljeksistä toiseksi nuorin, sillä hänen jälkeensä Raakelille syntyi vielä Benjamin. Jaakobin pojat olivat: Ruuben, Simeon, Leevi, Juuda, Dan, Asser, Gad, Isaskar, Sebulon, Naftali, Joosef ja Benjamin.

Joosefin unet

Joosef näki enneunia, joissa hän oli ylempänä veljiään. Yhdessä unessa oltiin viljapellolla: Joosefin lyhde nousi korkeammalle muita ja veljien lyhteet kumarsivat Joosefin lyhdettä. Toisessa unessa Joosef näki auringon, kuun ja yksitoista tähteä (eli oman perheensä) kumartamassa häntä. Näiden unien vuoksi veljet pitivät Joosefia leuhkijana. Paljon myöhemmin he kuitenkin tulivat ymmärtämään unien merkityksen.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Tyhjä tuoli

Raamatunkohta luetaan ääneen ja sen jälkeen muistellaan yhdessä, keitä henkilöitä siinä esiintyi (Jaakob, Joosef, Ruuben, Juuda, mies, kauppias, kameli) ja kirjoitetaan ne ylös esim. taululle. Tämän jälkeen ohjaaja kertoo raamatunkertomuksen omin sanoin painottaen em. henkilöiden rooleja. Eteen asetetaan tuoli ja halukkaat voivat tulla siihen vuorollaan haastateltavaksi niin, että kukin saa itse valita, kuka henkilöistä hän on (Joosef, kameli, kauppias...). Yleisö saa esittää kysymyksiä. Ohjaajan kannattaa valmistautua myös tekemään kysymyksiä niin, että raamatunkohdasta saadaan oleellinen sanoma esiin. Esimerkkikysymyksiä: (Jaakobilta:) Miksi Joosef sai olla kotona, kun muut veljet paimensivat laumaa? (kauppiailta:) Ettekö ollenkaan kyselleet, miksi miehet halusivat myydä pikkuveljensä? Vai osasitteko edes puhua samaa kieltä? (Joosefilta:) Mitä mietit kaivossa ollessasi? Mitä ajattelit veljistäsi?

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Kuka on kaivossa?

Leikki onnistuu ryhmässä, jossa osallistujat ainakin jonkin verran muistavat toistensa nimiä. Kävellään ympäriinsä sovitulla alueella esim. musiikin tahdissa. Musiikin tauottua tai jostain muusta sovitusta merkistä kaikki kyyristyvät maahan pää alaspäin niin, ettei kukaan näe ympärilleen. Ohjaaja kiertelee ympäriinsä ja lopulta heittää viltin yhden kyyristyneen päälle. Ohjaajan kysyessä: ”Kuka on kaivossa?” muut kuin viltin alla oleva saavat nousta ja mahdollisimman nopeasti päätellä, kuka on viltin alla. Ensimmäisenä viltin alla olleen nimen keksinyt saa toimia ”peittelijänä” seuraavalla kierroksella. Ohjaajan kannattaa kuitenkin huolehtia musiikista tms. merkkiäänistä.

Kaunis asu

Selaillaan yksittäin tai ryhmissä nuoriso-, urheilu- tai muotilehtiä ja vaatemainoksia tai katsotaan niiden sivuja netistä, jos mahdollista. Jokainen leikkaa tai printtaa omasta

mielestään hienon asun. Vaihtoehto: Jokainen kirjoittaa kuvauksen mielestään hienosta asusta. Halutessaan saa myös piirtää.

5-10 hengen ryhmissä näytetään kuvia tai luetaan kuvaus toisille ja kerrotaan, miksi juuri se asu on omasta mielestä hieno. Aihetta voidaan ohjaajan tai isosten johdolla syventää keskustelemalla vaatteisiin ja ulkonäköön liittyvästä kateudesta (esim. Miksi jollain on sellaiset vaatteet, joita itsellä ei ole mahdollista saada? Millaisia asioita kadehdit kavereiltasi tai muotilehtien kuvien henkilöiltä? Kuinka tärkeää muoti on sinulle?).

Joosefin veljet

Ohjaaja lukee ääneen Joosefin veljien nimet. Ne voidaan toistaa yhdessä ääneen tai kirjoittaa hetkeksi näkyviin. Osallistujat menevät pareittain ja istuutuvat peräkkäin selkä ohjaajaan päin. Ohjaaja näyttää takimmaisena (eli lähempänä ohjaajaa) istuvalle yhden Joosefin veljen nimen, jonka hän on kirjoittanut isolle paperille tai taululle. Etummaiset eivät saa kurkkia eivätkä takimmaiset kuiskia! Merkistä takimmainen saa alkaa kirjoittaa nimeä kirjain kerrallaan etumaisen selkään. Se pari saa pisteen, jonka etummainen jäsen ensimmäisenä huutaa oikean nimen. Parit vaihtavat paikkaa ja leikkiä jatketaan muutama kierros.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Millä tavalla Joosefin isä suhtautui poikiinsa?
- Oletko sinä ollut joskus kateellinen sisaruksillesi tai ovatko he olleet kateellisia sinulle?
- Miltä kadehtiminen tuntuu? Millä tavalla kateellinen ihminen käyttäytyy? (vrt. miten veljet suhtautuivat Joosefiin)
- Miksi veljet eivät lopulta halunneet tappaa Joosefia?
- Kuka on mielestäsi rohkea tässä kertomuksessa?
- Mitä Joosef mahtoi miettiä kaivoon joutuessaan?
- Minkä rahasumman arvoiseksi arvioisit itsesi? (Huom! Jokainen on mittaamattoman arvokas, koska jokainen on Jumalan luoma!)
- Tämäkin tapahtuma oli Jumalan suunnitelmissa. Onko sinusta helppo vai vaikea nähdä Jumalan työtä tässä raamatunkertomuksessa? Miksi?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Koko maailma kädessään (105)
NSV: Luojan kaunein ajatus (6,) Muukalaisuuden majassa (17), Orjalaiva (21), He eivät koskaan sydäntämme saa (24), Pyhiinvaeltajan laulu (37), Kuljeta ja johda (94)
ES: Kuljeta ja johda (72), Pyhiinvaeltajan laulu (84)
ES”: Kuljeta ja johda (184), Kyyneleet ovat leipäni (91), Siipeni murtuneet (102)

8. Rukous

Jumala, opeta meitä olemaan kiitollisia siitä, mitä meillä on. Auta meitä pääsemään irti kateudesta ja vihasta. Kiitos, että rakastat jokaista ihmistä yhtä paljon. Kiitos siitä, että sinä tunnet kaikki elämämme vaiheet ja haluat pitää meistä huolta. Aamen.

JOOSEF EGYPTISSÄ

1. Raamatunkohta

1. Moos. 41: 1–16, 28–40

1 Pari vuotta myöhemmin farao näki unen. Hän seisoi Niilin rannalla. 2 Yhtäkkiä Niilistä nousi seitsemän kaunista ja lihavaa lehmää, ja ne jäivät syömään kaislikkoon. 3 Niiden jälkeen Niilistä nousi vielä toiset seitsemän lehmää, rumia ja laihoja, ja ne jäivät noiden toisten viereen Niilin rannalle. 4 Ja rumat ja laihat lehmät söivät ne seitsemän kaunista ja lihavaa lehmää. Siihen farao heräsi. 5 Sitten hän nukahti uudestaan ja näki unta vielä toisen kerran. Samassa korressa kasvoi seitsemän paksua ja kaunista tähkää, 6 mutta niiden jälkeen puhkesi esiin seitsemän ohutta, itätuulen polttamaa tähkää, 7 ja ne nielivät ne seitsemän paksua ja täyteläistä tähkää. Siihen farao heräsi, ja hän huomasi, että se oli ollut unta.

8 Aamulla farao oli levottomalla mielellä ja kutsutti luokseen Egyptin kaikki enteidenselittäjät ja viisaat. Hän kertoi heille unensa, mutta kukaan ei osannut selittää niitä hänelle. 9 Silloin ylijuomanlaskija sanoi faraolle: ”Minun täytyy nyt ottaa puheeksi rikkomukseni. 10 Farao oli kerran vihastunut meihin palvelijoihinsa ja pani minut ja ylileipurin vankeuteen henkivartijain päällikön taloon. 11 Siellä me molemmat näimme eräänä yönä unta, ja kummankin uni vaati oman selityksensä. 12 Vankilassa meidän kanssamme oli eräs heprealainen nuorukainen, henkivartijain päällikön orja. Me kerroimme hänelle unemme, ja hän selitti ne meille. 13 Ja kävi niin kuin hän oli selittänyt: farao palautti minut entiseen asemaani, mutta leipurin hän ripusti hirsipuuhun.”

14 Silloin farao kutsutti Joosefin luokseen. Hänet haettiin kiireesti vankilasta, hänen partansa ja hiuksensa ajeltiin, ja hän sai ylleen uudet vaatteet. Sitten hän tuli faraon luo. 15 Farao sanoi Joosefille: ”Minä olen nähnyt unen, eikä kukaan osaa sitä selittää, mutta minulle on kerrottu, että sinä pystyt selittämään unen heti sen kuultuasi.”16 Joosef vastasi: ”Minä itse en pysty, mutta Jumala voi antaa faraolle suotuisan vastauksen.

28 Kun sanoin, että Jumala on näyttänyt faraolle, mitä hän aikoo tehdä, tarkoitin tätä: 29 Seuraavat seitsemän vuotta ovat suuren yltäkylläisyyden aikaa koko Egyptin maassa, 30 mutta niitä seuraa seitsemän niin kovaa nälkävuotta, että koko tuo yltäkylläisyys jää Egyptissä unohduksiin. Nälänhätä ulottuu yli koko maan, 31 eikä ruoan runsaudesta ole maassa enää tietoakaan, sillä tuo nälänhätä tulee olemaan hyvin ankara. 32 Faraon unen toistuminen taas merkitsee sitä, että Jumala on asian varmasti päättänyt ja panee sen pian täytäntöön. 33 Siksi faraon tulisi nyt valita viisas ja taitava mies Egyptin käskynhaltijaksi. 34 Faraon tulisi myös asettaa maahan virkamiehiä, jotka ottavat talteen viidenneksen Egyptin sadosta niinä seitsemänä viljavana vuotena. 35 Heidän tulee koota noina tulevina hyvinä vuosina talteen kaikkea syötävää ja varastoida faraon valvonnassa viljaa varmaan talteen kaupunkeihin. 36 Tämä vilja olkoon maassa varalla niiksi seitsemäksi nälkävuodeksi, jotka tulevat Egyptin maahan. Silloin maa ei joudu nälänhädän vuoksi perikatoon.” 37 Nämä sanat miellyttivät faraota ja hänen hovinsa miehiä, 38 ja farao sanoi heille: ”Voisimmeko löytää toista hänen veroistaan miestä! Hänessä asuu Jumalan henki!” 39 Joosefille hän sanoi: ”Koska Jumala on tämän kaiken sinulle ilmoittanut, ei voi olla toista niin viisasta ja taitavaa miestä kuin sinä. 40 Sinä saat hallita minun valtakuntaani, ja koko kansani on totteleva sinun sanaasi. Vain valtaistuimeni tekee minut sinua korkeammaksi.”

Pointti: Jumala antaa viisauden.

2. Ydinopetus

Joosef oli virunut jo vuosia vankilassa. Hänellä olisi ollut täysi syy olla katkera: koko Egyptiin joutuminen oli johtunut kostonhaluisten veljien kateudesta ja vankilaankin Joosef oli heitetty täysin syyttömänä. Kuitenkin Joosef oli säilyttänyt uskonsa Jumalaan. Hänellä oli syvä luottamus siihen, että Jumala puhuu ja auttaa. Näissäkin Joosefin elämän vaiheissa näemme esikuvan Jeesuksesta. Jeesustakin vainottiin ja vihattiin aivan syyttä – ja kuitenkin hän auttoi vainoojiaan. Joosef ennusti Jumalan antaman viisauden avulla Egyptin lähitulevaisuuden. Samanlaista jumalallista viisautta Jeesus osoitti monissa puheissaan ja teoissaan.

Kun Jumala johdattaa ihmistä, se ei tarkoita, että elämä olisi helppoa ja loistokasta. Usein näyttää siltä, että sellaiset ihmiset, jotka Jumala on valinnut erityisen tärkeisiin tehtäviin, joutuvat käymään läpi kovan koulun. He saavat kokea todella kovia ennen kuin pääsevät sille paikalle, jonka Jumala on heille valmistanut. Korkeassa asemassa oleva ihminen voi unohtaa Jumalan ja turvautua vain omaan rikkauteensa ja viisauteensa. Ehkäpä juuri siksi Jumala koulutti Joosefiakin ennen kuin farao korotti hänet hallitsijaksi. Joosefista tuli hyvä ja armelias hallitsija rankkojen vankilapäivien jälkeen. Jumala antoi hänelle viisautta ja taitoa.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Heprealainen
Israelilaisten nimitys, jonka he olivat alkuaan saaneet muukalaisilta, mutta jota he sittemmin itsekin alkoivat käyttää. UT: ssa tällä nimityksellä tarkoitetaan israelilaisia eli juutalaisia.

Käskynhaltija
Idän suurten valtakuntien maakuntien johdossa oli käskynhaltija, joka samalla oli sotapäällikkö. Joosefilla oli siis suuri valta Egyptin käskynhaltijana.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Joskus ihminen voi saada Jumalalta erityisen viisauden, kuten Joosef sai unien selittämiseen. Näistä taidoista ja viisaudesta koituu siunaus muillekin kuin tälle henkilölle itselleen. On myös oleellista, että viisauden lahjan saanut antaa kunnian Jumalalle.

Raamattu on täynnä Jumalan viisautta. Sieltä löytyy myös jotain tietoa ihmiskunnan viimeisistä päivistä. Nämä ennustukset eivät ole yksityiskohtaisia eikä niiden tapahtuma-aikaa kukaan tiedä. Kuitenkin samalla tavalla kuin farao otti todesta Jumalan Joosefin kautta kertoman tiedon siitä, miten tulevaisuudessa tulisi toimia, meidänkin tulisi ottaa todesta se, mitä Jumala puhuu Raamatussa.

Etsitään muutamia raamatunkohtia, joissa Jumala puhuu tulevaisuudesta, ja luetaan ne. Osallistujat voivat etsiä kukin yhden kohdan Raamatustaan tai ohjaaja lukea kaikki kohdat ääneen esim. kuulijoiden maatessa silmät kiinni lattialla.

Sopivia raamatunkohtia: Jes. 65: 17–25, Matt. 24: 3–14, Ilm. 21: 1–4

Lopuksi voidaan jutella siitä, mitä nämä Jumalan lupaukset merkitsevät meidän elämässämme – millä tavalla voisimme ottaa ne huomioon ajatuksissamme ja toiminnassamme?

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Arvoitusten piirtäminen

Ohjaaja valitsee Vanhan testamentin Sananlaskujen kirjasta sananlaskuja, jotka voi myös piirtää (esim. Sananl. 16, 17). Mennään pareittain. Ohjaaja antaa jokaiselle parille yhden lapulle kirjoitetun sananlaskun ja pyytää piirtämään siitä kuvan. Kun piirrokset ovat valmiit, ne laitetaan seinälle esiin. Ohjaaja ottaa sananlaskulaput, sekoittaa ne ja antaa pareille niin, ettei kukaan saa omaansa. Yritetään löytää kunkin sanalaskun kuva ja laitetaan oikea sanalasku oikean kuvan yhteyteen.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Millaisissa tilanteissa on helppo luottaa Jumalaan? Entä vaikea?
- Mitä luulet Joosefin ajatelleen, kun hänen ennustuksensa mukaan juomanlaskija pääsi vapaaksi, mutta hänet unohdettiin vankilaan vielä pariksi vuodeksi?
- Millaisia rukouksia luulet Joosefin rukoilleen vankilassa?
- Millä tavalla sinä rukoilet, jos on oikein vaikeaa?
- Mikä osoittaa, että Joosef luotti Jumalaan?
- Millä tavalla köyhä vanki Joosef suhtautui suureen hallitsijaan faraoon?
- Millaisissa asioissa voisimme toimia nykyään samalla tavalla kuin Jumala neuvoi Joosefin kautta faraota toimimaan?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Kun on turva Jumalassa (100), Ystävä sä lapsien (152)
NSV: Olet vapaa (31), Minne tie vie (33), Tartu käteen Jumalan (35), Pyhiinvaeltajan laulu (37), Hän pitää meistä huolen (75), Väsyneet maan (77)
ES: Elämä on nyt (52), Kuljeta ja johda (72), Pyhiinvaeltajan laulu (84)
ES”: Saavumme synkiltä teiltä (16), Tartu käteen Jumalan (36), Olet vapaa (48), Elämä on nyt (150), Kuljeta ja johda (184)

8. Rukous

Rakas Taivaan Isä, anna meille viisautta eri elämäntilanteissa. Kiitos siitä, että sinä pidät meistä huolta ja autat meitä. Aamen.

JOOSEFIN VELJET EGYPTISSÄ

1. Raamatunkohta

1. Moos. 42: 1–8, 17–21

1 Kun Jaakob kuuli, että Egyptistä sai viljaa, hän sanoi pojilleen: ”Mitä te siinä vain
katsotte toisianne? 2 Olen kuullut, että Egyptissä on viljaa. Menkää sinne ja ostakaa
meille sieltä viljaa, että pysyisimme hengissä emmekä menehtyisi.” 3 Niin kymmenen
Joosefin veljeä lähti ostamaan viljaa Egyptistä. 4 Mutta Benjaminia, Joosefin täysveljeä,
Jaakob ei päästänyt toisten mukaan, sillä hän pelkäsi, että Benjaminille voisi sattua
jotakin. 5 Jaakobin pojat lähtivät yhdessä muiden Egyptiin menijöiden kanssa
viljaa ostamaan, sillä Kanaaninmaassa vallitsi nälänhätä. 6 Joosef, joka oli Egyptin
käskynhaltijana, myi viljaa kaikille ihmisille. Niin myös Joosefin veljet tulivat hänen
eteensä ja lankesivat kasvoilleen maahan. 7 Nähdessään veljensä Joosef tunsi heidät,
mutta ei ollut tuntevinaan. Hän puhutteli heitä ankarasti ja kysyi: ”Mistä te tulette?” He
vastasivat: ”Olemme tulleet Kanaaninmaasta tänne ruokaa ostamaan.” 8 Vaikka Joosef
tunsi veljensä, he eivät tunteneet häntä.

17 Ja hän heitätti heidät vankilaan kolmeksi päiväksi. 18 Kolmantena päivänä Joosef
sanoi heille: ”Tehkää kuten sanon, niin saatte pitää henkenne, sillä minä olen Jumalaa
pelkäävä mies. 19 Voitte osoittaa rehellisyytenne näin: Yksi teistä jää tänne vankilaan. Te
muut saatte mennä ja viedä ostamanne viljan nälkää näkeville perheillenne. 20 Tuokaa
sitten nuorin veljenne minun luokseni. Näin osoitatte puhuneenne totta, eikä teidän
tarvitse kuolla.” Veljet suostuivat tähän 21 ja sanoivat toisilleen: ”Me olemme todellakin
ansainneet rangaistuksen siitä, mitä teimme veljellemme. Me näimme hänen hätänsä,
kun hän rukoili meiltä armoa, mutta emme kuunnelleet häntä. Siksi me nyt olemme
ahdingossa.”

Pointti: Jumala johdattaa.

2. Ydinopetus

Ihminen osaa usein ajatella vain sitä hetkeä, jota hän juuri elää. Menneisyyttä hän muistaa hiukan ja tulevaisuudestaan hän ei voi tietää mitään varmaa. Jumala sen sijaan näkee täydellisesti jokaisen ihmisen menneisyyden ja tulevaisuuden ja siksi hän osaa johdattaa ihmistä. Tämä nähdään selvästi myös Joosefin perheen kertomuksesta.

Jumalan johdatus ei aina näytä ihmisen silmissä selkeältä ja johdonmukaiselta. Sekä Joosefin että hänen perheensä mielessä kävi varmasti silloin tällöin epätoivoisia ajatuksia: pelättiin nälkäkuolemaa, podettiin valtavaa syyllisyyttä ja kärsittiin viattomasti. Silti Jumalan käsi oli koko ajan mukana tapahtumissa.

Joosef kohteli veljiään ankarasti. Hänen tylyltä tuntuva käytöksensä tähtäsi kuitenkin siihen, että hän saisi pelastettua koko perheensä nälkäkuolemalta. Jeesus toimi samalla tavalla erityisesti puhuessaan pelastuksesta: hänen puheensa taivaan valtakuntaan pääsystä olivat ehdottomia ja kovan kuuloisia. Pelastuksen perustasta ei neuvoteltu eikä tingitty. Taivaan valtakuntaan pääsivät – ja pääsevät – vain ne, jotka tunnustavat Jeesuksen syntiensä sovittajaksi.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Kanaaninmaa

Kanaanilaiset asuivat Israelin alueella ennen kuin israelilaiset valloittivat Joosuan johdolla osan siitä palattuaan takaisin Egyptin orjuudesta.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Jumalan johdatus on tapahtunut hyvin erikoisella tavalla myös joidenkin nykyihmisten elämässä. Luetaan amerikkalaisen Joni Eareckson-Tadan tarina:
Amerikkalainen Joni Eareckson-Tada tuli uskoon 14-vuotiaana nuorten viikonloppuleirillä. Hän oli urheilullinen nuori tyttö ja harrasti ratsastusta, tenniksen pelaamista ja uintia. 17-vuotiaana hän oli kuitenkin turhautunut elämäänsä ja uskoonsa. Hän koki Jumalan hengelliseksi myyntiautomaatiksi, jota piti syöttää kolikkorukouksilla ja vedellä vivuista.

Joni pusersi Raamattua rintaansa vasten ja sanoi: ”Jumala, ole kiltti ja tee jotain elämälleni. En välitä mitä tapahtuu, mutta en halua olla tällainen surkimus!” Hän ajatteli, että rukousvastaus voisi olla sielunhoitaja, joka auttaisi hänen elämänsä oikeille raiteille, tai kenties opiskelupaikka raamattukoulussa. Ne olisivat hänen omasta mielestään olleet järkeviä vastauksia hänen pyyntöönsä päästä lähemmäksi Jumalaa.

Joni ei ollut valmistautunut siihen shokkiin, joka häntä odotti. Kuukautta myöhemmin hän sukelsi huolettomasti sameaan veteen ja osui pohjaan: niska murtui. Kun häntä vietiin sairaalaan, hän tiesi, että jollakin merkillisellä tavalla onnettomuus oli vastaus hänen rukoukseensa. Viikkoja myöhemmin Joni makasi edelleen sairaalahuoneessa tukikehikossa. Hän oli halvaantunut kokonaan kaulasta alaspäin. Edessä oli elämä rullatuolissa, vailla mahdollisuutta käyttää käsiä ja jalkoja. Joni kiukutteli:” Suuri Jumala, onko tämä sinun tapasi vastata rukoukseen? Usko pois, etten koskaan enää rukoile!” Myöhemmin Joni kertoi: ”Vaikka en olisi noihin aikoihin kutsunut sitä oikeudenmukaiseksi rukousvastaukseksi, tiedän nyt, että se oli sitä. Jumala todella veti minua lähemmäksi itseään vammautumiseni kautta. Se tapahtui sairaalassa kuukausien kamppailun tuloksena. Pistävä yksinäisyyden tuska katosi, kun kuvittelin Jeesuksen kumartuvan puoleeni, silittävän poskeani kämmenselällään ja siirtävän pois otsalleni valahtaneet kiharat. Kuulin hänen kysyvän minulta: ´Joni, jos rakastin sinua niin paljon, että kuolin puolestasi, etkö usko, että tiesin, mitä tein, kun vastasin rukoukseesi päästä läheisempään yhteyteen kanssani?´ Silloin tiesin, että jos Jeesus kerran kuoli puolestani, voisin olla luottavaisella mielellä, toimi hän miten tahansa elämäni suhteen.”

Se, miten Jumala vastasi tämän amerikkalaisen tytön rukoukseen, on rohkaissut ja lohduttanut monia ihmisiä. Joni oppi maalaamaan suullaan ja myi maalauksiaan. Hän on kirjoittanut yli 40 kirjaa, julkaissut useita äänilevyjä ja näytellyt itsestään kertovan elokuvan pääosan. Hän toimi vammaisten asianajajana ja on perustanut kristillisen vammaisten parissa toimivan järjestön. Kaikissa tehtävissään Joni antaa kunnian Jumalalle ja haluaa kertoa Jeesuksen rakkaudesta kaikkia ihmisiä, myös vammaisia kohtaan.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Vankila

Ohjaaja antaa jokaiselle osallistujalle lapun, jota ei saa näyttää muille. Yhdessä lapussa lukee ”vankila”, muissa ei mitään. Mennään piiriin ja siirretään oma lappu aina vieressä seisovalle myötäpäivään, niin, että koko ajan jokaisella on yksi lappu kädessään. Kun ohjaaja pysäyttää lappujenvaihtoliikkeen esim. pysäyttämällä taustamusiikin, kukin katsoo kädessään olevaa lappua. Se, jonka lapussa lukee ”vankila”, joutuu pois leikistä.

Pois lähtiessään hän vaihtaa ”vankila”-lappunsa jonkun muun tyhjään lappuun. Jatketaan niin kauan, että kahdesta viimeisestä toinen joutuu vankilaan ja toinen selviytyy voittajaksi.

Viljatähkät
Jokainen osallistuja miettii elämästään asioita, joissa Jumala on johdattanut häntä itseään tai perhettä. Kirjoitetaan näitä asioita vaaleanruskeille soikion muotoisille papereille (A4:sta saa kuusi soikiota). Kiinnitetään nämä ”jyvät” tähkän muotoon taululle tai seinälle. Halutessa voidaan askarrella tähkille myös varret ja vihneet.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Miksi Joosef ei heti kertonut veljilleen, kuka hän on?
- Miksi veljet eivät tunnistaneet Joosefia?
- Onko sinulle joskus käynyt niin, ettet ole tunnistanut tuttua ihmistä, jos hän on aivan eri ympäristössä kuin tavallisesti?
- Miksi Joosef halusi nähdä Benjaminin?
- Mikä osoittaa, että veljien omatunto alkoi kolkuttaa?
- Oletko sinä joskus ymmärtänyt toiselle tekemäsi pahan silloin, kun itse joudut vastaavaan tilanteeseen?
- Miksi Jumala johdattaa ihmistä joskus niin, että tämän elämässä tapahtuu myös ikäviä asioita?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Kun on turva Jumalassa (100), Ystävä sä lapsien (152)
NSV: Olet vapaa (31), Minne tie vie (33), Tartu käteen Jumalan (35), Pyhiinvaeltajan laulu (37), Hän pitää meistä huolen (75), Väsyneet maan (77)
ES: Elämä on nyt (52), Kuljeta ja johda (72), Pyhiinvaeltajan laulu (84)
ES”: Saavumme synkiltä teiltä (16), Tartu käteen Jumalan (36), Olet vapaa (48), Elämä on nyt (150), Kuljeta ja johda (184)

8. Rukous

Rakas Jumala, kiitos johdatuksestasi. Anna meille uskoa ja luottamusta sinuun silloinkin, kun elämässämme on vaikeuksia. Aamen.

SUKU YHDISTYY

1. Raamatunkohta

1. Moos. 43: 1–5, 15; 45: 1–10

1 Nälänhätä oli Kanaaninmaassa kova. 2 Kun Egyptistä tuotu vilja oli
loppunut, Jaakob sanoi pojilleen: ”Lähtekää jälleen ostamaan meille vähän syötävää.”
3 Juuda vastasi: ”Se mies antoi meille ankaran määräyksen, ettemme saa astua hänen
eteensä, ellei veljemme ole mukanamme.
4 Me lähdemme kyllä Egyptiin ostamaan sinulle syötävää, jos annat veljemme tulla
mukaan, 5 mutta jos et aio päästää häntä, me emme lähde sinne, sillä se mies sanoi
meille: ’Ette saa astua minun eteeni, ellei veljenne ole mukananne.’”

15 Miehet kokosivat lahjansa, ottivat kaksinkertaisen määrän hopeaa ja lähtivät Egyptiin
Benjamin mukanaan. Siellä he astuivat Joosefin eteen.

1 Nyt Joosef ei enää jaksanut hillitä itseään. Koska paikalla oli paljon palvelusväkeä,
hän huusi: ”Pois täältä kaikki!” Niinpä ketään vierasta ei ollut läsnä, kun Joosef kertoi
veljilleen, kuka hän oli. 2 Hän puhkesi itkemään niin suureen ääneen, että egyptiläiset
faraon hovia myöten kuulivat sen. 3 Joosef sanoi veljilleen: ”Minä olen Joosef. Vieläkö
isäni elää?” Mutta hänen veljensä eivät tyrmistykseltään kyenneet vastaamaan
hänelle mitään. 4 Joosef sanoi veljilleen: ”Tulkaa tänne minun luokseni.” He astuivat
lähemmäksi, ja hän sanoi: ”Minä olen Joosef, teidän veljenne, jonka te myitte Egyptiin.
5 Mutta älkää olko murheissanne älkääkä syyttäkö itseänne siitä, että olette myyneet
minut tänne, sillä Jumala lähetti minut teidän edellänne pelastamaan ihmishenkiä. 6
Nälkä on nyt jo kaksi vuotta vallinnut kaikkialla, ja edessä on vielä viisi vuotta, joina ei
kynnetä peltoa eikä korjata satoa. 7 Mutta Jumala lähetti minut teidän edellänne, jotta
te jäisitte eloon ja teidän sukunne säilyisi maan päällä ja monet pelastuisivat. 8 Te ette
siis lähettäneet minua tänne, vaan Jumala, ja hän asetti minut faraon neuvonantajaksi,
koko hänen valtakuntansa herraksi ja Egyptin maan valtiaaksi. 9 ”Menkää nyt kiireesti
isäni luo ja sanokaa hänelle: ’Näin sanoo poikasi Joosef: Jumala on asettanut minut
koko Egyptin herraksi. Tule viipymättä tänne minun luokseni, 10 niin saatte asua minun
lähelläni Gosenin maakunnassa, sinä, poikasi ja heidän lapsensa. Te saatte tuoda tänne
lampaanne, vuohenne, nautakarjanne ja kaiken muun teille kuuluvan.

Pointti: Jumala antaa voiman antaa anteeksi.

2. Ydinopetus

Benjamin oli Joosefin rakkain veli. Joosefilla ja Benjaminilla oli sama äiti, Raakel.
Benjamin ja Joosef olivat olleet isänsä Jaakobin lempilapsia, sillä Raakel oli tämän
lempivaimo. Joosef murtui nähdessään rakkaan veljensä. Samalla hän varmasi ymmärsi,
miten raskasta hänen vanhalle isälleen oli ollut luopua Benjaminista.

Vaikka Joosefin elämä oli loisteliasta faraon hovissa, suku oli kuitenkin hänelle tärkein.
Joosef pystyi näkemään Jumalan johdatuksen elämässään ja välttämään katkeruuden
veljiään kohtaan. Joosef ymmärsi, että anteeksiantamus oli ainoa vaihtoehto. Uudessa
testamentissa Paavali kirjoittaa kolossalaisille: ”Kärsikää toinen toistanne ja antakaa
toisillenne anteeksi, jos
kenellä on moitetta toista vastaan. Niinkuin Herrakin on antanut teille
anteeksi, niin myös te antakaa.” Juuri näin Joosef teki, ja antaessaan anteeksi pelasti
koko sukunsa. Anteeksiantamisessa on aina suuri siunaus.

Tämän monimutkaisen tapahtumasarjan tuloksena Jaakobin suku, eli Israelin kansan ”alkusiemen” säilyi hengissä. Ja niin tuli käydäkin: Jumalahan oli luvannut Jaakobin isoisälle Abrahamille, että tämän jälkeläisiä tulee olemaan kuin taivaalla tähtiä. Abrahamin, Iisakin ja Jaakobin suvusta syntyneestä kansasta syntyisi aikanaan myös Messias, eli Jeesus, joka on koko ihmiskunnan pelastaja.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Benjamin
Jaakobin 12 pojasta nuorin ja Joosefin täysiveli. Jakobin vaimo ja Joosefin äiti Raakel kuoli synnyttäessään Benjaminin ja antoi kuollessaan tälle nimeksi Benoni, ”kipuni poika”. Jaakob nimitti häntä kuitenkin Benjaminiksi, mikä tarkoittaa ”onnen poika”. Jaakobin pojilla oli neljä eri äitiä, ja Raakel oli ollut Jaakobille heistä rakkain.

Gosenin maakunta
Maakunta Egyptissä, Niilin suiston itäosassa. Israelilaiset asuivat tällä alueella siihen saakka, kunnes lähtivät Mooseksen johdolla kohti luvattua maata.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Näytelmä
Näytellään raamatunkohdan tapahtumat. Roolit: Jaakob, Joosef, veljiä, faraon hovin palvelusväkeä. Näytelmä voidaan toteuttaa myös nukketeatterina. Nuket voidaan tehdä kartongille piirtämällä ja liimaamalla kepit niiden taakse.

Veljien keskustelu
Kuvitellaan, mitä veljet keskustelivat lähtiessään pitkälle kotimatkalle hakemaan isäänsä. Kirjoitetaan lyhyitä repliikkejä esim. puhekuplien sisään taululle tai pöytään kiinnitetylle isolle paperipöytäliinalle. Ohjaaja lukee lopuksi kaikki repliikit ääneen.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Tunnistustehtävä
Mennään piiriin, yksi jää keskelle. Keskellä olijan silmät sidotaan. Piiri pyörii hänen ympärillään, kunnes hän pysäyttää sen sanomalla esim. ”seis”. Hän osoittaa sormella edessään olevaa, ja tämän pitää sanoa hänelle joku ennalta sovittu sana (esim. ”Joosef”). Jos hän tunnistaa henkilön äänestä, tämä tulee vuorostaan keskelle. Leikki toimii vain, jos osallistujat tuntevat toisensa nimeltä. Jos kaikki tuntevat toisensa oikein hyvin, saa ääntänsä muuttaa hämäykseksi – muuten käytetään normaalia puheääntä.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Kuka sukulainen on sinulle rakkain?
- Miksi Benjaminin (joka oli saman äidin poika kuin Joosef, eli Joosefin täysveli) näkeminen mursi Joosefin?
- Mistä Joosef sai voimaa antaa veljilleen anteeksi?
- Onko omassa mielessäsi jokin asia, jota sinun pitäisi pyytää tai antaa anteeksi sisaruksillesi?
- Mitä luulet veljien jutelleen keskenään, kun he lähtivät hakemaan isäänsä Egyptiin?
- Millä tavalla Jumala johdatti Jaakobin sukua?
- Miksi oli välttämätöntä, että Joosef oli joutunut Egyptiin – vaikka se tapahtuikin vääryyden takia?

- Onko omassa perheessäsi tapahtunut jotain ikävää, joka myöhemmin onkin osoittautunut hyväksi asiaksi?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Kun on turva Jumalassa (100), Ystävä sä lapsien (152)
NSV: Olet vapaa (31), Minne tie vie (33), Tartu käteen Jumalan (35), Pyhiinvaeltajan laulu (37), Hän pitää meistä huolen (75), Väsyneet maan (77)
ES: Elämä on nyt (52), Kuljeta ja johda (72), Pyhiinvaeltajan laulu (84)
ES": Saavumme synkiltä teiltä (16), Tartu käteen Jumalan (36), Olet vapaa (48), Uskomme tulevaisuuteen (130), Toisiamme siunaten (138), Elämä on nyt (150), Kuljeta ja johda (184)

8. Rukous

Rakas Taivaan Isä, anna meille voimaa antaa anteeksi niille, jotka ovat tehneet meitä kohtaan väärin. Kiitos siitä, että sinä hoidat asioitamme ja rakastat meitä. Aamen.

VANHA TESTAMENTTI

4. Jumala pelastaa kansansa: Mooses

- Mooses syntyy (2. Moos. 2: 1–10)
- Jumala puhuu Moosekselle (2. Moos. 3: 1–10)
- Kansa pääsee vapaaksi orjuudesta (2. Moos. 12: 21–28, 37–42) x
- Punaisen meren ylitys (2. Moos. 14: 15–29)
- Manna ja viiriäiset (2. Moos. 16: 2–26)
- 10 käskyä (2. Moos. 19: 1–2, 16–20; 20: 1–20) x

Laulukirjat
Lasten virsi, Lasten keskus 1997 (Lasten virsi)
Nuoren seurakunnan veisukirja, Lasten keskus 2010 (NSV)
Elämän siiville, Kirjapaja 1996 (ES)
Elämän siiville, Kirjapaja 2008 (ES")

Copyright
Raamatunlukijain Liitto ry

www.rll.fi

MOOSES SYNTYY

1. Raamatunkohta

2. Moos. 2: 1–10

1. Muuan Leevin sukuun kuuluva mies otti vaimokseen tytön, joka myös oli Leevin jälkeläisiä. 2. Vaimo tuli raskaaksi ja synnytti pojan. Kun hän näki, kuinka kaunis lapsi oli, hän piilotteli sitä kolme kuukautta. 3. Mutta kun hän ei enää voinut piilotella sitä, hän otti kaislakorin, tiivisti sen asfalttipiellä ja tervalla, pani pojan siihen ja laski korin Niilin rantakaislikkoon. 4. Pojan sisar jäi jonkin matkan päähän nähdäkseen, mitä lapselle tapahtuisi.
5. Faraon tytär tuli Niilin rantaan peseytymään, ja hänen hovinaisensa jäivät virran rannalle kävelemään. Silloin hän näki kaislikon keskellä korin ja lähetti orjattarensa hakemaan sen. 6. Avatessaan korin hän näki, että siinä oli lapsi, joka itki. Faraon tyttären valtasi sääli, ja hän sanoi: ”Tämä on varmaan heprealaisten poikia.”
7. Silloin pojan sisar sanoi faraon tyttärelle: ”Menenkö hakemaan tänne jonkun heprealaisnaisen, joka voi imettää pojan sinulle?” 8. Faraon tytär sanoi: ”Tee niin”, ja tyttö haki paikalle pojan äidin. 9. Faraon tytär sanoi äidille: ”Ota tämä lapsi mukaasi ja imetä se minulle, niin minä maksan sinulle siitä palkan.” Vaimo otti lapsen imetettäväksi.
10. Kun poika oli kasvanut suuremmaksi, äiti vei hänet faraon tyttärelle, ja tämä otti hänet omaksi pojakseen. Faraon tytär antoi hänelle nimeksi Mooses sanoen: ”Olen nostanut hänet vedestä ylös.”*

Pointti: Jumala antaa rohkeuden.

2. Ydinopetus

Mooses oli Israelin kansan suurin sankari: hän johdatti kansansa pois Egyptin orjuudesta luvattuun maahan ja hänen kauttaan Jumala ilmoitti pyhän lakinsa ja antoi kymmenen käskyä. Mooseksen elämä ei kuitenkaan ollut helppo ja loistokas. Heti syntymästä alkaen edes hänen henkiinjäämisensä ei näyttänyt itsestään selvältä.

Joosefin ajoista, jolloin israelilaiset olivat olleet arvostettuja ja menestyviä, oli kulunut jo useampi vuosisata. Mooseksen aikaan mennessä israelilaisten asema oli muuttunut suorastaan päinvastaiseksi: nyt faraot pitivät israelilaisia orjinaan. Siitä huolimatta israelilaisten määrä kasvoi. Faraon mielestä heitä oli jo liikaa ja hän määräsikin kaikki israelilaisille syntyvät poikavauvat tapettaviksi. Israelilaisten kätilöt tiesivät kuitenkin, että tappaminen oli vastoin Jumalan tahtoa ja kieltäytyivät tottelemasta faraon käskyä. Farao antoikin uuden käskyn: poikavauvat piti heti syntymän jälkeen heittää Niiliin, Egyptiä halkovaan suureen virtaan.

Mooseksen äiti oli rohkea ja neuvokas. Hän uskalsi piilotella vauvaansa niin kauan kuin mahdollista ja noudatti faraon käskyä kekseliäästi: vauva joutui Niilin-virtaan, mutta kaislakorin avulla se jäi kellumaan pinnalle. Mooseksen sisko oli varmasti nähnyt äitinsä tuskan, kun tämän piti luopua vauvastaan, ja lähti rohkeasti seuraamaan kelluvaa koria. Aivan erityisen rohkeuden hän sai puhuessaan faraon tyttärelle, jonka isän vallassa oli israelilaisten henki. Faraon tytär olisi voinut tehdä Mooseksen siskolle mitä hyvänsä. On suuri Jumalan ihme, että hän kuunteli neuvoa orjakansaan kuuluvalta lapselta ja vieläpä teki tämän neuvojen mukaan.

Jumalan johdatus oli ihmeellinen: israelilainen Mooses sai kasvaa faraon hovissa. Sen seurauksena hän sai parhaan egyptiläisen koulutuksen ja kirjoitustaidon, joita hän myöhemmin tarvitsi kirjoittaessaan muistiin Jumalan sanoja ja kansansa historiaa. Toisaalta Mooses oli syntyjään leeviläinen, eli hän kuului siihen sukuun, jonka jäseniä

voitiin vihkiä papeiksi. Tämä oikeutti hänet toimimaan myöhemmin kansansa hengellisenä johtajana. Jumala tiesi, kenet hän valitsee tähän erityiseen tehtävään, ja antoi viisautta ja rohkeutta oikeisiin päätöksiin monille Mooseksen elämässä vaikuttaneille ihmisille. Jumala on sama tänäänkin: voimme rohkeasti luottaa hänen viisauteensa ja johdatukseensa myös omassa elämässämme.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Juutalaisten poikalasten tappaminen
2. Mooseksen kirjan 1. luvussa kerrotaan, että Egyptin kuningas, farao, käski kätilöitä surmaamaan kaikki juutalaisille syntyneet poikalapset, koska juutalaisia oli Egyptin valtakunnassa hänen mielestään jo liikaa. Juutalaiset kätilöt eivät kuitenkaan suostuneet tähän, koska tiesivät tappamisen olevan Jumalan tahdon vastaista. Lopulta farao määräsi kaikki juutalaisille syntyneet poikalapset Niiliin heitettäväksi.

Leevi
oli Jaakobin ja Lean poika, josta polveutui yksi israelilaisten 12 heimoista. Myöhemmin Leevin heimosta eli leeviläisistä tuli Israelin pappissuku: vain leeviläisen Aaronin jälkeläiset voitiin vihkiä papiksi, muut leeviläiset pappien apulaisiksi.

Heprealainen
tarkoittaa samaa kuin israelilainen tai juutalainen. Ensimmäinen Egyptiin tullut heprealainen oli Joosef ja hänen perässään sinne muutti koko Jaakobin (Israelin) perhe. Tästä perheestä polveutui Israelin kansa, heprealaiset, jotka elivät Egyptissä yli 400 vuoden ajan ennen kuin lähtivät Mooseksen johdolla takaisin isiensä maahan, Israeliin.

Farao
Farao oli Egyptin kuninkaan arvonimi. Faraot hallitsivat Egyptiä yli kahden tuhannen vuoden ajan.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Nukketeatteri tai näytelmä rannassa
Esitetään raamatunkohdan tapahtumat nukketeatterina. Nuket voidaan askarrella itse esim. kartongista tai tehdä valmiille nukeille asusteita kankaanpaloista. Mooseksen perhe pukeutuu orjan vaatimattomiin vaatteisiin, faraon tytär palvelijoineen loisteliaasti. Roolit: Mooses-vauva, Mooseksen äiti, Mooseksen sisko, faraon tytär, palvelijoita

Vaihtoehtoisesti voidaan näytellä tapahtumat, jos mahdollista, veden äärellä. Vauvanukke voidaan laittaa kellumaan esim. heinillä vuorattuun pesuvatiin.

Egyptin prinssi -elokuva
Katsotaan alku elokuvasta Egyptin prinssi (Dreamworks, 1998), koko elokuvan kesto 99 min., K7.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Korin punominen
Punotaan kori sanomalehtipaperista tai kahvipusseista. Leikataan aluksi saman levyisiä siivuja ja pujotellaan ne ristiin pohjaksi. Tämän jälkeen nostetaan reunat ylös ja punotaan niihin poikittaiset siivut. Lopuksi käännetään ylijääneet pystysiivut korin sisään. Sanomalehtikorin ja kahvipussikorin ohjeita löytyy netistä tai askarteluoppaista.

Korin (pallon) seuraaminen
Muodostetaan kaksi samankokoista joukkuetta, joiden sisällä muodostetaan parit. Kumpikin joukkue tarvitsee pallon, jota on helppo vierittää keilapallon tapaan (esim. jalkapallo tai lentopallo). Kummastakin joukkueesta asettuu vuorollaan yksi pari viivalle. Muutaman metrin päähän heistä piirretään toinen viiva. Kummastakin parista toinen on äiti, joka lähettää korin jokeen, eli vierittää pallon maata pitkin kohti toista viivaa, toinen on sisko, joka hakee pallon mahdollisimman pian ja palauttaa sen lähettäjälle. Pallon pitää vieriä viivan yli, ennen kuin siihen saa koskea. Vierittäminen ja hakeminen aloitetaan aina ohjaajan antamasta merkistä, eli kummankin joukkueen ”sisko” lähtee hakemaan ”äidin” lähettämää palloa yhtä aikaa, samalla hetkellä, kun se lähtee vierimään. Peliä jatketaan, kunnes jokainen pari on ainakin kerran lähettänyt ja hakenut pallon. Nopeimmin pallon hakenut pari ansaitsee joukkueelleen pisteen. Pistettä ei saa, jos pallo ei vieri toisen viivan yli tai siihen kosketaan ennen viivaa.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Luettele kertomuksessa esiintyneet naiset. Millä tavalla kukin heistä vaikutti siihen, että Mooses pelastui?
- Kuka on mielestäsi kertomuksen sankari? Miksi?
- Millaisia ajatuksia luulet Mooseksen äidin päässä pyörineen, kun hän laski pienen poikansa koriin virran vietäväksi?
- Millaisia yllätyksiä Mooseksen äiti sai kokea?
- Millaisessa tilanteessa sinä olet tuntenut sääliä jotain ihmistä kohtaan?
- Miksi luulet faraon tyttären säästäneen Mooseksen hengen, vaikka tämä oli heprealainen, ja farao oli nimenomaan käskenyt tuhota heidät?
- Milloin ihmisellä on oikeus toimia oman maansa sääntöjä tai lakeja vastaan?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Mooses-lapsi (79), Herraa hyvää kiittäkää (114)
NSV: Katson sinun kättesi töitä (1), Minä uskon (67), Pyhän kosketus (88), Valoa (92), Tahtosi tiellä (93)
ES: Taas yllemme aurinko saa (16)
ES”: Taas yllemme aurinko saa (19), Pyhän kosketus (30), Ylitse merten (42), Minä uskon (46), Toisen päivän iltana (86), Tahtosi tiellä (202)

8. Rukous

Rakas Jumala, kiitos että pidät huolta myös pienistä vauvoista. Kiitos, että koko elämämme on sinun kädessäsi. Anna meille rohkeutta silloin, kun sitä tarvitsemme. Aamen.

JUMALA PUHUU MOOSEKSELLE

1. Raamatunkohta

2. Moos. 3: 1–10

1. Mooses paimensi appensa Jetron, midianilaisen papin, lampaita. Kerran hän vei lauman autiomaan toiselle puolen ja tuli Jumalan vuoren Horebin juurelle. 2. Siellä hänelle ilmestyi Herran enkeli tulenliekissä, joka nousi orjantappurapensaasta. Mooses huomasi, ettei tuli kuluttanut pensasta, vaikka se oli liekeissä. 3. Silloin hän ajatteli: ”Menenpä katsomaan tuota ihmettä. Minkä vuoksi pensas ei pala poroksi?”
4. Kun Herra näki hänen tulevan katsomaan, hän huusi pensaasta: ”Mooses, Mooses!” Mooses vastasi: ”Tässä olen.” 5. Herra sanoi: ”Älä tule lähemmäksi! Riisu kengät jalastasi, sillä paikka, jossa seisot, on pyhä.” 6. Herra sanoi vielä: ”Minä olen sinun isäsi Jumala, Abrahamin, Iisakin ja Jaakobin Jumala.” Silloin Mooses peitti kasvonsa, sillä hän pelkäsi katsoa Jumalaa.
7. Herra sanoi: ”Minä olen nähnyt kansani ahdingon Egyptissä ja kuullut, miten israelilaiset valittavat sortajiensa kovuutta. Minä tiedän kyllä heidän hätänsä. 8. Olen tullut vapauttamaan heidät egyptiläisten käsistä ja viemään heidät Egyptistä maahan, joka on hyvä ja avara ja tulvii maitoa ja hunajaa, maahan, jossa nyt asuvat kanaanilaiset, heettiläiset, amorilaiset, perissiläiset, hivviläiset ja jebusilaiset. 9. Israelilaisten hätähuuto on nyt kantautunut minun korviini, ja olen nähnyt, kuinka kovasti egyptiläiset heitä sortavat. 10. Mene siis, minä lähetän sinut faraon luo. Sinun on vietävä minun kansani, israelilaiset, pois Egyptistä.”

Pointti: Jumala valitsee tehtävään.

2. Ydinopetus

Mooses oli kasvanut lapsuutensa Egyptin kuninkaan faraon hovissa. Kuitenkin hän tiesi olevansa juutalainen. Kun hän jo aikuiseksi vartuttuaan ymmärsi, millaista orjatyötä hänen heimoveljensä joutuivat tekemään, ja huomasi kerran egyptiläisen miehen lyövän israelilaista, hän tappoi miehen. Farao sai tietää asiasta ja Mooses joutui pakenemaan Egyptistä. Pakomatkallaan hän päätyi midianilaisten pariin ja meni naimisiin Jetro-nimisen papin tyttären Sipporan kanssa. Mooses vietti Midianissa 40 vuotta, yhtä pitkän ajan, kuin hän oli viettänyt faraon hovissa.

Inhimillisesti ajatellen olisi luullut, että Jumala olisi kutsunut suureen tehtävään aivan jonkun muun kuin Mooseksen. Mooseshan ei ollut elänyt juutalaisten parissa koskaan – ensin hän oli kasvanut faraota epäjumalanaan palvovien egyptiläisten parissa ja sitten midianilaisen arabiheimon keskellä. Miten hän olisi voinut olla vakuuttava johtaja juutalaisten silmissä? Paluu Egyptiinkin tuntui mahdottomalta, olihan Mooses tehnyt henkirikoksen ja hylännyt kasvattajansa. Jumala näki asian toisin: Mooses oli saanut tietämättään juuri oikean koulutuksen siihen tehtävään, johon Jumala häntä nyt kutsui. Faraon hovissa Mooses oli saanut tietoa ja sivistystä kansan johtamista ja kirjallisia töitä varten, Midianissa hän oli oppinut tuntemaan autiomaan ja siellä vallitsevat elinehdot. Mooseksen suuri tehtävä oli ollut koko ajan Jumalan tiedossa, ja nyt, 80-vuotiaana, Mooses sai itsekin kuulla sen ja lähteä toteuttamaan sitä.

Joskus elämässä tuntuu, että asiat menevät aivan väärään suuntaan tai aivan liian hitaasti. Vastoinkäymisiä on vaikea ymmärtää silloin, kun ne tapahtuvat. Jumala ei kuitenkaan tee virheitä. Jos pyydämme häneltä johdatusta elämäämme, hän varmasti johdattaa. Niin kuin Mooseksen elämässä, mikään omankaan elämämme tapahtuma ei ole turha, vaan Jumala voi kääntää kaiken parhaaksemme. Jeesuksen ristinkuolemakin näytti aluksi

valtavalta tappiolta, mutta lopulta se olikin suurin voitto, mitä voi olla: voitto kuolemasta.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Midianilainen

Midianilaiset olivat seemiläinen arabiheimo, joka oli polveutunut Aabrahamista ja tämän vaimosta Keturasta (1. Moos. 25). Midianilaiset olivat kauppamiehiä – Joosefkin oli aikanaan joutunut Egyptiin midianilaisen kauppakaravaanin mukana. Mooseksen aikaan midianilaiset asuivat Siinain niemimaalla, myöhemmin he elivät Jordanin itäpuolella ja ahdistivat sieltä käsin luvattuun maahan saapunutta Israelin kansaa.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen /opetuksen havainnollistaminen

Egyptin prinssi –elokuva

Katsotaan Mooseksen Midianin maahan joutumisesta ja kutsumisesta kertova kohta elokuvasta Egyptin prinssi (Dreamworks, 1998), koko elokuvan kesto 99 min., K7.

Mahdoton tehtävä

Mietitään erilaisia tärkeitä tehtäviä nykymaailmassa. Kenen ei missään tapauksessa uskoisi selviytyvän niistä? (Esim. pikkuvauvan lentokoneen ohjaamisesta, vapisevan vanhuksen tarkasta kirurgisesta leikkauksesta, oppimattoman suomalaisen kiinankielisen puheen pitämisestä jne.) Vastaavasti Mooses oli ihmisten silmin aivan väärä henkilö kansan johtajaksi, mutta Jumalan voimalla hän pystyi siihen.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Palava pensas

Esim. iltanuotiolla tai takassa laitetaan puiden alle jotain, mikä ei pala tai sula (esim. kolikko tai jokin muu metalliesine). Puiden palettua loppuun verrataan esinettä Jumalan sanaan: se ei pala eikä häviä koskaan.

Kenkähippa

Leikitään hippaa kengät jalassa. Kun hippa saa jonkun kiinni, tämän pitää riisua kenkänsä, ottaa ne käteensä ja jäädä paikoilleen seisomaan. Kiinniotettavat voivat vapauttaa kiinnijääneitä niin, että kiinniotetut koskettavat käsillään olevilla kengillä eteensä pysähtyneen vapauttajan jalassa olevia kenkiä. Karkuun vapautettu saa lähteä vasta, kun kengät ovat taas jalassa, joten ne pitää laittaa nopeasti takaisin!

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Millä tavalla Mooseksen elämä lammaspaimenena autiomaassa erosi hänen nuoruudestaan hienossa faraon hovissa? Keksi mahdollisimman monta eroa.
- Oletko joskus itse joutunut muuttamaan aivan toisenlaiseen ympäristöön tai tunnetko jonkun, joka on muuttanut? Kerro siitä.
- Mitä kaikkea lammaspaimenen pitää osata? (tuntea maastot, hyvät kulkureitit ja laitumet, koota lauma yhteen, taistella villipetoja vastaan, löytää vesilähteitä, antaa ensiapua haavoittuneelle lampaalle, löytää itselleen ruokaa ja vettä jne.) Mistä luulet Mooseksen oppineen nämä taidot? (Lapsuudessa hän ei varmasti ollut joutunut paimentamaan eläimiä!)
- Millä tavalla Jumala kutsui Moosesta? Mitä tämä merkitsi Moosekselle?
- Mitkä Jumalan sanat osoittavat sen, että hän näkee ja tietää kaiken?
- Millainen tehtävä tuntuisi sinusta aivan mahdottomalta? Jos Jumala pyytäisi sinua tekemään sen, mitä vastaisit?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Herraa hyvää kiittäkää (114)
NSV: Katson sinun kättesi töitä (1), Minä uskon (67), Pyhän kosketus (88), Valoa (92), Tahtosi tiellä (93)
ES: Taas yllemme aurinko saa (16)
ES": Taas yllemme aurinko saa (19), Pyhän kosketus (30), Ylitse merten (42), Minä uskon (46), Toisen päivän iltana (86), Minne tie vie (88), Tahtosi tiellä (202)

8. Rukous

Pyhä Jumala, opeta meitä kunnioittamaan ja kuuntelemaan sinua. Kiitos, että haluat johdattaa elämäämme. Aamen.

KANSA PÄÄSEE VAPAAKSI ORJUUDESTA

1. Raamatunkohta

2. Moos. 12: 21–28, 37–42

21. Mooses kutsui koolle kaikki Israelin vanhimmat ja sanoi heille:
”Ottakaa kukin lammas tai vuohi perhekuntaanne varten ja teurastakaa
se pääsiäisuhriksi. 22. Ottakaa sitten kimppu iisoppia, kastakaa se
vatiin laskettuun vereen ja sivelkää verta oven kamanaan ja molempiin pieliin. Älköön
kukaan teistä menkö kotinsa ovesta ulos ennen aamua, 23. sillä Herra kulkee kaikkialla
surmaamassa egyptiläisiä, mutta kun hän näkee veren ovenpielissä ja kamanassa, hän
kulkee sen oven ohi eikä anna tuhoojan tulla koteihinne teitä surmaamaan. 24. Tämä
olkoon ikuisena säädöksenä, niin teille kuin lapsillennekin. 25. Ja kun tulette siihen
maahan, jonka Herra teille lupauksensa mukaan antaa, noudattakaa näitä juhlatapoja.
26. Kun lapsenne kysyvät teiltä: ’Mitä nämä teidän juhlatapanne tarkoittavat?’, 27.
niin vastatkaa näin: ’Se on pääsiäisuhri Herralle, joka egyptiläisiä surmatessaan kulki
israelilaisten kotien ohi ja säästi ne.’” Silloin kansa polvistui ja heittäytyi kasvoilleen
maahan. 28. Israelilaiset tekivät tarkoin niiden määräysten mukaan, jotka Herra oli
antanut Moosekselle ja Aaronille.

37. Israelilaiset lähtivät liikkeelle Ramseksesta kohti Sukkotia. Heitä oli noin
kuusisataatuhatta marssikelpoista miestä sekä lisäksi naiset ja lapset. 38. He ottivat
mukaansa suuret laumansa, lampaita, vuohia ja nautakarjaa. Heidän kanssaan lähti
myös paljon sekalaista väkeä. 39. Egyptistä tuomastaan taikinasta he leipoivat litteitä
happamattomia leipiä, sillä heidät oli ajettu pois Egyptistä ennen kuin taikina oli ehtinyt
hapata eivätkä he olleet varanneet itselleen edes matkaevästä. 40. Israelilaiset olivat
asuneet Egyptissä kaikkiaan neljäsataakolmekymmentä vuotta. 41. Juuri sinä päivänä,
kun neljäsataakolmekymmentä vuotta oli kulunut, koko Herran oma joukko lähti
Egyptistä. 42. Sinä yönä Herra valvoi viedäkseen heidät pois Egyptin maasta; se on
Herralle pyhitetty yö, ja silloin kaikkien israelilaisten sukupolvesta toiseen tulee valvoa.

Pointti: Jumala täyttää lupauksensa.

2. Ydinopetus

430 vuotta on pitkä aika. Tiedätkö, mitä sinun suvussasi tapahtui 430 vuotta sitten?
Israelilaiset tiesivät, että heidän esi-isänsä (Joosef ja hänen perheensä) olivat tulleet
kauan sitten Israelin maasta, ja nyt Egyptissä suureksi kasvanut ja orjuuteen alistettu
kansa pääsisi palaamaan sinne takaisin. Jumala ei ollutkaan hylännyt heitä; orjuuden
aika päättyisi vihdoin. Jatkossa heidän tuli kertoa lapsilleen tästä ensimmäisestä
ihmeellisestä pääsiäisestä.

Jumalan suuria tekoja kerrotaan Raamatussa ja me voimme edelleen kertoa niitä
eteenpäin. Sekä lasten että aikuisten on tärkeää tietää se, että Jumalalle ei mikään ole
mahdotonta ja että hän ei koskaan hylkää lapsiansa.

Ensimmäisenä pääsiäisenä annettujen uhrisääntöjen mukaan uhrattiin satoja vuosia.
Lopulta Jumala lähetti oman poikansa Jeesuksen maailmaan kuolemaan täydellisenä
uhrikaritsana, kaikkien aikojen ihmisten kaikkien syntien sovitukseksi. Jeesuksen
kuolema vapautti ihmiset paljon suuremmasta kuin vain inhimillisen sortajan orjuudesta:
se avasi ihmiselle mahdollisuuden päästä vapaaksi synnin vallasta, takaisin Jumalan
yhteyteen.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Orjuuden aika
Israelin kansa oli aikanaan siirtynyt Egyptiin nälänhädän vuoksi. Jaakobin (eli Israelin) pojista Joosef oli se, joka joutui Egyptiin ensimmäisenä hänen kateellisten veljiensä myytyä hänet sinne orjaksi. Joosef pääsi kuitenkin korkeaan asemaan Egyptin hovissa ja lopulta, vakavan ruokapulan vuoksi, koko Jaakobin perhe muutti Egyptiin, jossa ruokaa vielä riitti. Jossain vaiheessa Joosefin kuoleman jälkeen israelilaisten asema Egyptin valtakunnassa kuitenkin muuttui ja uudet faaraot pakottivat heidät orjatyöhön. Kaiken kaikkiaan israelilaiset olivat Egyptissä 430 vuotta.

Vitsaukset
Jumala kutsui Mooseksen johtamaan kansansa vapautumista Egyptistä. Mooses pyysi faaraota päästämään israelilaiset pois Egyptistä omaan maahansa mutta tämä ei suostunut Mooseksen pyyntöihin. Faaraon uppiniskaisuuden tähden Jumala antoi Egyptin kokea erilaisia vitsauksia: Egyptin vesien vereksi muuttuminen, sammakot, syöpäläiset, paarmat, karjarutto, paiseet, rakeet, heinäsirkat ja pimeys. Lopulta annettiin kymmenes vitsaus, esikoisten kuolema, josta israelilaiset säästyivät sivelemällä karitsan verta ovenpieliinsä.

Happamaton leipä
Israelilaiset lähtivät Egyptistä niin kovalla kiireellä, että leipätaikina ei ehtinyt nousta ennen kuin se paistettiin. Tällaista leipää syötiin jatkossakin juutalaisten juhlissa, koska se muistutti Egyptistä vapaaksi pääsemistä.

Ramses ja Sukkot
Ramses oli kaupunki Goosenin alueella, jolla israelilaiset Egyptissä asuivat. Sukkot oli alue muutaman kymmenen kilometrin päässä. Se oli israelilaisten ensimmäinen pysähdyspaikka vaelluksella kohti Israelia.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Veren suoja
Lattialle tai maahan tehdään punaisesta nauhasta tai teipistä muutama n. 1m x 1m neliö. Pyydetään osallistujia menemään kyyryyn maahan, kasvot lattiaan päin. Halukkaat voivat mennä ruutujen sisään (yksi kuhunkin), mutta ruutujen merkitystä ei selitetä vielä. Toimitaan täydessä hiljaisuudessa. Ohjaaja käy jokaisen luona ja esim. tekee sormellaan viivan tai rastin niiden selkään, jotka eivät ole punaisessa ruudussa. Punaisen neliön kohdalla oleviin ei kosketa. Kun koko joukko on käyty läpi, ohjaaja pyytää niitä, joita ei ollut kosketettu, tulemaan luokseen, ja antaa heille esim. karkin tai jotain muuta pientä mukavaa.

Pienessä ryhmässä ruutuja kannattaa olla vain yksi tai kaksi.
Tämän jälkeen kysytään karkin tms. saaneilta, miksi he luulevat saaneensa palkinnon. Tässä yhteydessä voi kertoa siitä, mitä punainen nauha/teippi merkitsi (karitsan verta ovenpielissä), ja että jokainen siihen turvautuva pelastui.

Karitsan veri ensimmäisenä pääsiäisenä on vertauskuva Jeesuksen verestä, jonka hän vuodatti kaikkien ihmisten syntien vuoksi ristillä. Jeesuksen vereen turvautuminen on mahdollista tänäkin päivänä. Nyt pyydetään osallistujia seisomaan ruutuihin, tällä kertaa monta yhteen ruutuun. (Jos tämä kierros toteutetaan, kannattaa miettiä jo ruutuja tehdessä, että kaikki mahtuvat varmasti yhtä aikaa seisomaan niihin. Pieni ahtaus tekee leikin hauskaksi!) Kun kaikki ovat ruutujen sisällä, voi ohjaaja tarjota kaikille karkin.

Ensimmäisellä kierroksella karkin saaneet saavat nyt toisenkin.

Halutessaan ohjaaja voi tässä yhteydessä kertoa siitä, kuka on juutalainen (Messiasta odottava Israelin kansan jäsen, jonka pyhä kirja on Vanha testamentti) ja kuka kristitty (=Jeesuksen sovitustyöhön uskova minkä tahansa kansan jäsen). Keitä sitten ovat ne, jotka saivat kaksi karkkia edellisessä leikissä? He ovat Jeesukseen uskovia Israelin kansan jäseniä, joita kutsutaan messiaanisiksi juutalaisiksi. He uskovat, että Jeesus on Messias ja oikea pääsiäiskaritsa.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Pakkaamisleikki

Leikkiä varten kasataan yhteen paikkaan paljon erilaisia pieniä ja suuria esineitä ja tavaroita. Voidaan kilpailla ryhmittäin, yksi ryhmä vuorollaan, a- tai b- vaihtoehdon mukaan. Jos osallistujia on vähän, voidaan b-vaihtoehto suorittaa yhteistoimintaleikkinä, ilman kilpailua ja ajanottoa.

a. Kilpaillaan siitä, mikä ryhmä pystyy kantamaan mahdollisimman monta tavaraa sovitun matkan. Eniten tavaroita (pudottamatta) määränpäähän vienyt ryhmä voittaa. Huom! Tavaroita tulee olla niin paljon, että yhden ryhmän on mahdotonta ottaa niitä kaikkia mukaansa.

b. Otetaan aikaa, kuinka nopeasti kaikki tavarat on siirretty paikasta toiseen (tällöin tavaroita tulee olla sen verran, että ne on mahdollista – vaikkakin haasteellista – ottaa kaikki mukaansa). Yksi ryhmän jäsen saa kulkea määränpäähän vain kerran, eli ryhmän täytyy suunnitella kantotehtävää yhdessä, jotta kaikki tavarat saadaan kannettua. Aika otetaan pakkaamisen aloittamisesta siihen hetkeen, kun viimeinenkin ryhmän jäsen saapuu sovittuun maaliin tavaroineen. Jos tavaroita tippuu kyydistä, kuljettajan pitää itse yrittää noukkia ne mukaansa. Jos noukkiminen ei onnistu, hän itse palaa hakemaan pudonneita tavaroita saatuaan muun lastinsa perille. Nopein ryhmä voittaa.

Muunnelma 1:

Pakataan piirtäen. Kullekin ryhmälle annetaan samankokoinen paperi (esim. A4), jolle pitää sovitussa ajassa piirtää niin monta matkalle mukaan otettavaa esinettä kuin ehtii. Esineet (=piirrokset)eivät saa osua toisiinsa. Samaa esinettä ei saa piirtää kahta kertaa. Piirtämisen jälkeen ryhmät kertovat, mitä tavaroita heidän ”matka-arkussaan” on. Voittaja on ryhmä, jolla on eniten tavaroita.

Muunnelma 2:

Ilmapallojen kuljetus. Puhalletaan suuri määrä ilmapalloja valmiiksi. Yritetään kuljettaa ilmapalloja sovittu matka niin, etteivät ne putoa. Ryhmäläiset valitsevat yhden jäsenen ”kantojuhdaksi” ja pakkaavat ilmapalloja hänen kyytiinsä. Sovitaan aluksi, saako ilmapalloja esim. sitoa kengännauhoihin tai hupparin nyöreihin. Pakkaamiselle kannattaa sopia myös aikaraja. Eniten ilmapalloja pudottamatta määränpäähän saanut ryhmä (kantaja) voittaa.

Kun lähdin Egyptistä…

Istutaan piirissä. Ensimmäinen sanoo ”Kun lähdin Egyptistä, otin mukaani… (esim. kengät)”. Seuraava myötäpäivään sanoo: ”Kun lähdin Egyptistä, otin mukaani kengät ja… (esim. vesipullon).” Jatketaan niin pitkälle kuin muisti riittää! Peliä voi pelata myös pienessä ryhmässä niin, että mennään monta kierrosta.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Mikä sinusta olisi kaikkein pelottavinta, mitä yöllä saattaisi tapahtua?
- Miltä luulet israelilaisista tuntuneen ensimmäisenä pääsiäisyönä?
- Miksi kansa ”polvistui ja heittäytyi maahan”?
- Tiedätkö, mitä 430 vuotta sitten (1500-luvun lopulla) tapahtui omalla asuinpaikkakunnallasi/Suomessa/maailmassa?
- Mitä Jumalasta osoittaa se, että hän vei koko kansansa (1-2 miljoonaa ihmistä) kerralla pois Egyptistä?
- Mitä luulet, miksi Israelin kansan piti päästä omaan maahansa eikä jäädä lopullisesti Egyptiin?
- Miksi on tärkeää kertoa Jumalan teoista lapsille?
- Kuka sinulle on kertonut Jumalan teoista?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Kun on turva Jumalassa (100)
NSV: Ylitse merten (39), Väsyneet maan (77), Käy, Herra, meitä siunaamaan (83), Turvapaikka (100), Olet valveilla (121)
ES: Niin kuin hopeaa (40), Kuljeta ja johda (72), Mennään kotiin (170)
ES”: Ylitse merten (42), Väsyneet maan (110), Jumalan kansan exodus (153), Kuljeta ja johda (184), Käy, Herra. meitä siunaamaan (192)

8. Rukous

Rakas Taivaan Isä, anna meille kärsivällisyyttä. Sinä tiedät, mikä on oikea aika toimia ja vastata rukouksiin. Kiitos siitä, että mikään ei ole sinulle mahdotonta. Aamen.

PUNAISEN MEREN YLITYS

1. Raamatunkohta

2. Moos. 14: 15–29

15. Herra sanoi Moosekselle: ”Miksi sinä huudat minua avuksi? Käske
israelilaisten lähteä liikkeelle. 16. Kohota sauvasi, ojenna kätesi merta
kohti ja halkaise sen vedet, niin israelilaiset voivat kulkea meren poikki
kuivaa maata pitkin. 17. Minä kovetan egyptiläisten sydämet, niin että he lähtevät
teidän peräänne. Ja se, mitä tapahtuu faraolle ja koko hänen sotajoukolleen, hänen
sotavaunuilleen ja niiden ajajille, todistaa minun suuruuttani. 18. Kun minun suuruuteni
näkyy siinä, mitä faraolle, hänen sotavaunuilleen ja niiden ajajille tapahtuu, silloin
egyptiläiset ymmärtävät, että minä olen Herra.”

19. Jumalan enkeli, joka oli kulkenut israelilaisten joukon edellä, siirtyi nyt kulkemaan
heidän perässään, ja pilvipatsas siirtyi pois heidän edeltään ja asettui heidän taakseen,
20. niin että se tuli egyptiläisten ja Israelin joukkojen väliin. Pilven mukana tuli pimeys,
mutta israelilaisille pilvi valaisi yön. Kumpikaan puoli ei voinut koko yönä lähestyä
toistaan.

21. Sitten Mooses kohotti kätensä merta kohti, ja Herra pani meren väistymään syrjään
nostamalla ankaran itätuulen, joka puhalsi koko yön. Näin hän muutti meren kuivaksi
maaksi. Vedet jakautuivat kahtia, 22. ja kun israelilaiset kulkivat meren poikki kuivaa
maata pitkin, vedet olivat muurina kummallakin puolen. 23. Egyptiläiset lähtivät takaa-
ajoon, ja faraon kaikki hevoset ja hänen sotavaununsa ajajineen seurasivat israelilaisten
perässä keskelle merta. 24. Mutta aamuyöstä Herra katsoi tuli- ja pilvipatsaasta
egyptiläisiin päin ja saattoi heidän joukkonsa sekasortoon. 25. Hän antoi heidän
vaunujensa pyörien juuttua kiinni, niin että ajaminen kävi vaikeaksi. Silloin egyptiläiset
sanoivat: ”Meidän on lähdettävä pakoon! Herra sotii israelilaisten puolella meitä
vastaan!”

26. Herra sanoi Moosekselle: ”Ojenna kätesi merta kohti, niin vedet palaavat
egyptiläisten, heidän sotavaunujensa ja heidän vaunumiestensä päälle.” 27. Mooses
ojensi kätensä merta kohti, ja aamunkoitteessa meri palasi entiselle paikalleen. Se tuli
pakenevia egyptiläisiä vastaan, ja Herra pyyhkäisi heidät meren aaltojen sekaan. 28.
Vedet palasivat ja peittivät vaunut ajajineen, faraon koko sotajoukon, joka oli seurannut
israelilaisia mereen, eikä heistä jäänyt henkiin ainoatakaan. 29. Mutta israelilaiset
kulkivat meren poikki kuivaa maata pitkin, ja vedet olivat muurina heidän kummallakin
puolellaan.

Pointti: Jumala avaa tien.

2. Ydinopetus

Mooses lähti johtamaan valtavaa israelilaisten joukkoa kohti luvattua maata. Hänen
oma viisautensa ja voimansa eivät olisi riittäneet tehtävään, mutta Jumala antoi hänelle
tarkkoja ohjeita ja teki kansan edessä myös ihmeitä. Yksi suurimpia erämaavaelluksen
aikana tapahtuneista ihmeistä oli juuri tämä, aivan vaelluksen alussa tapahtunut
Kaislameren ylitys.

Jumala ei johdattanut kansaansa Egyptistä Israeliin lyhintä reittiä Välimeren rantaa
myötäillen, koska sen varrella asui vihollisia, joiden kanssa olisi heti jouduttu taisteluun.
Pidempi reitti kulki autiomaan kautta. Sille reitille osui Kaislameri, jonka edessä
kansa nyt oli pattitilanteessa egyptiläisten lähestyessä takaapäin. Jumalalle mikään ei

kuitenkaan ole mahdotonta, ja sen saivat nyt nähdä sekä israelilaiset että egyptiläiset.

Vaikka israelilaiset eivät sitä vielä tienneetkään, edessä oli jopa neljäkymmentä vuotta kestävä vaellus. Jumala halusi opettaa heille jotain tärkeää heti tämän pitkän matkan alussa. Ensinnäkin hänelle ei mikään ole mahdotonta ja luonnonvoimatkin ovat hänen valtansa alla. Mooses oppi, että Jumalan antamia käskyjä ja ohjeita tulee noudattaa, niin kummallisilta kuin ne joskus kuulostivatkin. Hän oppi myös ottamaan paikkansa kansan johdossa. Israelilaiset oppivat luottamaan sekä Jumalaan että Moosekseen johtajanaan – vaikka tämä luottamus aina silloin tällöin matkan varrella horjuikin. Uudessa testamentissa Paavali vertaakin Israelin kansan erämaavaellusta kristityn elämään: kristitty vaeltaa Jumalan johtamana kohti päämäärää, taivaan kotia.

Mekin opimme luottamaan Jumalaan paremmin silloin, kun omat konstimme selvitä ovat kadonneet. Sellaisina hetkinä osaamme myös kysyä neuvoa ja etsiä apua viisaammilta. Vaikka vaikeat tilanteet eivät tunnu mukavilta, niihin kätkeytyy aina mahdollisuus oppia jotain uutta Jumalan suuruudesta.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Israelilaisten lähtö Egyptistä

Mooses oli neuvotellut faraon kanssa israelilaisten paluusta omaan maahansa, mutta kerta toisensa jälkeen farao oli estänyt heitä lähtemästä. Tämän seurauksena Jumala antoi Egyptin kärsiä vitsauksista. Niistä kymmenes ja viimeinen oli esikoisten kuolema. Jumala oli antanut israelilaisille ohjeen viettää pääsiäistä ja sivellä teurastetun pääsiäiskaritsan verta ovenpieliinsä, mikä säästi heidän esikoisensa. Tämä viimeinen vitsaus oli faraolle niin raskas, että hän vihdoin päästi israelilaiset lähtemään. Kun israelilaisten valtava joukko oli päässyt Mooseksen johdolla jo jonkin matkan päähän Egyptistä, farao kuitenkin katui päätöstään ja lähetti suuren sotajoukon israelilaisten perään. Israelilaiset pelästyivät ja alkoivat moittia Moosesta siitä, että tämä oli vienyt heidät pois Egyptistä.

Kaislameri

on ilmeisesti Egyptistä itään sijaitseva Punaisen meren lahti, joka Mooseksen aikaan ulottui pidemmälle sisämaahan kuin nykyään.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Egyptin prinssi -elokuva

Katsotaan loppu elokuvasta Egyptin prinssi (Dreamworks, 1998), koko elokuvan kesto 99 min., K7.

Tyhjä tuoli

Joku osallistujista istuu muiden edessä olevalle tuolille, ottaa hänelle annetun roolin ja vastaa muiden esittämiin haastattelukysymyksiin raamatunkohdan tapahtumien mukaan. Tuolilla istujaa vaihdetaan roolien vaihtuessa. Rooleja: farao, faraon sotilas, israelilainen, Mooses, kala Kaislameressä.

Siinain Sanomat

Tehdään ryhmissä iltapäivälehden tapaan Siinain Sanomien etusivu raamatunkohdan tapahtumista. Laitetaan etusivut lopuksi esiin kaikkien nähtäväksi.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Seuraa johtajaa

Yksi osallistujista menee muiden eteen leikin johtajaksi ja pitää sauvaa kädessään. Muut matkivat johtajan liikkeitä, mutta vain silloin, kun tämä kopauttaa ensin sauvalla maahan. Se, joka matkii liikettä silloinkin, kun sauvaa ei ole kopautettu, joutuu pois leikistä.

Takaa-ajo -hippa

Muodostetaan kaksi samankokoista joukkuetta. Kumpikin joukkue asettuu riviin kasvot samaan suuntaan, rivien välissä on n. kolme metriä. Jonkin matkan päähän piirretään maaliviiva. Kun ohjaaja antaa merkin, kumpikin joukkue lähtee juoksemaan kohti maaliviivaa. Takana olevat yrittävät saada koskettamalla mahdollisimman monta eturivin jäsentä kiinni ennen kuin nämä ehtivät maaliviivalle. Lopuksi lasketaan, kuinka monta eturivin jäsentä pääsi maaliin – joukkue saa pisteitä sen verran. Mennään takaisin lähtöviivoille ja vaihdetaan puolia: takaa-ajajista tulee nyt takaa-ajettavia. Voidaan leikkiä yksi tai useampi erä ja laskea joukkueille pisteet ”perille päässeitten” määrän mukaan.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Oletko joskus itse joutunut umpikujaan? Miltä se tuntui?
- Miksi luulet israelilaisten erämaavaelluksen alkaneen näin hurjalla tavalla?
- Millä tavalla Mooses suhtautui Jumalan käskyihin ja ohjeisiin?
- Millä tavalla israelilaiset suhtautuivat Mooseksen ohjeisiin?
- Millaisissa tilanteissa on erityisen tärkeää totella johtajaa?
- Millä tavalla nämä tapahtumat vaikuttivat siihen, miten Mooses luotti Jumalaan?
- Miksi faraon joukot saivat rangaistuksen?
- Mitä me voimme tehdä, kun elämässä tulee eteen mahdottomalta näyttäviä asioita?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Herraa hyvää kiittäkää (114)
NSV: Katson sinun kättesi töitä (1), Minä uskon (67), Pyhän kosketus (88), Valoa (92), Tahtosi tiellä (93)
ES: Taas yllemme aurinko saa (16)
ES”: Taas yllemme aurinko saa (19), Pyhän kosketus (30), Ylitse merten (42), Minä uskon (46), Toisen päivän iltana (86), Minne tie vie (88), Tahtosi tiellä (202)

8. Rukous

Kiitos, Herra, että mikään ei ole sinulle mahdotonta. Opeta meitä luottamaan sinun voimaasi. Aamen.

MANNA JA VIIRIÄISET

1. Raamatunkohta

2. Moos. 16: 2–26

2. Autiomaassa israelilaiset alkoivat nurista Moosesta ja Aaronia vastaan
3. ja sanoivat heille: ”Kunpa Herran käsi olisi lyönyt meidät kuoliaaksi
Egyptissä, kun vielä olimme lihapatojen ääressä ja saimme ruokaa
kylliksemme. Mutta te olette tuoneet meidät tänne autiomaahan tappaaksenne nälkään
kaikki nämä ihmiset!”

4. Herra sanoi Moosekselle: ”Minä annan sataa teille ruokaa taivaasta, niin että kansa
voi joka päivä mennä keräämään ruokaa, mutta vain sen päivän tarpeiksi. Näin minä
panen heidät koetukselle, että näkisin, noudattavatko he minun lakejani vai eivät. 5.
Kuitenkin kun he sapatin aattona valmistavat ruoaksi sen, mitä ovat tuoneet mukanaan,
sitä tulee kaksi kertaa niin paljon kuin heillä on muina päivinä.”

6. Mooses ja Aaron sanoivat israelilaisille: ”Tänä iltana te ymmärrätte, että juuri Herra toi
teidät pois Egyptistä, 7. ja huomisaamuna saatte nähdä Herran kirkkauden voiman, sillä
hän on kuullut, kun olette nurisseet häntä vastaan. Häntä vastaan te olette nurisseet,
ette meitä. Mitä me muka olemme?” 8. Mooses sanoi vielä: ”Saattepa nähdä, että Herra
antaa teille tänä iltana lihaa ruoaksi ja aamulla leipää niin paljon kuin jaksatte syödä.
Herra on kuullut teidän nurinanne, häntä te olette valituksellanne vaivanneet, ette meitä.
Mitä me muka olemme?”

9. Mooses sanoi Aaronille: ”Kutsu kaikki israelilaiset Herran eteen, sillä hän on
kuullut heidän valituksensa.” 10. Aaronin puhuessa israelilaisille kaikki kääntyivät
katsomaan autiomaahan päin, ja silloin Herran kirkkaus ilmestyi pilvessä. 11. Herra
sanoi Moosekselle: 12. ”Minä olen kuullut israelilaisten valituksen. Sano heille näin:
’Tänään iltahämärissä te saatte lihaa syödäksenne ja aamulla leipää yllin kyllin. Silloin te
ymmärrätte, että minä olen Herra, teidän Jumalanne.’”

13. Illalla lensi leiriin viiriäisiä niin paljon, että ne peittivät sen kokonaan. Aamulla
oli maassa leirin ympärillä runsaasti kastetta, 14. ja kun kaste oli haihtunut, oli
autiomaassa jotakin hienoa ja rapeaa, ohutta kuin kuura maan pinnalla. 15. Tämän
nähdessään israelilaiset kyselivät toisiltaan: ”Mitä tämä on?” He eivät näet tienneet,
mitä se oli. Mooses sanoi heille: ”Se on leipää, jonka Herra on antanut teille ruoaksi.
16. Ja näin on Herra siitä määrännyt: Kerätkää sitä niin paljon kuin tarvitsette: omer-
mitallinen jokaiselle. Kukin kerätköön niin monelle kuin hänen teltassaan on ihmisiä.”
17. Israelilaiset tekivät niin ja keräsivät sitä, kuka enemmän, kuka vähemmän. 18. Mutta
kun he mittasivat sen omer-mitalla, ei enemmän keränneellä ollut liikaa eikä vähemmän
keränneellä liian vähän, vaan jokainen oli saanut kerätyksi sen verran kuin tarvitsi. 19.
Mooses sanoi heille: ”Kukaan ei saa jättää siitä mitään huomiseksi.” 20. Jotkut eivät
kuitenkaan totelleet Moosesta vaan jättivät sitä jäljelle seuraavaksi aamuksi, mutta
siihen tuli toukkia ja se alkoi haista. Mooses vihastui heihin.

21. Näin he keräsivät sitä joka aamu sen verran kuin kukin tarvitsi. Päivällä, kun aurinko
alkoi paistaa kuumasti, se suli. 22. Viikon kuudentena päivänä he kuitenkin poimivat
kaksinkertaisen määrän, kaksi omer-mitallista kutakin varten, ja israelilaisten päämiehet
menivät kertomaan siitä Moosekselle. 23. Silloin hän sanoi heille: ”Näin on Herra
sanonut: Huomenna on lepopäivä, Herran pyhä sapatti. Leipokaa tänään, mitä haluatte
leipoa, ja keittäkää, mitä haluatte keittää, mutta ottakaa talteen kaikki, mikä jää yli, ja
säilyttäkää se huomisaamuun.” 24. Ja he säilyttivät sen seuraavaan aamuun saakka,
niin kuin Mooses oli käskenyt, eikä se ruvennut haisemaan eikä siihen tullut toukkia. 25.

Mooses sanoi: ”Syökää se tänään, sillä tänään on Herran sapatti. Tänään sitä ei löydy maasta. 26. Kuutena päivänä viikossa voitte sitä kerätä, mutta seitsemäntenä päivänä on sapatti, eikä sitä silloin ole.” 27. Vielä seitsemäntenäkin päivänä jotkut kansasta lähtivät sitä keräämään, mutta he eivät löytäneet mitään.

Pointti: Jumala antaa täydellisiä lahjoja.

2. Ydinopetus

Kurnivat vatsat saivat kansan unohtamaan, että autiomaahan oli lähdetty orjuudesta ja kovasta pakkotyöstä. Jumala oli ihmeellisesti varjellut kansansa vitsauksilta ja siirtänyt Kaislameren vedetkin pois heidän edestään autiomaavaelluksen alussa. Silti he valittivat. Kautta aikojen vastoinkäymisistä on syytetty johtajia ja nytkin nurina oli helppo osoittaa Moosekselle ja Aaronille.

Kansan piti kuitenkin ymmärtää, että Mooses ei ollut heitä Egyptistä pelastanut, vaan itse Jumala. Mooses ja Aaron olivat ihmisiä niin kuin muutkin, itsekin täysin Jumalan avun varassa. Nurina kohdistui siis itse asiassa Jumalaan, ja se oli vakava asia. Nurinasta huolimatta Jumala johdatti kansaa ja oli valmis auttamaan kaikissa tilanteissa. Nytkin Jumala auttoi kansaa ihmeellisellä tavalla antamalla israelilaisille herkullisempaa ruokaa kuin he olivat osanneet edes toivoa.

Se, että mannaa ei voinut kerätä pyhäpäivänä, muistuttaa meitäkin siitä, että pyhäpäivä on aivan erityinen ja silloin voi ja saa tehdä jotain muuta kuin arkipäivinä. Joitakin vuosia sitten sunnuntait olivatkin erilaisia kuin muut päivät, esim. kaikki kaupat olivat kiinni. Nykyään sunnuntai on kristityissä maissakin yhä enemmän muiden päivien kaltainen. Silti yksi asia on pysynyt samana läpi vuosisatojen: sunnuntaisin vietetään jumalanpalveluksia. Seurakunnan kokoontumiseen osallistuminen ja viikon töistä lepääminen ovatkin parhaita pyhäpäivän viettotapoja.

Manna oli todistus siitä, että Jumalan lupauksiin voi luottaa. Jos hän kerran oli luvannut viedä perille, hän myös piti huolta matkan aikana. Israelilaiset söivätkin mannaa joka päivä seuraavien 40 vuoden, eli koko autiomaavaelluksensa ajan. Jeesuskin opetti, ettei meidän tarvitse olla huomisesta huolissamme, koska Jumala pitää meistä huolen. Hän teki myös ruokkimisihmeen jakamalla viidestä leivästä ja kahdesta kalasta aterian tuhansille ihmisille. Varsinainen Jeesuksen antama ”leipä” oli kuitenkin jotain vielä paljon suurempaa kuin vatsan täyttävä manna tai leivät ja kalat: hän antoi oman elämänsä, jotta me voisimme pelastua. Jeesus sanoikin olevansa ”elämän leipä”.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Autiomaa
Autiomaassa kasvaa lähinnä piikkikasveja ja joitakin kestäviä puulajeja. Vettä saadaan vain keitaista.

Aaron
oli Mooseksen veli, jonka Jumala oli luvannut Mooseksen avuksi jo silloin, kun tämä sai kutsun kansan johtajaksi. Aaron osasi puhua paremmin kuin Mooses, ja hän saikin usein kertoa kansalle ne asiat, jotka Jumala ensin ilmoitti Moosekselle. Aaronista tuli myöhemmin ensimmäinen ylipappi.

Viiriäiset
Viiriäinen on peltokanojen sukuun kuuluva muuttolintu. Viiriäiset lisääntyvät nopeasti ja liikkuvat suurissa parvissa. Viiriäisen liha on herkullista.

Manna
Manna-nimi tulee heprean sanoista ”Man hu?” eli ”Mitä tämä on?” Manna oli todennäköisesti tamariskipuun tuottamaa nestettä, joka tippui yöllä maahan ja jähmettyy makeiksi jyviksi. Nykyäänkin sitä voidaan löytää, vaikkakin paljon vähemmän, koska kasvillisuus Siinain niemimaalla on vähentynyt Mooseksen ajoista. Ihmeellistä oli, että sitä riitti koko suurelle israelaisten joukolle päivä toisensa jälkeen, ja toisaalta se, että sapattina sitä ei löytynyt ollenkaan.

Omer-mitta
= n. 3-4- litraa.

Sapatti
on juutalaisten lepopäivä, jolloin ei tehdä työtä. Mooseksen lain mukaan viikon seitsemäs päivä eli sapatti oli pyhitettävä Herralle. Sapatti perustuu luomiskertomukseen: Jumalakin lepäsi seitsemäntenä päivänä. Juutalaisten pyhäpäivä, sapatti on lauantaina. Kristittyjen pyhäpäivä on sunnuntai, Jeesuksen ylösnousemuksen päivä.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Mietitään ensin yhdessä ja sitten vielä kukin itsekseen, millaisia erilaisia hyviä lahjoja Jumala on antanut meille. Kirjoitetaan näitä asioita lapuille, yksi kullekin (esim koti, ystävät, lemmikkieläin, auringonpaiste, sade, kukat, marjat, lumi...). Jokainen kirjoittaa ainakin kaksi lappua . Taitetaan laput ja levitetään ne lattialle tai maahan. Kuljetaan lappujen joukossa, nostetaan yksi kerrallaan ylös, luetaan niitä hiljaisuuden vallitessa ja laitetaan takaisin maahan. Taustalla voi soida rauhallinen musiikki.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Mannan etsiminen
Valitaan Raamatusta lause tai jae, joka kirjoitetaan lapuille, yksi sana kuhunkin lappuun. Muodostetaan kaksi joukkuetta. Toinen joukkue piilottaa sanalaput sovitulle alueelle ja toinen joukkue etsii ne ja yrittää laittaa sanat oikeaan järjestykseen. Toisella kierroksella vaihdetaan joukkueiden tehtäviä. Halutessa voidaan ottaa aikaa, jolloin nopeampi joukkue on voittaja.

Sapattina toisin tekeminen
Kuljetaan jonossa ja lasketaan jatkuvasti yhdessä seitsemään, yksi numero kullakin askeleella. Seitsemännen askeleen kohdalla tehdään jonon ensimmäisen keksimä liike, jonka voi tehdä kävelyä keskeyttämättä, esim. nostetaan polvi ylös, taputetaan käsiä, nostetaan hartiat ylös yms. Ensimmäisellä kerralla kaikki eivät ehkä vielä ehdi tehdä liikettä oikeaan aikaan, mutta seitsemän-sarjojen jatkuessa kaikki pääsevät vähitellen mukaan. Jonon ensimmäisenä kulkeva johtaja näyttää (saman) liikkeensä niin monta kertaa numeron seitsemän kohdalla, että kaikki jonossa kulkevat osaavat tehdä sen yhtä aikaa numeron seitsemän kohdalla. Tämän jälkeen johtajaa vaihdetaan ja hän vuorostaan näyttää oman liikkeensä. Liike näytetään siis aina vasta vauhdissa, jonon jo kulkiessa, ei etukäteen. (Leikin ideaa voi verrata siihen, miten israelilaiset vähitellen oppivat, että seitsemäs päivä, sapatti, oli erilainen kuin muut.)

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Mikä on sinun lempiruokaasi?
- Milloin viimeksi maistoit jotain aivan uutta? Kerro siitä.
- Miksi Jumala vastasi israelilaisten nurinaan? Miten itse vastaisit, jos joku valittaisi sinulle jostain asiasta?
- Mitä luulet Mooseksen ajatelleen, kun Jumala ilmoitti, että kansalle sataa ruokaa taivaasta?
- Mitä Mooses tarkoitti sanoessaan kaksi kertaa Aaronista ja itsestään: ”Mitä me muka olemme?”?
- Miksi mannaa ei voinut kerätä kuin yhdeksi päiväksi?
- Miksi Jumala antoi mannan kuitenkin säilyä sapattiin asti?
- Eroaako pyhäpäivä (sunnuntai) nykyään muista päivistä? Millä tavalla?
- Millä tavalla pyhäpäivän (sunnuntain) voi pyhittää Jumalalle?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Esirukouslaulu (70), Herraa hyvää kiittäkää (114), Mä kiitän Herraa (116)
NSV: Katson sinun kättesi töitä (1), Minä uskon (67), Pyhän kosketus (88), Valoa (92), Tahtosi tiellä (93)
ES: Taas yllemme aurinko saa (16)
ES”: Taas yllemme aurinko saa (19), Pyhän kosketus (30), Ylitse merten (42), Minä uskon (46), Herra on minun paimeneni (62), Tahtosi tiellä (202)

8. Rukous

Rakas Jumala, anna anteeksi että niin usein valitamme ja nurisemme, vaikka moni asia elämässämme olisikin hyvin. Kiitos siitä, että sinä tiedät, mitä me kulloinkin tarvitsemme. Aamen.

KYMMENEN KÄSKYÄ

1. Raamatunkohta

2. Moos. 19: 1–2, 16–20; 20: 1–20

1. Kun Egyptistä lähdöstä oli kulunut tasan kaksi kuukautta, israelilaiset tulivat Siinain autiomaahan. 2. Refidimistä lähdettyään he tulivat sinne ja jäivät leiriin Siinainvuoren juurelle.

16. Kolmantena päivänä aamun tultua alkoi jyristä ja salamoida. Vuoren yllä lepäsi raskas pilvi ja kuului voimakasta torventoitotusta, ja kansa vapisi pelosta leirissään. 17. Mooses vei israelilaiset ulos leiristä Jumalaa vastaan, ja he jäivät vuoren juurelle. 18. Siinainvuori oli kauttaaltaan savun peitossa, koska Herra laskeutui vuorelle tulessa. Vuori savusi kuin tulinen uuni ja vavahteli ankarasti. 19. Torven ääni kasvoi kasvamistaan, Mooses puhui, ja Jumala vastasi hänelle jylisten. 20. Kun Herra oli astunut Siinainvuoren huipulle, hän kutsui Mooseksen luokseen, ja Mooses nousi sinne.

1 Niin Jumala puhui kaiken tämän:
2. ”Minä olen Herra, sinun Jumalasi, joka johdatin sinut pois Egyptistä, orjuuden maasta.
3. ”Sinulla ei saa olla muita jumalia.
4. ”Älä tee itsellesi patsasta äläkä muutakaan jumalankuvaa, älä siitä, mikä on ylhäällä taivaalla, älä siitä, mikä on alhaalla maan päällä, äläkä siitä, mikä on vesissä maan alla.
5. Älä kumarra äläkä palvele niitä, sillä minä, Herra, sinun Jumalasi, olen kiivas Jumala. Aina kolmanteen ja neljänteen polveen minä panen lapset vastaamaan isiensä pahoista teoista, vaadin tilille ne, jotka vihaavat minua. 6. Mutta polvesta polveen minä osoitan armoni niille tuhansille, jotka rakastavat minua ja noudattavat minun käskyjäni.
7. ”Älä käytä väärin Herran, Jumalasi, nimeä, sillä Herra ei jätä rankaisematta sitä, joka käyttää väärin hänen nimeään.*
8. ”Muista pyhittää lepopäivä. 9. Kuutena päivänä tee työtä ja hoida kaikkia tehtäviäsi,
10. mutta seitsemäs päivä on Herran, sinun Jumalasi, sapatti. Silloin et saa tehdä mitään työtä, et sinä eikä sinun poikasi eikä tyttäresi, orjasi eikä orjattaresi, ei juhtasi eikä yksikään muukalainen, joka asuu kaupungissasi. 11. Sillä kuutena päivänä Herra teki taivaan ja maan ja meren ja kaiken, mitä niissä on, mutta seitsemännen päivän hän lepäsi. Sen vuoksi Herra siunasi lepopäivän ja pyhitti sen.
12. ”Kunnioita isääsi ja äitiäsi, että saisit elää kauan siinä maassa, jonka Herra, sinun Jumalasi, sinulle antaa.
13. ”Älä tapa.
14. ”Älä tee aviorikosta.
15. ”Älä varasta.
16. ”Älä todista valheellisesti toista ihmistä vastaan.
17. ”Älä tavoittele toisen taloa. Älä tavoittele hänen vaimoaan, älä orjaa tai orjatarta, älä hänen härkäänsä, älä hänen aasiaan äläkä mitään, mikä on hänen.”
18. Koko kansa oli todistamassa jylinää ja leimahtelua. Se kuuli, miten torvi soi, ja näki, miten vuori savusi. Ihmiset vapisivat tämän nähdessään ja pysyttelivät loitolla. 19. He sanoivat Moosekselle: ”Puhu sinä meille, me kuuntelemme. Mutta Jumala älköön puhuko meidän kanssamme, se on meille kuolemaksi.” 20. Mooses vastasi kansalle: ”Älkää pelätkö. Jumala on tullut tänne pannakseen teidät koetukselle ja herättääkseen teissä pelon ja kunnioituksen häntä kohtaan, ettette enää tekisi syntiä.”

Pointti: Minä olen sinun Jumalasi.

2. Ydinopetus

Jumala on suuri ja pyhä. Hänen antamansa käskyt ovat täynnä rakkautta: ne ohjaavat ja varjelevat ihmisen elämää. Jumala tahtoi ja tahtoo edelleen luomalleen ihmiselle vain hyvää. Koska ihminen on syntinen, Jumala antoi selkeät ohjeet, miten elämää voisi elää oikein.

Siinainvuoren juurella Jumalan suuruus oli selkeästi kuultavissa ja nähtävissä savuna, jylinänä ja torvien soittona. Israelilaiset syystä pelkäsivät näkemäänsä ja kuulemaansa. Jumala antoikin Moosekselle, joka oli ihminen niin kuin muutkin, aivan erityisen voiman toimia hänen sanojensa välittäjänä. Siinainvuoren tapahtumat osoittavat, että vaikka ihminen on mitättömän pieni Jumalan edessä, silti Jumala haluaa kertoa meille tahtonsa ja ottaa meidät luokseen.

Kukaan ihminen ei ole koskaan pystynyt noudattamaan kaikkia Jumalan antamia käskyjä. Jeesus oli ainoa, joka täytti lain täydellisesti. Siksi hän oli täydellinen uhri ihmisten syntien sovitukseksi. Luther on sanonut, että ihmisen ruumiille pitää saarnata vain lakia ja sielulle vain evankeliumia. Toisin sanoen ihminen pelastuu, kun hän uskoo Jeesuksen sovitustyöhön, mutta maan päällä eläessään hänen tulee kuitenkin pyrkiä noudattamaan Jumalan käskyjä – omaksi ja muiden parhaaksi.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Erämaavaellus

Israelin kansa kulki 40 vuotta erämaassa Egyptin ja luvatun maan välillä, vaikka matka ei ollut kovin pitkä. Israelilaiset eivät olleet tyytyväisiä Jumalan johdatukseen ja tekivät välillä jopa epäjumalia itselleen. Tämän vuoksi vaellus kohti luvattua maata kesti niin kauan.

Siinainvuori

Siinainvuoren sijaintia ei ihan tarkasti tiedetä, mutta joka tapauksessa se on yksi Siinain niemimaan jopa kahden kilometrin korkuisista vuorista. Israelilaiset tulivat vuoren juurelle kolme kuukautta Egyptistä lähdön jälkeen ja leiriytyivät sinne pitkäksi aikaa.

Kymmenen käskyä

Mooses sai Jumalalta Siinainvuorella kaksi kivitaulua, joihin oli kaiverrettu kymmenen käskyä. Käskyt voidaankin jakaa kahteen osaan: ensimmäiset kolme koskevat ihmisen suhdetta Jumalaan, loput seitsemän ihmisen suhdetta toiseen ihmiseen. Jeesus tiivisti kummankin laintaulun käskyn seuraavasti: ”Rakasta Herraa, Jumalaasi, koko sydämestäsi, koko sielustasi ja mielestäsi” ja ”Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi” (Matt. 22: 37, 39.)

Jumalan kymmenen käskyä on eri kirkkokunnissa jaoteltu hiukan eri tavoin. Roomalaiskatolinen ja luterilainen kirkko jakavat 17. jakeen kahdeksi käskyksi, mutta yhdistävät 2. jakeen johdantosanat ja muiden jumalien pitämiskiellon (j. 3) sekä kuvakiellon (j. 4) yhdeksi käskyksi. Tällä tavalla käskyt siis esiintyvät esim. Lutherin katekismuksessa.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Kymmenen käskyä

Osallistujat jaetaan max. 10 hengen ryhmiin. Ryhmien jäsenet käyvät yksi kerrallaan jossain muilta näkymättömässä paikassa (ulkona esim. mäen tai korkean kiven päällä) hakemassa ohjaajalta yhden paperille kirjoitetun käskyn (vapaassa järjestyksessä) ja

tulevat sen jälkeen ryhmänsä luo ja lukevat sen ääneen. Jokainen hakee yhden käskyn. Kun kaikki kymmenen ”käskylappua” on haettu ja luettu ääneen, ryhmä voi tehdä yhden tai useamman seuraavista vaihtoehdoista:

a. Muistella käskyjen Raamatun mukaista järjestystä ja laittaa laput esim. sinitarralla isommalle paperille allekkain mielestään oikeaan järjestykseen. Lopuksi järjestys voidaan tarkistaa yhdessä ohjaajan johdolla. Tästä hakemisesta ja järjestykseen laittamisesta voidaan tehdä myös ryhmien välinen nopeuskilpailu.

b. Valita käskyistä yhden ja suunnitella pantomiiminäytelmän sen opetuksen pohjalta.

c. Jakaa kymmenen hengen ryhmä esim. puoliksi ja tehdä pienemmissä ryhmissä yhdestä käskystä kuvitettu juliste. Julisteessa voidaan käyttää myös lehdistä leikattuja kuvia. Julisteet laitetaan kaikkien näkyville ja niitä voidaan käyttää keskustelun pohjana.

Muunnelma:
Jos osallistujia on vähän, he voivat hakea yksin kaikki 10 käskylappua esim. sovitulla liikkumistavalla (kanta-varvas – kävelyllä, tasajalkaa hyppimällä, takaperin juoksemalla tms.) ja sen jälkeen kukin laittaa omat käskylaput järjestykseen.

Käskylappujen avulla voidaan myös miettiä käskyjen sisältöä: osallistujat voivat esim. ottaa esiin viisi mielestään tärkeintä käskyä. Tai laittaa käskyt järjestykseen, jossa ensimmäisenä on (omasta mielestä) helpoimmin noudatettava käsky jne. Voidaan myös vetää käskylappuja toisen kädestä yksi kerrallaan ja selittää lyhyesti toiselle, mitä se käsky tarkoittaa. Jos ohjaaja huomaa, että jonkin käskyn merkitys on epäselvä, siitä voidaan yhdessä jutella.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Laintaulut
Muovaillaan savesta kaksi taulua (voidaan toteuttaa ryhmätyönä). Ensimmäiseen laintauluun kirjoitetaan (tikulla, kun se on vielä pehmeä, tai tussilla tms. sen kuivuttua) ”Rakasta Herraa, Jumalaasi” ja toiseen tauluun ”Rakasta lähimmäistäsi”. Taulut voidaan toteuttaa myös muusta materiaalista, tai kirjoittaa sanat esim. kahteen kauniiseen, litteään kiveen. Taulut voi myös koristella esim. lakan ja paperiserveteistä leikattujen kuvioiden tms. pienten koristeiden avulla: koristeet liimataan lakalla tauluun/kiveen ja sen jälkeen lakataan vielä päältä koko taulu. (Huom! Käytä kirjoittamiseen sellaista kynää, jonka väri ei leviä päälle lakattaessa.)

Salakirjoitus
Keksitään ryhmässä salakirjoituskoodi (kutakin kirjainta vastaa jokin kuvio tai toinen kirjain). Kirjoitetaan yksi käsky salakirjoituksella ja annetaan toiselle ryhmälle ratkaistavaksi. Koodia ei tarvitse antaa ratkaisijoiden käyttöön koska mahdollisia vastauksia on vain 10, mutta tekijöiden kannattaa säästää se tarkistamista varten.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Miltä sinusta olisi tuntunut, jos olisit seissyt Siinainvuoren juurella ja nähnyt ja kuullut saman kuin Israelin kansa?
- Mitä mielestäsi tarkoittaa se, että Jumalaa kutsutaan pyhäksi?
- Miksi Mooses nousi yksin vuorelle?
- Oletko sinä joskus saanut tärkeän tehtävän, josta piti selvitä yksin?
- Onko joku käskyistä sellainen, jota et oikein ymmärrä? Mikä niistä?

- Millainen sinun elämäsi olisi, jos näitä käskyjä ei ollenkaan noudatettaisi?
- Mikä käsky on mielestäsi helpoin / vaikein noudattaa?
- Mikä käsky tuntuu mielestäsi erityisen tärkeältä? Miksi?
- Pystyykö joku ihminen noudattamaan koko elämänsä kaikkia näitä käskyjä? (vain yksi pystyi: Jeesus, joka oli ihminen ja Jumala)
- Jos kunnioitat jotain ihmistä, millä tavalla kohtelet häntä? Ketä sinä kunnioitat?
- Millä tavalla ihminen voi tämän raamatunkohdan (sen viimeisen jakeen) mukaan välttää synnin tekemistä?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Herraa hyvää kiittäkää (114)
NSV: Katson sinun kättesi töitä (1), Minä uskon (67), Pyhän kosketus (88), Valoa (92), Tahtosi tiellä (93)
ES: Taas yllemme aurinko saa (16), Niin kuin hopeaa (40)
ES": Taas yllemme aurinko saa (19), Pyhän kosketus (30), Minä uskon (46), Tahtosi tiellä (202)

8. Rukous

Kiitos, rakas Taivaan Isä, että haluat pitää meistä huolta ja kertoa, mikä on oikein ja mikä väärin. Opeta meitä rakastamaan sinua ja sinun käskyjäsi. Kiitos, että sinä tahdot meille vain hyvää. Auta meitä rakastamaan ja kunnioittamaan myös kaikkia ympärillämme eläviä ihmisiä. Aamen.

VANHA TESTAMENTTI

5. Vanhan testamentin sankareita

- Joosua (Joos. 1: 1–11)
- Debora (Tuom. 4: 4–16)
- Gideon (Tuom. 6: 11–16; 7: 1–15) x

Laulukirjat

Lasten virsi, Lasten keskus 1997 (Lasten virsi)
Nuoren seurakunnan veisukirja, Lasten keskus 2010 (NSV)
Elämän siiville, Kirjapaja 1996 (ES)
Elämän siiville, Kirjapaja 2008 (ES")

Copyright
Raamatunlukijain Liitto ry

www.rll.fi

JOOSUA

1. Raamatunkohta

Joos. 1: 1-11

1. Palvelijansa Mooseksen kuoltua Herra sanoi Joosualle, Nunin pojalle, Mooseksen apulaiselle:
2. ”Palvelijani Mooses on kuollut. Sinun on nyt vietävä Israelin kansa Jordanin yli siihen maahan, jonka minä sille annan. 3. Jokaisen paikan, jonne jalallanne astutte, minä annan teille, kuten olen Moosekselle luvannut. 4. Teidän maanne on ulottuva eteläisestä autiomaasta Libanoniin ja Suureenmereen, johon aurinko laskee. Se käsittää myös koko heettiläisten maan suureen Eufratvirtaan saakka. 5. Koko elinaikanasi ei kukaan voi sinua vastustaa. Minä olen sinun kanssasi, niin kuin olin Mooseksen kanssa. Minä en jätä enkä hylkää sinua. 6. Ole rohkea ja luja. Sinä saat jakaa israelilaisille tuon maan: minä olen luvannut sen heidän omakseen valalla, jonka vannoin heidän esi-isilleen. 7. Ole vain rohkea ja ole luja. Noudata tarkoin sitä lakia, jonka palvelijani Mooses sinulle antoi. Älä poikkea siitä oikealle äläkä vasemmalle. Silloin menestyt kaikessa mihin ryhdyt. 8. Pidä tämän lainkirjan sanat aina huulillasi. Tutki lakia päivin ja öin, niin pystyt tarkoin noudattamaan kaikkea, mitä siihen on kirjoitettu. Silloin sinä menestyt ja onnistut kaikissa toimissasi.

9. ”Muista, että olen sanonut sinulle: ’Ole rohkea ja luja, älä pelkää äläkä lannistu. Herra, sinun Jumalasi, on sinun kanssasi kaikilla teilläsi.’”

10. Joosua käski kansan päällysmiesten 11. kulkea leirin halki ja sanoa kansalle: ”Varatkaa itsellenne muonaa, sillä kolmen päivän kuluttua te kuljette Jordanin yli ottaaksenne haltuunne sen maan, jonka Herra, teidän Jumalanne, antaa teidän omaksenne.”

Pointti: Jumala ei hylkää.

2. Ydinopetus

Mooses oli johtanut israelilaisia jo neljäkymmentä vuotta. Hänen johdollaan kansa oli lähtenyt vapauteen Egyptin orjuudesta ja vaeltanut erämaassa monien mutkien ja vaikeuksien kautta luvatun maan rajoille. Mooses ei kuitenkaan itse päässyt sinne, vaan kuoli juuri ennen kuin israelilaiset pääsivät maahan. Valtavalle israelilaisjoukolle tarvittiin nyt uusi johtaja. Jumala valitsi Mooseksen työn jatkajaksi Joosuan. Jumalan suunnitelma oli viedä oma kansansa luvattuun maahan, jossa aikanaan profeetat, kuninkaat ja lopulta Messias syntyisivät ja vaikuttaisivat. Joosuan kautta Jumala toteutti tämän suunnitelmansa.

Joosuaa varmasti arvelutti, ehkä pelottikin, ryhtyä mahdottomalta näyttävään tehtävään. Mutta Jumala rohkaisi häntä. Jumala lupasi olla Joosuan kanssa, ja tähän luottaen hän suoriutuisi tehtävästään. Jumala ei hylännyt Joosuaa. Joosuasta tuli sankari, koska hän luotti Jumalaan. Jumala kehotti Joosuaa luottamaan nimenomaan hänen sanaansa, eli lakiin. Samalla tavoin, kun me haluamme luottaa Jumalaan ja hänen apuunsa, meidän kannattaa lukea Raamattua. Raamatun sanan kautta uskomme ja luottamuksemme kasvaa ja saamme rohkeutta tehtäviimme. Jumala ei koskaan hylkää meitä.

Nimi Joosua tarkoittaa samaa kuin nimi Jeesus: Jumala pelastaa. Samalla tavoin kuin Joosua vei kansan perille luvattuun maahan, Jeesus vie perille taivaan kotiin kaikki ne, jotka uskovat häneen.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Joosua
Joosua oli sankari, lahjakas hallitusmies ja hurskas Jumalan palvelija. Egyptistä lähdön jälkeen Joosua heti osoittautui urhoolliseksi ja kyvykkääksi sotapäälliköksi taistelussa Amalekia vastaan. Herra antoi Moosekselle tehtäväksi asettaa Joosua hänen kuolemansa jälkeen kansan johtajaksi. Joosuan johdolla israelilaiset valloittivat ja jakoivat Kanaanin maan. Joosua lausui kuuluisat sanat: ”Minä ja minun perheeni palvelemme Herraa.”

Jordan
Joki, joka saa alkunsa Hermon-vuoren rinteiltä ja on 260 km:n pituinen. Välimatka Gennesaretin järvestä virran päämäärään, Kuolleeseen mereen, on linnuntietä n. 100 km. Sillä välillä Jordan laskeutuu parisataa metriä; Kuolleen meren pinta on 394 m merenpinnan alapuolella.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Yksin mahdotonta, yhdessä mahdollista
Joosua ei selviytynyt tehtävästään yksin, vaan Jumalan avulla. Mennään pareittain ja mietitään ja kokeillaan erilaisia asioita, jotka eivät onnistu yksin. Esim. joku liike, johon tarvitaan kolme kättä tai kaksi päätä, jonkin painavan esineen (esim. pöydän) nostaminen jne. Toteutetaan asioita pareittain. Lopuksi mietitään, mitä tarkoittaa se, että ihminen voi olla Jumalan työtoveri. Mitä Jumala tekee, mitä ihminen? Onko meidän mahdollista olla Jumalan työtovereita, millä tavalla?

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Maan rajat
Jumalan antaman luvatun maan rajat olivat: Autiomaa etelässä, Libanon pohjoisessa, Suurimeri lännessä ja Eufratvirta idässä. Merkitään nämä neljä paikkaa jonkin matkan päähän toisistaan esim. nimilapuilla (nimet siis pysyvät koko ajan samassa paikassa, vain osallistujat liikkuvat)ja jakaudutaan niin, että jokaisella neljällä paikalla on suurin piirtein yhtä monta osallistujaa. Ohjaaja antaa erilaisia käskyjä, joiden mukaan osallistujien tulee liikkua. Esim. ”Suurenmeren tytöt ja Euftratin tytöt vaihtavat paikkaa”, ”Libanon työntää Autiomaan Suureenmereen”, ”Eufrat ja Autiomaa istuvat alas”, ”Suurimeri hyppii yhdellä jalalla Autiomaahan ja takaisin”. Kutakin paikannimeä tottelevat siis aina ne, jotka sillä hetkellä ovat sen paikan kohdalla, esim. Autiomaassa.

Oikealle ja vasemmalle
Joosua ei saanut poiketa Jumalan laista oikealle eikä vasemmalle. Tehdään kapeahko kulkureitti esim. maahan piirtämällä tai joillain esineillä, matoilla tms. rajaamalla. Yhden silmät sidotaan ja hän yrittää kulkea reitin läpi menemättä sen reunojen yli. Aina, kun hän on vahingossa poikkeamassa siltä, muut ohjaavat häntä sanomalla ”oikealle” tai ”vasemmalle”.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Millaista on ryhtyä johtajaksi suuren ja vaikutusvaltaisen johtajan jälkeen?
- Miltä Joosuasta ehkä tuntui suuren tehtävän edessä?
- Millä tavalla Jumala rohkaisi Joosuaa?
- Mitä Jumala neuvoi Joosuaa tekemään, jotta tämä menestyisi tehtävissään?
- Mitä huomaat Joosuan ohjeista, joita hän antoi kansalle: oliko hän epävarma vai varma?

- Oletko saanut joskus jonkin suuren tehtävän suorittaaksesi? Millaiselta se tuntui?
- Mitä tämä raamatunkohta opettaa meille Jumalasta?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Kun on turva Jumalassa (100), Taivaan Isä suojan antaa (103)
NSV: Kaksi tavallista kättä (34), Tartu käteen Jumalan (35), Pyhiinvaeltajan laulu (37), Ylitse merten (39)
ES: Askeleissasi kulkea saan (42), Pyhiinvaeltajan laulu (84), Korkean vuoren rinteelle johti (162)
ES”: Tartu käteen Jumalan (36), Ylitse merten (42), Askeleissasi kulkea saan (136)

8. Rukous

Kiitos, rakas Taivaan Isä, että sinä autat ja annat voimaa kaikkiin tehtäviimme. Siunaa meitä erityisesti niissä tilanteissa, kun jokin asia tuntuu pelottavalta ja mahdottomalta. Aamen.

DEBORA

1. Raamatunkohta

Tuom. 4: 4-16
4. Israelissa oli siihen aikaan tuomarina naisprofeetta Debora, Lappidotin vaimo. 5. Hänellä oli tapana istua palmun alla Raman ja Betelin välillä Efraimin vuoristossa; sitä palmua kutsuttiin Deboran palmuksi. Israelilaiset tulivat sinne hänen luokseen pyytämään ratkaisua riita-asioihinsa.

6. Debora kutsui luokseen Barakin, Abinoamin pojan, joka oli kotoisin Naftalin Kedesistä, ja sanoi hänelle: ”Herra, Israelin Jumala, antaa sinulle tämän käskyn: ’Kokoa naftalilaisista ja sebulonilaisista kymmenentuhannen miehen sotajoukko ja lähde Taborinvuorelle. 7. Minä johdatan Jabinin sotapäällikön Siseran sotavaunuineen ja joukkoineen Kisoninpurolle ja annan sinun voittaa hänet.’” 8. Barak vastasi Deboralle: ”Minä lähden, jos sinä lähdet kanssani. Mutta ellet lähde, en minäkään lähde.” 9. Silloin Debora sanoi: ”Hyvä on, minä lähden kanssasi, mutta sinä et tästä retkestä saa kunniaa. Herra antaa Siseran naisen käsiin.” Debora lähti sitten Barakin kanssa Kedesiin.
10. Barak kutsui sinne koolle Sebulonin ja Naftalin heimot. Näin hän sai mukaansa kymmenentuhatta miestä, ja myös Debora lähti taisteluun hänen kanssaan.

11. Keniläinen Heber oli eronnut muista heimolaisistaan, jotka polveutuivat Mooseksen apesta Hobabista, ja asettunut asumaan Elon-Besaanannimiin Kedesin lähistölle.

12. Kun Sisera sai tiedon, että Barak, Abinoamin poika, oli tullut joukkoineen Taborinvuorelle, 13. hän kutsui koolle omat sotajoukkonsa, raudoitetut sotavaununsa, joita oli yhdeksänsataa, sekä jalkaväkensä, ja lähti Haroset-Gojimista Kisoninpurolle.
14. Silloin Debora sanoi Barakille: ”Lähde liikkeelle! Nyt on se päivä, jona Herra antaa Siseran sinun käsiisi. Tiedäthän, että Herra itse kulkee sinun edelläsi!” Barak lähti hyökkäykseen Taborinvuorelta kymmenentuhatta miestä mukanaan. 15. Hänen hyökätessään Herra saattoi Siseran kaikkine sotavaunuineen ja joukkoineen sekasortoon. Siseran oli hypättävä vaunuistaan ja paettava jalan. 16. Barak ajoi takaa vaunujoukkoja ja jalkaväkeä Haroset-Gojimiin saakka. Siseran koko armeija tuhottiin, eikä siitä jäänyt eloon ainoatakaan miestä.

Pointti: Herra kulkee edellä.

2. Ydinopetus

Jumala tahtoisi ihmisten elävän rauhassa ja sovussa keskenään. Syntisessä maailmassa sodilta ei kuitenkaan aina ole vältytty. Tuomarien aikaan israelilaiset olivat juuri valloittaneet maan, jonka Jumala oli heille Egyptistä lähtiessä luvannut. Vieraat kansat eivät olleet kokonaan hävinneet maasta, ja israelilaiset joutuivat jatkuvasti heidän ahdistamikseen. Kanaanilaiset, jotka palvoivat Baal-nimistä epäjumalaa, olivat Deboran ja Barakin aikaan mennessä uhanneet ja sortaneet israelilaisia jo kahdenkymmenen vuoden ajan.

Jumala piti omasta kansastaan huolta, vaikka se oli ollut uskoton ja välillä kääntynyt palvelemaan vieraiden kansojen epäjumalia. Muiden kansojen säilyminen maassa, jonka Jumala oli luvannut israelilaisille, olikin heidän uskottomuutensa seurausta. Jos Israelin kansa olisi luottanut joka tilanteessa vain elävään Jumalaan, he olisivat saaneet elää rauhassa omassa maassaan. Aina kun tilanne alkoi olla täysin toivoton, Jumala kuitenkin antoi kansan johtoon tuomarin, jonka kautta hän pelasti kansansa ja puhui tälle. Debora

oli yksi näistä tuomareista. Naisena hän oli poikkeus muiden tuomarien joukossa.

Samalla tavoin kuin tuomarien aikaan, edelleenkin Jumala pitää huolta omistaan. Ja edelleenkin synneillä on seuraus. Emme voi syyttää Jumalaa elämämme ongelmista, jotka olemme itse aiheuttaneet. Lopullisesti synnistä ja sen seurauksista päästään eroon vasta taivaassa, jonne jokaisella on mahdollisuus päästä Jeesuksen sovitustyöhön uskomalla.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Debora
Lappidotin vaimo, Israelin naisprofeetta. Deboran koti oli Efraimin vuoristossa Raaman ja Beetelin välillä. Hän vaati Baarakia taisteluun Siiseran johtamia kanaanilaisia vastaan, jotka sortivat israelilaisia Jisreelin tasangon tienoilla. Deboraa pidettiin Israelin äitinä.

Efraimin vuoristo
Efraimin vuoristoinen alue sijaisi Jerusalemista pohjoiseen. Myöhemmin nimeä Efraim käytettiin tarkoittamaan Israelia eli pohjoisvaltiota.

Taborinvuori
Taborinvuoren huippu sijaitsee n. 8 km itään Nasaretista Jisreelin tasangon koilliskulmassa. Se seisoo yksinään ympäröivien kumpujen keskellä. Sen laakea huippu kohoaa 588 m:n korkeuteen merenpinnasta, mutta sitä ympäröivien laaksojen pohja on merenpinnan alapuolella.

Barak
Abinoamin poika, , jonka Jumala kutsui Deboran välityksellä vapauttamaan Israelia kanaanilaisten sorrosta. Taaborin vuoren luona syntyneessä taistelussa, johon Jumala itse otti osaa, kanaanilaiset kaatuivat viimeiseen mieheen saakka. Voiton kunniaksi sepitettiin kiitoslaulu (Tuom. 5). Uudessa testamentissa Barak mainitaan uskonsankarina (Hepr. 11: 32).

Sisera
Kanaanin kuninkaan Jaabinin sotapäällikkö, joka asui Haroset-Goojimissa. Sieltä käsin hän ankarasti sorti israelilaisia kahdenkymmenen vuoden ajan, kunnes Debora ja Barak voittivat hänen joukkonsa.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Raamatunkohdassa on paljon vaikeita nimiä. Luetaan kertomus uudestaan versiona, josta on poistettu nimiä. Näin tapahtumat korostuvat. Ennen lukemista on syytä kertoa osallistujille edellisen kohdan selitykset niille nimille, jotka kertomukseen on jätetty.

Israelissa oli siihen aikaan tuomarina naisprofeetta Debora. Hänellä oli tapana istua palmun alla Efraimin vuoristossa; sitä palmua kutsuttiin Deboran palmuksi. Israelilaiset tulivat sinne hänen luokseen pyytämään ratkaisua riita-asioihinsa.

Debora kutsui luokseen Barakin ja sanoi hänelle: ”Herra, Israelin Jumala, antaa sinulle tämän käskyn: ’Kokoa kymmenentuhannen miehen sotajoukko ja lähde Taborinvuorelle. Minä johdatan Siseran sotavaunuineen ja joukkoineen Kisoninpurolle ja annan sinun voittaa hänet.’” Barak vastasi Deboralle: ”Minä lähden, jos sinä lähdet kanssani. Mutta ellet lähde, en minäkään lähde.” Silloin Debora sanoi: ”Hyvä on, minä lähden

kanssasi, mutta sinä et tästä retkestä saa kunniaa. Herra antaa Siseran naisen käsiin.” Debora lähti sitten Barakin kanssa. Barak sai mukaansa kymmenentuhatta miestä, ja myös Debora lähti taisteluun hänen kanssaan.

Kun Sisera sai tiedon, että Barak oli tullut joukkoineen Taborinvuorelle, hän kutsui koolle omat sotajoukkonsa, raudoitetut sotavaununsa, joita oli yhdeksänsataa, sekä jalkaväkensä, ja lähti Kisoninpurolle. Silloin Debora sanoi Barakille: ”Lähde liikkeelle! Nyt on se päivä, jona Herra antaa Siseran sinun käsiisi. Tiedäthän, että Herra itse kulkee sinun edelläsi!” Barak lähti hyökkäykseen Taborinvuorelta kymmenentuhatta miestä mukanaan. Hänen hyökätessään Herra saattoi Siseran kaikkine sotavaunuineen ja joukkoineen sekasortoon. Siseran oli hypättävä vaunuistaan ja paettava jalan. Barak ajoi takaa vaunujoukkoja ja jalkaväkeä. Siseran koko armeija tuhottiin, eikä siitä jäänyt eloon ainoatakaan miestä.

Kerrotaan tarina nukketeatterina. Nukkeroolit: Debora, Barak, Sisera. Nuket voidaan piirtää pahville ja liimata niihin tikku pidikkeeksi tai käyttää valmiita nukkeja, esim. barbeja tms. ja tehdä niille viittoja kankaanpaloista, kruunu paperista tms. Näiden lisäksi tarvitaan sotaväkeä ja vaunut (voidaan tehdä esim. pahvilaatikosta). Nukketeatteri voidaan esittää esim. pöydän takaa. Joku voi toimia kertojana ja ne, jotka liikuttavat nukkeja, lukevat omat vuorosanansa.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Debora puun alla

Yksi osallistuja (tai ohjaaja) istuu puun, huonekasvin tms. juurella. Muut saavat tulla hänen luokseen yksin tai pareittain kysymään neuvoa johonkin kuvitteelliseen asiaan, esim. sellaiseen, johon israelilaiset ehkä kysyivät neuvoa Deboralta. Puun juurella istujaa voidaan vaihtaa välillä, jos osallistujia on paljon. Pienessä ryhmässä jokainen halukas voi toimia kerran puun alla istuvana tuomarina.

Kysymyksiä

Piirretään isolle paperille palmupuu. Kirjoitetaan yhdessä palmun ympärille sellaisia todellisia kysymyksiä, joihin itse kukin ei ole vielä keksinyt tai saanut vastausta.

Kultatuolissa kantaminen

Mennään kolmen hengen ryhmiin (mahdollisimman samankokoisia samaan ryhmään!) ja kannetaan jokaista vuorollaan kultatuolissa kuin kuningasta vaunuissa. Kantajat ottavat toisella kädellä omasta kyynärpäästään ja toisella kädellä vastassa seisovan kyynärpäästä kiinni. Näin muodostuu ”neliö”, jonka päälle kolmas voi mennä istumaan.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Kuka on mielestäsi kertomuksen sankari? Miksi?
- Keneltä sinä kysyt apua, jos sinulla on tullut riita jonkun kanssa?
- Millaisissa riita-asioissa luulet israelilaisten tulleen Deboran luokse?
- Miksi Barak halusi Deboran mukaan taisteluun, vaikka naiset eivät yleensä lähteneet sotaan?
- Mitä tarkoitti, kun Debora sanoi Herran kulkevan Barakin edellä?
- Millaisissa tilanteissa sinä toivoisit, että Jumala kulkisi edellä ja valmistaisi tietä?
- Miksi Jumala ei antanut israelilaisten kokonaan hävitä, vaikka he usein olivatkin tottelemattomia eivätkä uskoneet häneen?
- Miksi saamme uskoa, että kristitytkään eivät koskaan täysin häviä maailmasta?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Kun on turva Jumalassa (100), Taivaan Isä suojan antaa (103)
NSV: Kaksi tavallista kättä (34), Tartu käteen Jumalan (35), Pyhiinvaeltajan laulu (37), Ylitse merten (39)
ES: Askeleissasi kulkea saan (42), Pyhiinvaeltajan laulu (84), Korkean vuoren rinteelle johti (162)
ES”: Tartu käteen Jumalan (36), Ylitse merten (42), Askeleissasi kulkea saan (136)

8. Rukous

Jumalamme, opeta meitä pyytämään sinun apuasi kaikissa tilanteissa. Kiitos, että kuljet edellämme silloin, kun meidän pitää ryhtyä tekemään jotain vaikeaa tai pelottavaa. Aamen.

GIDEON

1. Raamatunkohta

Tuom. 6: 11–16, 7: 1–15
11. Herran enkeli tuli Ofraan ja asettui suuren puun alle, joka kasvoi Abieserin sukuun kuuluvan Joasin maalla. Joasin poika Gideon oli juuri puimassa vehnää viinikuurnassa pitääkseen viljan piilossa midianilaisilta. 12. Herran enkeli ilmestyi hänelle ja sanoi: ”Herra on kanssasi, sinä urhea soturi!” 13. Gideon vastasi: ”Voi, herrani, jos Herra todella on meidän kanssamme, niin miksi kaikki nämä onnettomuudet ovat kohdanneet meitä? Missä ovat kaikki hänen ihmetyönsä, joista isämme aina puhuivat kertoessaan, kuinka Herra toi meidät pois Egyptistä? Herra on nyt hylännyt meidät ja jättänyt meidät midianilaisten armoille.” 14. Silloin Herra katsoi häneen ja sanoi: ”Käytä sitä voimaa, joka sinussa on. Mene ja pelasta Israel midianilaisten käsistä. Minä lähetän sinut!” 15. Mutta Gideon vastasi hänelle: ”Herrani, kuinka minä voisin pelastaa Israelin? Minähän olen Manassen heimon vähäpätöisintä sukua ja olen perheemme nuorin.” 16. Herra sanoi hänelle: ”Kun minä olen sinun kanssasi, sinä kukistat midianilaiset, aivan kuin vastassasi olisi yksi ainoa mies.”

Gideon, jota sanottiin myös Jerubbaaliksi, lähti heti seuraavana aamuna liikkeelle koko sotajoukkonsa kanssa ja leiriytyi Harodin lähteelle. Midianilaisten leiri oli sieltä pohjoiseen, laaksossa Moren kukkulan juurella.

2. Herra sanoi Gideonille: ”Sinulla on liian paljon väkeä mukanasi. En voi antaa miestesi voittaa midianilaisia. Silloinhan Israel saattaisi ottaa voitosta kaiken kunnian ja sanoa: ’Me saavutimme voiton omin voimin.’ 3. Kuuluta joukoillesi: ’Jokainen, joka pelkää, kääntyköön takaisin ja menköön Gileadin vuorille.’” Sotajoukosta kääntyi takaisin kaksikymmentäkaksituhatta miestä, ja jäljelle jäi kymmenentuhatta.

4. Herra sanoi Gideonille: ”Väkeä on vieläkin liikaa. Vie miehesi veden äärelle, niin minä erottelen heidät siellä. Minä sanon sinulle, ketkä sinun on otettava mukaasi ja keitä et saa ottaa.” 5. Gideon vei väkensä veden äärelle, ja Herra sanoi hänelle: ”Erota kaikki ne, jotka latkivat vettä kielellään niin kuin koirat, niistä, jotka laskeutuvat polvilleen juomaan.” 6. Niitä, jotka latkivat vettä kielellään, oli kolmesataa miestä; kaikki muut laskeutuivat polvilleen ja ammensivat kädellä vettä suuhunsa. 7. Herra sanoi Gideonille: ”Näiden kolmensadan vettä latkivan miehen voimalla minä pelastan Israelin ja annan midianilaiset sinun käsiisi. Koko muu joukko palatkoon kotiin.” 8. Gideon lähetti kaikki muut israelilaiset kotiin ja piti itse vain nuo kolmesataa miestä. He ottivat mukaansa kaikki eväsruukut ja torvet.

Midianilaisten leiri oli laaksossa israelilaisten alapuolella. 9. Sinä yönä Herra sanoi Gideonille: ”Hyökkää midianilaisten leiriin. Minä annan heidät sinun käsiisi. 10. Mutta jos sinua pelottaa hyökätä sinne, niin mene itse ensin leiriin palvelijasi Puran kanssa 11. ja kuuntele, mitä siellä puhutaan. Siitä saat rohkeutta käydä leirin kimppuun.” Gideon meni palvelijansa Puran kanssa leiriin sen etuvartioille asti. 12. Laaksossa oli midianilaisia, amalekilaisia ja itäisen autiomaan paimentolaisia kuin heinäsirkkoja, ja heillä oli kameleita lukematon määrä, kuin hiekanjyviä meren rannalla. 13. Kun Gideon pääsi lähelle vartiota, muuan mies oli juuri kertomassa toverilleen untaan. Mies sanoi: ”Näin unta, että ohraleipä vieri leiriimme ja törmäsi telttaan. Teltta kaatui ja lysähti kasaan.” 14. Hänen toverinsa sanoi: ”Se ei voi merkitä mitään muuta kuin israelilaisen Gideonin, Joasin pojan, miekkaa. Jumala antaa meidät ja koko sotajoukkomme hänen käsiinsä.” 15. Kuultuaan unen ja sen selityksen Gideon kumartui maahan ja rukoili. Sitten hän palasi israelilaisten leiriin ja sanoi: ”Ylös kaikki! Nyt Herra antaa teidän lyödä midianilaiset!”

Pointti: Jumala antaa voiman.

2. Ydinopetus

Raamatun sankarit ovat sankareita siksi, että he luottivat Jumalan voimaan. Gideonkin piileskeli vihollisiaan pelokkaana ja näytti jo menettäneen kaiken toivonsa siitä, että Israel voisi vielä päästä vihollisensa kynsistä – kunnes Jumala tuli hänen luokseen ja antoi hänelle tehtävän ja uskon. Gideon kuunteli ja totteli Jumalan kummalliseltakin tuntuvia ohjeita.

Jumala näytti ja näyttää edelleen oman voimansa heikkojen, häneen turvautuvien ihmisten kautta. Uudessa testamentissa Paavali kertoo, että kun hän oli pyytänyt Jumalaa vapauttamaan hänet kovasta kärsimyksestään, Jumala oli vastannut hänelle: ”Minun armoni riittää sinulle. Voima tulee täydelliseksi heikkoudessa.” (2. Kor. 12: 9) Jumalan maailmassa asiat ovat siis monella tapaa toisin kuin meidän ihmisten maailmassa. Kun Jeesus roikkui ristillä, näytti siltä, että hän oli täysin voimaton ja hävinnyt kaiken. Kuitenkin hänen ristinkuolemassaan tapahtui maailmanhistorian suurin voitto: Jeesus voitti Paholaisen ja kuoleman vallan.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Tuomarien aika

Kun israelilaiset saapuivat pitkän erämaavaelluksensa jälkeen luvattuun maahan, tuomarit alkoivat johtaa kansaa. He olivat lain ja oikeuden valvojia. Tuomarien aikana kansa luopui monesti Jumalasta ja omaksui naapurivaltojen epäjumalanpalveluksen. Raamattu kuvaa tuomarien aikaa näin: ”Siihen aikaan ei ollut kuningasta Israelissa, ja jokainen teki sitä, mikä hänen omasta mielestään oli oikein.” Tuomarien aika päättyi kuningaskunnan syntyyn 1000-luvulla eKr.

Midian

Midian oli ollut israelilaisten viholliskansa jo erämaavaelluksen aikana. Erityisesti tuomarien aikana midianilaiset hyökkäilivät jatkuvasti Kanaaniin Jordanin itäpuolelta, kunnes Gideon voitti heidät lopullisesti.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Tuom. 6: 11–16

Raamatunkohdasta tehdään monisteita niin, että persoonamuotoisten verbien kohdalle laitetaan tyhjä viiva. Ennen kuin raamatunkohta on luettu, annetaan n. kolmen hengen ryhmille nämä aukolliset tekstit ja pyydetään ryhmiä kirjoittamaan tyhjiin kohtiin olettamansa verbit. Tämän jälkeen luetaan täytetyt tekstit lause kerrallaan. Vasta sitten luetaan raamatunkohta Raamatusta (oikeine verbeineen). Virheellisiä verbejä ei tarvitse korjata, mutta niistä voidaan jutella harjoituksen jälkeen.

Tuom. 7: 1–15

Tästäkin kohdasta otetaan valokopioita yksi jokaiselle n. kolmen hengen ryhmälle. Huom! Vain jakeet monistetaan, Raamattuun (1992) liitetty valmis otsikko jätetään pois! Raamatunkohta luetaan ensin yhdessä ääneen. Ryhmissä keksitään sille oma otsikko ja sen jälkeen jaetaan raamatunkohta neljään jaksoon kertomuksen tapahtumien mukaan (tämä voidaan tehdä yhdessä keskustellen tai ryhmät voivat tehdä kukin oman jaksotuksen). Näiden jaksojen mukaan tehdään kertomuksesta neljän ruudun sarjakuvan. Sarjakuvan nimeksi annetaan alussa keksitty otsikko. Sarjakuvat laitetaan kaikkien nähtäville. Niistä voidaan ohjaajan johdolla myös keskustella.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Veden latkimiskilpailu

Syville lautasille (tarpeeksi laakeille) laitetaan n. 1 dl vettä. Voidaan järjestää kilpailu siitä, kuka nopeimmin latkii veden lautaselta koskematta lautaseen käsillään.

Gideon-Midian (samat säännöt kuin ”Kuka pelkää mustaa miestä” -pelissä)

Puolet ryhmästä on Gideon, puolet Midian. Sovitaan tarpeeksi suuri pelialue ja merkitään sen keskelle raja. Gideonit asettuvat keskiviivalle riviin, Midianit pelialueen toiseen reunaan kasvot kohti keskiviivalla seisovia. Kun Gideonit huutavat ”Kuka pelkää Gideonia?”, Midianit lähtevät juoksemaan ja yrittävät päästä pelialueen sisällä toiselle reunalle ilman, että Gideonit koskettavat. Jokainen kiinnijäänyt jää kiinniottajien riviin ja peliä jatketaan niin kauan, kunnes kaikki ovat jääneet kiinni. Sen jälkeen ensimmäisen kierroksen Midianeista tulee Gideoneita ja he saavat toimia kiinniottajina.

Jumalan miekka

Leikataan iso miekka paperista tai pahvista tai piirretään sellainen taululle. Jokainen saa käydä kirjoittamaan siihen asioita, joihin ihmiset yleensä (tai itse) tarvitsevat apua. Ohjaaja kertoo, että rukous on paras ase vaikeuksien kohdatessa. Kaikki asettuvat hiljaa seisomaan miekan eteen ja voivat rukoilla hiljaa mielessään miekkaan kirjoitettujen aiheiden puolesta. (Jos osallistujia on paljon, tämä voidaan toteuttaa myös ryhmissä. Ryhmät voivat mennä myös toisen ryhmän miekan eteen.) Ohjaaja voi aloittaa ja lopettaa rukouksen.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Millainen ihminen Gideon mielestäsi on aivan raamatunkohdan alussa?
- Millä tavalla hän muuttuu kertomuksen kuluessa?
- Mikä muuttaa Gideonin?
- Oletko sinä ollut joskus piilossa siksi, että pelkäsit? Miksi ja miten siinä kävi?
- Millaisia ihmisiä Jumala kutsuu tehtäviinsä?
- Tunnetko ketään ihmistä, jota voisit kutsua sankariksi?
- Miksi Jumala halusi, että 32 000 miehen sijasta Gideonilla olikin vain 300 miestä hyökkäyksessään? Mitä luulet, olivatko nämä miehet rohkeampia ja voimakkaampia kuin muut?
- Oletko sinä joskus saanut yllättävää apua? Oletko joskus saanut apua Jumalalta? Millä tavalla?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Kosketa minua, Henki (45)
NSV: Jokapäiväinen leipä (23), Turhaan ette tänne tulleet (28), Olet vapaa (31), Herra, opeta meitä (40), Sinun siunaavan kätesi alla (60), Älä pelkää (61)
ES: Nousevaan aamuun (164), Sinun varaasi kaiken laitan (145)
ES”: Turhaan ette tänne tulleet (15), Olet vapaa (48), Älä pelkää (61), Jokapäiväinen leipä (128), Me tulemme luoksesi suojaan (178)

8. Rukous

Rakas Jumala, kiitos siitä, että sinulla on meille kaikille tehtävä. Kiitos, että annat voimaa ja rakastat meitä. Opeta meitä kuuntelemaan ja tottelemaan sinua. Aamen.

VANHA TESTAMENTTI

6. Kuningas Daavid

- Daavid ja Goljat (1. Sam. 17: 1–15, 32–50)
- Daavidista tulee koko kansan kuningas (2. Sam. 5: 1–5; 7: 18–24)
- Daavidin sotavoitto (1. Aik. 14: 8–17)
- Daavidin psalmeja (Ps.103) x

Laulukirjat

Lasten virsi, Lasten keskus 1997 (Lasten virsi)
Nuoren seurakunnan veisukirja, Lasten keskus 2010 (NSV)
Elämän siiville, Kirjapaja 1996 (ES)
Elämän siiville, Kirjapaja 2008 (ES")

Copyright
Raamatunlukijain Liitto ry

www.rll.fi

DAAVID JA GOLJAT

1. Raamatunkohta

1. Sam. 17: 1–15, 32–50

Filistealaiset kokosivat taas joukkonsa ryhtyäkseen sotaan. He kerääntyivät Juudan Sokoon ja pystyttivät leirinsä Sokon ja Asekan välimaastoon Efes-Dammimiin. 2. Myös israelilaiset kokoontuivat Saulin johdolla yhteen, pystyttivät leirinsä Elanlaaksoon ja järjestäytyivät taisteluun filistealaisia vastaan. 3. Filistealaiset pysyttelivät vuorella, israelilaiset olivat toisella vuorella heitä vastapäätä, ja heidän välissään oli laakso.

4. Filistealaisten leiristä astui esiin kaksintaistelija. Hän oli nimeltään Goljat, kotoisin Gatista, ja hän oli kuuden kyynärän ja vaaksan mittainen. 5. Päässään hänellä oli pronssikypärä ja yllään pronssinen suomuhaarniska, joka painoi viisituhatta sekeliä. 6. Jalkojensa suojana hänellä oli pronssiset säärykset ja olallaan tappara. 7. Hänen keihäänsä varsi oli kuin kangaspuiden tukki, ja sen rautakärki painoi kuusisataa sekeliä. Hänen edellään kulki kilvenkantaja. 8. Goljat seisahtui ja huusi israelilaisten riveihin päin: ”Miksi te kaikki ryhtyisitte taisteluun? Tässä teillä on filistealainen! Te olette Saulin miehiä, valitkaa siis joukostanne yksi, joka tulee tänne minua vastaan. 9. Jos hän voittaa minut taistelussa ja tappaa minut, meistä tulee teidän orjianne, mutta jos minä voitan ja tapan hänet, teistä tulee meidän orjiamme ja te joudutte palvelemaan meitä.” 10. Sitten filistealainen sanoi: ”Minä olen nyt häpäissyt Israelin joukot. Lähettäkää jo mies tänne, niin että pääsemme taistelemaan!” 11. Kun Saul ja israelilaiset kuulivat filistealaisen sanat, he säikähtivät ja joutuivat pelon valtaan.

12. Daavid oli Juudan Betlehemissä asuvan efratilaisen miehen poika. Miehen nimi oli Iisai, ja hänellä oli kahdeksan poikaa. Saulin aikana Iisai oli jo hyvin iäkäs. 13. Iisain kolme vanhinta poikaa olivat lähteneet Saulin kanssa sotaan. Sotaretkelle lähteneistä pojista vanhin oli nimeltään Eliab, toinen Abinadab ja kolmas Samma. 14. Daavid oli pojista nuorin. Kolme vanhinta olivat lähteneet Saulin mukaan, 15. mutta Daavid palasi aina välillä Saulin luota Betlehemiin paimentamaan isänsä lampaita.

32. Daavid sanoi Saulille: ”Kuninkaan ei pidä menettää rohkeuttaan! Minä, sinun palvelijasi, menen taistelemaan tuon filistealaisen kanssa.” 33. Saul sanoi Daavidille: ”Ei sinusta ole taistelemaan tuon filistealaisen kanssa. Sinähän olet vasta poikanen, ja hän on ollut soturi nuoruudestaan asti.” 34. Mutta Daavid vastasi: ”Minä, sinun palvelijasi, olen paimentanut isäni lampaita. Kun leijona tai karhu tuli ja vei lampaan laumastani, 35. minä lähdin sen perään ja löin sitä ja tempasin lampaan sen kidasta. Kun se hyökkäsi kimppuuni, minä tartuin sitä parrasta ja hakkasin sen hengiltä. 36. Minä olen tappanut sekä leijonan että karhun. Tuon ympärileikkaamattoman filistealaisen käy samoin, koska hän on pilkannut elävän Jumalan taisteluriveja.” 37. Daavid sanoi vielä: ”Herra, joka pelasti minut leijonan ja karhun kynsistä, pelastaa minut myös tuon filistealaisen käsistä.” Silloin Saul sanoi Daavidille: ”Mene, Herra olkoon sinun kanssasi!”

38. Saul puki Daavidin ylle oman sotapaitansa, pani pronssikypärän hänen päähänsä ja puki hänen päälleen haarniskan. 39. Daavid sitoi vielä miekan vyölleen. Mutta näissä varusteissa hän ei pystynyt kävelemään, sillä hän ei ollut koskaan ennen käyttänyt sellaisia. Daavid sanoi Saulille: ”Minä en voi näissä edes kävellä. En ole koskaan käyttänyt tällaisia.” Ja Daavid riisui ne yltään.

40. Daavid otti sauvansa, valitsi joenuomasta viisi sileää kiveä ja pani ne paimenlaukkuunsa, jossa hän piti tavaroitaan. Sitten hän lähti linko kädessä astumaan kohti filistealaista. 41. Tämä lähestyi Daavidia edellään kilvenkantaja. 42. Filistealainen

katseli Daavidia ja näki, että hän oli sorea, parraton nuorukainen, mitätön vastustajaksi. 43. Hän huusi Daavidille: ”Koirako minä olen, kun tulet minua vastaan keppi kädessä?” Ja filistealainen kirosi Daavidia kaikkien jumaliensa nimeen 44. ja sanoi: ”Tule tänne, niin minä syötän sinun lihasi taivaan linnuille ja villipedoille!” 45. Mutta Daavid vastasi: ”Sinä tulet minua vastaan mukanasi miekka, tappara ja keihäs, mutta minä tulen sinua vastaan Herran Sebaotin nimessä. Hän on sen sotajoukon Jumala, jota sinä olet pilkannut. 46. Tänä päivänä Herra jättää sinut minun käsiini. Minä katkaisen kaulasi ja syötän sinut ja koko filistealaisten sotajoukon raadot taivaan linnuille ja villipedoille. Silloin koko maa saa tietää, että Israelilla on Jumala, 47. ja koko tämä joukko tajuaa, että Herra voi auttaa ilman miekkaa ja keihästä. Sota on Herran vallassa, ja hän antaa teidät meidän käsiimme.”

48. Kun filistealainen lähti tulemaan Daavidia kohti, Daavid ryntäsi juosten häntä vastaan, 49. pisti kätensä laukkuun ja otti sieltä kiven. Hän linkosi sen ja osui filistealaista otsaan. Kivi puhkaisi otsan, ja filistealainen kaatui suulleen maahan. 50. Näin Daavid voitti filistealaisen ilman miekkaa pelkällä lingolla ja kivellä, kaatoi hänet maahan ja otti hänet hengiltä.

Pointti: Jumala on vahvempi kuin yksikään ihminen.

2. Ydinopetus

Daavidin ja Goljatin kaksintaistelu on yksi Raamatun tunnetuimpia kertomuksia. Maailmanhistoriassakin viitataan joskus tähän raamatunkertomukseen, kun pieni maa voittaa suuremman ja vahvemman esim. sodassa. Daavidin voitto kertoo ennen kaikkea Jumalan voimasta, mutta kertomuksessa on muitakin tärkeitä pointteja.

Daavid oli selvästikin ”ikuinen pikkuveli” – isommat veljet eivät häntä paljon arvostaneet. Jakeessa 28 kerrotaan, miten Daavidin isoveli Eliab moitti kovin sanoin Daavidin halukkuutta taistella Goljatia vastaan. Veljien mielestä Daavidin tehtävä oli vain lammasten paimentaminen. Ehkäpä isoveljet olivat myös kateellisia siitä, että Daavid oli päässyt muusikoksi kuningas Saulin hoviin. Ja aivan käsittämätöntä heidän silmissään oli täytynyt olla se, kun profeetta Samuel voiteli Daavid-pikkuveljen kuninkaaksi! (1. Sam. 16) Olihan Saul jo Israelin kuningas! Jumala oli kuitenkin jo hylännyt Saulin, joka ei ollut kuuliainen Jumalalle (1. Sam. 15: 22–23). Daavid oli Jumalan silmissä kuningas jo kauan ennen kuin ihmiset sen ymmärsivät.

Usein ajatellaan, että kristitty ei saa suuttua. Daavid kuitenkin selvästi suuttui kuullessaan, miten Goljat pilkkasi Jumalaa. Filistealaiset olivat israelilaisille vakava uhka, heidän voittonsa olisi voinut merkitä koko Jumalan oman kansan tuhoa. On tärkeää huomata, että Daavid ei suuttunut siksi, että häntä itseään olisi pilkattu, vaan hän suuttui Jumalan pilkkaamisesta. Suuttumus antoi Daavidille varmasti myös voimaa käydä taisteluun.

Daavid oli oppinut lampaita paimentaessaan luottamaan Jumalaan villipetojenkin uhatessa. Hän oli varmasti lingonnut kiviä satoja kertoja aikansa kuluksi – ja oli kehittynyt siinä hyvinkin taitavaksi. Lähtiessään taisteluun Goljatia vastaan Daavid otti käyttöönsä omat taitonsa sen sijaan, että olisi käyttänyt inhimillisesti paljon vahvemman ja paremman näköistä Saulin tarjoamaa haarniskaa. Ja juuri niillä taidoilla ja luottamuksella, joita oli lampaita paimentaessaan saanut, Daavid voittikin vastustajansa. Meillä kaikilla on taitoja, joilla voi palvella Jumalaa, vaikka ne tuntuisivat hyvin yksinkertaisilta. Kaikkia taitoja voi kehittää Jumalan kunniaksi. Omaa nuoruuttaankaan ei kannata väheksyä. Paavali kirjoitti aikanaan nuorelle Timoteukselle: ”Kenenkään ei pidä väheksyä sinua nuoruutesi vuoksi. Näytä sinäuskoville hyvää esimerkkiä puheissasi ja elämäntavoissasi, rakkaudessa, uskossa ja puhtaudessa.”

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Taistelupaikka
sijaitsi Juudan alankomaassa, Jerusalemista parikymmentä kilometriä lounaaseen.

Kyynärä
Raamatussa esiintyvä pituusmitta, laskettiin alkaen kyynärpäästä keskisormen päähän, vastasi n. 1/2 metriä.

Vaaksa
Kyynärässä oli kaksi vaaksaa, eli vaaksa on n. 25 cm.

Sekeli
Vanhan testamentin aikana yleisimmin käytetty paino- ja rahamitta, 16,37 grammaa.

Herra Sebaot
”Sotajoukkojen Jumala”. Jumala oli kuitenkin enemmän kuin vain Israelin sodanjumala. Raamatussa termillä tarkoitetaan maailmankaikkeuden joukkoja. Nimitys kuvaa koko henkistä ja aineellista maailmankaikkeutta, jota Jumala hallitsee.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Taidot Jumalalle
Mietitään ja kirjoitetaan ylös mahdollisimman paljon taitoja, joita ryhmäläisiltä löytyy. Ohjaaja lukee listan ääneen ja rukoilee, että Jumala voisi siunata ja ottaa käyttöön kaikki nämä taidot.

Daavid lähtee taisteluun
Piirretään taululle Daavid tai tehdään iso Daavid-paperihahmo. Luetaan raamatunkohta ääneen ja kuunnellaan keskittyneesti. Tämän jälkeen jokainen saa tulla kirjoittamaan Daavid-hahmoon asioita, jotka antoivat Daavidille voimaa ja rohkeutta käydä taisteluun Goljatia vastaan. Keräännytään lopuksi ”Daavidin” eteen ja luetaan hiljaa. Ohjaaja voi lopuksi lukea Ps. 17: 6-13.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Sarjakuva
Jaetaan raamatunkohta neljään jaksoon ja piirretään kustakin yksi kuva. Laitetaan kuvat peräkkäin sarjakuvaksi. Voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmätyönä. Jokaiselle kuvalle voi myös antaa otsikon (esim. ”Daavid saapuu taistelupaikalle”). Sarjakuvan voi toteuttaa niin, että Daavid piirretään värikynillä ja kuva muuten mustavalkoisena. Jos sarjakuvia tarkastellaan yhdessä jälkikäteen, voidaan kiinnittää erityistä huomiota siihen, miten Daavid kuvissa esiintyy.

Valokuvapatsaat
Muodostetaan n. viiden hengen ryhmiä. Jokainen ryhmä muodostaa jostain raamatunkohdan tapahtumasta yhden valokuvapatsaan. Jos osallistujista saa vain yhden ryhmän, he voivat muodostaa eri patsaat peräjälkeen. Jos osallistujia on paljon, samasta aiheesta voi muodostaa useammankin patsaan. Kuviin voi ottaa mukaan helppoa rekvisiittaa, esim. paperista leikattu Saulin kruunu, keppi Daavidin paimensauvaksi, haarniskaksi jokin liian iso vaate, narua ja kivi linkoa varten. Aiheet voidaan keksiä yhdessä tai käyttää seuraavia: 1. Israelilaiset ja filistealaiset taisteluasemissa, Goljat

uhoaa. 2. Daavid lupaa Saulille lähteä taisteluun, veljet ihmettelevät vieressä, 3. Saul yrittää saada Daavidin pukemaan haarniskan päälleen. 4. Daavid voittaa Goljatin linkoamalla kiven.

Kivi
Jokainen hakee ulkoa itselleen pienehkön kiven. Mennään paikkaan, jossa kivet voidaan turvallisesti heittää yhtä aikaa, esim. järven rantaan tai ison kentän laidalle. Ennen kivien heittämistä ohjaaja pyytää jokaista miettimään mielessään jonkin asian, joka tuntuu pelottavalta. Ohjaaja lukee ääneen esim. Ps. 34: 5–8. Heitetään kivet yhtä aikaa.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Millainen mielikuva sinulla on Goljatista? Miltä hän näytti? Kuvaile.
- Entä Daavidista? Kuvaile häntäkin.
- Miltä Daavidista tuntui, kun hän kuuli, mitä Goljat puhui?
- Millaisessa tilanteessa on oikein suuttua?
- Mitä muut paikalla olleet sotilaat mahtoivat ajatella, kun näkivät Daavidin lähtevän taisteluun Goljatia vastaan?
- Mikä antoi Daavidille voimaa lähteä taisteluun?
- Mihin muuhun Daavid luotti?
- Minkä arkisen taitonsa Daavid antoi tässä tilanteessa Jumalan käyttöön?
- Millaisia asioita sinä osaat tehdä hyvin? Voisitko sinä palvella Jumalaa taidoillasi?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Kun on turva Jumalassa (100), Taivaan Isä suojan antaa (103), Mä kiitän Herraa (116)
NSV: Laula ihmisille (8), He eivät koskaan sydäntämme saa (24), Pyhiinvaeltajan laulu (37), Älä pelkää (61)
ES: Älä pelkää (70), Pyhiinvaeltajan laulu (84), Pahuutensa tähden tänään (122), Laula ihmisille (140), Sinun varaasi kaiken laitan (145)
ES”: Laula ihmisille (24), Älä pelkää (112), Kun joku on lähellä Jeesusta (26), Herra on minun paimeneni (62), Elämä on nyt (150)

8. Rukous

Rakas Taivaan Isä, kiitos kaikista taidoistamme. Kiitos siitä, että sinä voit tehdä heikonkin ihmisen voimakkaaksi. Opeta meitä kunnioittamaan sinua. Aamen.

DAAVIDISTA TULEE KOKO KANSAN KUNINGAS

1. Raamatunkohta

2. Sam. 5: 1–5; 7: 18–24
Kaikki Israelin heimot saapuivat Hebroniin Daavidin luo ja sanoivat: ”Sinä ja me olemme samaa lihaa ja verta. 2. Jo aikaisemmin, silloin kun Saul vielä oli kuninkaamme, sinä johdit Israelia sen sotaretkillä. Herra on sanonut sinulle: ’Sinä olet kaitseva minun kansaani Israelia, ja sinusta tulee Israelin hallitsija.’” 3. Myös kaikki Israelin vanhimmat tulivat kuninkaan luo Hebroniin. Kuningas Daavid solmi siellä heidän kanssaan liiton Herran edessä, ja he voitelivat Daavidin Israelin kuninkaaksi. 4. Kuninkaaksi tullessaan Daavid oli kolmikymmenvuotias, ja hän hallitsi neljäkymmentä vuotta: 5. seitsemän vuotta kuusi kuukautta Juudan kuninkaana Hebronissa ja kolmekymmentäkolme vuotta koko Israelin ja Juudan kuninkaana Jerusalemissa.

Silloin kuningas Daavid meni rukoilemaan Herraa ja sanoi:
”Herra, minun Jumalani! Mikä olen minä ja mikä on minun sukuni, kun olet tuonut minut tähän asti? 19. Eikä tässäkään vielä ollut sinulle kyllin, vaan olet antanut suvulleni lupauksia, jotka tähtäävät kauas tulevaisuuteen. Herra, minun Jumalani, voiko tällaista tulla ihmisen osaksi? 20. Mitäpä muuta minä voisin enää sanoa sinulle? Sinä tunnet palvelijasi, Herra, minun Jumalani! 21. Täyttääksesi sanasi olet omasta tahdostasi tehnyt kaikki nämä suuret teot ja ilmoittanut ne palvelijallesi. 22. Sen tähden sinä olet suuri, Herra, minun Jumalani. Kaikki se, mitä olemme omin korvin kuulleet, osoittaa, ettei ole toista sinun kaltaistasi, ei ole muuta Jumalaa kuin sinä.

23. ”Mikä muu kansa maan päällä olisi kansasi Israelin kaltainen? Onko toista kansaa, jota Jumala olisi tullut lunastamaan omaksi kansakseen ja jolle hän olisi itse antanut nimen? Sinä olet tehnyt meille suuria ja pelottavia tekoja. Egyptistä sinä lunastit omaksesi kansasi, ja sinä hävitit vieraat kansat sen tieltä. 24. Nyt olet vahvistanut kansasi Israelin omaksi kansaksesi ikiajoiksi, ja sinusta, Herra, on tullut israelilaisten Jumala.

Pointti: Jumala tekee suuria tekoja palvelijoilleen.

2. Ydinopetus

Daavid tuli kuninkaaksi monien mutkien kautta. Kuninkuushan on yleensä suvussa periytyvää, mutta Jumala valitsi Daavidin kuninkaaksi toisella perusteella. Daavid ei ollut kuninkaallista sukua, mutta hänen sydämensä oli Jumalalle mieleen. Daavid voideltiin kuninkaaksi jopa kolme kertaa: ensimmäisen kerran jo ennen taistelua Goljatin kanssa hänen ollessaan vielä nuori paimenpoika ja Saulin toimiessa vielä kuninkaana, toisen kerran vain Juudan heimojen (eli etelävaltion) kuninkaaksi, ja nyt seitsemän ja puoli vuotta myöhemmin lopulta koko Israelin kuninkaaksi.

Vaikka Daavid oli voideltu kuninkaaksi vielä Saulin hallitessa maata, hän ei pyrkinyt valtaan, vaan otti kuninkuuden vastaan vasta sitten, kun kansa pyysi hänet siihen tehtävään. Saul yritti monesti tappaa Daavidin, koska oli niin kateellinen tämän taidoille, mutta Daavid ei suostunut kostamaan Saulille edes tilaisuuden tullen. Daavidin sydämen nöyryys näkyy myös tämän raamatunkohdan rukouksesta. Hän ei kuvittele saaneensa kuninkuutta omien taitojensa ja hyvyytensä perusteella, vaan Jumalan lahjana. Lisäksi Daavid ymmärtää, että tässä kuninkuudessa on jotain aivan erityistä: Jumala oli luvannut Daavidin suvulle ikuisen kuninkuuden. Tämän ennusti profeetta Natan, joka

sanoi Daavidille Jumalan sanat: ”Sukusi ja kuninkuutesi pysyvät edessäni ikuisesti lujina, ja valtaistuimesi on kestävä ikuisesti.” (2. Sam. 7: 16)

Daavidin jälkeläiset olivatkin kuninkaina muutaman sadan vuoden ajan, kunnes Israelin kansa vietiin pakkosiirtolaisuuteen ja kuninkuus katkesi. Jumala ei kuitenkaan unohtanut lupaustaan: Jeesus, joka syntyi Daavidin sukuun, korotettiin ikuiseksi kuninkaaksi, kun hän nousi kuolleista. Jeesus, Daavidin poika, hallitsee kuninkaana Jumalan valtakunnassa jo nyt. Näkyväksi hänen kuninkuutensa tulee sitten, kun tämä maailmanaika on päättynyt ja Jeesukseen uskovat pääsevät Jumalan luokse taivaaseen.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Hebron

Vanha kaupunki Juudan vuoristossa. Hebron oli Daavidin hallituskaupunki sinä aikana, jolloin hän hallitsi yksinomaan Juudaa eli etelävaltiota.

Juuda ja Israel

Juudaksi kutsuttiin Israelin etelävaltakuntaa, nimi tulee Juudan heimosta. Jerusalem sijaitsi Juudan alueella. Israeliksi kutsuttiin pohjoisvaltakuntaa. Daavidin aikana nämä kaksi yhdistyivät, kun Daavid ensin Juudan aluetta hallittuaan kutsuttiin myös Israelin alueen heimojen kuninkaaksi. Koko yhdistynyttä maata kutsuttiin Israeliksi, joka on myös nykyisen juutalaisvaltion nimi.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Odottaminen

Mietitään, millaisia asioita itse kullekin on joskus luvattu, mutta joita on joutunut odottamaan. Onko odotus palkittu? Vai tapahtuiko jotain muuta kuin mitä olisi odottanut? Oliko se, mitä lopulta tapahtui, parempaa vai huonompaa kuin se, mitä odotti? Ohjaaja voi kertoa myös omista kokemuksistaan.

Jumalan lupaukset

Mietitään Jumalan ja ihmisten lupausten eroja. Miksi Jumala pitää aina lupauksensa?

Luetaan muutama Jumalan antama lupaus Raamatusta, esim. Jes. 41: 10, 1. Piet. 5: 7, Ps. 42: 6, Jaak. 4: 8, Matt. 11: 28–29, Ps. 37: 18, 19, Room. 8: 38, 39. Jokainen kirjoittaa kirjeen, jossa on nuo Jumalan lupaukset (tai jokin niistä) omin sanoin ilmaistuna. Kirjeet laitetaan kuoreen ja kuoret laatikkoon, jossa lukee ”Postia Jumalalta”. Jokainen saa ottaa yhden kuoren laatikosta ja lukea kirjeen. Lopuksi voidaan rukoilla yhdessä ja kiittää Jumalaa hänen lupauksistaan.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Kruunajaiset

Suunnitellaan ja järjestetään kuninkaan kruunajaisjuhlat. Valmistetaan tai laitetaan tarjolle jotain pientä syötävää, askarrellaan kruunu ja mietitään musiikki-, tanssi- yms. esityksiä. Valitaan yksi osallistuja kuninkaaksi esim. arvalla. Juhlien yhteydessä voidaan lukea Ps. 21: 1-8.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Mitä eroa on siinä, valitseeko itselleen jonkin tehtävän vai kutsutaanko siihen?
- Onko sinut joskus kutsuttu johonkin tehtävään?
- Profeetta Samuel oli voidellut Daavidin kuninkaaksi noin 20 vuotta ennen kuin hänestä todella tuli koko Israelin kuningas. Tällä välillä Daavid oli joutunut piileskelemään luolissa kateellista kuningas Saulia ja joutunut monesti hengenvaaraan. Daavid oli nyt ollut Juudan kuninkaana seitsemän ja puoli vuotta ja joutunut sotimaan Saulin suvun hallitsemaa Israelia vastaan. Miltä Daavidista mahtoi tuntua nyt, kun kauan sitten Jumalalta saatu lupaus toteutui?
- Mitä Daavid oli ehkä oppinut odottaessaan Jumalan lupauksen täyttymistä ja kuninkuuden toteutumista?
- Miksi ei ole aina hyvä saavuttaa päämäärää heti, vaan joutua odottamaan?
- Millainen ihminen Daavid tämän raamatunkohdan perusteella mielestäsi on?
- Kenelle Daavid antaa kunnian kuninkuudestaan?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Rukous on silta (107), Herraa hyvää kiittäkää (114), Kuljen porteista kiittäen (118)
NSV: Kaksi tavallista kättä (34), Tartu käteen Jumalan (35), Kahden maan kansalainen (36), Pyhiinvaeltajan laulu (37)
ES: Niin kuin hopeaa (40), Askeleissasi kulkea saan (42), Onneni on olla Herraa lähellä (46), Sydämemme laulaa (56), Pyhiinvaeltajan laulu (84)
ES”: Tartu käteen Jumalan (36), On meillä unelma (124), Uskomme tulevaisuuteen (130), Askeleissasi kulkea saan (136), Elämä on nyt (150)

8. Rukous

Rakas Taivaan Isä, kiitos kaikesta hyvästä, jota olet meille antanut. Anna meille kärsivällisyyttä ja uskoa sinuun. Aamen.

DAAVIDIN SOTAVOITTO

1. Raamatunkohta

1. Aik. 14: 8–17

Kun filistealaiset kuulivat, että Daavid oli voideltu koko Israelin kuninkaaksi, he lähtivät kaikki liikkeelle käydäkseen Daavidin kimppuun. Saatuaan tästä tiedon Daavid lähti heitä vastaan. 9. Filistealaiset tulivat ja tunkeutuivat kaikkialle Refaiminlaaksoon. 10. Daavid kysyi Jumalalta: “Lähdenkö filistealaisia vastaan? Annatko heidät minun käsiini?” Herra vastasi hänelle: “Lähde! Minä annan heidät sinun käsiisi.” 11. Israelilaiset lähtivät Baal-Perasimiin, ja Daavid löi siellä filistealaiset. Hän sanoi: “Jumala on murtanut minun viholliseni niin kuin vedet murtavat padon.” Tämän vuoksi paikka sai nimen Baal-Perasim.* 12. Filistealaiset jättivät sinne jumalankuvansa, ja Daavidin käskystä ne poltettiin.

13. Mutta filistealaiset tunkeutuivat uudelleen Refaiminlaaksoon. 14. Daavid kysyi jälleen Jumalalta neuvoa, ja Jumala vastasi: “Älä mene heitä vastaan, vaan kierrä heidän taakseen ja hyökkää heidän kimppuunsa balsamipuiden kohdalta. 15. Kun kuulet puiden latvoista kuin askelten kahinaa, lähde silloin hyökkäykseen. Se on merkkinä siitä, että Jumala on lähtenyt edelläsi tuhoamaan filistealaisten leirin.” 16. Daavid teki niin kuin Jumala oli käskenyt, ja israelilaiset tuhosivat filistealaisten leirin ja ajoivat heitä takaa Gibeonista aina Geseriin saakka. 17. Daavidin maine levisi kaikkiin maihin, ja Herra saattoi kaikki vieraat kansat pelkäämään häntä.

Pointti: Kysy Jumalalta neuvoa.

2. Ydinopetus

Monissa elämäntilanteissa haluaisimme saada selkeitä vastauksia asioihin, joista olemme epävarmoja. Kannattaisiko aikaa vievää harrastusta jatkaa vai lopettaa se? Alkaisiko seurustella vai pitäisikö vielä odottaa ja olla vain kavereita? Mitä valinnaisaineita kannattaisi ottaa? Hankkisiko uuden kännykän vai säästäisikö rahoja johonkin muuhun? Mitä vanhemmaksi tulee, sitä suurempia asioita joutuu pohtimaan. Silloin usein toivoisi, että joku kertoisi, mikä opiskelupaikka, työpaikka, aviopuoliso tai asuinpaikka olisi se paras ja oikea.

Daavid kysyi Jumalalta neuvoa sotatilanteessa. Hän sai selkeät ohjeet, mitä tulee tehdä. Aina Jumala ei vastaa näin selkeästi, ei Raamatun aikana eikä nykyäänkään. Useimmiten hän vastaa niin, että huomaamme ajattelevamme tai tekevämme jotain asiaa enemmän kuin ennen tai kiinnostumme jostain aivan uudesta – tai sitten unohdamme huomaamattamme jonkin aiemmin paljon mielessä olleen asian. Jumala voi siis vastata vaikuttamalla tahtoomme ja tekemiseemme, vaikka emme kuulekaan selkeitä sanoja ja ohjeita. Joihinkin asioihin taas on Raamatussa selkeät ohjeet, joita pitää noudattaa. Jumalan tahto ja neuvot eivät koskaan ole ristiriidassa Raamatun sanan kanssa.

Tärkeintä ei olekaan lopulta se, että odotamme selkeitä vastauksia, vaan se, että kysymme apua Jumalalta - myös silloin, kun teemme jotain sellaista, jossa uskomme olevamme hyviä. Daavid oli hyvä soturi ja olisi voinut luottaa vain omaan taitoonsa hyökkäyksessä vahvaa vihollista vastaan. Hän oli kuitenkin nöyrä ja antoi Jumalan johtaa tekemisiään. Jumalan antoikin ohjeen, jollainen ei olisi koskaan voinut tulla Daavidille mieleenkään. Jumala kulki Daavidin edellä. Samalla tavoin Jumala kulkee meidänkin edellämme. Kun rukoilemme ja kysymme Jumalalta neuvoa, hän johdattaa meitä.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Refaiminlaakso
Jerusalemin lounaispuolella oleva tasanko, jolla kulki Juudan ja Benjaminin heimojen raja.

Gibeonista Geseriin
Gibeon sijaitsee Benjaminin alueella, n. 12 km Jerusalemista pohjoiseen. Geser taas on rannikkotasangolla, Gibeonista n. 25 km länteen.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Näytelmä
Näytellään raamatunkertomus pantomiimina jonkun toimiessa esilukijana. Roolit: filistealaisia, israelilaisia, Daavid, balsamipuita. Paikannimet voi laittaa maahan esim. paperilappuihin kirjoitettuna (Refaiminlaakso, Baal-Perasim, Gibeon, Geser).

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Taisteluohjeet
Muodostetaan kaksi joukkuetta. Kummallakin joukkueella on yksi neuvonantaja, muut ovat taistelijoita. Taistelijoiden silmät suljetaan ja he asettuvat joukkueittain toisiaan vastaan. Joukkueiden väliin merkitään raja. Kummankin joukkueen puolelle maahan laitetaan yhtä paljon paperitolloja, esim. sanomalehdestä rutistettuja. Neuvonantajat asettuvat kumpikin oman joukkueensa viereen. Kummankin joukkueen taistelijoiden on määrä löytää lattialta paperitollo (yksi kerrallaan) ja yrittää heittää se vastapuolelle niin, että se osuu johonkin vastustajaan. Neuvonantajat ovat ainoita, jotka saavat puhua ja antaa ohjeita siitä, mistä paperitolloja löytyy ja mihin päin kannattaa heittää. Jokainen osuman saanut putoaa pois pelistä, samoin se, joka menee vastustajien puolelle (= rajan yli). Viimeksi mainittua yrittää neuvonantaja ohjeillaan estää. On hyvä, jos neuvonantaja muistaa oman joukkueensa jäsenten nimet antaakseen ohjeita tarkasti.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Millaisia asioita ihmiset pelkäävät sotatilanteessa?
- Miksi Daavid kysyi Jumalalta neuvoa, vaikka hän oli taitava soturi ja oli johtanut sotajoukkoja jo useasti?
- Miksi Daavidin kannatti kysyä neuvoa toisellakin kerralla, vaikka tilanne oli samanlainen kuin filistealaisten hyökätessä ensimmäisen kerran?
- Milloin olet itse kaivannut selkeää vastausta johonkin kysymykseen?
- Keneltä yleensä kysyt neuvoja?
- Oletko koskaan kysynyt Jumalalta neuvoa johonkin asiaan?
- Miksi Jumalalta kannattaa kysyä neuvoa?
- Millä eri tavoin Jumala voi vastata ihmiselle?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Minä tahdon laulaa ja riemuita (62), Koko maailma kädessään (105), Mä kiitän Herraa (116)
NSV: Jeesus, kuule rukoukseni (87), Pyhän kosketus (88), Kallio (89), Vartiossa (90), Kuljeta ja johda (94)
ES: Elämän sävel (36), Niin kuin hopeaa (40), Askeleissasi kulkea saan (42), Kuljeta ja johda (72), Tule kaikeksi mulle (74)

ES”: Pyhän kosketus (30), Tartu käteen Jumalan (36), Askeleissasi kulkea saan (136), Me tulemme luoksesi suojaan (178), Kuljeta ja johda (184),

8. Rukous

Rakas Taivaan Isä, kiitos siitä, että sinä kuljet edellämme ja johdatat meitä. Opeta meitä turvautumaan sinuun kaikissa elämämme kysymyksissä ja ongelmissa. Aamen.

DAAVIDIN PSALMEJA

1. Raamatunkohta

Ps. 103

1. Daavidin psalmi. Ylistä Herraa, minun sieluni, ja kaikki mitä minussa on, ylistä hänen pyhää nimeään. 2. Ylistä Herraa, minun sieluni, älä unohda, mitä hyvää hän on sinulle tehnyt.

3. Hän antaa anteeksi kaikki syntini ja parantaa kaikki sairauteni. 4. Hän päästää minut kuoleman otteesta ja seppelöi minut armolla ja rakkaudella. 5. Hän ravitsee minut aina hyvyydellään, ja minä elvyn nuoreksi, niin kuin kotka.

6. Vanhurskaat ovat Herran teot, hän tuo oikeuden sorretuille. 7. Hän osoitti tiensä Moosekselle ja näytti Israelille suuret tekonsa. 8. Anteeksiantava ja laupias on Herra. Hän on kärsivällinen ja hänen armonsa on suuri. 9. Ei hän iäti meitä syytä, ei hän ikuisesti pidä vihaa. 10. Ei hän maksanut meille syntiemme mukaan, ei rangaissut niin kuin olisimme ansainneet.

11. Sillä niin kuin taivas on korkea maan yllä, niin on Herran armo suuri niille, jotka pelkäävät ja rakastavat häntä. 12. Niin kaukana kuin itä on lännestä, niin kauas hän siirtää meidän syntimme. 13. Niin kuin isä armahtaa lapsiaan, niin armahtaa Herra niitä, jotka pelkäävät ja rakastavat häntä. 14. Hän tuntee meidät ja tietää meidän alkumme, muistaa, että olemme maan tomua.

15. Ihmisen elinaika on niin kuin ruohon: kuin kedon kukka hän kukoistaa, 16. ja kun tuuli käy yli, ei häntä enää ole eikä hänen asuinsijansa häntä tunne. 17. Mutta Herran armo pysyy ajasta aikaan, se on ikuinen niille, jotka pelkäävät ja rakastavat häntä. Polvesta polveen ulottuu hänen uskollisuutensa 18. kaikkiin, jotka pysyvät hänen liitossaan, muistavat hänen käskynsä ja elävät niiden mukaan.

19. Herralla on istuimensa taivaissa, ja hänen valtansa alla on kaikki maa. 20. Ylistäkää Herraa, te hänen enkelinsä, te voimalliset sankarit, jotka hänen sanansa kuulette ja hänen käskynsä täytätte. 21. Ylistäkää Herraa, te taivaan joukot, kaikki hänen palvelijansa, jotka hänen tahtonsa täytätte. 22. Ylistäkää Herraa, te hänen luotunsa kaikkialla hänen valtakunnassaan. Ylistä Herraa, minun sieluni!

Pointti: Jumala hallitsee ja rakastaa maailmaa.

2. Ydinopetus

Daavid tuo tässä Psalmissa esiin monenlaisia eri puolia Jumalasta. Jumala on suuri ja pyhä, hän hallitsee maata ja taivasta. Hän on historian, nykyisyyden ja tulevaisuuden Jumala. Mutta hän on myös jokaisen ihmisen lempeä ja anteeksiantava isä. Ihmisen elämä on lyhyt, Jumala on ikuinen. Koko luomakunta - sekä taivaan enkelit että jokainen yksittäinen ihminen - voi ylistää Jumalaa hänen suurista teoistaan ja armostaan. Ylistämistä voi verrata kaikuun: Jumalan teot ja hänen hyvyytensä kaikuu ihmisestä Jumalaa ylistäessä.

Ihmiselle ei maksettu syntien mukaan eikä ihminen saanut hänelle kuuluvaa rangaistusta siksi, että Jeesus kärsi sen kaiken jokaisen ihmisen puolesta. Vaikka Daavid eli 1000 vuotta ennen Jeesusta, Jumala ilmoitti jo hänen kauttaan, mistä pelastuksessa on kyse: Jumalan armosta ja syntien anteeksisaamisesta.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Psalmit

Psalmit ovat kokoelma rukouksia, jotka on kirjoitettu runomuotoon ja tarkoitettu laulettaviksi. Jotkin psalmeista on tehty alun perin jumalanpalveluskäyttöön, toiset taas ovat syntyneet jossain tietyssä sen sepittäjän elämänvaiheessa. Daavidin kirjoittamiksi psalmeja on merkitty 73 kpl eli lähes puolet psalmeista.

Psalmeissa niiden kirjoittajat puhuvat hyvin rehellisesti Jumalalle kaikenlaisista tunteistaan ja elämäntilanteistaan. Sen takia psalmeihin on helppo samastua, ja niistä voi löytää sanat omiinkin tunteisiin ja tilanteisiin, joihin ei itse sanoja keksi. Psalmeissa on myös monia viittauksia Jeesukseen. Uudessa testamentissa viitataan jopa 116 kertaa psalmeihin.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / ydinopetuksen havainnollistaminen

Laulu/räppi

Jaetaan Psalmi 103 osiin, esim. 1. jakeet 1-5, 2. jakeet 6-10, 3. jakeet 11–13, 4. jakeet 14–18, 5. jakeet 19–22. Osallistujat jaetaan ryhmiin ja kullekin ryhmälle annetaan yksi paperille monistettu psalmin osa.

Kukin ryhmä keksii melodian psalminjaksoonsa tai sovittaa sanat tuttuun melodiaan. Psalmi voidaan myös räpätä. Esitetään koko psalmi jakso kerrallaan.

Vaihtoehto:

Keksitään koreografia psalminkohtaan (joko koko keholla tai vain käsillä toteutettava) ja esitetään se samalla, kun kohta luetaan. Ryhmä voi esittää koreografiansa kaksi kertaa peräkkäin: ensin se vain esitetään, toisella kerralla kaikki muut tekevät mallin mukaan. Näin kaikki käyvät koko Psalmin läpi koreografian kanssa.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Jaekilpailu

Annetaan ryhmille tai pareille kullekin lappu, johon on kirjoitettu yksi psalmissa 103 mainittu esine tai asia (kotka, taivas, maa, isä, lapsi, ruoho, kukka, tuuli, istuin, enkeli). Jokaiselle ryhmälle annetaan myös piirustuspaperi, kynä ja joko Raamattu tai psalmi103 monistettuna kokonaisuudessaan niin, että jaenumerot ovat näkyvissä. Kukin ryhmä piirtää paperille sen esineen tai asian, joka heidän lapussaan luki. Tämän jälkeen nostetaan näkyviin piirustuksia yksi kerrallaan. Piirtäjät eivät saa sanoa ääneen, mitä heidän piirustuksensa esittää (eli mitä heidän lapussaan luki). Kilpaillaan siitä, mikä ryhmä löytää nopeimmin sen jakeen, jossa piirustuksessa esiintyvä asia mainitaan. Nopein vastaaja saa pisteen. Eniten pisteitä saanut ryhmä tai pari on voittaja.

Taulu

Jokainen valitsee yhden jakeen tai muun mielekkään kokonaisuuden Psalmista 103. Pienehkölle valkoiselle paperille hahmotellaan kevyesti jokin kuvio, esim. sydän tai kukka, ja kirjoitetaan valittu teksti pienellä käsialalla kuvion ääriviivan päälle tummanvärisellä tussilla (niin, että alla olevan lyijykynäviivan voi lopuksi pyyhkiä pois). Jos teksti ”loppuu kesken”, sen voi kirjoittaa useampaankin kertaan peräkkäin. Jos sitä on ”liikaa”, voi kuvion ääriviivat tehdä kaksinkertaisena. Tärkeää on, että tekstiä on niin paljon, että se muodostaa koko kuvion. Lyijykynäviivan pyyhkimisen jälkeen kuvaa voi värittää esim. puuvärеillä, kuitenkin niin, että teksti ei peity. Paperi voidaan liimata isommalle alustalle (esim. värikkäälle pahvinpalalle) niin taululle saadaan kehykset.

Jos aikaa on tarpeeksi, voidaan kuviosta tehdä monimutkaisempi ja kirjoittaa siihen vaikka koko Psalmi!

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Millaisia asioita Jumalasta kerrotaan tässä psalmissa?
- Oletko sinä koskaan tuntenut tai ajatellut samanlaisia asioita kuin Daavid tässä psalmissa?
- Mitä tarkoittaa se, että Jumala on kärsivällinen?
- Millä nimellä Daavid kutsuu Jumalaa?
- Mitä tarkoittaa Jumalan armo? Millä tavalla Daavid kuvaa sitä?
- Miksi Jumalan armo on niin tärkeä asia?
- Millaisista hengellisistä lauluista sinä pidät?
- Jos sinun pitäisi kirjoittaa psalmi (=laulu Jumalalle), millaisia asioita ottaisit siinä esiin?
- Mitä ylistäminen tarkoittaa? Millä tavalla ihminen voi ylistää Jumalaa?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Herraa hyvää kiittäkää (114), Mä kiitän Herraa (116), Kuljen porteista kiittäen (118), Kiitän sua, Jeesus (119)
NSV: Laula ihmisille (8), Vartiossa (90), Elämä on nyt (104), Halleluja, me ylistämme (106), Halleluja, tunnet sydämeni (107), Ylistäkäämme Jumalaa (110), Vuorilaulu (111)
ES: Aamulaulu (12), Vuorilaulu (50), Elämä on nyt (52), Laula ihmisille (140)
ES”: Aamulaulu (10), Laula ihmisille (24), Elämä on nyt (150), Halleluja, tunnet sydämeni (152)

8. Rukous

Kiitos, Herra, sinun armostasi ja kaikista hyvistä asioista, joita olet elämäämme antanut. Kiitos, että annat syntimme anteeksi. Opeta meitä ymmärtämään, kuinka suuri sinä olet. Aamen.

VANHA TESTAMENTTI

7. Vanhan testamentin profeettoja

- Elia ja Baalin profeetat (1. Kun. 18: 21–39)
- Jesaja ennustaa Jeesuksen kärsimyksen (Jes. 53: 1–12) x
- Jumala antaa Jeremialle tehtävän (Jer. 1: 4-10)
- Daniel leijonien luolassa (Dan. 6: 7-24)

Laulukirjat

Lasten virsi, Lasten keskus 1997 (Lasten virsi)
Nuoren seurakunnan veisukirja, Lasten keskus 2010 (NSV)
Elämän siiville, Kirjapaja 1996 (ES)
Elämän siiville, Kirjapaja 2008 (ES")

Copyright
Raamatunlukijain Liitto ry

www.rll.fi

ELIA JA BAALIN PROFEETAT

1. Raamatunkohta

1. Kun. 18: 21–39

21. Karmelinvuorella Elia kääntyi kansan puoleen ja sanoi: ”Kuinka kauan
te horjutte puolelta toiselle? Jos Herra on Jumala, seuratkaa häntä, jos
taas Baal, seuratkaa sitten häntä!” Kansa ei vastannut hänelle mitään. 22.
Elia sanoi silloin kansalle: ”Minä yksin olen jäänyt jäljelle Herran profeetoista, kun taas
Baalin profeettoja on neljäsataaviisikymmentä. 23. Tuokaa meille kaksi nuorta sonnia. He
saavat valita itselleen niistä toisen. Paloitelkoot sitten sen ja pankoot palat polttopuiden
päälle, mutta tulta älköötsytyttäkö. Minä teen samoin toiselle sonnille, panen sen
puiden päälle mutta en sytytä tulta. 24. Huutakoot he sitten avuksi omaa jumalaansa,
minä huudan Herraa. Se jumala, joka vastaa tulella, on tosi Jumala.” Väki huusi yhteen
ääneen: ”Hyvä!”

25. Elia sanoi Baalin profeetoille: ”Valitkaa itsellenne sonneista toinen. Valmistakaa
te ensin uhrinne, koska teitä on enemmän. Huutakaa jumalanne nimeä, mutta älkää
sytyttäkö tulta.” 26. He ottivat sonnin ja valmistivat uhrin. Aamusta keskipäivään saakka
he sitten kutsuivat Baalia huutaen: ”Baal, Baal, vastaa meille!” Ei kuulunut ääntä, ei tullut
vastausta, vaikka he hyppivät paikalle rakennetun alttarin ympärillä.

27. Tuli keskipäivä, ja Elia pilkkasi heitä sanoen: ”Huutakaa kovempaa! Onhan hän
jumala, mutta hänellä taitaa olla kiireitä. Jospa hän on pistäytynyt tarpeilleen, vai
olisiko hän matkoilla? Ehkä hän nukkuu ja herää kohta.” 28. Profeetat huusivat vielä
kovemmalla äänellä ja viiltelivät tapansa mukaan itseään miekoilla ja keihäillä, niin
että olivat aivan veressä. 29. Puolenpäivän jälkeen he tulivat hurmoksiin ja olivat siinä
tilassa ruokauhrin aikaan saakka. Mutta ei kuulunut ääntä, ei tullut vastausta, mitään ei
tapahtunut.

30. Silloin Elia sanoi kansalle: ”Tulkaa tänne luokseni.” Kaikki kerääntyivät hänen
lähelleen. Elia korjasi Herran alttarin, joka oli hajotettu. 31. Hän otti kaksitoista kiveä,
yhtä monta kuin oli Jaakobista polveutuvia heimoja, hänestä, jolle oli tullut tämä Herran
sana: ”Sinun nimesi on oleva Israel.” 32. Hän rakensi kivistä Herralle alttarin ja kaivoi
sen ympärille ojan, johon olisi mahtunut kaksi sea-mittaa jyviä. 33. Sitten hän latoi
puut alttarille, paloitteli sonnin ja pani palat puiden päälle. 34. Hän sanoi: ”Täyttäkää
neljä ruukkua vedellä ja valuttakaa vesi polttouhrin ja puiden päälle.” Sitten hän sanoi:
”Tehkää sama uudelleen.” Näin tehtiin. Hän sanoi: ”Tehkää se kolmannen kerran.” Se
tehtiin kolmannen kerran. 35. Vesi valui alttarin ympärille ja täytti ojankin.

36. Ruokauhrin aikaan profeetta Elia astui kansan eteen ja sanoi: ”Herra, Abrahamin,
Iisakin ja Israelin Jumala! Tulkoon tänä päivänä tiettäväksi, että sinä olet Jumala
Israelissa ja että minä olen palvelijasi ja olen tehnyt kaiken tämän sinun käskystäsi. 37.
Vastaa minulle, Herra, vastaa minulle, jotta tämä kansa oppisi, että sinä, Herra, olet
Jumala! Vastaa ja käännä heidän sydämensä taas puoleesi!”

38. Silloin Herran tuli iski alas. Se söi polttouhrin ja puut sekä alttarin kivet ja mullan ja
nuoli ojasta veden. 39. Kun kansa näki tämän, kaikki heittäytyivät kasvoilleen ja huusivat:
”Herra on Jumala! Herra on Jumala!”

Pointti: Herra on Jumala.

2. Ydinopetus

Ihmeet ovat aina kiinnostaneet ihmisiä. Kun tapahtuu jotain yliluonnollista, se on nopeasti otsikoissa, silminnäkijöitä haastatellaan ja asiasta puhutaan. ”Jumalaankin olisi helpompi uskoa, jos näkisi jonkun ihmeen”, moni sanoo. ”Jos näkisin, niin uskoisin.”

Jumala tekee ihmeitä, joskus näkyviäkin, mutta useimmiten näkymättömiä. Monet itsestään selvinä pitämämme asiatkin ovat aikamoisia ihmeitä. Sellaisia on meidän kaikkien keho ja ympäröivä luonto aivan täynnä. Jumala tekee ihmeitä myös ihmisten sydämissä antamalla yliluonnollisen rauhan tai viisautta ja voimaa juuri silloin, kun sitä tarvitaan.

Elia taisteli aivan yksin epäjumalanpalvelijoita vastaan. Hän pyysi ihmettä Jumalalta, ei niinkään itsensä vaan kansansa takia, joka oli unohtanut Jumalan ja palveli sen takia epäjumalia. ”Käännä heidän sydämensä taas puoleesi”, Elia rukoili. Kansa sai tällä kertaa nähdä ihmeen ja sen, että Elian Jumala on elävä ja voimallinen, eikä hänen edessään tarvitse tehdä temppuja, jotta hän kuulisi ihmistä. Jumalalle voi yksinkertaisesti sanoa oman asiansa ja sen jälkeen luottaa, että hän vastaa.

Usko on suurin ihme, jonka Jumala ihmisen sydämessä tekee, sillä luonnostaan kukaan ei usko Jumalaan. Jumala antaa uskon jokaiselle, joka sitä häneltä pyytää. Elian rukouksen ja ihmeen jälkeen kansa todisti: ”Herra on Jumala”. Se, jolle Jumala on antanut uskon lahjan, voi sanoa nämä sanat, vaikka ei ihmettä näkisikään.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Karmelinvuori

Jisreelin tasangon ja Välimeren välissä sijaitseva 550 metriä korkea vuori, jonka rinteillä kasvaa tammia, laakeripuita ja oliivipuita. Karmelin rinteiden metsissä ja luolissa oli hyviä piilopaikkoja.

Baal

oli länsiseemiläisten kansojen, muun muassa kanaanilaisten ja foinikialaisten korkein jumala, jumalten kuningas, kasvillisuuden ja hedelmällisyyden jumala. Baalin palvontaa varten oli rakennettu alttareita myös Israelin alueelle. Vaikka Elian aikana kaikki Baalin papit saivat surmansa, hänen jälkeensäkin Israelissa palvottiin epäjumala Baalia.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Sydänten kääntäminen

Ohjaaja kirjoittaa suurelle, esim. seinään kiinnitetylle paperista leikatun sydämen toiselle puolelle erilaisia asioita, jotka nykyään ovat ihmisille epäjumalia, eli joita pidetään Jumalaa tärkeämpinä ja joihin luotetaan enemmän kuin Jumalaan. Näitä asioita kysellään nuorilta ja ohjaaja voi itsekin ehdottaa niitä. Lopuksi keskustellaan näiden ”epäjumalien” voimasta ja kestävyydestä ja mietitään myös sitä, mitä erilaisten asioiden, esim. rahan ja maineen eteen pitää tehdä. Monet näistä Jumalaa tärkeämmistä asioista ovat itsessään oikein hyviäkin, mutta ne eivät ole ikuisia ja sen takia niiden varaan ei kannata rakentaa elämäänsä. Luetaan yhdessä Ef. 2: 8–9 ja mietitään hetki, millä tavalla Jumala ja hänen lahjansa eroavat niistä asioista, joita sydämeen on kirjoitettu. Käännetään paperisen sydämen puhdas puoli näkyviin ja piirretään siihen risti. Rukoillaan yhdessä Elian sanoin: ”Herra, käännä sydämemme sinun puoleesi!”

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Alttarin rakentaminen

Rakennetaan ryhmissä alttareita luonnonmateriaaleja käyttäen, ulkona tai sisällä. Jokainen ryhmä kirjoittaa alttarin yhteyteen lyhyen rukouksen, esim. paperilapulle, ja laittaa sen hyvin näkyviin. Kun alttarit ovat valmiit, kaikki saavat hiljaisuuden vallitessa kiertää niillä ja rukoilla mielessään niille kirjoitetut rukoukset.

Huutokilpailu

Muodostetaan kaksi joukkuetta. Joukkueet valitsevat keskuudestaan kolmen hengen ryhmät. Kahden eri joukkueen kolmen hengen ryhmät asettuvat riviin ja jonkin matkan päähän heistä yksi kummankin joukkueen jäsen niin, että hän on selin kolmen hengen ryhmiin päin. Ohjaaja on valmistanut kummallekin ryhmälle numeroidun listan erilaisia sanoja (kaksi erilaista listaa) ja tehnyt näistä samoista sanoista myös sanalappuja. Listat annetaan kolmen hengen ryhmille ja sanalaput asetetaan edessä olevien kilpailijoiden eteen sekaisin esim. maahan tai pöydälle. Kun ohjaaja antaa merkin, kolmen hengen ryhmät alkavat huutaa yhtä aikaa listassaan olevaa ensimmäistä sanaa. Heidän joukkuekumppaninsa yrittää kuulla, mitä sanaa hänen oman joukkueensa ryhmä huutaa, ja heti kun hän löytää vastaavan sanan edessään olevista lapuista, hän ottaa sen ja vie sen takanaan olevalle omalle ryhmälleen. Joukkue, jonka sanalappu on nopeammin ryhmällä, saa pisteen. Jos sana on väärä, tai se oli kilpailevan ryhmän huutama sana, joukkue saa miinuspisteen. Joka kierroksella vaihdetaan edessä olevaa ”kuuntelijaa”. Ohjaaja kertoo joka kierroksella, monesko sana listasta on vuorossa ja antaa luvan aloittaa huutaminen. Ohjaaja voi vaikeuttaa leikkiä laittamalla listoille samaan kohtaan samalta kuulostavia sanoja.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Kerro omin sanoin, mitä raamatunkohdassa tapahtui. Mikä oli mielestäsi yllättävää?
- Millä tavalla Baalin profeetat yrittivät saada jumalansa toimimaan? Miksi se ei onnistunut?
- Millä tavalla Elia osoitti, että Jumala ei ollut vain hänen Jumalansa, vaan koko kansan Jumala?
- Mitä Elia rukoili? Miksi hän pyysi Jumalaa vastaamaan ja lähettämään tulen?
- Oletko itse joutunut tilanteeseen, jossa olet joutunut puolustamaan itseäsi tai mielipidettäsi enemmistöä vastaan?
- Mitä tämä raamatunkohta opettaa meille elävästä Jumalasta ja epäjumalista?
- Millaisia epäjumalia tai uskomuksia ihmisillä on nykyään?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Kosketa minua, Henki (45)
NSV: Olet vapaa (31), Herra, opeta meitä (40), Sinun siunaavan kätesi alla (60), Älä pelkää (61)
ES: Sinun varaasi kaiken laitan (145)
ES”: Olet vapaa (48), Tänään häneen uskon (56), Älä pelkää (61), Me tulemme luoksesi suojaan (178)

8. Rukous

Rakas Jumala, kiitos siitä että sinulla on kaikki valta. Opeta meitä palvelemaan sinua ja luottamaan sinuun. Aamen.

JESAJA ENNUSTAA JEESUKSEN KÄRSIMYKSEN

1. Raamatunkohta

Jes. 53: 1–12

1 Kuka uskoo meidän sanomamme? Kuka ymmärtää Herran käsivarren
voiman? 2 Hän kasvoi Herran edessä kuin vähäinen verso, kuin vesa
kuivasta maasta. Ei hänellä ollut vartta, ei kauneutta, jota olisimme ihaillen
katselleet, ei hahmoa, johon olisimme mieltyneet.
3 Hyljeksitty hän oli, ihmisten torjuma, kipujen mies, sairauden tuttava, josta kaikki
käänsivät katseensa pois. Halveksittu hän oli, me emme häntä minään pitäneet.4 Ja
kuitenkin: hän kantoi meidän kipumme, otti taakakseen meidän sairautemme. Omista
teoistaan me uskoimme hänen kärsivän rangaistusta, luulimme Jumalan häntä niistä
lyövän ja kurittavan,
5 vaikka meidän rikkomuksemme olivat hänet lävistäneet ja meidän pahat tekomme
hänet ruhjoneet. Hän kärsi rangaistuksen, jotta meillä olisi rauha, hänen haavojensa
hinnalla me olemme parantuneet.
6 Me harhailimme eksyneinä kuin lampaat, jokainen meistä kääntyi omalle tielleen.
Mutta Herra pani meidän kaikkien syntivelan hänen kannettavakseen.
7 Häntä piinattiin, ja hän alistui siihen, ei hän suutansa avannut. Kuin karitsa, jota
teuraaksi viedään, niin kuin lammas, joka on ääneti keritsijäinsä edessä, ei hänkään
suutansa avannut.
8 Hänet vangittiin, tuomittiin ja vietiin pois -- kuka hänen kansastaan siitä välitti? Hänet
syöstiin pois elävien maasta, hänet lyötiin hengiltä kansansa rikkomusten tähden.
9 Hänet oli määrä haudata jumalattomien joukkoon. Rikkaan haudassa hän sai
leposijansa. Koskaan hän ei ollut harjoittanut vääryyttä, eikä petos ollut noussut hänen
huulilleen.
10 Herra näki hyväksi, että hänet ruhjottiin, että hänet lävistettiin. Mutta kun hän antoi
itsensä sovitusuhriksi, hän saa nähdä sukunsa jatkuvan, hän elää kauan, ja Herran tahto
täyttyy hänen kauttaan.
11 Ahdistuksensa jälkeen hän näkee valon, ja Jumalan tunteminen ravitsee hänet. Minun
vanhurskas palvelijani tekee vanhurskaiksi monet, heidän pahat tekonsa hän kantaa.
12 Minä annan hänelle paikan suurten joukossa, hän saa jakaa saalista mahtavien
kanssa, koska hän antoi itsensä kuolemalle alttiiksi ja hänet luettiin rikollisten joukkoon.
Hän otti kantaakseen monien synnit, hän pyysi pahantekijöilleen armoa.

Pointti: Hän kärsi rangaistuksen, jotta meillä olisi rauha.

2. Ydinopetus

Jesajan ennustus kärsivästä Messiaasta on ehkäpä Vanhan testamentin selvin ennustus Jeesuksesta ja hänen ristinkuolemastaan. Jeesus kärsi syyttömänä rangaistuksen ihmisten syntien tähden (j. 5 ja 6), toimi uhrilampaana alistuen Jumalan tahtoon (j. 7), rukoili ristillä vihollistensa puolesta (j. 12), kuoli ihmisten hylkäämänä, mutta haudattiin rikkaan Joosef Arimatialaisen hautaan (j. 8 ja 9). Kuolemansa jälkeen Jeesus nousi kuolleista (j. 11).

Pääsiäinen, jolloin Jeesus kuoli ja nousi kuolleista, oli n. 700 vuotta tämän ennustuksen jälkeen. Jesaja ei keksinyt tai päätellyt ennustustaan itse, vaan sai sen Jumalalta profeetallisena viestinä. Tällaisia Messias-profetioita on Vanhassa testamentissa useita, ja kaikki ne saivat täyttymyksensä Jeesuksessa. Jumala ikään kuin raotti tulevaisuuden verhoa profeettojen välittämien ennustusten kautta. Profetiat osoittavat, että läpi Raamatun Jumala on sama, eikä ole unohtanut pelastussuunnitelmaansa. Ja edelleenkin hän on sama – mekin voimme luottaa niihin Raamatun lupauksiin ja ennustuksiin, jotka vielä odottavat täyttymystään.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Profeetta

Profeetta tarkoittaa sellaista henkilöä, joka puhuu edeltäkäsin jostain asiasta. Koska Jumala tuntee tulevaisuuden, hän pystyy profeettojen kautta avaamaan sitä jo ennen kuin profetioiden kertomat asiat konkreettisesti tapahtuvat. Raamatun profeetat eivät kuitenkaan puhuneet vain tulevaisuudesta, vaan myös menneisyydestä ja nykyhetkestä. He muistuttivat kansaa siitä, että Jumala on ennenkin pitänyt huolta ja häneen kannattaa aina turvautua. Profeetat muistuttivat kansaansa Jumalan kanssa tehdystä liitosta. He toivat suorin sanoin esiin kansan synnit, mutta myös lohduttivat kansaa vaikeina aikoina.

Jesaja

Jesaja toimi profeettana erityisen vaikeana aikana 700-luvulla eKr.: suurvalta Assyria valloitti Israelin ja vei sen asukkaita pakkosiirtolaisuuteen. Myös Juudan ja Jerusalemin valloitus näytti väistämättömältä. Jumala kuitenkin antoi Jesajan kautta lupauksen, että ne eivät joutuisi Assyrian alaisuuteen. Ja näin kävikin: Babylonia valloitti Jerusalemin vasta kauan Jesajan jälkeen, vuonna 587 eKr.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / ydinopetuksen havainnollistaminen

Ennustus ja täyttymys

Monisteeseen laitetaan vierekkäin raamatunkohdat Jes. 53: 1–12 ja Luuk. 23: 32–24: 8 (ilman väliotsikoita). Alleviivataan eri värillä kukin ennustus ja sen täyttymys. Tehtävä voidaan tehdä yksilö- tai parityönä. Luetaan löydetyt yhtymäkohdat yksi kerrallaan. Ohjaajan kannattaa painottaa sitä, että näiden tekstien välillä on aikaa 700 vuotta. Luetaan Raamatusta ennustus, joka ei vielä ole toteutunut, esim. Ap.t. 1: 9–11. Ohjaajan kannattaa selittää hiukan, missä tilanteessa tässä raamatunkohdassa ollaan: Jeesus on noussut kuolleista ja neljänkymmenen päivän ajan ilmestynyt opetuslapsilleen ja muille ihmisille. Nyt hän astuu taivaaseen ja lupaa, että opetuslapset saavat kohta Pyhän Hengen.

Pareittain tai ryhmissä tehdään uutinen, joka julkaistaan lehdessä sinä päivänä, kun tämä ennustus toteutuu. Uutisen yhteyteen piirretään myös kuva. Jos käytössä on kamera ja printteri, kuva voidaan myös ”lavastaa” yhdessä ja printata kaikille sama kuva A4-kokoisen paperin ylälaitaan, minkä jälkeen parit tai ryhmät kirjoittavat uutisen sen alle. Jos syntyy keskustelua siitä, milloin tämä Jeesuksen takaisinpaluu tapahtuu, ohjaaja voi lukea jakeen Apt. 1: 7 ja muistuttaa siitäkin, että Jesajankaan profetiassa ei kerrottu, milloin ja miten pitkän ajan päästä se toteutuisi. Jumala tietää, milloin on oikea aika.

Uhrilammas

Piirretään iso lammas (vain ääriviivat) taululle tai suurelle paperille. Jokainen saa käydä kirjoittamassa lampaaseen yhden synnin. Ohjaaja kertoo etukäteen, että synti on paha teko, sana, ajatus tai aikomus Jumalaa tai toista ihmistä vastaan. Kaikkien kirjoitettua lammas hävitetään: paperinen esim. takassa tai nuotiolla polttamalla, taululle piirretty pyyhkimällä. Ohjaaja tai joku osallistujista lukee samalla Raamatusta Jes. 53: 4-7, 10.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Salakirjoituskilpailu

Kirjoitetaan pointti ”Hän kärsi rangaistuksen, jotta meillä olisi rauha.” salakirjoituksella ja kilpaillaan, kuka saa sen ensimmäisenä selvitettyä. Tämän jälkeen kysytään: ”Kuka on lauseen ´hän´?” (vastaus: Jeesus). Ensimmäisenä vastannut voittaa. Voidaan vielä kysyä: ”Mikä oli rangaistus?” (vastaus: ristinkuolema) Taas ensimmäisenä vastannut voittaa.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Millaisia ennustuksia olet kuullut? Ovatko ne toteutuneet?
- Miten Jesaja osasi ennustaa Jeesuksen kuoleman ja ylösnousemuksen 700 vuotta aikaisemmin?
- Miksi Jumala halusi kertoa jo etukäteen Jeesuksesta?
- Millaisessa tilanteessa sinä haluaisit tietää jotain, mitä tulevaisuudessa tulee tapahtumaan? Millaisia asioita haluaisit tietää? Millaisia et?
- Miksi meidän ei ole hyvä tietää kaikkea tulevaisuudestamme?
- Mitä ajatuksia sinulla heräsi siitä, että Jeesuksesta on hyvinkin tarkkoja ennustuksia jo Vanhassa testamentissa?
- Mitä luulet Jesajan aikalaisten ymmärtäneen tästä ennustuksesta? Oliko siinä kuvattu Messias sellainen, jota he ehkä odottivat?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Tiellä ken vaeltaa (3), Profeettojen ennustus (4), Sinä olet kuninkaamme (31)
NSV: Tahdon muistaa pitkäperjantain (47), Voi hänen rakkauttaan (48), Sinun siunaavan kätesi alla (60), Sinulle, Jeesus (103)
ES: Krusifiksin juurella (66), Voi hänen rakkauttaan (109), Tahdon muistaa pitkäperjantain (110)
ES”: Ristintie (28), Yksi nimi (148)

8. Rukous

Kiitos, pyhä Jumala, että sinä tunnet menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden. Kiitos siitä, että sinulla oli pelastussuunnitelma valmiina ja annoit Jeesuksen syntyä maailmaan meidänkin pelastajaksemme. Kiitos Raamatusta ja kaikista sen lupauksista. Aamen.

JUMALA ANTAA JEREMIALLE TEHTÄVÄN

1. Raamatunkohta

Jer. 1: 4–10
4. Minulle tuli tämä Herran sana: 5. - Jo ennen kuin sinut äidinkohdussa
muovasin, minä valitsin sinut. Jo ennen kuin sinä synnyit maailmaan,
minä pyhitin sinut omakseni ja määräsin sinut kansojen profeetaksi. 6.
Mutta minä vastasin: ”Voi, Herra, Jumalani, en minä osaa puhua, minä olen niin nuori!”
Silloin Herra sanoi: 7. - Älä sano, että olet nuori, vaan mene, minne ikinä sinut lähetän,
ja puhu, mitä minä käsken sinun puhua. 8. Älä pelkää ketään, sillä minä, Herra, olen
sinun kanssasi ja suojelen sinua. 9. Sitten Herra ojensi kätensä, kosketti suutani ja
sanoi minulle: - Minä annan sanani sinun suuhusi. 10. Minä asetan sinut tänä päivänä
kansojen ja valtakuntien yläpuolelle. Sinun tulee repiä ja särkeä, tuhota ja hävittää,
rakentaa ja istuttaa.

Pointti: Jumala antaa sanat.

2. Ydinopetus

Me kaikki olemme varmaankin joskus olleet tilanteessa, jossa emme tiedä mitä sanoa tai vastata. Puheiden pitäminen jännittää yleensä ketä hyvänsä. Erityisen vaikeaa on avata suutaan sellaisessa tilanteessa, jossa joutuu sanomaan toiselle jonkin ikävän totuuden.

Jeremia oli vielä nuori, kun Jumala kutsui hänet profeetaksi. Tuohon aikaan vanhempia ihmisiä pidettiin ilman muuta viisaampina ja arvostetumpina kuin nuoria. Nuoret eivät opettaneet vanhempia eivätkä pitäneet näille puheita, vaan paremminkin kuuntelivat heitä. Siksi Jumalan kutsu tuntuikin Jeremiasta hyvin kummalliselta, ja hän ehkä toivoi pääsevänsä kutsua pakoon. Nimenomaan hän ei kokenut olevansa hyvä puhumaan. Jumala oli kuitenkin valinnut Jeremian, pyhittänyt hänet tehtäväänsä ja suorastaan määräsi hänet toteuttamaan sitä. Ja tehtävä sisälsi juuri puhumista, vastaamista, ja ikävienkin asioiden kertomista – mikä ei tehnyt hänestä koskaan kovin suosittua ja pidettyä henkilöä kansan parissa.

Jumala kutsuu tärkeisiin tehtäviin usein ihmisiä, jotka eivät usko omiin kykyihinsä. Näin tapahtui Raamatun aikana ja tapahtuu edelleenkin. Koska Jumala on valmistanut tehtävän, hän antaa myös taidon ja voiman sen toteuttamiseen. Jumala antaa meille myös lahjoja, esimerkiksi lahjakkuutta musiikissa tai liikunnassa, ja niilläkin voimme palvella häntä. Kaikissa Jumalan antamien tehtävien hoitamisessa tärkeintä on luottaminen Jumalaan ja hänen voimaansa, ei omiin taitoihin ja jaksamiseen.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Profeetta
tarkoittaa Jumalan tahdon julistajaa. Profeetat olivat Jumalan itse valitsemia. Joskus profeetta puhui tulevista tapahtumista, mutta hänen tärkein tehtävänsä oli kuitenkin varoittaa ja lohduttaa kansaa ja muistuttaa tätä Jumalan tahdosta ja lupauksista. Jumala antoi profeetoille sanat, jotka he puhuivat kansalle.

Jeremia
syntyi noin vuonna 650 eKr. Hän sai Jumalalta kutsun profeetan tehtäväänsä jo nuorena ja vaikutti pitkään kansansa parissa sekä ennen Jerusalemin hävitystä (586 eKr.) että sen jälkeen. Jeremian aikana toimivat myös profeetat Sefanja, Habakuk ja Daniel. Jeremia puolusti rohkeasti totuutta ja joutui sen tähden vainotuksi.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Näytteleminen

Näytellään raamatunkohta, rooleina kertoja, Herra ja Jeremia. Mietitään yhdessä: Miltä Jeremiasta tuntui? Miltä sinusta tuntuisi, jos saisit jonkun aivan liian suurelta vaikuttavan tehtävän (jos sinua pyydettäisiin esim. opettajaksi kouluusi tai papiksi seurakuntaasi)? Millaisia verbejä Jumala käyttää perustellessaan Jeremialle kutsuaan (muovasin, valitsin, pyhitin, määräsin)? Mietitään yhdessä, mitä kukin näistä sanoista voisi Danielin kohdalla tarkoittaa.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Sanoja suuhun

Kirjoitetaan jokin raamatunkohta sana sanalta sokeri-vesikuorrutuksella esim. pipareihin. (Sekoita tomusokeriin hiukan vettä ja laita tahna esim. vahvaan muovipussiin, jonka kulmaan tehdään pikkuinen reikä.) Sanoja kannattaa olla yhtä paljon tai enemmän kuin osallistujia. Jaetaan kullekin yksi pipari ja jokainen lukee (raamatunkohdan mukaisessa järjestyksessä) piparissaan olevan sanan. Jos pipareita on enemmän kuin osallistujia, ohjaaja voi lukea loput sanat, jotta koko raamatunkohta tulee luettua. Lopuksi jokainen saa syödä piparinsa, minkä jälkeen raamatunkohta sanotaan vielä yhdessä ääneen.

Suun koskettaminen

Mennään piiriin käsi kädessä, kasvot sisäpiiriin päin. Yksi osallistuja menee keskelle ja hänen silmänsä sidotaan. Piiri pyörii kunnes keskellä olija pysäyttää sen sanomalla esim. ”stop”. Hän menee lähinnä piirissä olevan luokse ja yrittää sokkona laittaa käden tämän suulle. Kun hän on onnistunut koskemaan suuta, piirissä olija sanoo: ”En minä osaa puhua”. Sokko yrittää äänen perusteella arvata, kuka on kyseessä. Keskellä olija toimii sokkona niin kauan kunnes hän tunnistaa henkilön oikein. Sen jälkeen sokkoa vaihdetaan. Jos leikkijät ovat hyvin tuttuja toisilleen, piirissä oleva saa muuttaa ääntään.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Tiedätkö jotain siitä ajasta, kun olit vielä äitisi vatsassa?
- Miltä tuntuu se ajatus, että Jumala on nähnyt sinut jo ennen kuin synnyit? Miten se on mahdollista?
- Jumala määräsi Jeremian profeetaksi eli omaksi sanansaattajakseen. Millaisia muita tehtäviä Jumala voi antaa ihmiselle?
- Millaisissa tilanteissa sinä et ole tiennyt, mitä pitäisi sanoa? Miltä se tuntui?
- Nykyään nuoruus on tavoiteltu asia. Miksi Jeremia valittaa sitä, että hän on nuori?
- Millä tavalla Jumala lohduttaa Jeremiaa?
- Millaisella puheella revitään ja tuhotaan? Millaisella rakennetaan ja istutetaan?
- Onko mukavampi kuunnella repivää vai rakentavaa puhetta? Miksi Jumala puhui Jeremian kautta sekä ikäviä että mukavia asioita kansalle?
- Millä tavalla Jumalan antamat sanat ovat erilaisia kuin tavallinen ihmisen puhe? (Huom! Raamattu on Jumalan puhetta!)

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Kosketa minua, Henki (45)
NSV: Olet vapaa (31), Herra, opeta meitä (40), Sinun siunaavan kätesi alla (60), Älä pelkää (61)
ES: Sinun varaasi kaiken laitan (145)
ES”: Olet vapaa (48), Tänään häneen uskon (56), Älä pelkää (61), Ihmettelen (146), Me tulemme luoksesi suojaan (178)

8. Rukous

Rakas Jumala, kiitos siitä, että sinä kutsut itsellesi palvelijoita ja annat heille voiman toteuttaa antamiasi tehtäviä. Opeta meitäkin kuulemaan sinun äänesi ja ymmärtämään, mihin haluat meitä kutsua. Aamen.

DANIEL LEIJONIEN LUOLASSA

1. Raamatunkohta

Dan. 6: 7–24

7. Valvojat ja satraapit riensivät yhdessä kuninkaan luo ja sanoivat hänelle
näin: ”Ikuisesti eläköön kuningas Dareios! 8. Kaikki valtakunnan valvojat,
käskynhaltijat ja satraapit, hovimiehet ja maaherrat ovat yksimielisiä siitä,
että tulisi antaa seuraava kuninkaallinen asetus ja vahvistaa tällainen määräys: Jos joku
kolmenkymmenen päivän aikana tästä lähtien rukoilee jotakin keneltä tahansa jumalalta
tai ihmiseltä paitsi sinulta, kuningas, hänet heitettäköön leijonien luolaan. 9. Julista nyt,
kuningas, tämä määräys ja anna laatia se kirjallisena, niin että se on Meedian ja Persian
ikuisen lain mukaan peruuttamaton.” 10. Niin kuningas Dareios antoi laatia kirjallisen
määräyksen.
11. Kun Daniel sai tietää, että tällainen määräys oli annettu, hän meni taloonsa. Sen
kattohuoneen ikkunat olivat Jerusalemiin päin, ja kolme kertaa päivässä Daniel polvistui
siellä ja rukoili ja kiitti Jumalaansa, niin kuin hänellä ennenkin oli ollut tapana. 12. Kun
nuo miehet riensivät yhdessä paikalle, he tapasivat Danielin hartaasti rukoilemassa
Jumalaansa.
13. Silloin he menivät kuninkaan luo ja sanoivat hänelle: ”Kuningas! Sinähän olet
antanut kirjallisen määräyksen, että jos joku kolmenkymmenen päivän aikana
rukoilee jotakin keneltä tahansa jumalalta tai ihmiseltä paitsi sinulta, kuningas, hänet
heitettäköön leijonien luolaan.” Kuningas vastasi: ”Se määräys on peruuttamaton, niin
sanoo Meedian ja Persian laki.” 14. Silloin he sanoivat kuninkaalleen: ”Daniel, joka on
Juudan pakkosiirtolaisia, ei ole välittänyt sinusta, kuningas, eikä antamastasi kirjallisesta
määräyksestä, vaan kolme kertaa päivässä hän rukoilee rukouksensa.”
15. Kun kuningas kuuli tämän, hän tuli murheelliseksi ja alkoi miettiä, kuinka voisi
pelastaa Danielin. Auringonlaskuun saakka hän etsi keinoa säästääkseen hänet
rangaistukselta. 16. Mutta miehet riensivät jälleen yhdessä kuninkaan luo ja sanoivat
hänelle: ”Muista, kuningas, että Meedian ja Persian lain mukaan ei mitään kuninkaan
antamaa määräystä tai asetusta saa muuttaa!” 17. Silloin kuningas käski noutaa Danielin
ja heittää hänet leijonien luolaan. Kuningas sanoi Danielille: ”Sinun jumalasi, jota sinä
alati palvelet, pelastakoon sinut!” 18. Luolan suulle tuotiin kivi, ja kuningas sulki sen
sinetillään ja ylimystensä sineteillä, ettei mikään voisi muuttaa Danielin kohtaloa. 19. Sen
jälkeen kuningas meni palatsiinsa. Hän vietti yönsä paastoten eikä huolinut luokseen
naista, ja uni pakeni hänen silmistään.
20. Aamun koitteessa kuningas nousi ja kiirehti leijonien luolalle. 21. Tultuaan luolan
suulle hän huusi Danielia murheellisella äänellä ja sanoi: ”Daniel, elävän jumalan
palvelija! Onko jumalasi, jota sinä alati palvelet, pystynyt pelastamaan sinut leijonilta?”
22. Daniel vastasi: ”Ikuisesti eläköön kuningas! 23. Minun Jumalani lähetti enkelin
sulkemaan leijonien kidan, eivätkä ne vahingoittaneet minua, koska Jumalani havaitsi
minut viattomaksi, enkä minä ole tehnyt mitään väärää myöskään sinua kohtaan,
kuningas.”
24. Kuningas ilahtui kovin ja käski nostaa Danielin luolasta. Hänet nostettiin ylös, eikä
hänessä ollut mitään vammaa, sillä hän oli luottanut Jumalaansa

Pointti: Jumala pelastaa palvelijansa.

2. Ydinopetus

Elinympäristössä vallitsevien sääntöjen ja Jumalan lakien yhteensovittaminen ei ole
aina aivan yksiselitteistä. Suomessa lähes kaikki lait on onneksi laadittu kristinuskon
arvojen mukaan, mutta kaikissa maissa ei ole näin. Kouluissa, työpaikoilla tai ihan vain
kaveripiirissä saattaa olla sellaisia kirjoitettuja tai kirjoittamattomia sääntöjä, joita kristitty

ei voi hyvillä mielin noudattaa. Tällaisissa tilanteissa Daniel on meille hieno esimerkki: hän hoiti työtehtävänsä hienosti ja kunnioitti ympärillään eläviä ihmisiä ja heidän tapojaan niin pitkälle kuin ne eivät olleet ristiriidassa Jumalan lain kanssa. Tärkeimpänä hän piti kuitenkin Jumalan palvelemista. Jumalan kunnioittaminen oli hänelle suosiota, valtaa ja omaa henkeäkin tärkeämpää.

Kun apostolit Jeesuksen ylösnousemuksen jälkeen kertoivat ihmisille Jeesuksesta, ja juutalaisten johtajat yrittivät estää heitä, Pietari vastasi: ”Ennemmin tulee totella Jumalaa kuin ihmisiä.” (Ap. t. 5) Kristityllä on velvollisuus palvella lähimmäisiään mutta myös oikeus olla tottelematta käskyjä, jotka ovat Jumalan sanan vastaisia. Tämä voi joskus ärsyttää muita ihmisiä, vaikka siitä ei heille mitään haittaa olisikaan. Jumalan siunaus voi myös aiheuttaa kateutta, ja on edelleenkin mahdollista, että kateelliset ihmiset yrittävät tehdä uskovien elämän hankalaksi. Joissain maissa kristittyjä jopa vainotaan. Danielin esimerkki rohkaisee kaikkia kiusattuja: Jumala pitää omistaan huolen. Kristityn ei tarvitse tehdä pahaa kiusaajilleen vaan luottaa Jumalan apuun.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Daniel

Daniel syntyi 600-luvulla eKr. ja joutui pakkosiirtolaiseksi Babyloniaan Nebukadnessarin valloitettua Juudan ja Jerusalemin. Kuningas valitsi hoviinsa näiden pakkosiirtolaisten parista, parhaista perheistä, viisaimmat ja kauneimmat pojat koulutettavaksi hänen palvelijoikseen. Daniel oli yksi harvoista, jotka pääsivät koulutuksen jälkeen kuninkaan hoviin. Daniel toimi kahden vallan alaisuudessa: ensin Babylonian ja sitten Persian. Koko elämänsä ajan hän suoritti työtehtävänsä moitteettomasti ja oli sen tähden kummankin vallan hallitsijan suosiossa. Kuitenkin hän piti tiukasti kiinni siitä, minkä tiesi Jumalan tahdoksi, ja kieltäytyi noudattamasta niitä sääntöjä, jotka olivat ristiriidassa Jumalan antamien sääntöjen kanssa. Daniel sai Jumalalta myös lahjan selittää unia.

Satraappi

Muinais-Persian maakuntien maaherroja kutsuttiin satraapeiksi. Heillä oli kullakin lähes rajoittamaton valta omassa maakunnassaan.

Meedia ja Persia

Meedia oli Tigris-joen ja Kaspianmeren välinen vuorimaa. Meedialaiset olivat hyviä sodankäyjiä ja hevosten hoitajia. Meedia valloitti koko Assyrian 600-luvulla eKr. mutta joutui itse 500-luvulla eKr. naapurimaa Persian alaisuuteen. Meediaa ja Persiaa pidettiin yhtenä valtiona tästä lähtien.

Juudan pakkosiirtolainen

Babylonian hallitsija Nebukadnessar vei valloittamaltaan Juudan (Israelin valtakunnan eteläisempi osa, jossa myös Jerusalem sijaitsi) alueelta pakkosiirtolaisiksi omaan maahansa n. 15 000 henkeä: kuningas Joojakimin, virkamiehiä, upseereita, sotilaita, pappeja ja käsityöläisiä. Maaseutuväestöä jäi valloituksen jälkeen jäljelle Juudaan.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Näytteleminen

Näytellään raamatunkohta yhdessä. Roolit: Daniel, valvojia ja satraappeja, kuningas Dareios, leijonia, kertoja.

Paperihahmot

Piirretään em. roolihenkilöt paperille, leikataan ja liimataan ne taitetun kartongin, vessapaperirullan, puupalikan tms. kylkeen, jotta ne pysyvät pystyssä (tai askarrellaan ne muulla halutulla tavalla materiaalien ja käytettävän ajan puitteissa). Esitetään raamatunkohdan kertomus esim. pöydän päällä. Aluksi sovitaan, missä on kuninkaan palatsi, missä vankila, Danielin talo ym. tapahtumapaikat (nämäkin voidaan lavastaa, jos on aikaa ja mahdollisuuksia, mutta se ei ole välttämätöntä). Jokaiselle hahmolle valitaan ”liikuttaja”. Joku lukee koko raamatunkohdan rauhallisesti ääneen ja paperihahmoja liikutellaan sen tapahtumien mukaisesti, muut katsovat pöydän ympärillä. Jos osallistujia on niin paljon, että yhden pöydän ympärillä on ahdasta, voidaan paperihahmoja tehdä useampikin setti ja esittää kertomus yhtä aikaa useammallakin pöydällä.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Oikein tekeminen

Osallistujat menevät piiriin. Ohjaaja seisoo keskellä ja antaa yhden ohjeen esim. ”Pidä kättä koko ajan korvalla” tai ”Pidä vain varpaitasi maassa” tai ”Hyräile Ukko Nooaa”. Tämä ohje on sellainen, jota pitää koko ajan noudattaa. Myöhemmin ohjaaja antaa uusia ohjeita, esim. ”Liikkukaa taaksepäin”, ”Istu maahan” tms. Joitain ohjeita pystyy noudattamaan niin, että ensimmäinen, eli tärkein ohje on myös mahdollista noudattaa yhtä aikaa (esim. ”Hyräile Ukko Nooaa” ja ”Istu maahan”). Joissain tapauksissa se on mahdotonta (esim. ” Pidä vain varpaitasi maassa” + ” Istu maahan”). Leikin tarkoitus on pitää mielessä alkuperäinen ohje ja noudattaa sitä joka tilanteessa. Uusien ohjeiden kohdalla kunkin täytyy arvioida, pystyykö sitä ja ensimmäistä noudattamaan yhtä aikaa vai pitääkö toinen ohje jättää noudattamatta. Kun joku ei noudata alkuperäistä ohjetta, hän joutuu pois pelistä.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Oletko joskus kieltäytynyt noudattamasta jotain sääntöä? Miksi?
- Miksi Daniel ei noudattanut uutta lakia ja lopettanut rukoilemista?
- Mistä Daniel sai rohkeutta vastustaa lakia, joka kielsi Jumalan rukoilemisen?
- Miltä kuninkaasta tuntui heittää Daniel leijonien luolaan? Miksi hän valvoi seuraavan yön?
- Mitä kuningas oppi Jumalasta, kun hän huomasi, että Daniel ei ollut vahingoittunut?
- Mitä Daniel opettaa meille uskollisuudesta Jumalaa kohtaan?
- Oletko sinä joskus pelastunut ihmeellisesti vaaratilanteesta?
- Mitä voit muistaa, kun seuraavan kerran joudut johonkin pahaan paikkaan?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Kosketa minua, Henki (45), Kun on turva Jumalassa (100)
NSV: Olet vapaa (31), Herra, opeta meitä (40), Sinun siunaavan kätesi alla (60), Älä pelkää (61)
ES: Sinun varaasi kaiken laitan (145)
ES”: Olet vapaa (48), Tänään häneen uskon (56), Älä pelkää (61), Me tulemme luoksesi suojaan (178)

8. Rukous

Suuri Jumala, kiitos siitä, että mikään ei ole sinulle mahdotonta. Anna meille voimaa pysyä uskollisina sinulle ja sinun sanallesi. Aamen.

UUSI TESTAMENTTI

1. Jeesus syntyy

- Enkeli ilmoittaa Jeesuksen syntymän (Luuk. 1: 26–38)
- Jouluyö (Luuk. 2: 1–20) x
- Idän tietäjät (Matt. 2: 1–15)

Laulukirjat

Lasten virsi, Lasten keskus 1997 (Lasten virsi)
Nuoren seurakunnan veisukirja, Lasten keskus 2010 (NSV)
Elämän siiville, Kirjapaja 1996 (ES)
Elämän siiville, Kirjapaja 2008 (ES")

Copyright
Raamatunlukijain Liitto ry

www.rll.fi

ENKELI ILMOITTAA JEESUKSEN SYNTYMÄN

1. Raamatunkohta

Luuk. 1: 26–38
26. Kun Elisabet oli kuudennella kuukaudellaan, Jumala lähetti enkeli
Gabrielin Nasaretin kaupunkiin Galileaan 27. neitsyen luo, jonka nimi
oli Maria. Maria oli kihlattu Daavidin sukuun kuuluvalle Joosefille. 28.
Enkeli tuli sisään hänen luokseen ja sanoi: ”Ole tervehditty, Maria, sinä armon saanut!
Herra kanssasi!” 29. Nämä sanat saivat Marian hämmennyksiin, ja hän ihmetteli, mitä
sellainen tervehdys mahtoi merkitä. 30. Mutta enkeli jatkoi: ”Älä pelkää, Maria, Jumala
on suonut sinulle armonsa. 31. Sinä tulet raskaaksi ja synnytät pojan, ja sinä annat
hänelle nimeksi Jeesus. 32. Hän on oleva suuri, häntä kutsutaan Korkeimman Pojaksi,
ja Herra Jumala antaa hänelle hänen isänsä Daavidin valtaistuimen. 33. Hän hallitsee
Jaakobin sukua ikuisesti, hänen kuninkuudellaan ei ole loppua.” 34. Maria kysyi enkeliltä:
”Miten se on mahdollista? Minähän olen koskematon.” 35. Enkeli vastasi: ”Pyhä Henki
tulee sinun yllesi, Korkeimman voima peittää sinut varjollaan. Siksi myös lapsi, joka
syntyy, on pyhä, ja häntä kutsutaan Jumalan Pojaksi. 36. Ja tiedä tämä: Myös sukulaisesi
Elisabet kantaa poikalasta, vaikka on jo vanha. Hän on jo kuudennella kuukaudella - hän,
jota on pidetty hedelmättömänä! 37. Jumalalle ei mikään ole mahdotonta.” 38. Silloin
Maria sanoi: ”Minä olen Herran palvelijatar. Tapahtukoon minulle niin kuin sanoit.” Niin
enkeli lähti hänen luotaan.

Pointti: Jumalalle ei mikään ole mahdotonta.

2. Ydinopetus

Enkelin vierailu ja yllättävä uutinen tulevasta raskaudesta jäivät varmasti Marian mieleen koko loppuelämän ajaksi. Keskellä arkea hän sai kummallisen viestin ja ainutlaatuisen tehtävän. ”Herra kanssasi” oli normaali tervehdys, mutta mitä enkeli tarkoitti sillä että Maria oli saanut armon? Jumalan antamat tehtävät ovat hänen suuria rakkaudenosoituksiaan ihmiselle. Mariakin sai äidin tehtäväänsä voiman ja avun Jumalalta. Ja varmasti Marialle merkitsi paljon myös se, että hänen sukulaisensa Elisabet odotti samaan aikaan vauvaa, myös ihmeen seurauksena. Maria menikin Elisabetin luokse pian tämän tapahtuman jälkeen. Heillä oli paljon jaettavaa keskenään. Näin Jumala huolehti myös siitä, ettei Maria jäänyt kummallisessa elämäntilanteessaan yksin.

Maria sai kuulla, että Jumala on syntymässä ihmiseksi. Jeesuksen elämä ihmisenä alkoi samalla tavoin kuin meidän kaikkien: äidin kohdusta. Silti hän tulisi olemaan aivan erityinen ja erilainen kuin muut ihmiset. Jeesus oli Jumalan Poika. Se oli uutinen, jonka sisällön Maria ymmärsi täysin ehkä vasta Jeesuksen ylösnousemuksen jälkeen.

Marian usko ja suostuminen Jumalan antamaan tehtävään ovat esimerkillisiä. Hän sai kuitenkin ensin ihmetellä ja kysellä, eikä enkeli väheksynyt hänen kysymyksiään. Maria luotti Jumalaan ja uskoi, että se, mitä Jumala haluaa hänen elämässään tehdä, on hyvää.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Elisabet
Elisabet oli pappi Sakariaan puoliso, Johannes Kastajan äiti. Hän oli papin tytär ja kuului Aaronin sukuun. Elisabet oli Jeesuksen äidin Marian sukulainen (Luuk. 1).

Nasaret

Vaikka Nasaret ei ollutkaan valtiollisesti eikä uskonnollisesti tärkeä keskus, oli sillä kuitenkin Galilean liikenteessä merkityksensä, sillä se sijaitsi vain 5 km etelämpänä silloista pääkaupunkia Sipporia. Nykyinen Nasaretin kaupunki on n. 349–400 m korkealla vuoren rinteellä Tiberiaan-Haifan-Jerusalemin välisen valtatien varrella. Jeesuksen koti oli Nasaretissa hänen kasteeseensa asti.

Daavidin valtaistuin

1000-luvulla eKr. hallinnut kuningas Daavid on Kristuksen esikuva. Kristusta ei sanota Aabrahamin eikä Jaakobin eikä Mooseksen pojaksi, vaan Daavidin pojaksi. Valtaistuin on kuninkaallisen vallan ja hallituksen vertauskuva. Enkeli kertoo siis Marialle, että tämän pojasta tulee kuningas, kuten Daavid oli, mutta toisin kuin Daavidin, joka oli tavallinen kuolevainen, Jeesuksen kuninkuus tulee olemaan ikuinen.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Haastattelu

Luetaan raamatunkohta rauhallisesti ääneen. Muodostetaan parit. Parit miettivät yhdessä 5 kpl haastattelukysymyksiä Marialle (enkelin vierailun jälkeen) ja kirjoittavat yhdessä mietityt kysymykset kumpikin omalle paperilleen. Kun kaikilla osallistujilla on viisi kysymystä kirjoitettuna, parit menevät jonkun toisen parin luokse ja kumpikin ottaa siitä itselleen uuden parin. Kumpikin on vuorollaan Maria, joka vastaa toisen kysymyksiin. Kysymyksistä ja vastauksista voidaan jutella lopuksi yhdessä.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Tavupalapeli

Ohjaaja kirjoittaa jokaiselle pelaajalle (ryhmälle) laput, joissa on jaettu lause ”Ole tervehditty, Maria, sinä armon saanut! Herra kanssasi!” tavuihin. Kilpaillaan siitä, kuka (mikä ryhmä) ensimmäisenä saa lauseen valmiiksi. Raamattuja ei saa ottaa esiin, mutta vinkiksi voi antaa sen, että kyseessä on enkelin tervehdys.

Ilmeet

Mietitään ensin yhdessä, millaisia tunteita Maria koki enkelin käynnin aikana. Luetaan enkelin kolme vuorosanaa (j. 28, 30–33, 35–37) ja mietitään kunkin jälkeen, miltä Marian ilme on näyttänyt enkelin sanoja kuunnellessaan. Raamatunkohta voidaan näytellä niin, että yksi toimii lukijana ja kaikki muut yhdessä Mariana, joka reagoi enkelin puheeseen ilmeillään.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Millaisia yllättäviä uutisia olet itse joskus saanut?
- Miksi Maria hämmästyi enkelin tervehdystä?
- Muistatko muita Raamatun enkeleitä? Millaisissa tilanteissa he ovat ilmestyneet ihmiselle?
- Mitä enkelit aina sanovat ihmiselle? (”Älä pelkää”) Miksi he sanovat niin?
- Millä tavalla Jeesus oli aivan ainutlaatuinen?
- Mikä merkitys Marialle oli sillä, että hänen vanha sukulaisensakin odotti vauvaa?
- Millaisessa tilanteessa sinä olet saanut tukea joltain toiselta samassa tilanteessa olevalta?
- Millainen luonne Marialla oli?
- Millainen jumalakuva Marialla oli? (=Millainen Jumala hänen mielestään oli?)

- Mitä kaksi mahdotonta asiaa Jumala osoittaa tekevänsä mahdolliseksi tässä raamatunkohdassa? Millaiset asiat sinusta olisivat aivan mahdottomia?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Nuori neitsyt Maria (26), Enkeleiden kanssa (111), Suojellen, varjellen (112)
NSV: Tartu käteen Jumalan (35), Älä pelkää (61), Tänään häneen uskon (63), Pyhän kosketus (88)
ES: Tänään häneen uskon (28), Niin kuin hopeaa (40), Askeleissasi kulkea saan (42), Elämä on nyt (52)
ES": Pyhän kosketus (30), Tartu käteen Jumalan (36), Tänään häneen uskon (56), Askeleissasi kulkea saan (136), Elämä on nyt (150)

8. Rukous

Rakas Taivaan Isä, kiitos siitä, että annoit Marialle voiman ja rohkeuden ottaa vastaan sinun antamasi tehtävä. Anna meillekin samanlaista uskoa sinuun. Aamen.

JOULUYÖ

1. Raamatunkohta

Luuk. 2: 1–20

Siihen aikaan antoi keisari Augustus käskyn, että koko valtakunnassa
oli toimitettava verollepano. 2. Tämä verollepano oli ensimmäinen ja
tapahtui Quiriniuksen ollessa Syyrian käskynhaltijana. 3. Kaikki menivät
kirjoittautumaan veroluetteloon, kukin omaan kaupunkiinsa.
4. Niin myös Joosef lähti Galileasta, Nasaretin kaupungista ja meni verollepanoa varten
Juudeaan, Daavidin kaupunkiin Betlehemiin, sillä hän kuului Daavidin sukuun. 5.
Hän lähti sinne yhdessä kihlattunsa Marian kanssa, joka odotti lasta. 6. Heidän siellä
ollessaan tuli Marian synnyttämisen aika, 7. ja hän synnytti pojan, esikoisensa. Hän
kapaloi lapsen ja pani hänet seimeen, koska heille ei ollut tilaa majapaikassa.
8. Sillä seudulla oli paimenia yöllä ulkona vartioimassa laumaansa. 9. Yhtäkkiä heidän
edessään seisoi Herran enkeli, ja Herran kirkkaus ympäröi heidät. Pelko valtasi paimenet,
10. mutta enkeli sanoi heille: ”Älkää pelätkö! Minä ilmoitan teille ilosanoman, suuren ilon
koko kansalle. 11. Tänään on teille Daavidin kaupungissa syntynyt Vapahtaja. Hän on
Kristus*, Herra. 12. Tämä on merkkinä teille: te löydätte lapsen, joka makaa kapaloituna
seimessä.” 13. Ja samalla hetkellä oli enkelin ympärillä suuri taivaallinen sotajoukko,
joka ylisti Jumalaa sanoen:
14.– Jumalan on kunnia korkeuksissa, maan päällä rauha ihmisillä, joita hän rakastaa.
15. Kun enkelit olivat menneet takaisin taivaaseen, paimenet sanoivat toisilleen: ”Nyt
Betlehemiin! Siellä me näemme sen, mitä on tapahtunut, sen, minkä Herra meille
ilmoitti.” 16. He lähtivät kiireesti ja löysivät Marian ja Joosefin ja lapsen, joka makasi
seimessä. 17. Tämän nähdessään he kertoivat, mitä heille oli lapsesta sanottu. 18.
Kaikki, jotka kuulivat paimenten sanat, olivat ihmeissään. 19. Mutta Maria kätki
sydämeensä kaiken, mitä oli tapahtunut, ja tutkisteli sitä.
20. Paimenet palasivat kiittäen ja ylistäen Jumalaa siitä, mitä olivat kuulleet ja nähneet.
Kaikki oli juuri niin kuin heille oli sanottu.

Pointti: Meille on syntynyt Vapahtaja.

2. Ydinopetus

Jeesus, Jumalan poika, syntyi ensimmäisenä jouluyönä maailmaan. Hän oli ollut ikuisesti olemassa, mutta nyt Jumala antoi hänen syntyä maan päälle ihmiseksi, suorittamaan syntien sovitustyön. Jeesus syntyi tavalliseen köyhään perheeseen Daavidin sukuun, niin kuin profeetat olivat ennustaneet. Jesaja kirjoitti jo 700 vuotta ennen Jeesuksen syntymää: ”Sillä lapsi on syntynyt meille, poika on annettu meille… Suuri on hänen valtansa ja rauha loputon Daavidin valtaistuimella ja hänen valtakunnassaan.” (Jes. 9: 5, 6) Jesajan kautta Jumala ilmoitti myös sen, että Jeesus syntyisi neitseestä: ”Herra antaa itse teille merkin: neitsyt tulee raskaaksi ja synnyttää pojan ja antaa hänelle nimeksi Immanuel” (Jes. 7: 14). Immanuel tarkoittaa ”Jumala meidän kanssamme” – ja sitähän Jeesus juuri oli, ihmiseksi ihmisten keskelle syntynyt Jumala.

Köyhiä paimenia pidettiin uskonnollisesti ala-arvoisina, koska he eivät työnsä vuoksi pystyneet pitämään sapattia, eli juutalaisten viikoittaista pyhäpäivää, jolloin työnteko oli kielletty. Paimenet saivat kuitenkin olla ensimmäisinä todistamassa Messiaan syntymää ja vieläpä välittämässä enkelin viestiä Marialle ja Joosefille. Jouluevankeliumi kertookin, millaiset ihmiset pääsevät näkemään Jumalan todellisuuden: sellaiset, jotka eivät luule itsestään liikoja, vaan jotka uskovat Jumalan sanaan ja tottelevat sitä.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Maria ja Joosef
Maria ja Joosef olivat tavallisia, köyhiä ihmisiä Galilean Nasaretista. Jumala oli valinnut heidät poikansa maanpäällisiksi vanhemmiksi. Kumpikin oli erikseen saanut enkeliltä tiedon Jeesuksen syntymästä ja tämän erityislaatuisuudesta. Tämän lisäksi Marian sukulainen Elisabet (Johannes Kastajan äiti) oli puoli vuotta ennen Jeesuksen syntymää ennustanut Marian olevan ”Herran äiti” (Luuk. 1: 43). Samoin Sakarias, Johannes Kastajan isä, ennusti poikansa synnyttyä, että tämä ”käy Herran edellä ja raivaa hänelle tien” (Luuk. 1: 76). Maria ja Joosef uskoivat enkelin sanaan ja tekivät, niin kuin Jumala käski.

Verollepano
Keisari Augustus hallitsi Rooman valtakuntaa vuosina 27 eKr.– 14jKr. ja hän pyrki siihen, että verotus olisi yhtenäinen koko Rooman alueella. Rooman valtakunnassa suoritettiin väestönlaskenta joka 14. vuosi. Sitä varten kunkin piti siirtyä oman sukunsa asuinpaikkakunnalle, sillä henkilötiedot kirjattiin ylös suvuittain. Väestönlaskennan perusteella maksettiin sitten vuosittain veroja. Tällaiseen väetönlaskentaan liittyy myös jouluevankeliumissa kerrottu Marian ja Joosefin vajaan 100 kilometrin matka Nasaretista Betlehemiin.

Daavidin kaupunki
Daavid oli ensimmäinen koko Israelin kuningas, joka hallitsi 1000-luvun taitteessa eKr. Tunnetuin Daavidin kaupunki oli ja on Jerusalem, mutta Betlehem oli hänen syntymäkaupunkinsa. Profeetta Miika mainitsee Betlehemin Messiaan kaupungiksi (Miika 5:1).

Taivaallinen sotajoukko
Vanhassa testamentissa Jumalasta käytetään usein nimitystä ”sotajoukkojen Jumala”. Taivaallinen sotajoukko koostui enkeleistä. Huom! Tämä sotajoukko julistaa rauhaa!

Kristus eli Messias
Kristus (kreikkaa) tarkoittaa samaa kuin Messias (hepreaa): voideltua eli kuningasta. Vanhan testamentin profeetat olivat jo satoja vuosia aiemmin ennustaneet Messiaan syntyvän. Juutalaiset osasivat näiden ennustusten perusteella odottaa Messiasta, mutta useimmat heistä ajattelivat tämän olevan suuri kuningas, joka vapauttaisi oman kansansa vieraan vallan (Jeesuksen aikaan Rooman) alaisuudesta.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Paperihahmot
Muodostetaan vähintään 8-12 hengen ryhmiä. Jokainen piirtää yhden paperihahmon, joka liimataan tai teipataan johonkin hyvin pystyssä pysyvään tukeen (esim. vessapaperirullaan). Piirrettävät hahmot ovat seuraavat: keisari Augustus, Maria, Joosef, majatalon pitäjä (näitä voi olla useampiakin), enkeli, ryhmä enkeleitä (=taivaallinen sotajoukko), paimenia (vähintään kaksi).

Luetaan raamatunkohta ääneen, ohjaaja osoittaa samalla kartalta (ks. esim. Raamatun liitteenä oleva Uuden testamentin ajan kartta), missä päin siinä liikutaan (Augustus Roomassa, Marian ja Joosefin matka Nasaretista Betlehemiin, paimenet Betlehemin ympäristöstä Betlehemiin ja takaisin kedolle).

Asetetaan paperihahmot suurelle tyhjälle pöydälle suunnilleen kartan mukaisesti. Näytellään jouluevankeliumi niin, että jokainen vastaa oman hahmonsa liikuttelusta

ja vuorosanoista (joita voi keksiä itsekin, kunhan eivät ole ristiriidassa raamatunkertomuksen kanssa). Ohjaaja voi auttaa muistamaan yksityiskohtia.

Jos osallistujia on paljon, voidaan näytelmät tehdä ryhmittäin esim. isosten johdolla tai katsotaan yhdessä yhden ryhmän näytelmä pöydän ympärillä seisten. Kertomuksen voi tällöin jakaa jaksoihin, jotka eri ryhmät näyttelevät peräkkäin. Jos osallistujia on vähemmän kuin hahmoja, yksi voi liikutella useampaakin hahmoa.

Haastattelu

Luetaan raamatunkohta ääneen. Kerätään taululle siinä esiintyvien ihmisten ja hahmojen nimiä (myös enkelit ja lampaat otetaan mukaan, mutta Jeesusta ei). Jätetään nimet esiin. Ohjaaja kertoo raamatunkohdan omin sanoin (kuitenkin Raamattua kädessään pitäen) lisäten siihen historian mukaisia yksityiskohtia (muutamia löytyy kohdasta 3.). Kertomuksen jälkeen osallistujat saavat joko yksilöinä tai pareittain valita itselleen jonkin taululle kirjoitetuista nimistä. Ohjaajan tulee katsoa, että kaikki nimet tulevat käyttöön (niitä voi esim. yliviivata valitsemisjärjestyksessä). Jos osallistujia on paljon, voivat useammat ottaa samankin nimen, kunhan kaikki nimet tulee valittua. Vaihtoehtoisesti ohjaaja on kirjoittanut lapulle näitä nimiä ja jakaa laput sattumanvaraisesti osallistujille.

Ohjaaja on jo etukäteen miettinyt kysymyksiä eri henkilöhahmoille. Nyt hän haastattelee hahmoja kysymysten avulla. Esimerkkikysymyksiä:
- Augustukselta: Miksi halusit tietää, kuinka paljon ihmisiä valtakunnassasi asuu?
- Joosefilta: Mitä mietit pitkän matkan aikana?
- Marialta: Miltä sinusta tuntui, kun kuulit, ettette saa kunnollista majapaikkaa?
- paimenilta: Miltä taivaallinen sotajoukko näytti?
- enkeleiltä: Miltä paimenet näyttivät teidät nähdessään?
- lampailta: Miltä tuntui, kun paimenet jättivät teidät hetkeksi yksin?

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Iloinen yllätys

Mietitään ryhmissä tilanteita, joissa jotakin ihmistä kohtaa yllättäen todellinen ”onnenpotku”. Näytellään tilanteet: Esim. joku saa kirjeen tai puhelinsoiton tai löytää maasta jotain, mikä tekee hänet valtavan iloiseksi – mutta ilon syytä ei kerrota suoraan, vaan toisten pitää arvata se (esim. suuri perintö, lottovoitto, hyvä työpaikka, suuri arvontavoitto jne.).

Tämän jälkeen voidaan jutella siitä, että millainen yllätys itse kutakin ilahduttaisi eniten. Miksi paimenet ilahtuivat niin valtavasti kuullessaan enkelien sanoman ja nähdessään Jeesus-vauvan? Mietitään useampiakin syitä.

Kaikkien kansojen Vapahtaja

Jeesus syntyi kaikkien kansojen Vapahtajaksi eli pelastajaksi. Opetellaan sana ”pelastaja” eri kielillä:
englanti: savior (lausutaan: seiviör)
ruotsi: frälsare (lausutaan: frelsare)
saksa: Retter
ranska: sauveur (lausutaan: sovöör)
italia: salvatore
espanja: salvador
eesti: päästja
Opettelun jälkeen voidaan pitää kilpailu esim. kuka muistaa nopeimmin, mistä kielestä on kysymys, kun ohjaaja sanoo yhden em. erikielisistä sanoista.

Enkeli
Askarrellaan enkeli. Esille voi ottaa erilaisia askartelu- ja luonnonmateriaaleja ja antaa osallistujille vapaat kädet toteutukseen. Voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmätyönä. Erilaiset enkelit laitetaan ”sotajoukoksi” kaikkien nähtäville.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Oletko itse ollut tilanteessa, että et ole päässyt yöksi sinne, minne luulit pääseväsi? Miltä sinusta tuntui?
- Mitä samaa on mielestäsi Marian, Joosefin ja paimenten luonteissa?
- Miksi luulet Jumalan antaneen poikansa syntyä noin köyhiin oloihin?
- Mitä luulet, miksi juuri paimenet saivat olla ensimmäisiä, jotka kuulivat Jeesuksen syntymästä?
- Mitä paimenet tekivät heti enkelten lähdettyä pois? Miksi he tekivät niin? Mitä itse olisit tehnyt?
- Millaiset asiat ilahduttavat sinua?
- Miksi Vapahtajan syntymä oli iloinen asia?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Enkeli taivaan (8), Joulun kiitosvirsi (10), Jouluyö, juhlayö (11), Heinillä härkien (12), Paimenten joulupäivä (16), Ilouutinen (18), Seuraa tähteä (24)
NSV: Pimeydessä syttyy tähti (42), Halki aikojen (43), Tulkoon joulu (44), Synti suuri surkia (45)
ES: Ilouutinen (107), Jouluyön hymni (108)
ES”: Kuljeta ja johda (184)

8. Rukous

Kiitos Taivaan Isä siitä, että annoit Jeesuksen syntyä meidän kaikkien Vapahtajaksi. Opeta meitä kuuntelemaan ja uskomaan sinun sanaasi samalla tavalla kuin paimenet tekivät. Kiitos siitä, että rakastat meitä. Aamen.

IDÄN TIETÄJÄT

1. Raamatunkohta

Matt. 2: 1–15
1. Kun Jeesus oli syntynyt Juudean Betlehemissä kuningas Herodeksen aikana, Jerusalemiin tuli idästä tietäjiä. 2. He kysyivät: ”Missä se juutalaisten kuningas on, joka nyt on syntynyt? Me näimme hänen tähtensä nousevan taivaalle ja tulimme osoittamaan hänelle kunnioitustamme.” 3. Kuullessaan tästä kuningas Herodes pelästyi, ja hänen kanssaan koko Jerusalem. 4. Hän kutsui koolle kansan ylipapit ja lainopettajat ja tiedusteli heiltä, missä messiaan oli määrä syntyä. 5. ”Juudean Betlehemissä”, he vastasivat, ”sillä näin on ilmoitettu profeetan kirjassa:
6. - Sinä, Juudan Betlehem, et ole suinkaan vähäisin heimosi valtiaista, sillä sinusta lähtee hallitsija, joka on kaitseva kansaani Israelia.”
7. Silloin Herodes kutsui salaa tietäjät luokseen ja otti heiltä juurta jaksain selville, milloin tähti oli tullut näkyviin. 8. Sitten hän lähetti heidät Betlehemiin. ”Menkää sinne”, hän sanoi, ”ja ottakaa asiasta tarkka selko. Kun löydätte lapsen, niin ilmoittakaa minulle, jotta minäkin voisin tulla kumartamaan häntä.” 9. Kuninkaan sanat kuultuaan tietäjät lähtivät matkaan, ja tähti, jonka he olivat nähneet nousevan taivaalle, kulki heidän edellään. Kun tähti tuli sen paikan yläpuolelle, missä lapsi oli, se pysähtyi siihen. 10. Miehet näkivät tähden, ja heidät valtasi suuri ilo. 11. He menivät taloon ja näkivät lapsen ja hänen äitinsä Marian. Silloin he maahan heittäytyen kumarsivat lasta, avasivat arkkunsa ja antoivat hänelle kalliita lahjoja: kultaa, suitsuketta ja mirhaa.
12. Unessa Jumala varoitti tietäjiä palaamasta Herodeksen luo, ja niin he menivät toista tietä takaisin omaan maahansa.
13. Tietäjien lähdettyä Herran enkeli ilmestyi unessa Joosefille ja sanoi: ”Nouse, ota lapsi ja hänen äitinsä mukaasi ja pakene Egyptiin. Pysy siellä, kunnes käsken sinun palata. Herodes aikoo etsiä lapsen käsiinsä ja surmata hänet.”
14. Joosef heräsi unestaan, otti heti yöllä mukaansa lapsen ja hänen äitinsä ja lähti kulkemaan kohti Egyptiä. 15. Siellä hän pysytteli Herodeksen kuolemaan asti. Näin kävi toteen, mitä Herra oli profeetan suulla ilmoittanut: ”Egyptistä minä kutsuin poikani.”

Pointti: Jeesus syntyi profeettojen ennustuksen mukaan.

2. Ydinopetus

Idän tietäjät kuvataan usein kuninkaiksi ja yleensä heitä ajatellaan olevan kolme. Nämä asiat on päätelty heidän lahjoistaan – ne ovat kuninkaallista tasoa arvokkuudessaan ja niitä mainitaan olleen kolme erilaista. Tietäjät ovat voineet olla myös astrologeja; esim. Kaksoisvirranmaassa (nykyisessä Iranissa ja Irakissa) tähtitiede oli korkeatasoista. Poikkeuksellisen erikoinen tähtitaivaan ilmiö tulkittiin valtiollista mullistusta tarkoittavaksi tai ennakoivaksi. Tähti oli näkyvissä jonkin aikaa, joten tietäjillä oli aikaa valmistautua matkaan ja tulla Betlehemiin asti. Tietäjien matka oli todennäköisesti yli 1000 km pitkä.

Miksi tietäjät menivät ensin Jerusalemiin? He toki odottivat kuninkaan syntyneen loistavassa pääkaupungissa eikä pienessä sivukylässä. Jeesuksen syntymä ja kuninkuus olivat kuitenkin toisenlaisia kuin tämän maailman kuninkaitten. Hän syntyi niin kuin profeetat olivat ennustaneet. Jo syntymässään Jeesus toteutti Vanhan testamentin ennustuksia. Hän syntyi ihmiskunnan pelastajaksi, ei maalliseksi hallitsijaksi.
Vaikka idän tietäjät löysivät aivan toisenlaisen kuninkaan kuin mitä olivat ehkä ennalta kuvitelleet, he eivät silti jättäneet lahjojaan antamatta ja osoittamatta kunnioitustaan. He luottivat siihen, mitä tähti heille ilmaisi ja mitä messiasennustuksissa oli sanottu.

Meidänkään ei tarvitse perustaa uskoamme siihen, mitä mieltä itse olemme Jeesuksesta tai miltä hän meistä näyttää tai tuntuu. Voimme luottaa Raamatun sanaan ja siihen, mitä se kertoo Jeesuksesta.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Tietäjät

Idän tietäjien kotimaasta ei ole varmaa tietoa. Joka tapauksessa he olivat kotoisin Israelin itäpuolelta, seudulta, josta sai kultaa, mirhaa ja suitsukkeita. Niiden hankkimisesta voimme myös päätellä heidän olleen rikkaita. Sana ”tietäjä” (kr. ”maagi”) voi tarkoittaa myös pappia tai astrologia. Tähtitiede oli arvostettua ja erittäin kehittynyttä Israelin itäpuolisilla alueilla, esim. Kaksoisvirranmaassa. Tietäjät tunsivat paitsi tähtien kertomia merkkejä myös messiasennustuksia.

Egypti

Egypti oli Israelin naapurimaa. Jeesuksen aikaan se oli Rooman maakunta, jossa oli eri kuningas kuin Marian ja Joosefin kotimaakunnassa Juudeassa. Tämän vuoksi perhe oli siellä turvassa, vaikkakin pakolaisena.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Lahja Jeesukselle

Tehdään Jeesuksen seimi esim. pahvilaatikosta ja lakanaan kääritystä vauvanukesta tai piirretään seimi taululle tai isolle paperille. Sen jälkeen mietitään yksin / pareittain / ryhmissä, millaiset tavarat (tai asiat) ovat itse kullekin arvokkaita nykyään. Kirjoitetaan niitä esim. lapulle, joka kääritään lopuksi rullalle, jonka ympäri kääritään lahjanaru rusetiksi. ”Lahjat ”viedään hiljaisuuden vallitessa tai taustamusiikin soidessa yksitellen seimen juurelle ja samalla kumarretaan Jeesus-vauvalle.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Tähti

Askarrellaan yhdessä suuri tähti esim. vaaleasta kierrätyspaperista ja erilaisista vaaleasävyisistä luonnonmateriaaleista liimaamalla niitä taustapaperiin tai -pahviin. Yhdessä tekeminen on tärkeämpää kuin lopputuloksen taiteellisuus. Tähti voidaan laittaa johonkin yhteiseen tilaan (esim. joulun ajaksi) muistuttamaan Jeesuksen syntymästä.

Tietäjien reitti

Toimitaan pareittain. Parit asettuvat n. 10 metrin päähän toisistaan. Toinen pareista lähtee kulkemaan suoraan toista kohti tarkkaillen ympäristöään. Parinsa luokse päästyään hän saa tältä ohjeet takaisinpaluuseen, joka tapahtuu niin, että hänen silmänsä suljetaan ja toinen antaa hänelle kulkuohjeita suullisesti. Tässä on hyötyä äskeisestä tarkkailusta: jos pari esim. käskee väistää oikealla olevaa kiveä tai kulkea pöydän ali, on kulkijalla suunnilleen muistissa, minkä kokoisia ja korkuisia ne olivat. Pari johdatetaan lopulta lähtöpisteeseen ja vaihdetaan tehtäviä (eli kumpikin saa olla vuorollaan sokkona).

Caspar, Melchior ja Balthasar– sanaleikki

Länsimaissa vakiintui 700- luvulla käsitys, että tietäjien nimet olisivat olleet **Caspar, Melchior ja Balthasar**. Ohjaaja keksii jokaiselle nimelle liikkeen (esim. maahan makaamaan, yhdellä jalalla hyppy, kädet ylös, tms.). Ohjaaja lausuu nimiä nopeaan tahtiin, ja osallistujien on aina nimen kohdalla tehtävä sovittu liike. Väärän liikkeen tekijät putoavat pois. Lopulta tarkkaavaisin ja kestävin (jos liikkeet ovat hyvin fyysisiä) jää jäljelle ja voittaa.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Mikä sai idän tietäjät lähtemään pitkälle matkalle?
- Millaisen asian eteen sinä näkisit paljon vaivaa (ja sijoittaisit siihen paljon rahaa)?
- Mitä mielestäsi kertoo Jumalasta se, että hän johdatti vieraan kansan miehiä kumartamaan hänen poikaansa?
- Miksi Herodes olisi halunnut, että tietäjät palaavat Jerusalemin kautta takaisin?
- Miksi oli tärkeää, että he eivät tehneet niin?
- Mitkä kaksi Vanhan testamentin ennustusta toteutuivat tässä raamatunkohdassa?
- Millä mielellä luulet tietäjien lähteneen takaisin kotimaahansa? Mitä he ehkä kertoivat perheelleen?
- Tunnetko sinä pakolaisia? Miksi Jeesus joutui pakolaiseksi heti elämänsä alussa?
- Mikä tässä raamatunkohdassa osoittaa sen, että Jeesus oli Jumalan poika?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Heinillä härkien (12), Joulukaanon (13), Ilouutinen (18), Joululaulu (19), Valo syttyi pimeään (20), Kolme Idän viisasta (23), Seuraa tähteä (24)
NSV: Olet vapaa (31), Pyhiinvaeltajan laulu (37), Pimeydessä syttyy tähti (42), Halki aikojen (43), Tulkoon joulu (44), Te kaikki kansat tulkaa (109)
ES: Olet vapaa (30), Niin kuin hopeaa (40), Askeleissasi kulkea saan(42), Laudate omnes gentes (47), Pyhiinvaeltajan laulu (84), Halki maailman (87), Ilouutinen (107), Jouluyön hymni (108)
ES": Olet vapaa (194), Askeleissasi kulkea saan (136)

8. Rukous

Rakas Jeesus, kiitos siitä, että synnyit kuninkaaksemme. Opeta meitä kunnioittamaan sinua ja kuuntelemaan Jumalan ääntä. Aamen.

UUSI TESTAMENTTI

2. Jeesus opettaa

- Miten vastustaa pahaa? (Matt. 4: 1–11)
- Miten tulla Jumalan lapseksi? (Joh. 3: 1–21)
- Suola ja valo (Matt. 5: 13–16)
- Rukoileminen (Matt. 6: 5–13) x
- Rikkaus (Matt. 19: 16–30)
- Taivasten valtakunta (Matt. 13: 31–33, 44–46)
- Laupias samarialainen (Luuk. 10: 25–37)
- Tuhlaajapoika (Luuk. 15: 11–24) x

Laulukirjat

Lasten virsi, Lasten keskus 1997 (Lasten virsi)
Nuoren seurakunnan veisukirja, Lasten keskus 2010 (NSV)
Elämän siiville, Kirjapaja 1996 (ES)
Elämän siiville, Kirjapaja 2008 (ES")

Copyright
Raamatunlukijain Liitto ry

www.rll.fi

MITEN VASTUSTAA PAHAA?

1. Raamatunkohta

Matt. 4: 1–11

1. Sitten Henki vei Jeesuksen autiomaahan Paholaisen kiusattavaksi.
2. Kun Jeesus oli paastonnut neljäkymmentä päivää ja neljäkymmentä yötä, hänen vihdoin tuli nälkä. 3. Silloin kiusaaja tuli hänen luokseen ja sanoi hänelle: «Jos kerran olet Jumalan Poika, niin käske näiden kivien muuttua leiviksi.» 4. Mutta Jeesus vastasi: «On kirjoitettu: ‹Ei ihminen elä ainoastaan leivästä, vaan jokaisesta sanasta, joka lähtee Jumalan suusta.›»
5. Sitten Paholainen vei Jeesuksen pyhään kaupunkiin ja asetti hänet temppelimuurin harjalle. 6. Hän sanoi Jeesukselle: «Jos kerran olet Jumalan Poika, niin heittäydy alas. Onhan kirjoitettu: ‹Hän antaa enkeleilleen käskyn. He kantavat sinua käsillään, ettet loukkaa jalkaasi kiveen.›» 7. Jeesus vastasi hänelle: «On myös kirjoitettu: ‹Älä kiusaa Herraa, Jumalaasi.›»
8. Vielä Paholainen vei Jeesuksen hyvin korkealle vuorelle, näytti hänelle maailman kaikki valtakunnat ja niiden loiston 9. ja sanoi: «Kaiken tämän minä annan sinulle, jos polvistut eteeni ja kumarrat minua.» 10. Silloin Jeesus sanoi hänelle: «Mene pois, Saatana! On kirjoitettu: ‹Herraa, Jumalaasi, sinun tulee kunnioittaa ja ainoastaan häntä palvella.›»
11. Silloin Paholainen jätti Jeesuksen rauhaan, ja hänen luokseen tuli enkeleitä, jotka palvelivat häntä.

Pointti: Jeesus on voittanut pahan.

2. Ydinopetus

Raamatun mukaan Jumala on kaiken yläpuolella, hän on luonut maailman ja hallitsee sitä suvereenisti. Paholaisella on ihmisen syntiinlankeemuksesta asti ollut mahdollisuus koetella ja kiusata ihmisiä – mutta vain niin paljon, kuin Jumala antaa tapahtua. Kaikki ihmiset ovat syntisiä ja kuuntelevat luonnostaan paholaisen ääntä ja lankeavat syntiin. Ainoastaan Jeesus pystyi vastustamaan pahaa ja voittamaan paholaisen. Jeesuksen avulla syntinen ihminenkin pystyy vastustamaan pahaa.

Jumala koetteli Jeesuksen uskon juuri ennen kuin tämä aloitti julkisen toimintansa. Siksi Paholainen sai luvan kiusata Jeesusta. Jumala haluaa koetella joskus myös ihmisen uskoa. Silloin epäilykset kalvavat mieltä ja Jumala tuntuu etäiseltä. Ei pidä kuitenkaan ajatella, että vaikeuksien kohdatessa Jumala on hylännyt minut, vaan että nyt uskoani koetellaan. Jumala on aina uskollinen ja häneltä voi aina uudestaan pyytää uskoa - ja hän varmasti sitä myös antaa. Koetusten jälkeen usko on entistäkin vahvempi.

Paholainen kiusasi Jeesusta kolmella eri tavalla: fyysisesti, hengellisesti ja psykologisesti. Aluksi hän kokeili, käyttäisikö Jeesus valtaansa siihen, että pääsisi omasta näläntunteestaan eroon. Jeesus voitti tämän kiusauksen – hänen tehtävänsähän oli tulla maailmaan ihmisten takia. Toiseksi Paholainen kiusasi Jeesusta Jumalan omaa sanaa käyttäen. Jeesus osoitti sen olevan jumalanpilkkaa: Jumala saa koetella ihmistä, mutta kukaan ei ole arvollinen koettelemaan Jumalaa. Kolmanneksi Jeesus torjui Paholaisen houkutukset maallisesta vallasta. Itse asiassa ei edes ole Paholaisen vallassa antaa kenellekään rikkautta ja mainetta, joten hänen lupauksensa oli valhetta. Mutta mikä vielä tärkeämpää: Jeesus tiesi jo olevansa koko maailman hallitsija, ei vain näkyvän maailman, vaan ennen kaikkea näkymättömän. Hän oli tullut julistamaan Jumalan valtakuntaa, joka ei tarkoittanut hienoja palatseja ja rikkautta vaan rauhaa Jumalan kanssa ja iankaikkista elämää.

Jeesus antoi toiminnallaan tärkeän esimerkin kaikille kristityille: kun kiusaaja yrittää masentaa, aiheuttaa epäuskoa tai saada tekemään syntiä, kannattaa hänelle vastata Raamatun sanalla. Siinä on ihmeellinen voima. Siksi Raamattua kannattaa lukea ja opetella joitain kohtia ihan ulkoa.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Jeesuksen kaste ja julkinen toiminta

Jeesus oli elänyt lapsuutensa ja nuoruutensa kotikylässään Nasaretissa, missä hän oli todennäköisesti seurannut ajan tavan mukaan isänsä jälkiä kirvesmiehenä. Kun Jeesuksen aika oli tullut aloittaa Messiaan tehtävä, hän ensimmäisenä meni Jordan-joelle Johannes Kastajan kastettavaksi. Heti tämän jälkeen hän paastosi ja joutui paholaisen kiusattavaksi. Autiomaasta hän palasi kotiseudulleen, valitsi itselleen opetuslapset ja alkoi opettaa ja parantaa ihmisiä.

40

40 on tärkeä luku Raamatussa: Nooan aikana satoi neljäkymmentä päivää ja neljäkymmentä yötä, Mooses paastosi 40 päivää Siinailla ennen kuin sai Jumalalta kymmenen käskyn taulut, Israelin kansa vaelsi kohti luvattua maata 40 vuotta. Luku 40 liittyy Raamatussa usein ajanjaksoon, joka päättyy täyttymykseen, esim. tässä raamatunkohdassa siihen, että Jeesus voitti kiusaajan.

Autiomaa

Jeesuksen kastepaikan, Jordan-joen, ympärillä ja eteläpuolella on vuoristoista autiomaata, jossa Jeesus paastosi 40 päivän ajan.

Kiusaaminen

Tässä yhteydessä kiusaaminen ei tarkoita samaa kuin esim. koulukiusaaminen, johon liittyy henkistä ja joskus fyysistäkin pahoinpitelyä. Paholaisen suorittama kiusaaminen oli uhkailua ja koettelemista, jonka perusteella selvisi, kuinka vahva Jeesus lopulta on.

Paholainen, Saatana

Raamatun mukaan Paholainen on persoona, joka pyrkii saamaan ihmisen sydämessä Jumalan aseman. Hän yrittää kaikin voimin vastustaa Jumalan työtä. Jeesus opetti, että ”Saatana on ollut murhaaja alusta asti. Hän on kaukana totuudesta, se on hänelle vieras. Kun hän valehtelee, hän todella puhuu omiaan, sillä hän on valehtelija ja valheen isä. ”(Joh. 8: 44) Paholainen houkuttelee ihmisiä tekemään syntiä ja kääntämään selkänsä Jumalalle. Jeesus on ainoa, joka voitti kaikki Paholaisen kiusaukset. Jeesukseen turvautumalla ihminenkin voi vastustaa pahaa. Lopulta taivaassa, Jumalan luona, Paholaisella ei enää ole mitään valtaa niihin, jotka ovat Jeesuksen sovitustyön tähden päässeet sinne.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Raamatun sanalla vastaaminen

Jeesus vastasi Paholaiselle aina Raamatun sanalla, koska siinä on todellinen voima. Jokaiselle osallistujalle annetaan yksi Jeesuksen vastauksista paperille kirjoitettuna.
1. ”Ei ihminen elä ainoastaan leivästä, vaan jokaisesta sanasta, joka lähtee Jumalan suusta.»
2. ”Älä kiusaa Herraa, Jumalaasi.»
3. ”Herraa, Jumalaasi, sinun tulee kunnioittaa ja ainoastaan häntä palvella.»
Ohjaaja lukee raamatunkohtaa aina siihen asti, kunnes on Jeesuksen vastauksen vuoro. Apuohjaaja voi samalla piirtää isolle taululle/paperille tai näyttää kuvan (esim. lehdestä leikatun) kolmeen eri kohtaukseen liittyen: 1. ruokaa, 2. temppeli / kirkko tms. korkea

rakennus, 3. loistoa ja rikkauksia. Osallistujat lukevat yhteen ääneen oikeassa kohdassa sen Jeesuksen vastauksen, joka on heidän omassa lapussaan.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Leipä ja sana

Tehdään jokaiselle osallistujalle eväsleipä, esim. täytetään valmiita sämpylöitä tai haluttaessa leivotaan leivät ensin yhdessä. Leipiin tehdään käärinpaperit, joihin jokaiseen kirjoitetaan lause Matt. 4: 4 ”Ei ihminen elä ainoastaan leivästä, vaan jokaisesta sanasta, joka lähtee Jumalan suusta.” Luetaan tämä lause yhteen ääneen ennen kuin syödään leivät.

40 lista

Mennään pareittain tai pieniin ryhmiin. Jokaiselle ryhmälle annetaan kynä ja paperi. Kirjoitetaan luettelo, jossa on yhteen aiheeseen liittyviä sanoja tai nimiä, joita on yleisesti tiedossa paljon, esim. kasveja, eläimiä, maan tai kaupunkien nimiä, tyttöjen tai poikien nimiä yms. (ohjaaja miettii aiheen ryhmän tietojen mukaan). Ryhmä, joka saa ensimmäisenä 40 eri sanaa tai nimeä listaansa, on voittaja. Jos ohjaaja huomaa listassa virheen (esim. kaupungin nimi maan nimien joukossa), paperi palautetaan ryhmälle ja kisaa jatketaan, kunnes jollain on 40 aiheeseen liittyvää sanaa listassaan.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Onko sinusta tuntunut joskus, että sinua houkutellaan tekemään jotain, mikä on väärin? Kerro.
- Millaisia asioita sinä kaipaisit ensimmäisenä, jos olisit paastonnut yksin autiomaassa yli kuukauden ajan?
- Miksi Jeesus paastosi?
- Miksi Paholainen kiusasi Jeesusta juuri, kun paasto oli loppumassa?
- Mikä Paholaisen Jeesukselle asettamista houkutuksista olisi sinulle vaikein torjua: ruoka, valta vai rikkaudet? Miksi?
- Mitä olisi tapahtunut, jos Jeesus olisi langennut kiusauksiin?
- Millä tavalla Jeesus voitti Paholaisen kiusaukset?
- Miksi on tärkeää tuntea Raamattua ja osata joitakin kohtia jopa ulkoa?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Kun on turva Jumalassa (100), Taivaan Isä suojan antaa (103), Mä kiitän Herraa (116)
NSV: Tartu käteen Jumalan (35), Synnintunnustus (53), Kuule minun ääneni (55), Pyhä Jumala (56), Päivä päivältä vain (57), Sinun siunaavan kätesi alla (60), Pidä minusta kiinni (95), Varjoista maan (127)
ES: Varjoista maan (22), Minne voin mennä (148), Mennään kotiin (170)
ES”: Tartu käteen Jumalan (36), Päivä päivältä vain (92), Siipeni murtuneet (102), Ei ole ketään toista (142), Varjoista maan (198)

8. Rukous

Rakas Jeesus, varjele meidät pahalta. Kiitos siitä, että sinä olet jo voittanut pahan. Aamen.

MITEN TULLA JUMALAN LAPSEKSI?

1. Raamatunkohta

Joh. 3: 1–21

1. Fariseusten joukossa oli Nikodemos-niminen mies, juutalaisten
neuvoston jäsen. 2. Hän tuli yöllä Jeesuksen luo ja sanoi: «Rabbi, me tiedämme, että sinä
olet Jumalan lähettämä opettaja. Ei kukaan pysty tekemään sellaisia tunnustekoja kuin
sinä, ellei Jumala ole hänen kanssaan.» 3. Jeesus vastasi hänelle: «Totisesti, totisesti:
jos ihminen ei synny uudesti, ylhäältä, hän ei pääse näkemään Jumalan valtakuntaa.»
4. Nikodemos kysyi: «Miten joku voisi vanhana syntyä? Miten joku voisi mennä takaisin
äitinsä kohtuun ja syntyä toisen kerran?»
5. Jeesus vastasi: «Totisesti, totisesti: jos ihminen ei synny vedestä ja Hengestä, hän
ei pääse Jumalan valtakuntaan. 6. Mikä on syntynyt lihasta, on lihaa, mikä on syntynyt
Hengestä, on henkeä. 7. Älä kummeksu sitä, että sanoin sinulle: ‹Teidän täytyy syntyä
uudesti.› 8. Tuuli* puhaltaa missä tahtoo. Sinä kuulet sen huminan, mutta et tiedä, mistä
se tulee ja minne se menee. Samoin on jokaisen Hengestä syntyneen laita.»
9. «Miten tämä kaikki on mahdollista?» Nikodemos kysyi. 10. Jeesus vastasi: «Etkö
sinä, Israelin opettaja, ymmärrä sitä? 11. «Totisesti, totisesti: me puhumme mitä
tiedämme ja todistamme siitä mitä olemme nähneet, mutta te ette ota vastaan meidän
todistustamme. 12. Jos te ette usko, kun puhun teille tämän maailman asioista, kuinka
voisitte uskoa, kun puhun taivaallisista! 13. Kukaan ei ole noussut taivaaseen, paitsi hän,
joka on taivaasta tänne tullut: Ihmisen Poika.
14. «Niin kuin Mooses autiomaassa nosti käärmeen korkealle, niin on myös Ihmisen
Poika korotettava, 15. jotta jokainen, joka uskoo häneen, saisi iankaikkisen elämän. 16.
Jumala on rakastanut maailmaa niin paljon, että antoi ainoan Poikansa, jottei yksikään,
joka häneen uskoo, joutuisi kadotukseen, vaan saisi iankaikkisen elämän.
17. «Ei Jumala lähettänyt Poikaansa maailmaan sitä tuomitsemaan, vaan pelastamaan
sen. 18. Sitä, joka uskoo häneen, ei tuomita, mutta se, joka ei usko, on jo tuomittu,
koska hän ei uskonut Jumalan ainoaan Poikaan. 19. Ja tuomio on tämä: valo on tullut
maailmaan, mutta pahojen tekojensa tähden ihmiset ovat valinneet sen asemesta
pimeyden. 20. Se, joka tekee pahaa, kaihtaa valoa; hän ei tule valoon, etteivät hänen
tekonsa paljastuisi. 21. Mutta se, joka noudattaa totuutta, tulee valoon, jotta kävisi ilmi,
että hänen tekonsa ovat lähtöisin Jumalasta.»

Pointti: Ihminen pelastuu uskomalla Jeesukseen.

2. Ydinopetus

Johannes kertoo evankeliumissaan paljon Jerusalemin tapahtumista. Nytkin ollaan Jerusalemissa, jonne Jeesus on tullut pääsiäisjuhlille opetuslastensa kanssa. Monet ovat kiinnostuneet Jeesuksesta ja alkaneet uskoa häneen nähtyään hänen tekemänsä tunnusteot (Joh. 2: 23). Nikodemos on yksi heistä. Korkea-arvoisena juutalaisena johtajana hän ei kuitenkaan tule Jeesuksen luokse suurten kansanjoukkojen mukana, vaan yksin, sellaisena hetkenä, kun kukaan muu ei näe. Nikodemos on myös hyvin älykäs ja haluaa keskustella syvällisesti ja kaikessa rauhassa Jeesuksen kanssa.

Jeesus keskusteli monesti kirjanoppineiden juutalaisten kanssa. Usein asetelma oli se, että oppineet juutalaiset, jotka olivat kiusaantuneita Jeesuksen saamasta kansansuosiosta, yrittivät saada tämän ansaan ja todistaa tämän olevan väärässä. Nikodemos lähestyy Jeesusta kuitenkin aivan toisin: hän tunnustaa heti alussa ymmärtävänsä, että Jeesus on Jumalan lähettämä opettaja. Tämä on suuri tunnustus korkea-arvoiselta hengelliseltä opettajalta. Jeesuksella olikin mahdollisuus opettaa Nikodemokselle joitain hyvin tärkeää: sen, miten ihminen syntyy uudesti ja pelastuu.

Lopulta Jeesus lausui hänelle sanat, jotka monet osaavat nykyäänkin ulkoa, ja joihin kiteytyy koko Raamatun sanoma: ”Jumala on rakastanut maailmaa niin paljon, että antoi ainoan Poikansa, jottei yksikään, joka häneen uskoo, joutuisi kadotukseen, vaan saisi iankaikkisen elämän” (ns. pienoisevankeliumi, Joh. 3: 16).

On tärkeää, millaisella asenteella lähestymme Jeesusta: haluammeko kuunnella häntä ja oppia häneltä jotain uutta, vai ajattelemmeko, että tiedämme jo kaiken hänestä ja sen takia häntä ei kannata kuunnella. Jeesus on Jumalan poika, ja hänellä on tietoa ja viisautta enemmän kuin kaikilla maailman ihmisillä yhteensä. Hän tuntee jokaisen meistä läpikotaisin ja tietää, mitä tarvitsemme ja kaipaamme. Jeesus on valmis ottamaan vastaan jokaisen, joka hänen luokseen tulee – nuoret ja vanhat, älykkäät ja yksinkertaiset. Kaikki ihmiset ovat hänelle rakkaita ja arvokkaita.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Juutalainen neuvosto

Juutalainen neuvosto eli Suuri neuvosto, Sanhedrin, oli juutalaisten ylin päättävä elin. Sen jäseniä olivat ylipappi ja muut pappien päämiehet sekä «vanhimmat», jotka olivat maallikkoedustajia. Jeesuksen aikaan neuvoston vastuulla oli sisäisen järjestyksen valvonta ja siksi sen käytettävänä oli myös poliisivoimia. Osaksi oli veronkantokin neuvoston hoidossa. Neuvoston päätehtävänä oli kuitenkin korkeimman tuomiovallan käyttö.

Rabbi

oli kunnioittava puhuttelusana, jota alhaiset käyttivät puhuessaan ylhäisille (esim. palvelijat isännilleen). Kansa ja varsinkin oppilaat puhuttelivat kirjanoppineita rabbeiksi. Kun Nikodemos puhutteli Jeesusta rabbiksi, hän todella osoitti kunnioittavansa tätä itseään ylempänä opettajana.

Henki

tarkoittaa Pyhää Henkeä, joka on Jumalan kolmas persoona Isän ja Pojan lisäksi. Veden ja Hengen yhdistäminen viittaa kasteeseen. Johannes Kastaja oli sanonut Jeesusta kastaessaan, että hän kastaa vain vedellä, mutta Jeesus tulee kastamaan Pyhällä Hengellä. Pyhä Henki opettaa ihmisen tuntemaan Jeesuksen.

Mooses ja vaskikäärme

40-vuotisen erämaavaelluksen loppupuolella israelilaiset tulivat kärsimättömiksi ja rupesivat napisemaan Jumalaa ja Moosesta vastaan. Silloin Jumala lähetti myrkyllisiä käärmeitä kansan sekaan, ja monet kuolivat niiden puremasta. Kun kansa sitten tunnusti syntinsä, rukoili Mooses heidän puolestaan Herraa ja sai häneltä käskyn valmistaa vaskesta käärmeenkuva ja pystyttää se tangon huippuun. Ne käärmeitten puremat israelilaiset, jotka katsoivat tähän vaskikäärmeeseen, jäivät eloon. Jeesus puhuu tästä ristiinnaulitsemisensa vertauskuvana: kun Jumala salli ripustaa Jeesuksen ristille, hän samalla valmisti kaikille pelastuksen ja mahdollisuuden saada ikuinen elämä uskomalla häneen.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Joh. 3: 16 ulkoa

Opetellaan raamatunkohdan ydinjae, pienoisevankeliumi, ulkoa. Ohjaaja kirjoittaa koko lauseen taululle, jota voi pyyhkiä, tai paperilapuille, jotka voi kiinnittää seinään ja ottaa pois näkyviltä. Luetaan kohta yhdessä ääneen. Yksi osallistujista käy pyyhkimässä tai ottamassa pois yhden sanan. Sanotaan koko jae uudestaan yhdessä ääneen. Jatketaan sanojen poistamista niin, että lopulta jae sanotaan kokonaan ulkoa.

Tärkeä kysymys

Nikodemoksella oli Jeesukselle tärkeä kysymys. Jokainen osallistuja saa kirjoittaa oman Jeesukseen, Jumalaan tai Raamattuun liittyvän kysymyksensä paperille ja laittaa sen perään nimensä ja yhteystietonsa. Kysymykset annetaan ohjaajalle. Ohjaaja lupaa vastata kysymyksiin jokaiselle henkilökohtaisesti, esim. sähköpostilla tai tekstiviestillä. On syytä sanoa aluksi, että ihan kaikkiin kysymyksiin ei löydy vastausta – ohjaajahan ei ole Jeesus vaan ihminen, kuten kysyjätkin. Ohjaaja voi myös kertoa joitakin kysymyksiä, joita hänellä on ollut (tai on vieläkin) ja millaisia vastauksia hän on niihin saanut.
Vaihtoehtoisesti kerhoon tai leirille voidaan kutsua joku hyvin Raamattua tunteva henkilö, esimerkiksi pappi, joka voi vastata kysymyksiin heti paikan päällä.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Kysymys pimeässä

Mennään kahteen yhtä suureen piiriin, kasvot vastakkain. Sisemmän piirin osallistujilta sidotaan silmät esim. huivilla. Taustamusiikin soidessa piirit kulkevat käsi kädessä vastakkaisiin suuntiin. Kun ohjaaja pysäyttää musiikin, ulkopiiriläiset ottavat itsensä kohdalle osuneen sisäpiiriläisen pariksi. Sokko sisäpiiriläinen esittää parilleen jonkin kysymyksen. Kysymysten aiheet voidaan sopia etukäteen (ne voivat koskea esim. koulua, perhettä, harrastuksia, ruokia tms.) tai kukin voi valita aiheen vapaasti. Kun kaikki ovat saaneet vastauksen pariltaan, piiri lähtee taas pyörimään. Leikkiin voi myös liittää tunnistustehtävän: sisäpiiriläinen arvaa äänen perusteella, kuka hänelle vastasi.

Tuuli

Mennään pareittain. Toinen parista on tuuli, jota toisen pitää seurata sokkona. Parit sopivat ennen toisen silmien sitomista, millainen heidän mielestään on tuulen ääni: sen voi tehdä puhaltamalla, käsiä yhteen hieromalla, humisemalla, yms. Äänen pitää kuitenkin olla hiljainen. On hyvä, jos parit keksivät monia keskenään erilaisia tapoja tehdä tuulen ääntä.

Sokot asettuvat riviin jonkin matkan päähän toisistaan ja kunkin oma pari vähän matkan päähän, kasvot sokkoon päin. Sokko lähtee kulkemaan ”oman tuulensa” eli parinsa perässä seuraten ääntä, jonka he olivat äsken sopineet kuvaamaan tuulta. Tuuli siis kulkee takaperin, sokko seuraa häntä eteenpäin kulkien. Sokko ja tuuli eivät saa missään vaiheessa koskettaa toisiaan, vaan tuuli yrittää koko ajan kulkea jonkin matkaa parinsa edellä. Tuuli ei saa neuvoa sokkoa sanallisesti, vaan jos sokko ei osaa seurata, tuuli menee lähemmäksi tätä, kunnes tämä osaa taas seurata. Jonkin ajan kuluttua voidaan vaihtaa osia.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Miksi Nikodemos tuli Jeesuksen luokse yöllä?
- Millaisia asioita sinä hoitaisit silloin, kun muut eivät näe? Miksi?
- Miksi Jeesus ei puhunut ihmeteoista, vaikka Nikodemos ne mainitsikin heti alussa? Mikä oli Jeesuksen mukaan tärkeintä?
- Miten Nikodemos käsitti väärin Jeesuksen puheen uudesti syntymisestä?
- Mitä uudesti syntyminen tarkoittaa? (Huom! Se ei tarkoita jälleensyntymistä, vaan sitä, että Pyhä Henki tulee ihmiseen ja ihmisestä tulee Jumalan lapsi uskossa Jeesukseen. Kysymyksessä on siis jotakin aivan uutta, jonka Jumala itse luo ihmiseen.)
- Millaisista asioista ihminen saa tuomion muilta ihmisiltä?
- Mistä asiasta ihminen saa tuomion Jumalalta? Mikä on Jumalalle tärkeintä?
- Mitä Jeesus tarkoitti sillä, että ”joka tekee pahaa, kaihtaa valoa”? Millaiset teot sinä

haluaisit pitää salassa?
- Miksi Jumalan valoon kannattaa tulla silloinkin, kun on tehnyt jotain pahaa?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Kun on turva Jumalassa (100), Taivaan Isä suojan antaa (103)
NSV: Sama taivas, sama maa (2), Muukalaisuuden majassa (17), Olet vapaa (31), Tartu käteen Jumalan (35), Pyhiinvaeltajan laulu (37), Sinun siunaavan kätesi alla (60), Tänään häneen uskon (63), Pidä minusta kiinni (95), Soi sydämeni kiitosta (112)
ES: Elämän sävel (36), Askeleissasi kulkea saan (42), Pyhiinvaeltajan laulu (84), Edessäsi uudistun (86)
ES": Sama taivas, sama maa (22), Tartu käteen Jumalan (36), Edessäsi uudistun (47), Olet vapaa (48), Tänään häneen uskon (56), Ei ole ketään toista (142)

8. Rukous

Rakas Jeesus, kiitos siitä, että sinä haluat antaa meille uskon lahjan. Kiitos siitä, että haluat pelastaa meidät. Aamen.

SUOLA JA VALO

1. Raamatunkohta

Matt. 5: 13–16
13. ”Te olette maan suola. Mutta jos suola menettää makunsa, millä se
saadaan suolaiseksi? Ei se kelpaa enää mihinkään: se heitetään menemään, ja ihmiset
tallaavat sen jalkoihinsa.
14. «Te olette maailman valo. Ei kaupunki voi pysyä kätkössä, jos se on ylhäällä vuorella.
15. Eikä lamppua, kun se sytytetään, panna vakan alle, vaan lampunjalkaan. Siitä sen
valo loistaa kaikille huoneessa oleville. 16. Näin loistakoon teidänkin valonne ihmisille,
jotta he näkisivät teidän hyvät tekonne ja ylistäisivät Isäänne, joka on taivaissa.

Pointti: Usko Jeesukseen näkyy ulospäin.

2. Ydinopetus

Suola on ollut kautta aikojen tärkeä aine. Ennen pakastimia ja säilöntäaineita ruoka-aineet säilyivät sen avulla pitkiä aikoja. Esimerkiksi kalaa ja lihaa suolattiin – ilman suolaa ne olisivat mädäntyneet nopeasti. Suolalla oli juutalaisille myös hengellinen merkitys: sitä käytettiin ihmisen ja Jumalan välisen liiton tekemisessä (esim. 4. Moos. 18: 19), jossa se myös kuvasti sitä, että annetut lupaukset ja liitto pysyy ja säilyy.

Kun Jeesus puhui suolasta, joka menettää makunsa, hän tarkoitti huonoa Kuolleenmeren suolaa, joka ei säilynyt pitkään hyvänä, ja joka makunsa menetettyään heitettiin lopulta kadulle, kuten muukin jäte tuohon aikaan. Puhdas suola ei sen sijaan koskaan menetä makuaan. Siihen voi verrata uskovaa ihmistä, joka elää Jeesuksen yhteydessä. Hänestä usko näkyy ulospäin hyvinä tekoina, rakkautena, omien virheiden myöntämisenä ja uhrautumisena toisten puolesta. Usko on ihmisessä kuin suola ruoassa: se vaikuttaa koko ihmisen elämään ja olemukseen. Uskova ihminen voi myös suolan tavoin vaikuttaa ympäristöönsä. Jeesukseen uskovat tuovat maailmaan taivaallista näkökulmaa ja estävät yhteiskuntaa ”pahentumasta” toimimalla ja puhumalla Jumalan sanan mukaisesti.

Pienikin valo leviää nopeasti ympäristöönsä. Valo voittaa aina pimeyden, pimeys ei voi niellä valoa. Valon loistamisen voi kuitenkin estää peittämällä tai sammuttamalla. Koska Jumala asuu uskovassa ihmisessä, tämä voi loistaa Jumalan valoa maailmassa. Kaikenlaisia valoja tarvitaan: jotkut ovat suuria valonheittimiä, toiset pieniä tuikkuja. Joka tapauksessa on tärkeintä, ettei peitä tai sammuta Jumalan valoa elämässään, eli häpeile tai jopa kiellä uskoansa muiden edessä. Uskovien loistama valo vie muitakin ihmisiä Jeesuksen luo. Jeesus sanoikin, että kun ihmiset näkevät uskon valon loistavan jonkun toisen elämässä, he ylistävät Jumalaa – ei tätä ihmistä itseään. Usko on Jumalan lahja, samoin ovat kaikki hyvät teot, joita uskosta seuraa. Jeesus itse on maailman valo. (Joh. 8: 12)

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Jeesuksen vertaukset
Jeesus esitti suuren osan opetuksistaan vertauksina. Hän kuvasi esimerkiksi taivasten valtakuntaa sellaisilla termeillä ja asioilla, jotka olivat kuulijoille tuttuja. Vertaukset eivät kuitenkaan olleet helppoja selityksiä vaikeille asioille, vaan niissä itsessään oli paljonkin mietittävää. Jeesus puhui vertauksilla, koska niin oli Vanhassa testamentissa hänestä ennustettu (Matt. 13: 34–35) ja jotta ihmiset voisivat paremmin ymmärtää Jumalan valtakunnan salaisuuksia (Matt. 13: 10–16).

Vakka
oli tilavuusmitta, n. 12,5 litraa. Vakka voitiin siis mitata ämpärin kokoisella astialla, jonka alle öljylamppu mahtuu hyvin piiloon.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Suolainen ja suolaton leipä
Maistetaan suolaista (= tavallista) ja suolatonta leipää. Täysin suolaton leipä on aika mautonta. Jutellaan siitä, mikä vaikutus suolalla on leipään: se maistuu ja säilyy paremmin. Suolaa ei voi erottaa silmillä leivästä, miksi ei voi? Miten näitä em. asioita voi verrata ihmisen uskoon? (Usko ei ole erillinen, irrotettava osa kristityn elämää, vaan vaikuttaa siihen kokonaisuudessaan.)

Valo vakan alla
Mennään pimeään huoneeseen ja sytytetään esim. taskulamppu. Ohjaaja peittää taskulampun jollain, mistä ei näy läpi, esim. kattilalla. Jutellaan siitä, millainen voima valolla on: pienikin valo valaisee koko huoneen. Jos taskulamppu kuvaa uskoa, millaiset asiat voivat olla ”kattiloita”, jotka peittävät uskon valon (esim. kavereiden mielipiteet, pelko). Jos huoneessa pitäisi ryhtyä tekemään jotain, esim. lukemaan, olisiko se helpompaa pimeässä vai valossa? Millä tavalla jonkun ihmisen usko voi auttaa toisiakin ihmisiä?

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Lampunjalka suolataikinasta
Muovaillaan suolataikinasta Jeesuksen aikainen lampunjalka. Mallia voi katsoa netistä tai kirjasta esim. hakusanalla ”roomalainen öljylamppu”.

Suolataikinan ohje
Tarvikkeet:
6 dl vehnäjauhoja
3 dl suolaa
3 dl vettä
2 rkl ruokaöljyä
(elintarvikeväriä)
Valmistus:
Sekoita jauhot ja suola. Lisää vesi ja öljy ja vaivaa seos taikinaksi. Taikinan voi värjätä elintarvikeväreillä.
Kuivata askarteluja uunissa 125 asteessa noin tunti tai muutama päivä huoneenlämmössä.
Maalaa työt vesiväreillä tai askartelumaalilla, halutessasi suojaa pinta suihkutettavalla lakalla.
Taikinaa voi säilyttää noin viikon ajan jääkaapissa.

Laiva on lastattu valon lähteillä
Leikitään Laiva on lastattu -leikkiä niin, että sanojen pitää olla esineitä tai asioita, jotka tuottavat valoa (esim. erilaiset lamput, kynttilät, tuli, mainosvalot, kännykkä, televisio, yms.).

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Mihin kaikkeen suolaa käytetään? Miksi se oli varsinkin ennen vanhaan erittäin tärkeä ja arvokas aine?
- Mitä iloa on mauttomasta suolasta – tai jostain muusta mauttomasta mausteesta?

- Millä tavalla Jeesukseen uskovat ihmiset toimivat suolana maailmassa?
- Mitä valo voi tehdä pimeydelle? Voiko pimeys tehdä saman valolle? Mitä tämä kertoo Jumalasta, jota sanotaan myös valoksi?
- Millä tavalla Jeesukseen uskovat ihmiset voivat valaista ympäristöään?
- Tunnetko jonkun kristityn ihmisen, jonka seurassa on mukava olla ja jolta oppii aina jotain uutta?
- Millaiset asiat voivat peittää valon, eli uskon Jeesukseen?
- Millä tavalla voisit itse olla valona muille ihmisille?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Koko maailma kädessään (105), Käteeni tartu (121), Lintu pieni, lintuseni (126), Kuule, isä taivaan (167)
NSV: Laula ihmisille (8), Evankeliumi (66), Sateenkaariunet (79), Lähden mielin luottavaisin (80), Tahtosi tiellä (93), Siunaa koko maailmaa (101), Elämä on nyt (104), Halleluja me ylistämme (106)
ES: Elämän sävel (36), Me saamme kasvaa (90), Liekkilaulu (128)
ES”: Evankeliumi (40), Ylitse merten (42), Olet vapaa (48), Me saamme kasvaa (44)

8. Rukous

Rakas Jeesus, anna meille sinun valoasi, niin että voimme loistaa sitä maailmassa. Aamen.

RUKOILEMINEN

1. Raamatunkohta

Matt. 6: 5–13

5. ”Kun rukoilette, älkää tehkö sitä tekopyhien tavoin. He asettuvat
mielellään synagogiin ja kadunkulmiin rukoilemaan, jotta olisivat ihmisten näkyvissä.
Totisesti: he ovat jo palkkansa saaneet. 6. Kun sinä rukoilet, mene sisälle huoneeseesi,
sulje ovi ja rukoile sitten Isääsi, joka on salassa. Isäsi, joka näkee myös sen, mikä on
salassa, palkitsee sinut.
7. ”Rukoillessanne älkää hokeko tyhjää niin kuin pakanat, jotka kuvittelevat tulevansa
kuulluiksi, kun vain latelevat sanoja. 8. Älkää ruvetko heidän kaltaisikseen. Teidän Isänne
kyllä tietää mitä te tarvitsette, jo ennen kuin olette häneltä pyytäneetkään. 9. Rukoilkaa
te siis näin:
– Isä meidän, joka olet taivaissa! Pyhitetty olkoon sinun nimesi. 10. Tulkoon sinun
valtakuntasi. Tapahtukoon sinun tahtosi, myös maan päällä niin kuin taivaassa. 11. Anna
meille tänä päivänä jokapäiväinen leipämme. 12. Ja anna meille velkamme anteeksi, niin
kuin mekin annamme anteeksi niille, jotka ovat meille velassa. 13. Äläkä anna meidän
joutua kiusaukseen, vaan päästä meidät pahasta.

Pointti: Rukous on keskustelua Isän kanssa.

2. Ydinopetus

Juutalaisten rukousajat olivat määrätyt, joten jokainen tiesi, mihin kellonaikaan piti rukoilla. Tekopyhät rukoilivat näkyvällä paikalla, jotta kaikki näkisivät heidän noudattavan juutalaisia rukoussääntöjä. Jeesus tiesi, että näille rukoilijoille oli tärkeämpää saada kunniaa muilta ihmisiltä kuin olla aidosti yhteydessä Jumalaan. Ne taas, jotka rukoilivat epäjumalia, pyrkivät rukouksellaan kiinnittämään jumalan huomion itseensä. Jeesus sanoi, että tällainen rukous on turhaa, sillä elävä Jumala huomaa muutenkin jokaisen ihmisen ja tietää ja tuntee tämän tarpeet. Ihminen ei siis voi ansaita Jumalan huomiota rukoilemalla.
Jeesus opetti Isä meidän – rukouksen, joka on kaikkien Jumalan lasten yhteistä puhetta Isälleen. Siksi siinä käytetään me-muotoa. Isä meidän – rukousta voi pitää täydellisenä rukouksena, onhan se Jeesuksen itse opettama. Isä meidän -rukouksessa on samoja asioita, jotka olivat tulleet esiin jo monessa Vanhan testamentin kirjoituksessa, eli sinänsä sen sisällössä ei ollut mitään uutta. Mutta aivan radikaalilla tavalla uutta oli se, että Jeesus korosti rukoilijan sydämen asenteen olevan paljon sanoja tärkeämpi. Jeesus opetti, että rukous on luonnollista ja yksinkertaista ihmisen puhetta Jumalalle. Jumala on Isä, jonka puoleen ihminen voi aina turvallisesti kääntyä.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Tekopyhä

Alkukielessä (kreikassa) tämän sanan yleisempi merkitys on ”näyttelijä”. Tekopyhän ulkoinen esiintyminen ei vastaa hänen sisintä olemustaan.

Synagoga

Juutalaisten jumalanpalveluspaikka ja rukoushuone. Juutalaisten pyhin paikka oli Jerusalemin temppeli, jossa suoritettiin uhripalveluksia Mooseksen lain mukaisesti. Kuitenkin myös synagogissa järjestettiin jumalanpalveluksia. Jeesus hyväksyi nämä jumalanpalvelukset ja osallistui itsekin niihin. Myös apostolit kävivät synagogissa, joita oli kaikkialla, missä juutalaisiakin oli – Jerusalemissakin, vaikka temppeli sijaitsi siellä.

Pakana
Ihminen, joka uskoo epäjumalaan. Jeesuksen ajan juutalaiset pitivät pakanoina niitä ihmisiä, jotka eivät uskoneet Israelin Jumalaan. Kristityn näkökulmasta pakanat ovat niitä, jotka eivät usko Raamatun kolmiyhteiseen Jumalaan.

Pyhittäminen
Jumala on pyhä, koska hänen olemuksensa on täydellinen ja synnitön. Jumalan nimen pyhittäminen tarkoittaa sitä, että Jumala osoittaa pyhyytensä ihmisten keskellä ja ihminen alistuu hänen pyhään tahtoonsa.

Kiusaus
Alkukielen (kreikan) sanan voi kääntää myös ”koetus”. Se tarkoittaa tilannetta, johon Paholainen johtaa ihmisen ja jossa ihmisen uskoa koetellaan. Samaa sanaa käytetään Jeesuksen kiusauksista kerrottaessa (Luuk. 4: 1-13). Paholaisen tavoite ihmistä kiusatessaan on saada tämä epäilemään Jumalan sanaa ja kaikkivaltiutta.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / Opetuksen havainnollistaminen

Isä meidän –rukous
Opetellaan Isä meidän –rukous ulkoa esim. seuraavasti:

a. Kirjoitetaan rukous paperille ja leikataan paperi kymmeneen osaan. Annetaan paperinpalat viereiselle parille tai ryhmälle koottavaksi palapelin tapaan.

b. Kirjoitetaan rukous näkyviin taululle tai kalvolle. Luetaan se ääneen yhdessä. Ohjaaja poistaa siitä yhden osan peittämällä tai pyyhkimällä. Sanotaan rukous uudestaan niin, että yritetään muistaa puuttuvakin osa. Jatketaan poistamista niin kauan, että rukous pitää sanoa kokonaan ääneen. (Tämän tehtävän voi tehdä myös osissa: ensin opetellaan em. metodilla jakeet 9b ja 10, sitten 11 ja 12, ja lopuksi jae 13, johon lisätään ”Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia, iankaikkisesti. Aamen.”)

Sydämen asenne
Ohjaaja leikkaa paperista sydämiä (n. 2-3 kertaa osallistujien määrän verran). Jokaiseen sydämeen kirjoitetaan yksi sana, joka kuvaa oikeaa tai väärää asennetta rukoilemiseen. Esimerkkisanoja: kunnioitus, kiitollisuus, nöyryys, synnintunto, katumus, ilo, suru, ylpeys, kostonhalu, ylimielisyys, tekopyhyys, pätemisen tarve, esittämisen tarve (osa sanoista on tarkoituksella vaikea ymmärtää, se tuo peliin haastetta).
Osallistujat menevät 5-10 hengen ryhmiin. Kullekin ryhmälle annetaan paperi ja kynä. Sydämet asetetaan keskelle huonetta kirjoituspuoli alaspäin. Ryhmät asettuvat kukin yhtä kauas sydämistä. Viestijuoksun tapaan ryhmät hakevat yksi kerrallaan yhden sydämen. Kun kaikki sydämet on haettu, ryhmät istuutuvat alas ja kirjoittavat hakemiensa sydänten sanat kahdelle palstalle: oikea ja väärä asenne rukoilemiseen. Voittajaryhmäksi julistetaan se, joka on parhaiten osannut laittaa sanat oikeille palstoille.

Vaihtoehto: Sanat kirjoitetaan paperille sitä mukaa, kun sydän on haettu. Sanoja ei laiteta kahdelle palstalle, vaan lopuksi käydään kaikki eri sanat läpi niin, että niiden merkitys tulee selväksi. Voittajaksi julistetaan ryhmä, joka on ehtinyt hakea eniten sydämiä (=jonka paperilla on pisin lista sanoja).

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Tekopyhä
Piirretään kaksiosainen kuva A4-kokoiselle paperille (yksilö-, pari- tai ryhmätyönä). Paperi laitetaan pystyasentoon ja jaetaan kahteen osaan. Yläosan täyttää ajatuskupla

ja alaosaan piirretään jonkin henkilön todellinen tilanne. Todellisessa tilanteessa henkilö tekee jotain hyvää, mutta ajatuskuplasta huomaa, että hän ei olekaan niin hyvä, kuin miltä näyttää. Voidaan toteuttaa myös kirjoitustehtävänä: kuvan alaosaan kirjoitetaan erilaisia hyvältä näyttäviä tekoja, yläosan ajatuskuplaan pahoja ja itsekkäitä ajatuksia, jotka voivat olla näiden tekojen takana. Esimerkkejä: Alakuvassa mies antaa rahaa keräyslippaaseen, yläkuvassa hän seisoo ihailijajoukon keskellä. Alakuvassa tyttö tamppaa mattoa ja yläkuvassa hän saa vanhemmiltaan enemmän viikkorahaa. Tämä tehtävä ei ole ihan helppo, aiheesta kannattaa ehkä aluksi keskustella yhdessä.

Popcorn-rukous (ryhmälle, joka ei ole tottunut rukoilemaan ääneen)
Mietitään aluksi yhdessä, mistä asioista itse kukin haluaisi kiittää Jumalaa (esim. terveydestä, kavereista, kodista, uudesta pyörästä, ihan mistä vaan!) Asetutaan piiriin ja rukoillaan yhdessä niin, että jokainen saa sanoa vuorollaan yhden lyhyen asian. Ohjaaja aloittaa rukouksen esim. ”Kiitos Jeesus…”. Tähän jokainen voi sanoa oman äsken kertomansa asian, ihan vain yhdellä sanalla (esim ”…kavereista”, ”…koirastani” jne.). Ohjaaja lopettaa rukouksen lyhyesti kiittämällä esim. kaikista osallistujista ja siitä, että saamme rukoilla aina ja kaikkialla.

Rukoushelmet
Ohjeet rukoushelmien askarteluun Seurakuntien lapsityön keskuksen sivuilla: http://www.evl-slk.fi/tyon_tueksi/rukoushelmet

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Millaisissa tilanteissa ihmiset rukoilevat? Entä sinä itse?
- Miksi Jeesus halusi opettaa ihmisiä rukoilemaan?
- Millä tavalla ei kannata rukoilla?
- Rukousta verrataan joskus hengittämiseen. Millä tavalla rukous ja hengittäminen muistuttavat toisiaan?
- Onko hyvä vai huono asia rukoilla tavan vuoksi? Miksi on / ei ole?
- Miksi luulet että Jumala haluaa meidän rukoilevan, vaikka hän tietääkin jo valmiiksi meidän tarpeemme?
- Mikä Isä meidän -rukouksen kohta on mielestäsi tärkein?
- Onko joku Isä meidän -rukouksen kohta mielestäsi vaikea ymmärtää?
- Osaatko jo ulkoa Isä meidän -rukouksen? Miksi se kannattaisi opetella ulkoa?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Rukous on silta (107), Mä kiitän Herraa (116), Kuule, Isä taivaan (167)
NSV: Kuule minun ääneni (55), Pyhä Jumala (56), Sinun siunaavan kätesi alla (60), Tahtosi tiellä (93), Tule kaikeksi mulle (96), Halleluja, tunnet sydämeni (107), Shine, Jesus, shine (115)
ES: Minne voin mennä (148), Rukous on silta (150), Sun luoksesi (153)
ES”: Halleluja, tunnet sydämeni (152), Rukous on silta (170), Etsin sinun kasvojasi (172), Tahtosi tiellä (202)

8. Rukous

Kiitos, rakas Jumala, että saamme rukoilla sinua ja sinä kuulet meitä. Kiitos, että pidät meistä huolta ja että saamme aina tulla luoksesi. Opeta meitä rukoilemaan ja tuntemaan sinua paremmin. Aamen.

RIKKAUS

1. Raamatunkohta

Matt. 19: 16–26

16. Eräs mies tuli kysymään Jeesukselta: «Opettaja, mitä hyvää minun
pitää tehdä, jotta saisin iankaikkisen elämän?» 17. Jeesus vastasi hänelle: «Miksi sinä
minulta hyvästä kyselet? On vain yksi, joka on hyvä. Jos haluat päästä sisälle elämään,
noudata käskyjä.» 18. «Mitä käskyjä?» mies kysyi. «Näitä» , vastasi Jeesus, «älä tapa,
älä tee aviorikosta, älä varasta, älä todista valheellisesti, 19. kunnioita isääsi ja äitiäsi,
ja rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.» 20. «Kaikkia niitä olen noudattanut», sanoi
nuorukainen, «mitä vielä puuttuu?» 21. Jeesus sanoi hänelle: «Jos tahdot olla täydellinen,
niin mene ja myy kaikki, mitä sinulla on, ja anna rahat köyhille. Silloin sinulla on aarre
taivaissa. Tule sitten ja seuraa minua.» 22. Mutta kun nuorukainen kuuli nämä sanat,
hän lähti surullisena pois, sillä hänellä oli paljon omaisuutta.
23. Silloin Jeesus sanoi opetuslapsilleen: «Totisesti: rikkaan on vaikea päästä taivasten
valtakuntaan. 24. Minä sanon teille: helpompi on kamelin mennä neulansilmästä kuin
rikkaan päästä Jumalan valtakuntaan.» 25. Kun opetuslapset kuulivat tämän, he olivat
ihmeissään ja kysyivät: «Kuka sitten voi pelastua?» 26. Jeesus katsoi heihin ja sanoi:
«Ihmiselle se on mahdotonta, mutta Jumalalle on kaikki mahdollista.»

Pointti: Jumala haluaa pelastaa jokaisen ihmisen.

2. Ydinopetus

Ihminen pystyy halutessaan tekemään paljonkin hyvää, kun oikein yrittää, ja noudattamaan Jumalan antamia käskyjä aika pitkälle. Näin oli tehnyt raamatunkohdan nuori mies. Hän ei varmaankaan valehdellut Jeesukselle, kun tämä kysyi hänen ansioitaan käskyjen noudattamisessa. Mutta Jeesus näki miehen sydämeen ja tiesi, että sitä hallitsi ainakin yksi vakava synti.

Jumalan kymmenen käskyä voidaan jakaa kahteen osaan, kahteen tauluun. Ensimmäisen taulun käskyt koskevat ihmisen suhdetta Jumalaan. Toisen taulun käskyt koskevat ihmisen suhdetta toisiin ihmisiin. Nuori mies oli kuuliaisesti noudattanut toisen taulun käskyjä, eikä ihmisillä ollut hänen käytöksestään varmasti mitään pahaa sanottavaa. Jeesus näki kuitenkin, että miehen Jumala-suhteessa oli perustavanlaatuinen vika: raha oli hänelle Jumalaa tärkeämpi. Mies siis rikkoi käskyistä ensimmäistä: ”Minä olen Herra, sinun Jumalasi, älä pidä muita jumalia.” Rikkaus itsessään ei ollut miehen synti, vaan se, että siitä oli tullut hänelle Jumalaakin tärkeämpi asia.

Jeesuksen tehtävä ei ollut ihmisten tuomitseminen vaan pelastaminen. Ne, jotka kuvittelivat olevansa täydellisiä Jumalan edessä, eivät kokeneet tarvitsevansa pelastajaa. Siksi Jeesuksen piti välillä muistuttaa ihmisiä heidän omista synneistään. Huomatessaan syntinsä nuori mies olisi voinut tehdä toisin kuin lähteä pois Jeesuksen luota. Hän olisi voinut myöntää virheensä ja pyytää anteeksi – ja hän olisi saanut Jeesukselta anteeksi. Kaikki ihmiset ovat syntisiä, niin hyviltä kuin jotkut näyttävätkin, ja kaikki rikkovat joskus Jumalan käskyjä. Kukaan ei noudata käskyjä täydellisesti ja ansaitse sen perusteella pelastusta. Siksi Jumala onkin valmistanut toisen tien: ihminen pelastuu vain turvautumalla Jeesuksen sovitustyöhön. Ihminen ei voi pelastaa itseään, pelastus on aina Jumalan lahja.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Kymmenen käskyä
Jeesus viittasi kymmeneen käskyyn, jotka Mooses oli aikanaan saanut Jumalalta Siinain vuorella kivitauluihin kirjoitettuna. Niiden noudattaminen oli juutalaisille hyvin tärkeää. Lait jaetaan yleensä kahteen osaan, ”kahteen tauluun”: ensimmäiset kolme koskevat ihmisen suhdetta Jumalaan ja loput seitsemän ihmisten suhteita toisiinsa.

Nuori mies
Matteus, Markus ja Luukas kertovat evankeliumeissaan tämän saman kertomuksen. Luukas mainitsee, että rikas nuori mies oli ”hallitusmies” eli korkeassa virassa juutalaisten hallinnossa.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Laki ja armo
Mietitään piirteitä tai ominaisuuksia, joita pitäisi olla Jumalan silmissä täydellisellä ihmisellä. Ohjaaja voi kirjoittaa niitä esim. taululle osallistujien ehdotusten mukaan. Lopuksi pohditaan yhdessä, onko joku ihminen joskus ollut näin täydellinen. (vastaus: ei ole) Miten ihminen voi pelastua, jos kukaan ei ole täydellinen? Kerrataan pienoisevankeliumi, Joh. 3: 16.

Neulansilmä
Ohjaaja pitää kädessään neulaa. Mietitään, mikä kaikki voi mennä läpi neulansilmästä. Ei kovinkaan moni asia. Mitä Jeesus tarkoitti sillä, että Jumalalle kaikki on mahdollista?

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Vertauksen keksiminen
Jeesus sanoi, että rikkaan pääseminen Jumalan valtakuntaan on yhtä vaikeaa kuin kamelin meneminen läpi neulansilmästä. Mietitään uusia vertauksia samasta aiheesta. ”Helpompi on - - -kuin rikkaan päästä Jumalan valtakuntaan” käyttäen vertauskuvina joitain mahdottomia asioita. Esim. ”Helpompi on auton ajaa veden päällä…” tai ”Helpompi on mustikoiden kasvaa omenapuussa…”

Päiväkirja
Kirjoitetaan yksin tai pareittain muutama lause nuoren miehen päiväkirjaan sinä iltana, kun tämä tapasi Jeesuksen. Mitä hän mietti ja ajatteli?

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Mitä rikas mies tuli kysymään Jeesukselta?
- Miksi hän pohti tuollaista kysymystä?
- Millä tavalla nuori mies oli elänyt elämäänsä?
- Mikä oli nuoren miehen ongelma?
- Mistä asiasta sinun olisi vaikea luopua?
- Mitä mies teki väärin? Mitä muuta hän olisi voinut tehdä kuin lähteä pois Jeesuksen luota?
- Mitä opetuslapset ehkä ajattelivat miehestä?
- Miksi Jeesus puhui kamelista ja neulansilmästä? Mitä hän halusi sillä vertauksella sanoa?
- Voiko ihminen tehdä jotain ansaitakseen ikuisen elämän? Millä tavalla sen saa?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Uskontunnustuslaulu (67), Jeesus, meitä kosketa nyt (168)
NSV: Tahdon muistaa pitkäperjantain (47), Voi
hänen rakkauttaan (48), Toisen päivän iltana (49), Evankeliumi (66),
Pyhä ja puhdas vapahtaja (70)
ES: Tänään häneen uskon (28), Soi sydämeni kiitosta (62), Toisen
päivän iltana (64), Krusifiksin juurella (66), Tahdon muistaa pitkäperjantain (110)
ES": Evankeliumi (40), Toisen päivän iltana (86), Yksi nimi (148), Riihikirkkohymni (166)

8. Rukous

Rakas Jumala, opeta meitä luottamaan ja turvautumaan sinuun enemmän kuin rahaan ja omaan voimaamme. Aamen.

TAIVASTEN VALTAKUNTA

1. Raamatunkohta

Matt. 13: 31–33, 44–46

31. Jeesus esitti heille myös tällaisen vertauksen: «Taivasten valtakunta on
kuin sinapinsiemen, jonka mies kylvi maahansa. 32. Se on pienin kaikista siemenistä,
mutta kun sen taimi kasvaa täyteen mittaansa, se on puutarhan kasveista suurin. Lopulta
se on kuin puu, niin että taivaan linnut tulevat ja pesivät sen oksille.»
33. Vielä hän esitti heille vertauksen: «Taivasten valtakunta on kuin hapate. Kun nainen
sekoitti sen kolmeen vakalliseen jauhoja, koko taikina happani.»

44. «Taivasten valtakunta on kuin peltoon kätketty aarre. Kun mies löysi sen, hän peitti
sen uudelleen maahan, ja sitten hän iloissaan myi kaiken minkä omisti ja osti sen pellon.
45. «Taivasten valtakunta on myös tällainen. Kauppias etsi kauniita helmiä. 46. Kun hän
löysi yhden kallisarvoisen helmen, hän myi kaiken minkä omisti ja osti sen.

Pointti: Evankeliumi on suuri aarre.

2. Ydinopetus

Jeesus opetti Isä meidän -rukouksessa sanomaan Jumalalle: ”Tulkoon sinun valtakuntasi.” Jumalan, eli taivaan, valtakunta alkaa hallita ihmisen sydämessä silloin kun tämä alkaa uskoa Jeesukseen Vapahtajanaan. Se on jotain, mikä leviää koko ihmisen olemukseen kuin taikinan hapate, se ilahduttaa kuin pellosta löytynyt aarre, ja tuntuu arvokkaammalta kuin mikään muu, mitä siihen asti on ollut – aivan kuin helmi, jonka ostamiseksi kauppias oli valmis myymään koko entisen omaisuutensa. Pienen sinapinsiemenen tavoin sanoma taivasten valtakunnasta oli aluksi pienen opetuslapsijoukon tiedossa, mutta levisi vähitellen koko maailmaan. Nykyään kristittyjä on yli kaksi miljardia ja kristinusko on suurin uskonto maailmassa. Mikään ei voi estää Jumalan valtakunnan kasvua.

Periaatteessa jokainen ihminen maailmassa on jonkin maan (valtakunnan) kansalainen. Suurin osa Suomessa asuvista ihmisistä on Suomen kansalaisia, koska heidän vanhempansa, tai ainakin toinen heistä, on suomalainen. Suomen kansalaisia sitovat Suomen lait, valtakunnan päämies on presidentti ja rajat naapurimaihin ovat selvät. Kukaan ei voi peruuttaa suomalaiselta tämän kansalaisuutta, ellei tämä itse sitä pyydä.

Jumalan valtakunnan kansalaisuus on lahja, joka on tarkoitettu kaikille ihmisille; sen kansalaisia ovat kaikki ne, jotka uskovat Jeesukseen. Taivasten valtakunnassa pätevät Jumalan omat lait, jotka on ilmoitettu Raamatussa. Jumala hallitsee valtakuntaansa, Jeesus on sen kuningas. Jumalan valtakunnalla on myös rajat: se rajoittuu Jeesuksen sovitustyöhön uskoviin ihmisiin. Jokainen ihminen kuuluu täysivaltaisesti taivasten valtakuntaan tai on täysin sen ulkopuolella. Taivasten valtakuntaan pääsee pyytämällä Jeesukselta syntejään anteeksi ja uskomalla hänen sovitustyöhönsä. Taivasten valtakunnan kansalaisuus alkaa jo eläessä ja jatkuu kuoleman jälkeen taivaassa.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Taivasten valtakunta
= Jumalan valtakunta. Se on salattu eikä se ole verrattavissa mihinkään tämän maailman valtakuntaan. Siihen valtakuntaan ei voi päästä kansalaiseksi millään inhimillisillä tai maallisilla keinoilla. Vain ne, jotka uskovat Jeesukseen, pääsevät taivasten valtakuntaan, jota Jumala yksin hallitsee. Taivasten valtakuntaa kutsutaan myös nimellä ”Kristuksen

ruumis", ja sen jäseniä ovat kaikki kristityt. Taivasten valtakunta tuli maan päälle Jeesuksessa. Jeesukseen uskova pääsee siihen jo eläessään ja kuoltuaan hän saa olla siinä ikuisesti Jeesuksen ja muiden uskovien kanssa.

Sinapinsiemen
Sinappia viljellään maustekasvina sen tuottamien siemenien takia.
Sinapista ei kuitenkaan yleensä kasva puuta, vaan 2-3 metriä korkea pensas.

Hapate
Hapate on pieni määrä taikinaa, joka säästetään seuraavaan taikinaan. Leipää saatetaan valmistaa hapatettuna tai happamattomana. Hapatetta käytettiin Vanhassa testamentissa usein kuvana synnistä ja pahasta, joka leviää ja turmelee. Esimerkiksi pääsiäisjuhlan aikaan kaikki hapate piti siivota kodista pois ja juhlan aikana syötiin vain happamatonta leipää. Tämän vertauksen yhteydessä hapate tarkoittaa kuitenkin hyvää asiaa, joka samalla tavalla kokonaisvaltaisesti leviää ja vaikuttaa.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Neljä kuvaa
Muodostetaan n. kolmen hengen ryhmiä. Piirretään jokaisesta vertauksesta kuva tai sarjakuva: hapate, sinapinsiemen, aarre ja helmi. Laitetaan kuvat lopuksi seinälle ja kirjoitetaan niiden päälle otsikko "Taivasten valtakunta".

Neljä esinettä
Ohjaaja on tuonut mukanaan neljä vertauksissa olevaa esinettä: pienen siemenen, palan hiivataikinaa (esim. kupissa), helminauhan, korulippaan tms. aarretta muistuttavan esineen ja helmen. Luetaan vertaukset yksi kerrallaan niin, että jokaisen kohdalla laitetaan kiertämään kädestä käteen kutakin vertausta koskeva esine.

Valtakunta
Piirretään suurelle paperille tai taululle ensin kuninkaanlinna, johon kirjoitetaan "Jumala". Sitten piirretään valtakunnalle rajat. Esim. kuninkaanlinnan seinään voidaan piirtää kaksi lainataulua kuvaamaan 10 käskyä. Sitten jokainen osallistuja saa tulla piirtämään itsensä valtakunnan rajojen sisään. Ohjaaja piirtää lopuksi jokaisen piirretyn ihmishahmon päälle ristin sen merkiksi, että taivasten valtakunnan kansalaisiksi päästään Jeesuksen sovitustyön takia.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Patsaat
Mennään muutaman hengen ryhmiin. Jokainen ryhmä suunnittelee ihmispatsaan yhdestä taivasten valtakunta -vertauksesta. Kaikki ryhmän jäsenet ovat patsaassa mukana. Liikkua ei saa. Toiset ryhmät yrittävät arvata, mistä vertauksesta on kyse (hapate, siemen, aarre, vai helmi).

Suuri puu
Piirretään tai askarrellaan seinälle suuri puu. Ohjaaja on tuonut mukanaan kirjan, josta näkee eri maiden lippuja, tai niitä voidaan etsiä netistä. Osallistujille annetaan samankokoisia paperilappuja, joihin piirretään ja väritetään eri maiden lippuja. Jokainen osallistuja tekee ainakin yhden jonkin maan lipun ja kiinnittää sen suuren puun oksalle. Puu kuvaa evankeliumin leviämistä koko maailmaan.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Millaisilla erilaisilla kuvilla Jeesus kuvaa taivasten valtakuntaa?
- Miksi Jeesus käytti tällaisia kuvia puhuessaan ihmisille?
- Mikä näistä vertauksista on sinun mielestäsi paras? Miksi?
- Millaisia asioita sinulle tulee mieleen sanasta ”valtakunta”? (hallitsija, lait, rajat, kansalaiset…) Miten nämä asiat liittyvät Jumalan valtakuntaan?
- Millä tavalla Jumalan valtakuntaan päästään?
- Mikä asia on saanut sinut yllättymään iloisesti?
- Millä tavalla Jumalan valtakunta voi yllättää ihmisen?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Kun on turva Jumalassa (100), Mä kiitän Herraa (116)
NSV: Sama taivas, sama maa (2), Muukalaisuuden majassa (17), Olet vapaa (31), Pyhiinvaeltajan laulu (37), Sinun siunaavan kätesi alla (60), Tänään häneen uskon (63), Pidä minusta kiinni (95), Soi sydämeni kiitosta (112)
ES: Elämän sävel (36), Askeleissasi kulkea saan (42), Pyhiinvaeltajan laulu (84), Edessäsi uudistun (86)
ES”: Sama taivas, sama maa (22), Edessäsi uudistun (47), Olet vapaa (48), Tänään häneen uskon (56), Sillä sinun on valtakunta (132), Ei ole ketään toista (142)

8. Rukous

Rakas Jeesus, johdata meidät taivaan valtakuntaan. Aamen.

LAUPIAS SAMARIALAINEN

1. Raamatunkohta

Luuk. 10: 25–37

10. Muuan lainopettaja halusi panna Jeesuksen koetukselle. Hän kysyi:
«Opettaja, mitä minun pitää tehdä, jotta saisin omakseni iankaikkisen elämän?» 26.
Jeesus sanoi hänelle: «Mitä laissa sanotaan? Mitä sinä itse sieltä luet?» 27. Mies vastasi:
«Rakasta Herraa, Jumalaasi, koko sydämestäsi ja koko sielustasi, koko voimallasi ja koko
ymmärryksellläsi, ja lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.» 28. Jeesus sanoi: «Oikein vastasit.
Tee näin, niin saat elää.»

29. Mies tahtoi osoittaa, että hän noudatti lakia, ja jatkoi: «Kuka sitten on minun
lähimmäiseni?»

30. Jeesus vastasi hänelle näin:
«Eräs mies oli matkalla Jerusalemista Jerikoon, kun rosvojoukko yllätti hänet. Rosvot
veivät häneltä vaatteetkin päältä ja pieksivät hänet verille. Sitten he lähtivät tiehensä
ja jättivät hänet henkihieveriin. 31. Samaa tietä sattui tulemaan pappi, mutta miehen
nähdessään hän väisti ja meni ohi. 32. Samoin teki paikalle osunut leeviläinen: kun hän
näki miehen, hänkin väisti ja meni ohi.
33. «Mutta sitten tuli samaa tietä muuan samarialainen. Kun hän saapui paikalle ja näki
miehen, hänen tuli tätä sääli. 34. Hän meni miehen luo, valeli tämän haavoihin öljyä ja
viiniä ja sitoi ne. Sitten hän nosti miehen juhtansa selkään, vei hänet majataloon ja piti
hänestä huolta. 35. Seuraavana aamuna hän otti kukkarostaan kaksi denaaria, antoi
ne majatalon isännälle ja sanoi: ‹Hoida häntä. Jos sinulle koituu enemmän kuluja, minä
korvaan ne, kun tulen takaisin.› 36. Kuka näistä kolmesta sinun mielestäsi oli ryöstetyn
miehen lähimmäinen?»

37. Lainopettaja vastasi: «Se, joka osoitti hänelle laupeutta.» Jeesus sanoi: «Mene ja tee
sinä samoin.»

Pointti: Jokainen ihminen on Jumalan silmissä yhtä arvokas.

2. Ydinopetus

Kertomus laupiaasta samarialaisesta on yksi tunnetuimpia Jeesuksen esittämiä kertomuksia. Perinteisesti siinä nähdään kehotus auttaa kärsivää, oli tilanne mikä hyvänsä. Kertomuksessa on kuitenkin muitakin pointteja.

Ensinnäkään samarialaista ei kutsuta raamatunkohdassa laupiaaksi. Hän oli siis aivan tavallinen halveksitun sekakansan jäsen, joka kulki Jerusalemin ja Jerikon välistä tietä. Hän tiesi, ettei saisi olla juutalaisten kanssa tekemisissä, mutta nähdessään haavoittuneen miehen tienvarressa hänen sydämensä sanoi toisin. Hän toimi siis rakkauden mukaan, ja siksi häntä onkin alettu kutsua laupiaaksi.

Pappi ja leeviläinen olivat tavallisten ihmisten silmissä arvostettuja kansalaisia. He olivat tulossa Jerusalemin temppelistä pitkältä työmatkaltaan ja halusivat varmasti päästä nopeasti kotiinsa perheensä luokse. Jos he olisivat koskeneet haavoittuneeseen mieheen, ja tämä olisikin osoittautunut jo kuolleeksi, heidän kummankin olisi pitänyt palata takaisin Jerusalemiin pitkällisiin puhdistusmenoihin, sillä juutalainen saastui koskiessaan kuolleeseen.

Kun Jeesus tuli kertomuksessaan siihen kohtaan, jossa laupias samarialainen astuu kuvaan, kuulijat varmasti yllättyivät. Papin ja leeviläisen jälkeen loogisesti olisi pitänyt tulla juutalainen maallikko. Juutalaiselle lähimmäinen oli vain toinen juutalainen, vain poikkeustilanteessa maassa asuva muukalainen – mutta ei missään tapauksessa samarialainen! Lainopettaja oli kysynyt aluksi Jeesukselta, kuka on hänen lähimmäisensä, ja nyt hän sai Jeesuksen vastauksen: jokainen ihminen on toisensa lähimmäinen. Ketään ei saa jättää auttamatta tai arvostamatta syntyperän tai kansallisuuden tähden. Kuulijat ymmärsivät myös, että samarialainen asetti itsensä kuolemanvaaraan auttaessaan juutalaista miestä ja koskiessaan tähän, mikä oli ankarasti kielletty. Joku olisi voinut kostaa tämän teon hänelle, niin hyvä kuin hänen tarkoituksensa olikin.

Lopulta kertomus kuvaa itse Jeesusta. Hän on se, joka aina auttaa jokaista, itsestään välittämättä. Jeesus toimi kuin profeetta Hesekielin lupaama hyvä paimen, joka ”tahtoo etsiä kadonneet, tuoda eksyneet takaisin, sitoa haavoittuneet ja vahvistaa heikkoja” (Hes. 34: 15). Jeesustakin halveksittiin ja hän asettui kuolemanvaaraan ihmisten takia. Lopulta hänet tapettiin, vaikka hän oli tehnyt vain hyvää. Jeesus maksoi täyden hinnan ihmisestä kuolemalla hänen puolestaan ristillä. Voimme siis ottaa oppia samarialaisesta, joka uhrautui kärsivän lähimmäisensä takia, mutta samastua myös haavoittuneeseen, jota Jeesus pysähtyy varmasti auttamaan. Kertomuksellaan Jeesus vastasi myös lainopettajan ensimmäiseen kysymykseen: iankaikkista elämää ei ansaita millään teoilla, vaan se peritään syntymällä Jumalan lapseksi, eli uskomalla Jeesukseen omana pelastajana.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Lainopettaja

Lainopettajat olivat Jeesuksen aikaan sekä koulutettuja teologeja että lakimiehiä. Heitä pidettiin suuressa arvossa sillä he tunsivat hyvin Mooseksen lain. Lainopettajien oppilaista monet olivat fariseuksia. Sekä lainopettajat että fariseukset vastustivat usein Jeesusta.

Jerusalem-Jeriko

Jerusalemista Jerikoon on n. 30 kilometriä matkaa. Jerusalem sijaitsee n. 800 metriä merenpinnan yläpuolella ja Jeriko taas n. 250m merenpinnan alapuolella, joten tie Jordan-joen laaksossa sijaitsevaan Jerikoon laskeutuu jyrkästi mutkitellen. Maasto on autiomaata, joka oli vaarallista yksinäiselle kulkijalle. Suuri osa Jerusalemin papistosta asui Jerikossa.

Leeviläinen

Leeviläiset oli Israelin heimo, joka oli jo autiomaavaelluksella määrätty suorittamaan temppelipalvelusta ilmestysmajassa. Jeesuksen aikana leeviläisten tehtäviin kuului mm. temppelissä soittaminen, lain opettaminen kansalle ja sapatin pitämisen valvominen. Leevin sukuun kuuluvan Aaronin jälkeläiset toimivat pappeina.

Samarialainen

Samarialaiset olivat halveksittu sekakansa, joka oli muodostunut Israelin eli pohjoisvaltion pakkosiirtolaisuuden tuloksena 700 eKr. jälkeen. Assyria vei Israelista osan kansasta pakkosiirtolaisuuteen ja toi tilalle vierasta kansaa. Näin syntynyt sekakansa säilytti osin juutalaisen uskonnon, mutta eivät esimerkiksi tunnustaneet Jerusalemin temppeliä ainoana uhripaikkana, vaan uhrasivat Garissim-vuorella. Juutalaiset välttivät kanssakäymistä samarialaisten kanssa.

Laupeus

Raamatun mukaan Jumala on laupias, eli hän aktiivisesti osoittaa laupeutta (= rakkautta) ihmistä kohtaan, vaikka ihminen ei sitä ansaitsisikaan. Jumalan laupeus tuli selvimmin esiin Jeesuksessa. Laupeus on myös kristityn ominaisuus: Raamattu kehottaa kristittyjä tekemään hyvää toisille ihmisille, aivan kuin Jeesuskin teki.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Näytelmä nykyajassa

Näytellään Laupiaan samarialaisen kertomus nykyajassa. Sovitaan aluksi yhdessä
- mikä on nykyään vaarallinen paikka, jossa ryöstö voisi tapahtua (Jerusalem-Jeriko -tie)
- ketkä ovat nykyajan rosvoja
- ketkä ovat nykyajan arvostettuja mutta itsekkäitä ihmisiä (pappi ja leeviläinen)
- kuka on nykyajan halveksittu ihminen, joka kuitenkin auttaisi kärsivää (samarialainen)
- millä tavalla sairas kuljetettaisiin hoitoon (juhta)
- missä sairas hoidettaisiin (majatalo)
- kuinka paljon ja miten nykyään maksettaisiin hoidosta (denarin kolikot)

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Pelastushippa

Aluksi määritellään hippa-alueen rajat. Yksi on hippa (rosvo) ja yksi pelastaja (laupias samarialainen). Hippa ottaa muita kiinni. Kiinniotetut menevät välittömästi kiinnijäämisensä jälkeen leikkialueen reunalle makaamaan. Pelastaja voi vapauttaa kiinniotetut ottamalla heitä molemmista käsistä kiinni ja vetämällä pystyyn. Tämän jälkeen kiinniotetut saavat jatkaa leikkiä. Jos osallistujia on paljon, hippoja ja pelastajia voi olla useampia.

Haastattelu

Tehdään televisiohaastattelu Jerikon tien yllättävistä tapahtumista. Yksi on haastattelija, haastateltavina ovat ainakin haavoittunut mies ja samarialainen, myös leeviläistä, pappia ja rosvojoukkoa voi haastatella. Haluttaessa voidaan tehdä lavasteita, esim. rosvoille kasvohuivit, papille kaapu, majataloon vuode tms. Esitetään haastattelu ryhmissä. Ohjaaja voi auttaa kysymysten keksimisessä.
Vaihtoehtoisesti osallistujille annetaan roolit, joihin he samastuvat, ja ohjaaja haastattelee heitä tv-toimittajan tavoin tapaamalla haastateltavat paikan päällä (autiomaassa, majatalossa, Jerikossa...)

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Miksi Jeesus esitti lainopettajalle tämän kertomuksen?
- Mikä kertomuksessa oli hänen korvissaan yllättävää?
- Oletko itse kulkenut jossain vaarallisessa paikassa? Miltä se tuntui?
- Jos olisit itse ollut haavoittunut mies, mitä olisit ajatellut papista tai leeviläisestä?
- Mitä teet, jos näet itse jonkun olevan pulassa?
- Oletko joskus itse pysähtynyt auttamaan?
- Keneltä et itse haluaisi ottaa apua vastaan?
- Miksi samarialainen auttoi haavoittunutta, vaikka tämä oli juutalainen ja halveksi häntä?
- Millä tavalla samarialainen muistuttaa Jeesusta?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Anna anteeksi (60), Taivaan Isä suojan antaa (103)
NSV: Laula ihmisille (8), Hän on pyyhkivä kaikki kyyneleet (22), Tartu käteen Jumalan (35), Synnintunnustus (53), Kuule minun ääneni (55), Pyhä Jumala (56), Sinun siunaavan kätesi alla (60), Kutsu (62), Varjoista maan (127)
ES: Varjoista maan (22), Minne voin mennä (148), Mennään kotiin (170)
ES”: Laula ihmisille (24), Tartu käteen Jumalan (36), Päivä päivältä vain (92), Siipeni murtuneet (102), On meillä unelma (124), Varjoista maan (198)

8. Rukous

Rakas Jeesus, opeta meitä kunnioittamaan kaikkia ihmisiä. Anna meille silmät nähdä, missä tarvitaan apuamme. Aamen.

TUHLAAJAPOIKA

1. Raamatunkohta

Luuk. 15: 11–24
11. Jeesus jatkoi:
”Eräällä miehellä oli kaksi poikaa. 12. Nuorempi heistä sanoi isälleen: ’Isä, anna minulle osuuteni omaisuudestasi.’ Isä jakoi omaisuutensa poikien kesken. 13. Jo muutaman päivän päästä nuorempi kokosi kaikki varansa ja lähti kauas vieraille maille. Siellä hän tuhlasi koko omaisuutensa viettäen holtitonta elämää. 14. Kun hän oli pannut kaiken menemään, siihen maahan tuli ankara nälänhätä, ja hän joutui kärsimään puutetta. 15. Silloin hän meni erään sikäläisen miehen palvelukseen, ja tämä lähetti hänet tiluksilleen sikopaimeneksi. 16. Nälkäänsä hän olisi halunnut syödä palkoja, sikojen ruokaa, mutta niitäkään ei hänelle annettu.

17. ”Silloin poika meni itseensä ja ajatteli: ’Minun isäni palkkalaisilla on kaikilla yllin kyllin ruokaa, mutta minä näännyn täällä nälkään. 18. Ei, nyt minä lähden isäni luo ja sanon hänelle: Isä, minä olen tehnyt syntiä taivasta vastaan ja sinua vastaan. 19. En ole enää sen arvoinen, että minua kutsutaan pojaksesi. Ota minut palkkalaistesi joukkoon.’ 20. Niin hän lähti isänsä luo.

”Kun poika vielä oli kaukana, isä näki hänet ja heltyi. Hän juoksi poikaa vastaan, sulki hänet syliinsä ja suuteli häntä. 21. Poika sanoi hänelle: ’Isä, minä olen tehnyt syntiä taivasta vastaan ja sinua vastaan. En ole enää sen arvoinen, että minua kutsutaan pojaksesi.’ 22. Mutta isä sanoi palvelijoilleen: ’Hakekaa joutuin parhaat vaatteet ja pukekaa hänet niihin, pankaa hänelle sormus sormeen ja kengät jalkaan. 23. Tuokaa syöttövasikka ja teurastakaa se. Nyt syödään ja vietetään ilojuhlaa! 24. Minun poikani oli kuollut mutta heräsi eloon, hän oli kadoksissa, mutta nyt hän on löytynyt.’ Niin alkoi iloinen juhla.

Pointti: Isä ottaa vastaan.

2. Ydinopetus

Vertaus tuhlaajapojasta on Jeesuksen tunnetuimpia vertauksia. Jeesus opettaa, että Jumala ottaa aina vastaan katuvan ihmisen, on tämä sitten tehnyt millaista syntiä hyvänsä.

Jumala antoi Mooseksen kautta kansalleen 10 käskyä, joista neljäs kuuluu: Kunnioita isääsi ja äitiäsi. Vanhassa testamentissa Sananlaskujen kirjassa varoitetaan holtittomasta elämästä ja kehotetaan kunnioittamaan vanhempia (esim. Sananl. 23: 19–25). Toisaalta Vanhassa testamentissa on myös useita lupauksia siitä, miten Jumala armahtaa katuvaa syntistä ja ottaa tämän takaisin luokseen (esim. Jes. 55: 7).

Ihminen luulee usein löytävänsä onnen rikkaudesta ja huvittelusta, mutta ennen pitkää ne osoittautuvat tyhjiksi ja lyhytaikaisiksi. Oikea onni löytyy vain Jumalan luota, elämästä hänen yhteydessään. Siinäkin elämässä voi olla mukana rikkautta ja huveja, mutta niistä ei ole tehty elämän koko sisältöä eikä niiden tavoittelusta elämän tärkeintä asiaa. Jokainen ihminen on tuhlaajapojan asemassa: kaikki me olemme syntisiä jo syntyessämme ja usein käännämme Jumalalle selkämme ja kuvittelemme pärjäävämme yksin. Tuhlaajapoika-vertauksen syvin opetus onkin paitsi Jumalan ehdoton rakkaus, myös se, että – toisin kuin nykyään usein opetetaan – ihminen ei pärjää omillaan, vaan tarvitsee elämässään Jumalan apua ja huolenpitoa.

3. Taustaa, termejä, sanaselityksiä

Tuhlaajapoika
Tuhlaajapoikaa voisi kutsua myös ”kadonneeksi” tai ”hukkaan joutuneeksi” pojaksi. Tuhlaajapoikavertausta edeltää muitakin Jeesuksen opetuksia, joissa hän kertoo vertauskuvin siitä, miten Jumala etsii kadonnutta ihmistä (vertaukset kadonneesta lampaasta ja kadonneesta hopearahasta). Vertaus jatkuu kertomuksella pojan isostaveljestä. Kertomuksen isä kuvaa Jumalaa ja poika syntistä ihmistä.

Sikopaimen
Sika oli juutalaisille saastainen eläin. Sen lihaa ei syöty, eli juutalaiset eivät myöskään kasvattaneet sikoja. Tuhlaajapoika koki kaksinkertaisen nöyryytyksen sikopaimeneksi ryhtyessään: hän joutui työskentelemään vierasuskoisen isännän alaisuudessa saastaisten eläinten kanssa.

Isä juoksi poikaa vastaan
Arvokkaat miehet, jollainen tuhlaajapojan isä omaisuutensa perusteella oli, eivät koskaan juosseet. Se, että isä juoksee poikaa vastaan, osoittaa aivan erityistä rakkautta ja ilahtumista.

Sormus ja kengät
Se, että isä käski laittaa sormuksen vieraalta maalta palanneen poikansa sormeen, oli osoitus täysivaltaisesta arvoasemasta. Kenkiä käyttivät vain vapaat miehet – orjat kulkivat avojaloin. Hienojen vaatteiden lisäksi nämä kaksi merkkiä osoittavat, että isä teki aivan päinvastoin, kuin poika olisi olettanut sanoessaan, ettei ole enää sen arvoinen, että häntä kutsuttaisiin isänsä pojaksi.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Tyhjä tuoli
Tuoli asetetaan nuorten eteen, kaikkien näkyville. Ohjaaja pyytää yhtä vapaaehtoista istumaan tuolille, kasvot muihin päin. Ohjaaja antaa tuolissa istujalle roolin, joko tuhlaajapoika, isä, isän palkkalainen tai vierasmaalainen mies, jonka palveluksessa poika oli. Muut saavat haastatella ko. henkilöä esittämällä vuorollaan kysymyksiä tälle. Ohjaajan kannattaa myös miettiä muutama kysymys, joiden kautta raamatunkohdan sanoma tulee selkeästi esiin. Haastattelu voidaan toistaa useammankin kerran, ainakin niin, että kaikki em. henkilöt tulee haastateltua.

Postikortti
Jokainen kirjoittaa postikortin tuhlaajapojalle, joka on lähtenyt vieraalle maalle. Korttiin voidaan myös piirtää kuva. Kaikkien korttien tekstit luetaan ääneen. Vaihtoehtoisesti jokainen kirjoittaa kännykällään tekstarin, joka luetaan myös ääneen.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Näytelmä nykyajassa
Mietitään n. viiden hengen ryhmissä, millainen vastaava tilanne voisi nykypäivänä olla. Miksi poika haluaisi lähteä kotoaan ja minne hän menisi? Millaisia olisivat vaikeudet, joita hän kohtaisi? Millä tavalla hän matkustaisi? Mikä saisi hänet palaamaan? Mikä osoittaisi sen, että isä ottaisi hänet iloisena vastaan? Näytellään tilanteet. Rooleissa ainakin isä ja poika, muut roolit voi keksiä tilanteen mukaan.

Etusivun juttu
Valitaan yksi tuhlaajapoikakertomuksen kohta, josta tehdään A3-kokoiselle paperille etusivun juttu kohulehteen. Malliksi voi laittaa näkyviin muutaman oikean iltapäivälehden kannen. Aiheina voivat olla esim. pojan lähtö kotoa, hänen elämänsä vieraalla maalla, pojan kohtelu työpaikallaan, pojan paluu kotiin. Lehdelle voi myös keksiä nimen. Valmiit etusivut laitetaan kaikkien nähtäville (leirillä ne voi laittaa esim. leirikioskin tms. seinälle).

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Oletko itse joskus suunnitellut lähteväsi kotoa? Jos, niin miksi?
- Oliko tuhlaajapojan kotona asiat hyvin vai huonosti? Mikä hänellä olisi voinut olla huonosti?
- Miksi isä ei pakottanut häntä jäämään kotiin?
- Mihin luulet hänen tuhlanneen rahansa? Millaisiin asioihin nykyään tuhlataan rahaa, jos mennään huvittelemaan?
- Milloin poika alkoi kaivata kotiin?
- Mistä huomaat, että isä oli odottanut poikaa?
- Miltä sinusta olisi tuntunut, jos olisit tullut kotiin samanlaiselta reissulta kuin tuhlaajapoika, ja sinut olisi otettu iloisesti vastaan?
- Kuka tässä vertauksessa on Jumala? Ketä tuhlaajapoika kuvaa?
- Milloin sinä voit mennä Jumalan luokse? Mitä hän ajattelee sinusta, kun tulet hänen luokseen?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Anna anteeksi (60), Taivaan Isä suojan antaa (103)
NSV: Hän on pyyhkivä kaikki kyyneleet (22), Tartu käteen Jumalan (35), Synnintunnustus (53), Kuule minun ääneni (55), Pyhä Jumala (56), Päivä päivältä vain (57), Sinun siunaavan kätesi alla (60), kutsu (62), Varjoista maan (127)
ES: Varjoista maan (22), Minne voin mennä (148), Mennään kotiin (170)
ES”: Tartu käteen Jumalan (36), Päivä päivältä vain (92), Siipeni murtuneet (102), Varjoista maan (198)

8. Rukous

Kiitos, Taivaan Isä, että rakastat meitä kaikkia. Kiitos siitä, että annat meille pahat tekomme ja ajatuksemme anteeksi. Kiitos, että saamme aina tulla sinun luoksesi. Aamen.

UUSI TESTAMENTTI

3. Jeesus tekee ihmeitä

- Jeesus parantaa halvaantuneen miehen (Mark. 2: 1–12) x
- Jeesus tyynnyttää myrskyn (Mark. 4: 35–41) x
- Jeesus kävelee veden päällä (Matt. 14: 22–33)
- Viisi leipää ja kaksi kalaa (Luuk. 9: 10–17)
- Jeesus herättää Lasaruksen kuolleista (Joh. 11: 17–44)

Laulukirjat

Lasten virsi, Lasten keskus 1997 (Lasten virsi)
Nuoren seurakunnan veisukirja, Lasten keskus 2010 (NSV)
Elämän siiville, Kirjapaja 1996 (ES)
Elämän siiville, Kirjapaja 2008 (ES")

Copyright
Raamatunlukijain Liitto ry

www.rll.fi

JEESUS PARANTAA HALVAANTUNEEN MIEHEN

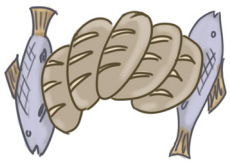

1. Raamatunkohta

Mark. 2: 1-12

1. Jonkin ajan kuluttua Jeesus meni taas Kapernaumiin. Kun ihmiset kuulivat hänen olevan kotona, 2. väkeä tuli koolle niin paljon, etteivät kaikki mahtuneet edes oven edustalle. Jeesus julisti heille sanaa. 3. Hänen luokseen oltiin tuomassa halvaantunutta. Sairasta kantamassa oli neljä miestä, 4. jotka eivät tungoksessa kuitenkaan päässeet tuomaan häntä Jeesuksen eteen. Silloin he purkivat katon siltä kohden, missä Jeesus oli, ja aukon tehtyään laskivat siitä alas vuodematon, jolla halvaantunut makasi. 5. Kun Jeesus näki heidän uskonsa, hän sanoi halvaantuneelle: ”Poikani, sinun syntisi annetaan anteeksi.”

6. Mutta siellä istui myös muutamia lainopettajia, ja he sanoivat itsekseen: 7. ”Miten hän tuolla tavalla puhuu? Hän herjaa Jumalaa. Kuka muu kuin Jumala voi antaa syntejä anteeksi?” 8. Jeesus tunsi heti hengessään, mitä he ajattelivat, ja sanoi heille: ”Kuinka te tuollaista ajattelette? 9. Kumpi on helpompaa, sanoa halvaantuneelle: ’Sinun syntisi annetaan anteeksi’, vai sanoa: ’Nouse, ota vuoteesi ja kävele’? 10. Mutta jotta te tietäisitte, että Ihmisen Pojalla on valta antaa maan päällä syntejä anteeksi” - hän puhui nyt halvaantuneelle - 11. ”nouse, ota vuoteesi ja mene kotiisi.” 12. Silloin mies heti nousi, otti vuoteensa ja käveli pois kaikkien nähden. Kaikki olivat tästä hämmästyksissään, ylistivät Jumalaa ja sanoivat: ”Tällaista emme ole ikinä nähneet.”

Pointti: ”Sinun syntisi annetaan anteeksi.”

2. Ydinopetus

Sairaudet ja kuolema olivat (ja ovat edelleen) syntiinlankeemuksen seurausta. Juutalaisuudessa ajateltiin, että jokaisen sairauden takana oli lisäksi joku tietty synti. Eli jos raamatunkohdan mies oli ollut halvaantunut syntymästään saakka, hänen vanhempiensa syntien katsottiin olevan syynä hänen vammaansa. Jos halvaantuminen oli tapahtunut myöhemmin, juutalaisen ajattelutavan mukaan sitä pidettiin rangaistuksena hänen omista synneistään. Mies oli myös köyhä, koska hänellä oli makuualustanaan vai vuodematto. Kaiken kurjuuden lisäksi hän ehkä murehti myös syntejä, joiden takia hän uskoi olevansa niin huonossa elämäntilanteessa.

Juutalaiset olivat aivan oikeassa siinä, että vain Jumala voi antaa syntejä anteeksi – näin sanotaan esim. useissa psalmeissa (esim. Ps. 103: 3). Jeesus osoitti olevansa Jumala antaessaan miehen synnit anteeksi. Hänen jumaluutensa tuli esiin myös halvaantuneen parantamisessa. Jeesukselle syntien anteeksiantaminen oli tärkeämpää kuin fyysinen parantaminen – siksi hän antoi miehelle ensin synninpäästön ja paransi hänet vasta sen jälkeen. Ja jos se oli Jeesukselle tärkeämpää, sitä se on myös ihmiselle: sairaudet vievät meidät huonoon kuntoon ja jopa kuolemaan, mutta jos emme saa Jumalalta syntejämme anteeksi, emme saa ikuista elämää Jumalan yhteydessä ja emmekä pääse kuoleman jälkeen taivaaseen.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Tapahtuma-aika ja -paikka

Jeesuksen toiminta on aluillaan ja hän ei ole vielä valinnut opetuslapsiaan. Tapahtumapaikka on Kapernaum Gennesaretinjärven luoteisrannalla. Arkeologisissa kaivauksissa Kapernaumista on löytynyt talo, jota kutsutaan Pietarin taloksi. Talo on hyvä

esimerkki siitä, millainen tyypillinen Jeesuksen aikainen kalastajan talo on ollut: yksikerroksinen, basalttikivestä saven avulla muurattu talo, jonka oljesta ja savesta tehdylle hirsirunkoiselle tasakatolle johtavat ulkoportaat.

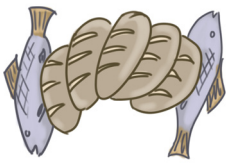

Syntien anteeksiantaminen VT:ssa ja UT:ssa

Mooseksen lain opettajat ja kaikki juutalaiset tiesivät, että Jumala on ainoa, joka voi antaa syntejä anteeksi. Kerran vuodessa erityisenä päivänä, jota kutsutaan suureksi sovituspäiväksi (jom kippur), ylimmäinen pappi uhrasi temppelissä koko kansan syntien edestä. Kukaan muu ei saanut lähestyä Jumalaa samoin kuin ylimmäinen pappi. 3. Mooseksen kirjan 16. luvussa kerrotaan, miten Aaronin (ja ylimmäisten pappien hänen jälkeensä) tuli toimia suurena sovituspäivänä.

Jeesuksella oli Jumalan valta antaa syntejä anteeksi, koska hän on Jumalan Poika. Hän oli täydellinen uhri antaessaan ristillä henkensä kaikkien ihmisten kaikkien syntien tähden. Jeesuksen jälkeen ei enää tarvitse uhrata eläimiä syntien sovitukseksi. Riittää, että tunnustaa Jumalalle syntisyytensä ja pyytää syntejään anteeksi.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Tekstari

Ohjaaja lukee raamatunkohdan rauhallisesti ääneen. Kuvitellaan, että ollaan mukana seuraamassa raamatunkohdan tapahtumaa tuossa täyteen ahdetussa talossa. Sitten palataan päivän päätteeksi omaan kotiin, ja mieleen jäi vielä jotain kysyttävää tai kommentoitavaa, jota ei pystynyt tapahtumapaikalla esittämään. Jokainen osallistuja ottaa kännykkänsä esiin (tai kynän ja paperin). Kirjoitetaan kaksi tekstaria: toinen halvaantuneen miehen yhdelle ystävälle, toinen Jeesukselle. Kun tekstarit on kirjoitettu, ohjaaja kertoo, että Jeesukselle kirjoitettu tekstari on rukousta: tällä tavalla, yksinkertaisesti, voimme jutella hänelle ja kysellä mielessämme olevia kysymyksiä. Halvaantuneen ystävälle kirjoitettu viesti taas on kuin mikä tahansa tekstari, joita päivittäin toisille lähetämme. Näitä ystävälle lähetettyjä viestejä voidaan lukea ääneen.

Synnit

Leikataan vahvasta paperista ihmisen muotoinen hahmo: todellisen kokoinen (yhtä ryhmäläistä voidaan käyttää apuna ääriviivoja piirrettäessä) tai pienempi. Laitetaan ihmishahmo seinälle. Jokainen voi käydä kirjoittamassa siihen lyijykynällä erilaisia syntejä, joita ihminen voi tehdä. Kun ihminen on kirjoitettu ”täyteen”, asetutaan yhdessä sen eteen ja ollaan hetki hiljaa lukien ”syntejä” ja pyytäen omassa mielessä anteeksi niitä, joita kukin kokee itse tehneensä. Ohjaaja sanoo: ”Jeesus sanoo: Poikani, tyttäreni, sinun syntisi annetaan anteeksi.” Ohjaaja kääntää ihmishahmon toisin päin, niin että synnit eivät enää näy, ja piirtää ihmisen sydämen kohdalle ristin. (On tärkeää, kirjoittaminen on tehty esim. lyijykynällä, joka ei näy paperin läpi!)

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Kantajat

Muodostetaan viiden hengen ryhmiä. Matto tai paksu huopa asetetaan lattialle. Yksi käy huovalle makaamaan ja neljä muuta ottavat huovan kulmista kiinni. Kannetaan huovalla olijaa sovittu reitti. Huovalla makaava ei saa sanoa mitään. Vaihdetaan rooleja. Jutellaan: Millaista oli olla huovalla / millaista kantajana? Entä jos pitäisi lähteä tällä tavalla kilometrien päähän?

Rukous

Kirjoitetaan lapuille sellaisten ihmisten nimiä, joiden puolesta kukin haluaisi rukoilla. Taitellaan laput ja asetetaan ne huovan päälle. Kannetaan huopa yhdessä (tai ryhmissä)

paikkaan, jossa voidaan hetkeksi hiljentyä, esim. alttarille. Alttariksi riittää pieni liinalla peitetty pöytä, jolla on Raamattu ja palava kynttilä. Ohjaaja voi päättää hiljaisen rukouksen esim. Herran siunaukseen. Huom! Ohjaajan tulee kerätä laput pois, niin ettei kukaan näe toistensa kirjoitusta.

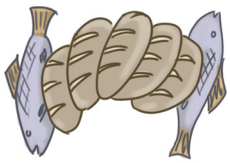

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Miksi halvaantuneen ystävät toivat miehen Jeesuksen eteen noin kovalla vaivalla? Miksi he eivät odottaneet rauhallisempaa hetkeä?
- Miksi talo oli niin täynnä väkeä?
- Mitä ihmiset odottivat Jeesukselta?
- Miksi lainopettajat eivät hyväksyneet sitä, että Jeesus sanoi antavansa miehen synnit anteeksi?
- Mitä syntiä halvaantunut mies voi tehdä?
- Mitä itse vastaisit Jeesuksen kysymykseen jakeessa 9?
- Miltä halvaantuneesta mahtoi tuntua, kun hän pääsi kotiinsa? Mistä asiasta hän oli kaikkein iloisin?
- Mitä itse olisit ajatellut nähtyäsi tällaisen ihmeen?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Kun on turva Jumalassa (100), Taivaan Isä suojan antaa (103), Mä kiitän Herraa (116)
NSV: Sama taivas, sama maa (2), Muukalaisuuden majassa (17), Olet vapaa (31), Pyhiinvaeltajan laulu (37), Sinun siunaavan kätesi alla (60), Tänään häneen uskon (63), Väsyneet maan (77), Pidä minusta kiinni (95), Soi sydämeni kiitosta (112)
ES: Elämän sävel (36), Askeleissasi kulkea saan (42), Pyhiinvaeltajan laulu (84), Edessäsi uudistun (86)
ES": Sama taivas, sama maa (22), Edessäsi uudistun (47), Olet vapaa (48), Tänään häneen uskon (56), Väsyneet maan (110)

8. Rukous

Jeesus, anna anteeksi meidän syntimme. Kiitos siitä, että sinä voit puhdistaa ja parantaa meidätkin. Opeta meitä auttamaan ystäviämme ja tuomaan heitä rukouksessa sinun eteesi. Aamen.

JEESUS TYYNNYTTÄÄ MYRSKYN

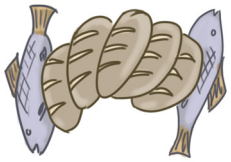

1. Raamatunkohta

Mark. 4: 35–41

35. Samana päivänä illan tultua Jeesus sanoi opetuslapsilleen: ”Nyt lähdemme vastarannalle.” 36. Opetuslapset lähettivät väen pois ja nousivat veneeseen, jossa Jeesus jo istui. Muitakin veneitä lähti hänen mukaansa. 37. Äkkiä nousi kova myrskytuuli ja aallot löivät veneeseen, niin että se oli täyttymäisillään. 38. Mutta Jeesus vain nukkui veneen perässä nojaten päänaluseen. Opetuslapset herättivät hänet ja sanoivat: ”Opettaja, etkö näe, me hukumme!” 39. Silloin hän nousi, nuhteli tuulta ja käski merta: ”Vaikene, ole hiljaa!” Tuuli asettui, ja tuli aivan tyven. 40. Jeesus sanoi heille: ”Miksi te noin pelkäätte? Eikö teillä vieläkään ole uskoa?” 41. Silloin suuri pelko valtasi heidät ja he kyselivät toisiltaan: ”Mikä mies tämä oikein on? Häntähän tottelevat tuuli ja aallotkin.”

Pointti: *Jeesus hallitsee koko maailmaa.*

2. Ydinopetus

Raamatunkohdassa Jeesus ja opetuslapset ovat pitkästä aikaa keskenään. Jeesus on ollut liikkeellä oppilaittensa kanssa, parantanut ihmisiä, ajanut ulos pahoja henkiä ja vastannut lainopettajien erilaisiin syytöksiin. Hän on opettanut ihmisiä ja opetuslapsiaan pitkään, kertonut mm. vertauksia Jumalan valtakunnasta. Mutta nyt opetuksessa on tullut tauko ja Jeesus ja opetuslapset ovat vetäytyneet hetkeksi syrjään kansanjoukosta.

Luoja lähetti ainoan poikansa Jeesuksen maailmaan. Tässä kertomuksessa Jeesus näyttää selvästi, että hänellä on sama valta luotuun maailmaan kuin Isällään. Jeesus on Jumala. Jeesus oli mukana jo maailman luomisessa, joten hänellä oli valta hallita myös luonnonvoimia. Vaikka opetuslapset olivat nähneet Jeesuksen tekevän monia ihmeitä, esim. parantavan sairaita, juuri myrskyn tyynnyttäminen oli heille valtavan voimakas osoitus Jeesuksen jumaluudesta. Nyt he saivat Jeesukselta avun omassa hengenhädässään. Ihme tapahtui opetuslasten omimmassa ympäristössä, järvellä, jossa moni heistä oli vuosia kalastanut työkseen.

Vaikka Jeesus ei ole näkyvästi maan päällä, hän edelleenkin vastaa ihmisten avunhuutoihin. Meidän aikanamme avun huutaminen tarkoittaa rukoilemista. Jeesus kuulee rukouksemme yhtä hyvin kuin opetuslastenkin huudon keskellä myrskyä.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Tapahtumapaikka

Tapahtumapaikka on Galilean järven rannikko. Galilean järvi tunnetaan myös nimillä Galileanmeri, Kinneret (hepreaksi), Gennesaretin järvi ja Tiberiaan järvi (roomalainen nimi). Järvi on syntynyt maanalaisista läheteistä ja siihen laskevasta Jordan-joesta. Se on kalaisa ja siitä saadaan nykyään puolet Israelin tarvitsemasta makeasta vedestä. Järvellä nousee toisinaan myrskyjä, joissa aallot kasvavat hyvin nopeasti niin suuriksi, että purjehtiminen on hengenvaarallista. Galilean järvi on 213 metriä merenpinnan alapuolella suuressa repeämälaaksossa, joka kulkee Syyriasta Mosambikiin.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / Opetuksen havainnollistaminen

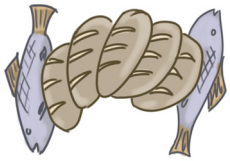

Myrsky

Kuunnellaan nauhoitettua myrskyn ääntä tai musiikkia, josta tulee mieleen myrsky. Jokaiselle osallistujalle annetaan paperista leikattu sydän, johon kukin kirjoittaa, mitä ajatuksia ja tunteita myrsky herättää. Sydämen toiselle puolelle kirjoitetaan rukous näiden ajatusten ja tunteiden pohjalta.

Otsikot

Raamatunkohta jaetaan osallistujille valokopiona – kuitenkin niin, että mahdollista otsikkoa ei näy. Jokainen saa miettiä kertomukselle otsikon. Sen jälkeen mennään pareittain ja valitaan kahdesta otsikosta toinen yhteiseksi otsikoksi. Parit muodostavat neljän hengen ryhmiä ja taas vastaavasti valitaan kahdesta (parin) otsikosta yksi yhteinen. Jos osallistujia on paljon, päätetään ”otsikkoneuvottelut” kahdeksan hengen ryhmiin. Sen jälkeen voidaan äänestää jäljellä olevista otsikoista paras. Jos osallistujia on vähän, voidaan otsikot lukea ääneen ja suorittaa heti äänestys.

5. Askartelu/leikki/tehtävä

Tyrsky – tyyni - tykkänään stop – leikki

Tarkoitus on totella ohjaajan käskyä: joko liikkua tai pysähtyä. Osallistuja jaetaan kahteen samankokoiseen ryhmään (”tyrsky”- ja ”tyyni”-ryhmään) ja määrätään pelialueen rajat. Toiselle ryhmälle annetaan esim. nauha käsivarteen, jotta osallistujat muistavat ja huomaavat, mihin ryhmään kukin kuuluu. Kaksi joukkuetta asettuu riveiksi vastakkain parin metrin päähän toisistaan. Pelialueen reunalle on merkitty turvapaikka (ympyröity alue tai tietty nurkka huoneessa). Kun ohjaaja huutaa ”Tyyni!”, tyyni-ryhmä yrittää saada kosketettua niin montaa ”tyrsky”-ryhmäläistä kuin mahdollista. ”Tyrskyt” saavat tällöin pyrkiä omaan turvapaikkaansa. Kun ohjaaja huutaa ”Tyrsky”, osat vaihtuvat. Turvaan saa mennä vain silloin, kun on kiinniotettavana. Kiinniotetut voivat esim. mennä kyykkyyn ja jäädä paikoilleen. Kun osat vaihtuvat, kyykyssä olijat saavat lähteä ottamaan toisia kiinni. Kun ohjaaja huutaa ”tykkänään stop!”, kaikki jähmettyvät paikoilleen. Ohjaaja voi hämätä venyttämällä ty-tavua.

6. Yhdessä pohdittavaksi

– Millä tavalla sanonta ”Ollaan samassa veneessä” liittyy tähän raamatunkohtaan?
– Miltä sellainen ihminen näyttää, joka pelkää?
– Oletko sinä ollut joskus oikein peloissasi? Milloin?
– Miksi opetuslapset pelkäsivät, mutta Jeesus ei?
– Millä tavalla usko vaikuttaa pelkäämiseen?
– Miksi Jeesus pystyi tyynnyttämään myrskyn?
– Opetuslapset kyselivät toisiltaan: ”Mikä mies tämä oikein on?” Mitä vastaisit opetuslasten kysymykseen?
– Miltä sinusta tuntuisi lähteä purjehtimaan Jeesuksen kanssa?
– Voimmeko luottaa Jeesukseen joka tilanteessa?

7. Lauluehdotuksia

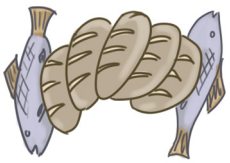

Lasten virsi: Kun on turva Jumalassa (100), Taivaan Isä suojan antaa (103), Rukous on siltä (107), Tule mukaan, taivaan Isä (146)
NSV: Tartu käteen Jumalan (35), Sinun siunaavan kätesi alla (60), Älä pelkää (61), Pidä minusta kiinni (95), Tule kaikeksi mulle (96), Turvapaikka (100)
ES: Pidä minusta kinni (44), Älä pelkää (70), Sinun varaasi kaiken laitan (145), Minne voin mennä (148)
ES": Tartu käteen Jumalan (36), Älä pelkää (112), Pidä minusta kiinni (167), Kyyneleet ovat leipäni (91)

8. Rukous

Rakas Jeesus, kiitos, että sinun kanssasi meidän ei tarvitse olla peloissamme. Kiitos, että näet jokaisen ja rakastat meitä. Aamen.

JEESUS KÄVELEE VEDEN PÄÄLLÄ

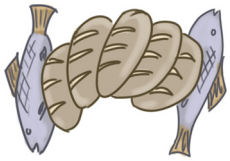

1. Raamatunkohta

Matt. 14: 22–33
22. Heti sen jälkeen Jeesus käski opetuslasten nousta veneeseen ja mennä vastarannalle edeltäkäsin, sillä aikaa kun hän lähettäisi väen pois. 23. Kun ihmiset olivat lähteneet, hän nousi vuorelle rukoillakseen yksinäisyydessä. Illan tultua hän oli siellä yksin. 24. Vene oli jo hyvän matkan päässä rannasta ja ponnisteli aallokossa vastatuuleen.

25. Neljännen yövartion aikaan Jeesus tuli opetuslapsia kohti kävellen vettä pitkin. 26. Kun he näkivät hänen kävelevän järven aalloilla, he säikähtivät ja huusivat pelosta, sillä he luulivat näkevänsä aaveen. 27. Mutta samassa Jeesus jo puhui heille: ”Pysykää rauhallisina, minä tässä olen. Älkää pelätkö.” 28. Silloin Pietari sanoi hänelle: ”Herra, jos se olet sinä, niin käske minun tulla luoksesi vettä pitkin.” 29. ”Tule!” sanoi Jeesus. Pietari astui veneestä ja käveli vettä pitkin Jeesuksen luo. 30. Mutta huomatessaan, miten rajusti tuuli, hän pelästyi ja alkoi vajota. ”Herra, pelasta minut!” hän huusi. 31. Jeesus ojensi heti kätensä, tarttui häneen ja sanoi: ”Vähäinenpä on uskosi! Miksi aloit epäillä?”

32. Kun he olivat nousseet veneeseen, tuuli tyyntyi. 33. Ja kaikki, jotka veneessä olivat, polvistuivat hänen eteensä ja sanoivat: ”Sinä olet todella Jumalan Poika.”

Pointti: Jeesus vahvistaa ihmisen uskoa.

2. Ydinopetus

Jeesus ei opettanut ainoastaan puhumalla. Varsinkin opetuslapset saivat oppia monia asioita kokemusten kautta. Miksi Jeesus jäi itse rannalle rukoilemaan ja antoi opetuslastensa joutua kovaan vastatuuleen? Eikö hän olisi voinut heti mennä veneen kyytiin ja antaa tuulen olla suotuisa? Olihan hän juuri edellisenä päivänä näyttänyt, että mikään ei ole hänelle mahdotonta: viidestä leivästä ja kahdesta kalasta oli riittänyt syötävää tuhansille ihmisille!

Jeesus ei varmasti vahingossa antanut opetuslasten joutua välillä hankaliinkin tilanteisiin. Tiukoissa paikoissa ihmisen syvimmät ajatukset tulevat usein esiin. Opetuslasten usko ei ollut vielä niin vahva, että he olisivat pitäneet Jeesuksen veden päällä kävelemistä täysin mahdollisena – vaikka olivat nähneet vieläkin suurempia ihmeitä! Pietari uskoi, että Jeesuksen voimalla hänkin voisi kävellä veden päällä, mutta usko loppui sillä hetkellä, kun hän siirsi katseensa Jeesuksesta pelottavaan ympäristöön. Jeesus totesikin aivan oikein, että Pietarin usko oli vähäinen. Eikä usko sen suurempi muillakaan opetuslapsilla ollut. Toisaalta, heiltä ei vaadittu muuta, kuin että he ilmaisivat hätänsä Jeesukselle. Jeesus oli heti valmis auttamaan, vieläpä hyvin yllättävällä tavalla.

Kun tämä kummallinen yöllinen tapahtuma oli ohi, tuuli tyyntynyt ja kaikki miehet taas veneessä, tapahtui jotain aika yllättävää: opetuslapset tunnustivat uskonsa polvistumalla ja sanomalla Jeesukselle: ”Sinä olet todella Jumalan Poika.” Pelottava tilanne ja Jeesuksen apu olivat synnyttäneet ja vahvistaneet uskoa. Näin Jumala toimii nykyäänkin: usein ihmiset huutavat Jumalaa avuksi ja löytävät hänet silloin, kun elämässä on vaikeita tilanteita. Jumala haluaa ihmiselle vain hyvää, ja juuri siksi hän joskus antaa tapahtua myös ikäviä ja pelottavia asioita, jotta ihminen taas muistaisi turvautua häneen. Usein käy nimittäin niin, että hyvinä päivinä Jumala unohtuu ja mieleen tulee ajatus, että kaikki hyvä onkin vain omaa ansiota. Oli elämä maan päällä miten vaikeaa tahansa,

kerran taivaassa ei ole enää mitään pelkäämisen aihetta. Siellä kaikki Jeesukseen uskovat saavat elää ikuisesti ilossa ja rauhassa Jumalan kanssa.

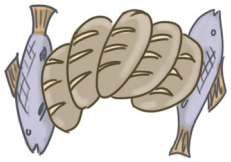

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Taustaa

Jeesus oli juuri edellisenä päivänä tehnyt suuren ihmeen ruokkimalla 5000 miestä perheineen viidellä leivällä ja kahdella kalalla (Matt. 14: 13–21). Opetuslapset olivat nähneet, että Jeesus todella voi tehdä mahdolliseksi sellaisen, mikä on inhimillisesti ajatellen mahdotonta.

Neljäs yövartio

Roomalaisen käytännön mukaan yö jaettiin neljään kolmituntiseen vartioon. Neljäs yövartio oli n. klo 3-6 aamulla.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Mietitään, mitkä asiat kelluvat veden pinnalla, mitkä uppoavat ja miksi. Muistellaan myös omia kokemuksia veden päällä olemisesta, kellumisesta ja veden alle joutumisesta, myös mahdollisesta veneessä olemisesta. Mietitään omien kokemusten pohjalta, miksi Jeesus ei uponnut ja miksi Pietari ei aluksi uponnut, ja myöhemmin kuitenkin alkoi vajota. Syyt ovat yhtä selkeät kuin fysiikan lakien mukaiset syyt kellumiseen ja uppoamiseen – mutta nämä syyt ovat uskon maailman lakien mukaisia.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Tule-leikki

Mennään pareittain. Toisen silmät sidotaan. ”Sokeat” menevät keskelle huonetta tai leikkitilaa, toiset menevät heidän ympärilleen jonkin matkan päähän, sattumanvaraiseen järjestykseen. Näkevät kutsuvat pariaan sanomalla ”Tule!” He eivät saa liikkua eivätkä sanoa mitään muuta. Sokeat yrittävät äänen perusteella löytää oman parinsa ja tulla hänen luokseen. Jos sokea menee väärän henkilön luo, hänet talutetaan takaisin keskelle. Leikitään niin kauan, että jokainen on löytänyt parinsa. Jos leikkijiä on paljon, kannattaa muodostaa useampi leikkiryhmä.

Tuijotuskilpailu

Mennään pareittain. Parit katsovat toisiaan silmiin, kunnes toisella pokka pettää.

Näytelmä

Näytellään raamatunkohdan tapahtumat. Roolit: Jeesus, Pietari, muita opetuslapsia (korkeintaan 11). Jotkut voivat tehdä taustalla tuulen ääntä. Matto tms. voi toimia veneenä.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Oletko joskus itse ollut veneessä kovalla tuulella? Miltä sinusta tuntui?
- Miksi Jeesus ei lähtenyt heti opetuslasten mukana veneellä?
- Mitä luulet Jeesuksen rukoilleen?
- Miksi Jeesuksen piti rukoilla, vaikka hän oli Jumalan Poika?
- Millainen mies Pietari mielestäsi on sen perusteella, miten hän käyttäytyi raamatunkohdan tilanteessa?
- Mikä sai Pietarin ehdottamaan veden päällä kävelemistä?

- Mikä sai Pietarin vajoamaan?
- Millaisessa tilanteessa sinä huutaisit kuin Pietari: ”Herra, pelasta minut!”
- Mitä Pietari oppi tästä tilanteesta?
- Mikä sai opetuslapset ymmärtämään, että Jeesus oli Jumalan Poika?
- Millaiset asiat saisivat sinut uskomaan lujemmin Jumalaan?

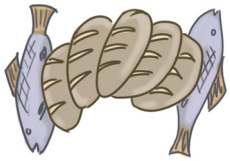

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Tuolla keinuu pieni pursi (86), Ihmeidentekijän matkassa (96), Kun on turva Jumalassa (100), Taivaan Isä suojan antaa (103)
NSV: Kuule minun ääneni (55), Älä pelkää (61), Valo (64), Minä uskon (67), Lähden mielin luottavaisin (80)
ES: Tänään häneen uskon (28), Askeleissasi kulkea saan (42), Pidä minusta kiinni (44), Kanssa kaiken luomakunnan (58), Sun luoksesi (153)
ES”: Kun joku on lähellä Jeesusta (26), Tartu käteen Jumalan (36), Me saamme kasvaa (44), Tänään häneen uskon (56), Älä pelkää (112)

8. Rukous

Jeesus, opeta meitä luottamaan sinuun kaikissa elämämme tilanteissa. Kiitos, että olet valmis pelastamaan jokaisen, joka huutaa sinua avukseen. Aamen.

VIISI LEIPÄÄ JA KAKSI KALAA

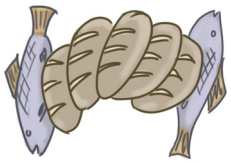

1. Raamatunkohta

Luuk. 9: 10–17

10. Apostolit palasivat ja kertoivat Jeesukselle, mitä kaikkea olivat tehneet. Jeesus otti heidät mukaansa ja lähti Betsaidan kaupungin lähistölle saadakseen olla siellä kaikessa rauhassa. 11. Ihmiset saivat kuitenkin tietää, missä hän oli, ja lähtivät hänen peräänsä. Jeesus antoi heidän tulla luokseen. Hän puhui heille Jumalan valtakunnasta ja paransi kaikki, jotka olivat avun tarpeessa.

12. Kun päivä alkoi kallistua iltaan, Jeesuksen kaksitoista opetuslasta tulivat hänen luokseen ja sanoivat: ”Lähetä ihmiset pois, että he menisivät lähiseudun kyliin ja taloihin ja hankkisivat sieltä yösijan ja ruokaa. Tämä on aivan asumatonta seutua.” 13. ”Antakaa te heille syötävää” , sanoi Jeesus. He vastasivat: ”Ei meillä ole enempää kuin viisi leipää ja kaksi kalaa - vai menemmekö ostamaan ruokaa koko tälle joukolle?” 14. Siellä näet oli noin viisituhatta miestä. Jeesus sanoi opetuslapsille: ”Pankaa heidät istumaan aterialle viidenkymmenen hengen ryhmiin.” 15. He tekivät niin ja järjestivät kaikki aterioimaan. 16. Sitten Jeesus otti ne viisi leipää ja kaksi kalaa, katsoi ylös taivaaseen ja lausui niistä kiitoksen. Hän mursi leivät ja antoi palat opetuslapsilleen kansalle tarjottaviksi. 17. Kaikki söivät kyllikseen, ja tähteeksi jääneitä paloja kerättiin kaksitoista korillista.

Pointti: Jeesukselle ei mikään ole mahdotonta.

2. Ydinopetus

Apostolit eli opetuslapset olivat juuri palanneet lähetysmatkalta, jonne Jeesus oli heidät lähettänyt. He olivat vieneet evankeliumia eteenpäin, parantaneet sairaita ja varmasti nähneet ihmeitäkin tapahtuvan. Nyt oli aika olla Jeesuksen kanssa kahden. Mutta aina kun ihmiset kuulivat Jeesuksen olevan jossain, he saapuivat paikalle suurin joukoin. Niin tapahtui nytkin, ja vetäytyminen Jeesuksen kanssa rauhalliseen paikkaan ei toteutunutkaan. Kertoessaan tästä samasta tapahtumasta Markus kirjoittaa evankeliumissaan, että Jeesuksen mielestä ihmisjoukko oli kuin lammaslauma ilman paimenta ja että hänen tuli heitä sääli. Siksi hän alkoikin opettaa heitä. Ja lopulta järjesti kaikille ruokaakin.

Kun Jeesus pyysi opetuslapsia antamaan tuhansille ihmisille ruokaa, nämä tiesivät, että se on mahdotonta. Ei heillä olisi millään ollut varaa ostaa ruokaa kaikille. Miksi heille ei tullut mieleen, että ruokaa voisi saada ihmeen kautta? Juurihan he olivat tulleet lähetysmatkalta, jolla oli tapahtunut ihmeitä! Ajattelivatkohan opetuslapset, että ruoka oli jotain niin tavanomaista, että ei Jumala sellaisissa asioissa ihmeitä tehnyt? Olivatkohan he unohtaneet, että Jumala oli ennenkin ruokkinut valtavan ihmisjoukon? kun Israelin kansa vaelsi kohti luvattua maata, Jumala antoi heille mannaa joka päivä neljänkymmenen vuoden ajan. Ja silloin väkeä oli ollut paljon enemmän kuin muutama tuhat.

Jeesus antoi opetuslapsille – ja meillekin – tärkeän opetuksen. Hänelle on kaikki mahdollista. Voimme antaa hänelle sen, mitä meillä on, kysyä neuvoa ja toimia hänen antamiensa ohjeiden mukaan. Pieni ja vähäinen tulee Jeesuksen siunaamana suureksi. Hän voi antaa meille kaiken, mitä tarvitsemme, ja vielä enemmänkin. Ruoantähteitä jäi kaksitoista korillista, eli tavallaan yksi korillinen kutakin opetuslasta kohden. Ihmiset olivat saaneet kaipaamaansa opetusta Jeesukselta ja lopuksi vielä vatsansa täyteen. Nykyään Jeesus ruokkii seurakunnan jumalanpalveluksessa ehtoollisella, jossa leipä ja viini ovat Jeesuksen ruumis ja veri.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

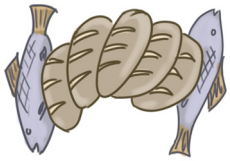

Apostoli
Sana ”apostoli” on kreikkaa ja tarkoittaa ”edellä lähetettävä, sanansaattaja, lähetti”. Apostolit olivat miehiä, jotka Jeesus valitsi elämänsä tapahtumien silminnäkijöiksi, näkemään hänet hänen ylösnousemuksensa jälkeen ja todistamaan hänestä ihmiskunnalle.

Betsaida
Kaupunki Galilean järven koillisrannalla. Neljännysruhtinas Filippus rakensi kaupungin uudelleen ja antoi sille nimeksi Julias keisari Augustuksen tyttären kunniaksi.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Mietitään asioita, jotka tuntuisivat nykypäivänä aivan mahdottomilta – yhtä mahdottomilta kuin pienten eväiden riittäminen monelle tuhannelle ihmiselle. Mietitään myös, millaisia ihmeitä itse kukin haluaisi nähdä Jumalan tekevän. Vaikuttaisivatko ihmeet uskoon? Miksi, tai miksi eivät? (Vrt. Joh. 6: 30, jossa ihmiset heti ruokkimisihmettä seuraavana päivänä vaativat uutta ihmettä, jotta uskoisivat.)

Mietitään myös asioita, joiden uskottaisiin olevan iloksi toisille ihmisille, mutta jotka tuntuvat mahdottomilta (esim. nälänhädän poistaminen, sodan loppuminen, sairaan paraneminen). Kirjoitetaan näitä asioita rukouksen muotoon lapuille (esim. aloittaen: ”Jeesus, pyydän että…”). Viedään laput koriin ja ohjaaja rukoilee yleisesti kaikkien pyyntöjen puolesta (niitä ei siis lueta).

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Leipää
Asetutaan lattialle tai maahan rinkiin ja syödään leipää murtamalla vuorotellen isosta leivästä vierustoverille pala.

Eväskori
Muovaillaan savesta tai suolataikinasta viisi leipää ja kaksi kalaa. Jos on aikaa ja mahdollisuuksia, ne voi myös maalata.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Mitä tämä raamatunkohta kertoo Jeesuksen suosiosta?
- Keitä nykyihmisiä kokoonnuttaisiin katsomaan ja kuuntelemaan suurella joukolla?
- Miksi ihmiset halusivat tulla Jeesuksen luokse?
- Olisivatko opetuslapset oikeasti voineet ostaa ruokaa koko joukolle? (eivät!)
- Miksi Jeesus käytti ruokkimisihmeessä opetuslasten tuomia leipiä ja kaloja – olisihan hän voinut tehdä ruokaa ihan tyhjästäkin?
- Oletko sinä siunannut joskus ruoan? Millä sanoilla?
- Mitä luulet ihmisten ajatelleen Jeesuksesta tämän ihmeen jälkeen?
- Millaisen ihmeen sinä haluaisit nähdä Jeesuksen tekevän?
- Mitä opetuslapset oppivat Jeesuksesta?
- Millaisia asioita me voisimme antaa Jeesuksen siunattaviksi?

7. Lauluehdotuksia

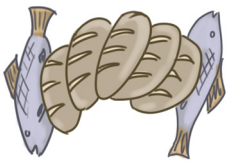

Lasten virsi: Viisi leipää, kaksi kalaa (95), Ihmeidentekijän matkassa (96), Kiitän sua, Jeesus (119)
NSV: Leivän siunaus (74), Käy, Herra, meitä siunaamaan (83), Laulakaa Herralle (105), Halleluja, me ylistämme (106)
ES: Turhaan ette tänne tulleet (27), Kanssa kaiken luomakunnan (58), Tule, siunaa, Herra, pöydän antimet (98), Jokapäiväinen leipä (138)
ES”: Sä Herra armon tuoja (38), Ihmettelen (146), Tahtoisin laulaa (154), Käy, Herra, meitä siunaamaan (192)

8. Rukous

Rakas Jeesus, kiitos siitä, että pidät huolta ihmisistä. Kiitos kaikista lahjoista, joita olet meille antanut. Siunaa ne ja ota ne käyttöösi. Aamen.

JEESUS HERÄTTÄÄ LASARUKSEN KUOLLEISTA

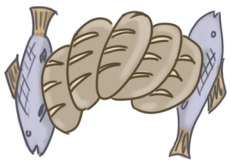

1. Raamatunkohta

Joh. 11: 17–44

17. Kun Jeesus tuli perille, hänelle kerrottiin, että Lasarus oli jo neljättä
päivää haudassa. 18. Betania oli lähellä Jerusalemia, noin viidentoista
stadionmitan* päässä, 19. ja monia juutalaisia oli tullut lohduttamaan Marttaa ja Mariaa
veljen kuoleman johdosta.

20. Kun Martta kuuli, että Jeesus oli tulossa, hän lähti tätä vastaan. Maria oli silloin
sisällä talossa. 21. Martta sanoi Jeesukselle: ”Herra, jos olisit ollut täällä, veljeni ei
olisi kuollut. 22. Mutta nytkin tiedän, että Jumala antaa sinulle kaiken mitä häneltä
pyydät.” 23. Jeesus sanoi: ”Veljesi nousee kuolleista.” 24. Martta vastasi: ”Tiedän kyllä,
että hän nousee viimeisenä päivänä, ylösnousemuksessa.” 25. Jeesus sanoi: ”Minä
olen ylösnousemus ja elämä. Joka uskoo minuun, saa elää, vaikka kuoleekin, 26. eikä
yksikään, joka elää ja uskoo minuun, ikinä kuole. Uskotko tämän?” 27. ”Uskon, Herra”,
Martta vastasi, ”minä uskon, että sinä olet Messias, Jumalan Poika, jonka oli määrä tulla
maailmaan.”

28. Tämän sanottuaan Martta palasi kotiin, kutsui sisartaan Mariaa ja sanoi hänelle
kahden kesken: ”Opettaja on täällä ja kutsuu sinua.” 29. Kuullessaan sen Maria heti
nousi ja lähti Jeesuksen luo. 30. Jeesus ei ollut vielä saapunut kylään, vaan oli yhä siellä,
missä Martta oli hänet tavannut. 31. Kun juutalaiset, jotka olivat talossa lohduttamassa
Mariaa, näkivät tämän äkkiä nousevan ja lähtevän ulos, he menivät perässä, koska
arvelivat hänen olevan menossa haudalle itkemään.

32. Ehdittyään sinne, missä Jeesus oli, ja nähtyään hänet Maria vaipui hänen jalkoihinsa
ja sanoi: ”Herra, jos olisit ollut täällä, veljeni ei olisi kuollut.” 33. Kun Jeesus näki itkevän
Marian ja hänen kanssaan tulleet juutalaiset, jotka hekin itkivät, syvä liikutus valtasi
hänet, 34. ja hän kysyi: ”Missä hänen hautansa on?” ”Herra, tule katsomaan”, he
vastasivat. 35. Jeesus itki. 36. Juutalaiset sanoivat: ”Katsokaa, kuinka rakas Lasarus
hänelle oli.” 37. Mutta jotkut heistä sanoivat: ”Kun hän pystyi avaamaan sokean silmät,
eikö hän myös olisi voinut estää Lasaruksen kuoleman?”

38. Järkyttyneenä Jeesus tuli haudalle. Se oli luola, jonka suulla oli kivi. 39. ”Ottakaa
kivi pois”, käski Jeesus, mutta Martta, vainajan sisar, sanoi hänelle: ”Herra, hän haisee
jo. Hän on siellä nyt neljättä päivää.” 40. Jeesus vastasi: ”Enkö sanonut sinulle, että jos
uskot, saat nähdä Jumalan kirkkauden?”

41. Kivi otettiin pois. Jeesus kohotti katseensa ja sanoi: ”Isä, minä kiitän sinua siitä,
että olet kuullut minua. 42. Minä kyllä tiedän, että sinä kuulet minua aina, mutta minä
sanon tämän näiden ympärilläni seisovien ihmisten tähden, jotta he uskoisivat sinun
lähettäneen minut.” 43. Tämän sanottuaan Jeesus huusi kovalla äänellä: ”Lasarus,
tule ulos!” 44. Silloin kuollut tuli haudasta, jalat ja kädet siteissä ja kasvot hikiliinan
peittäminä. Jeesus sanoi: ”Päästäkää hänet siteistä ja antakaa hänen mennä.”

Pointti: Joka uskoo Jeesukseen, saa elää.

2. Ydinopetus

Jos Jeesus on Jumala ja tietää kaiken, miksi hän ei tullut jo aiemmin ja parantanut
Lasarusta, kun tämä vielä eli? Näin varmasti ajattelivat sekä opetuslapset että
Lasaruksen perhe ja ystävät Jeesuksen saapuessa Betaniaan. Lasaruksen kuoleman

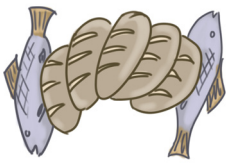

aiheuttama suru tuntui ehkä tavallistakin suuremmalta, koska siihen liittyi ajatus, että kaikki olisi voinut olla toisin, jos Jeesus ei olisi myöhästynyt. Jumala ei kuitenkaan tee virheitä – hänen näkökulmastaan asiat tapahtuivat juuri silloin ja sillä tavalla, kuin oli tarkoitus. Ihmisjoukon oli tarkoitus nähdä se, että Jeesuksella oli kaikki valta.

Jeesuksen oma ristinkuolema ja ylösnousemus olivat jo lähellä.
Herättämällä Lasaruksen kuolleista hän osoitti jo nyt olevansa kuolemaa vahvempi. Kristinuskon perusasia on usko ylösnousemukseen. Raamatun mukaan myös ruumis nousee kuolleista. Lasaruksen haudan ympärillä olevat ihmiset näkivät konkreettisesti, miten myös Lasaruksen jo haiseva ruumis heräsi kuolleista, kun Jeesus herätti hänet sanallaan. Myöhemmin opetuslapset ja monet muut saivat nähdä Jeesuksen nousseen kuolleista ruumiillisesti, aivan kuten hän oli luvannut. Jumalan sanalla on valta siirtää ihminen kuolemasta elämään.

Martta ja Maria osoittivat uskovansa Jeesukseen Messiaana ja Jumalan poikana. Silti heillä oli vielä opittavaa siitä, kuka Jeesus todella oli. Raamatun lukemisen ja rukouksen kautta voimme oppia koko ajan lisää Jeesuksesta. Kukaan ei voi koskaan sanoa tuntevansa häntä täydellisesti. Ja mikä ihmeellistä, Jeesuksesta ei tule koskaan esiin ikäviä yllätyksiä, vaan pelkkää hyvää. Siksi häneen kannattaa tutustua! Usko Jeesukseen antaa ikuisen elämän, mutta myös paljon iloa jokaiseen päivään.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Betania
Pieni kylä Öljymäen itäpuolella, lähes kilometrin päässä Jerusalemista, Jerikoon johtavan tien varrella. Jeesus kävi siellä usein. Siellä asuivat mm. spitaalinen Simeon, Martta, Maria ja Lasarus. Tämän Jeesukselle rakkaan kylän läheisyyteen sijoitetaan myös taivaaseenastuminen.

Stadionmitta
= 192 metriä

Martta, Maria ja Lasarus
Sisaruksia, jotka asuivat Betaniassa, lähellä Jerusalemia. Martta oli Mariaa vanhempi. Jeesus asui näiden sisarusten luona usein, kun hän tuli Jerusalemiin juutalaisten juhlien aikaan.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Tyhjä tuoli
Osallistujat istuvat tai makaavat maassa silmät kiinni samalla, kun ohjaaja lukee raamatunkohdan rauhallisesti ääneen. Osallistujien eteen asetetaan tuoli. Ohjaaja laittaa tuolille vuorotellen kertomuksessa esiintyneiden henkilöiden nimiä isolle lapulle kirjoitettuna (Jeesus, Martta, Maria, Lasarus, opetuslapsia, ihmiset ympärillä). Kaikki saavat ääneen esittää kysymyksiä tälle kuvitteelliselle henkilölle. Vastauksia kysymyksiin ei esitetä, kysymysten esittäminen on jo itsessään raamatunkohdan pohtimista ja kertaamista.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

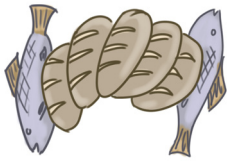

Muistolause

Kirjoitetaan Jeesuksen sanat: ”Minä olen ylösnousemus ja elämä” muistiin esim. kiveen, puunpalalle, nahanpalalle tai ihan vain paperille tai pahville. Koristellaan mahdollisuuksien mukaan. Laitetaan muistolauseet esim. koriin, ja jokainen nostaa sieltä itselleen yhden (omaa ei saa ottaa).

Empatia

Jeesus tuli itsekin surulliseksi, kun näki Lasaruksen ystävien surun. Mennään n. viiden hengen ryhmiin. Kukin ryhmän jäsen esittää vuorollaan ilmeillä ja eleillä eri tunteita, esim. iloa, surua, väsymystä, epävarmuutta, onnistumista yms. ja muut yhtyvät tähän tunteeseen ilmeillään ja eleillään.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Miltä tuntuu menettää rakas ihminen?
- Mitkä sanat sekä Martta että Maria sanoivat ensimmäisenä Jeesukselle? Mitä tämä kertoo sisaruksista ja heidän uskostaan?
- Miltä sinusta tuntuu nähdä jonkun toisen itkevän?
- Miksi Jeesuskin itki, vaikka hän tiesi, että Lasarus tulisi heräämään kuolleista?
- Miksi kuolema on niin vakava asia?
- Minkä takia Jeesus teki tämän ihmeen?
- Mitä uutta Lasaruksen siskot oppivat Jeesuksesta, vaikka olivatkin uskoneet häneen?
- Millainen Jeesus mielestäsi on tämän kertomuksen perusteella?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Herraa hyvää kiittäkää (114), Mä kiitän Herraa (116), Kiitän sua, Jeesus (119), Uskontunnustuslaulu (67)
NSV: Tänään häneen uskon (63), Valo (64), Evankeliumi (66), Minä uskon (67), Sydämemme laulaa (113)
ES: Varjoista maan (22), tänään häneen uskon (28), Tie, totuus ja elämä (38), Ylistän Herraa (57), Käännä katseesi Jeesukseen (152), Nousevaan aamuun (164)
ES”: Evankeliumi (40), Minä uskon (46), Tänään häneen uskon (56), Herra on minun paimeneni (62)

8. Rukous

Rakas Jeesus, kiitos siitä, että sinä olet kuolemaakin vahvempi. Kiitos, että uskomalla sinuun saamme ikuisen elämän ja näemme sinut kerran taivaassa. Aamen.

UUSI TESTAMENTTI

4. Jeesus Messias

- Jeesus ratsastaa Jerusalemiin (Mark. 11: 1–11)
- Viimeinen ateria (Matt. 26: 17–29)
- Yö Getsemanessa (Luuk. 22: 39–54a)
- Jeesus kuolee ristillä (Joh. 19: 16–30) x
- Ylösnousemus (Joh. 20: 11–20) x
- Jeesus nousee taivaaseen (Ap. t. 1: 1–11)

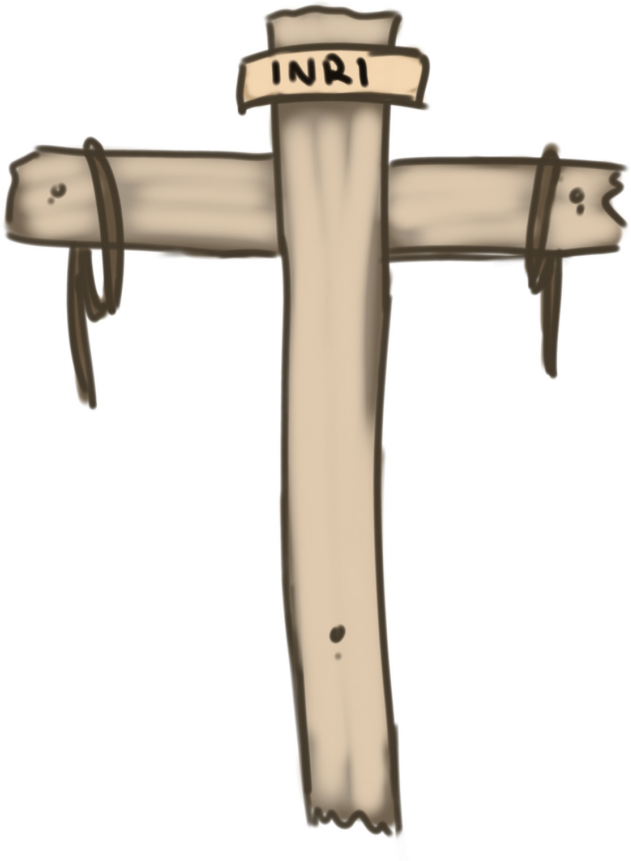

Laulukirjat

Lasten virsi, Lasten keskus 1997 (Lasten virsi)
Nuoren seurakunnan veisukirja, Lasten keskus 2010 (NSV)
Elämän siiville, Kirjapaja 1996 (ES)
Elämän siiville, Kirjapaja 2008 (ES")

Copyright
Raamatunlukijain Liitto ry

www.rll.fi

JEESUS RATSASTAA JERUSALEMIIN

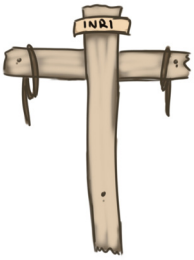

1. Raamatunkohta

Mark. 11: 1–11

1. Kun he lähestyivät Jerusalemia ja tulivat Betfageen ja Betaniaan
Öljymäen rinteelle, Jeesus lähetti edeltä kaksi opetuslastaan 2. ja sanoi
heille: ”Menkää tuolla näkyvään kylään. Heti kun te tulette sinne, te näette kiinni sidotun aasinvarsan, jonka selässä ei kukaan vielä ole istunut. Ottakaa se siitä ja tuokaa tänne.
3. Jos joku kysyy, miksi te niin teette, vastatkaa, että Herra tarvitsee sitä mutta lähettää sen pian takaisin.”
4. Opetuslapset lähtivät ja löysivät varsan, joka oli sidottu kujalle oven eteen. He ottivat sen. 5. Paikalla olevat ihmiset kysyivät: ”Mitä te oikein teette? Miksi te viette varsan?” 6. He vastasivat niin kuin Jeesus oli käskenyt, ja heidän annettiin mennä. 7. He toivat varsan Jeesukselle ja heittivät vaatteitaan sen selkään, ja Jeesus nousi ratsaille. 8. Monet levittivät vaatteitaan tielle, toiset taas lehviä, joita he katkoivat tienvarresta. 9. Ja ne, jotka kulkivat hänen edellään ja perässään, huusivat:
- Hoosianna! Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimessä! 10. Siunattu isämme Daavidin valtakunta, joka nyt tulee! Hoosianna korkeuksissa!
11. Niin Jeesus saapui Jerusalemiin. Hän meni temppeliin ja katseli siellä kaikkea, mutta koska oli jo myöhä, hän lähti kahdentoista opetuslapsensa kanssa Betaniaan.

Pointti: Jeesus on sydänten kuningas.

2. Ydinopetus

Jeesus oli kolmen vuoden ajan kulkenut ympäri Israelia opetuslastensa kanssa, opettanut, parantanut ja tehnyt ihmeitä. Jerusalemiin he tulivat aina juutalaisen tavan mukaan kolmesti vuodessa: pääsiäisenä, helluntaina ja lehtimajanjuhlana. Jeesus tiesi, että nyt hän oli tulossa Jerusalemiin viimeistä kertaa ja että pian hän joutuisi kuolemaan. Vanhan testamentin lupaukset kärsivästä Messiaasta alkoivat yksi kerrallaan täyttyä.

Vanhassa testamentissa oli ennustettu sekin, että kuningas saapuu Jerusalemiin aasilla (Sak. 9:9). Vaikka Jeesus ei ulkoisesti näyttänyt perinteiseltä kuninkaalta aasilla ratsastaessaan ja aivan tavallisiin vaatteisiin pukeutuneena, ihmiset hurrasivat hänelle kuin kuninkaalle. Ehkäpä jotkut näistä ihmisistä olivat saaneet kokea paranemisen Jeesuksen kautta. Tai jotkut ehkä olivat kuulleet Jeesuksen opetusta tai nähneet jonkin Jeesuksen tekemän ihmeen. Joka tapauksessa he ymmärsivät, että Jeesus on kuningas, ja kohtelivat häntä sen mukaisesti.

Millä tavalla sinä toivottaisit Jeesuksen tervetulleeksi kotikaupunkiisi tai vaikka kouluusi? Jeesus ei perustanut maan päällä eläessään näkyvää valtakuntaa, jossa hän hallitsisi hienona kuninkaana. Kuitenkin kaikki ne, jotka ottavat Jeesuksen sydämessään vastaan ja uskovat häneen, pääsevät Jumalan valtakuntaan, jossa Jeesus hallitsee. Vielä nyt tuo valtakunta on näkymätön ja toteutuu Jeesukseen uskovien sydämissä, mutta kerran taivaassa siitä tulee näkyvä – ja varmaankin niin hieno ja loistelias, että emme osaa sitä edes kuvitella.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

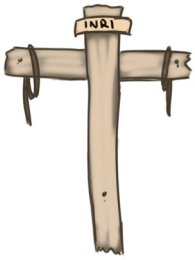

Hoosianna
Sananmukaisesti huudahdus tarkoittaa ”Oi auta”. Hoosianna-huudahduksella tervehdittiin erityisesti kuningasta, jolle toivotettiin siunausta. Daavidin valtakuntaan viittaaminen kertoo sen, että huutajat pitivät Jeesusta Messiaana. Samanlainen Hoosianna-huuto kuin tässä löytyy Psalmista 118.

Öljymäki
Öljymäki oli kukkula Jerusalemin itäpuolella, temppelivuoresta suoran itään. Siellä oli ilmeisesti runsaasti öljypuita. Jeesus vetäytyi usein Öljymäelle, josta näki (ja edelleen näkee) koko Jerusalemin kaupungin silmiensä edessä.

Betania
Kylä Jerikon ja Jerusalemin välillä Öljymäen rinteessä. Jeesuksen ystävät Martta, Maria ja Lasarus asuivat Betaniassa, ja on mahdollista, että Jeesus nytkin yöpyi heidän luonaan opetuslapsineen.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Näytelmä
Näytellään raamatunkohta. Ohjaaja voi kirjoittaa vuorosanat pienille lapuille. Joku toimii kertojana, joka lukee kaiken muun paitsi vuorosanat suoraan Raamatusta. Rooleja: Opetuslapset, Jeesus, aasi, kyläläisiä, ihmisiä tien varrella. Muita tarvikkeita: narua (aasin sitomiseen), kankaita, lehteviä oksia. Sovitaan etukäteen myös näytelmän ”kartta”, eli missä on Öljymäki, missä Jerusalem jne. Paikannimet voi kirjoittaa paperille ja laittaa näkyviin oikeaan kohtaan. Jos näytelmä toteutetaan ulkona, kannattaa maaston muotoja käyttää hyväksi.

Kruunu
Tehdään paperista iso kruunu ja kiinnitetään se taululle tai pöydälle ja jokaiselle osallistujalle annetaan kynä. Taustalle voidaan laittaa soimaan musiikkia. Kaikki kirjoittavat kruunuun asioita, joita Raamatun perusteella muistavat Jeesuksesta (useimmat muistavat ainakin jotain koulun uskonnontuntien perusteella). Lopuksi tutkitaan yhdessä kruunua ja mietitään, millä tavalla Jeesuksen kuninkuus eroaa nykymaailman kuninkaiden elämästä.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Aasien kilpajuoksu
Muodostetaan samankokoiset joukkueet. Kukin joukkueen jäsen on vuorollaan aasi. Sovitaan reitti ja kontataan kilpaa viestijuoksun tapaan niin, että viestikapulan sijasta kuljetetaan selässä jotain esinettä (joka ei saa pudota!). Voidaan myös sopia jokin muu kulkutapa kuin konttaaminen.

Uusia sanoja
Keksitään yksin tai ryhmissä sovitussa ajassa mahdollisimman monta sanaa sanan Hoosianna kirjaimista. Yhtä kirjainta saa käyttää vain kerran. Suomalaiset etunimet ja paikannimet kelpaavat myös.(esim. Anna, Hanna, osa, hana, sana...)

6. Yhdessä pohdittavaksi

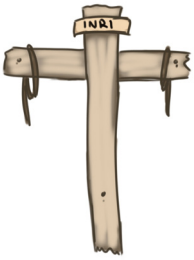

- Millaisella kulkuvälineellä kuninkaat yleensä kulkevat?
- Mikä on halpa-arvoisin kulkuväline, jonka tiedät?
- Jos itse olisit kuningas / kuningatar, millaisella kulkuvälineellä haluaisit kulkea?
- Mitä luulet opetuslasten ajatelleen, kun he löysivät aasinvarsan, juuri niin kuin Jeesus oli sanonut?
- Miksi ihmiset osoittivat kunnioitustaan Jeesukselle, vaikka hän näytti varmaankin ihan tavalliselta mieheltä ja ratsasti aasilla?
- Kuninkaan kulkuväylälle levitetään yleensä punainen matto. Mitä Jeesuksen kulkuväylälle levitettiin?
- Millä tavalla sinä osoittaisit kunnioitusta jollekin henkilölle, jota ihailet kovasti?
- Miksi on tärkeää kertoa eri tavoin (esim. puhumalla, laulamalla, piirtämällä…), että Jeesus on kuningas?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Kohti pääsiäistä (29), Sinä olet kuninkaamme (31)
NSV: Olet vapaa (31), Pyhiinvaeltajan laulu(37), Evankeliumi (66), Väsyneet maan (77), Laulakaa Herralle (105), Vuorilaulu (111)
ES: Olet vapaa (30), Askeleissasi kulkea saan (42), Vuorilaulu (50), Soi sydämeni kiitosta (62), Pyhiinvaeltajan laulu (84)
ES”: Olet vapaa (48), Väsyneet maan (110)

8. Rukous

Kiitos, Jeesus, että sinä olet meidän kuninkaamme. Kiitos, että kuulet meitä, kun huudamme sinua avuksi tai kiitämme sinua. Aamen.

VIIMEINEN ATERIA

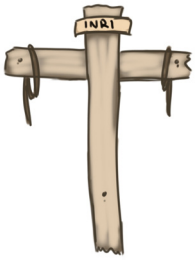

1. Raamatunkohta

Matt. 26: 17–29

17. Happamattoman leivän juhlan ensimmäisenä päivänä opetuslapset tulivat Jeesuksen luo ja kysyivät: ”Minne tahdot meidän valmistavan sinulle pääsiäisaterian?” 18. Jeesus sanoi: ”Menkää kaupunkiin.” Hän neuvoi, kenen luo heidän oli siellä mentävä, ja käski sanoa tälle: ”Opettaja sanoo: ’Hetkeni on lähellä. Sinun luonasi minä syön pääsiäisaterian opetuslasteni kanssa.’” 19. Opetuslapset tekivät niin kuin Jeesus oli käskenyt ja valmistivat pääsiäisaterian.
20. Illan tultua Jeesus kävi aterialle kahdentoista opetuslapsensa kanssa. 21. Heidän syödessään hän sanoi: ”Totisesti: yksi teistä on kavaltava minut.” 22. Murheen vallassa he alkoivat toinen toisensa jälkeen kysellä: ”Herra, en kai se ole minä?” 23. Jeesus vastasi heille: ”Minut kavaltaa mies, joka syö samasta vadista kuin minä. 24. Ihmisen Poika lähtee pois juuri niin kuin kirjoituksissa hänestä sanotaan, mutta voi sitä, josta tulee Ihmisen Pojan kavaltaja! Sille ihmiselle olisi parempi, ettei hän olisi syntynytkään.”
25. Silloin Juudas, hänen kavaltajansa, kysyi: ”Rabbi, en kai se ole minä?” ”Itsepä sen sanoit”, vastasi Jeesus.
26. Aterian aikana Jeesus otti leivän, siunasi, mursi ja antoi sen opetuslapsilleen sanoen: ”Ottakaa ja syökää, tämä on minun ruumiini.” 27. Sitten hän otti maljan, kiitti Jumalaa, antoi heille ja sanoi: ”Juokaa tästä, te kaikki. 28. Tämä on minun vereni, liiton veri, joka kaikkien puolesta vuodatetaan syntien anteeksiantamiseksi. 29. Ja minä sanon teille: tästedes en maista viiniköynnöksen antia ennen kuin sinä päivänä, jona juon uutta viiniä teidän kanssanne Isäni valtakunnassa.”

Pointti: Ehtoollinen kertoo Jeesuksen sovitustyöstä.

2. Ydinopetus

Jeesuksen viimeinen ateria opetuslasten kanssa nautittiin juutalaisen kaavan mukaan: eri aterian osille annettiin merkityksiä Egyptistä vapautumisen muistelemiseksi (ruokalajit on mainittu 2. Moos. 12). Eri ruokalajeihin liittyi juutalaisessa pääsiäisperinteessä myös kysymyksiä, jotka perheen nuorin yleensä esitti aterian kuluessa ja joihin isä tai aterian isäntä vastasi. Jeesus vastasi kysymyksiin leivästä ja viinistä antamalla niille uuden merkityksen. Hän liittää niihin itsensä ja oman tulevan kuolemansa.

Kristityt muistelevat Jeesuksen kuolemaa ehtoollisella jumalanpalveluksen yhteydessä. Leipä muistuttaa Jeesuksen ruumiista, joka roikkui ristillä, ja viini hänen verestään, joka vuoti ristillä ihmisten syntien tähden. Jeesus opetti nämä asiat opetuslapsilleen jo ennen kuolemaansa. Jeesuksen taivaaseenastumisen jälkeen opetuslapset alkoivat yhdessä viettää ehtoollista ja samalla tavalla sitä vietetään edelleen kirkoissa.

Viimeiseen ateriaan liittyy myös surullinen tieto siitä, että yksi opetuslapsi kavalsi Jeesuksen, kun hänelle oli luvattu siitä rahaa. Johanneksen evankeliumissa (Joh. 13: 30) kerrotaan, että Juudas lähti aterialta ennen kuin Jeesus jakoi viinin eli siunauksen maljan opetuslapsilleen. Juudakselta jäi siis kuulematta se, miten Jeesus teki liiton ihmisten kanssa ja kertoi tulevasta sovituskuolemastaan. Jos Jeesusta pitää vain opettajana, hänestä on helppo luopua: raha voi alkaa tuntua tärkeämmältä kuin hyvä opetus. Mutta jos ymmärtää, että Jeesuksen varassa on koko elämä ja pelastus, ei mikään rahasumma voi olla häntä arvokkaampi.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

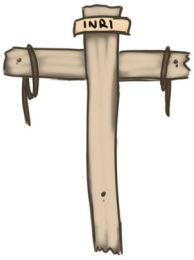

Pääsiäisateria
Juutalaiset viettivät pääsiäistä Egyptistä vapautumisen muistoksi. Pääsiäisateriassa oli paljon symboliikkaa. Aterialla syötiin mm. pääsiäislammasta sen muistoksi, että Egyptissä viimeisenä yönä juutalaiset pelastuivat viimeiseltä vitsaukselta sivelemällä karitsan verta ovenpieliinsä. Pääsiäislampaan tuli olla virheetön, temppelissä tarkistettu, eikä sen luita saanut rikkoa. Ateriaan kuului myös viini ja happamaton leipä, jotka aterian isäntä siunasi ja jakoi seurueelleen. Jeesus noudatti tarkoin juutalaisia pääsiäisperinteitä. Pääsiäisateria oli esikuva siitä, mitä Jeesus tuli ristillä tekemään.

Malja
Iso astia, jossa oli yleensä vedellä laimennettua viiniä, ja josta pääsiäisaterian aikana kaikki joivat vuorollaan kulauksen.

Kavaltaminen
Juutalaiset olivat jo pitkään yrittäneet saada vangittua ja tuomittua Jeesuksen. Pääsiäisen aikaan Jerusalemissa oli valtavasti ihmisiä, ja nyt juutalaisten johtajat ajattelivatkin sopivan hetken koittaneen. Jeesuksen opetuslapsi Juudas oli luvannut ilmoittaa juutalaisten johtajille Jeesuksen olinpaikan ja antaa näin heille mahdollisuuden vangita hänet. Palkkioksi tästä hän sai heiltä rahaa.

Rabbi
= opettaja

Liitto
Raamattu puhuu Jumalan ja ihmisten välisestä liitosta, joko niin, että Jumala tekee sen yksityisen ihmisen tai kokonaisen kansan kanssa. Kun Jumala tekee liiton ihmisten kanssa, hän yksin määrää liiton sisällyksen. Tällaista liittoa pidetään Jumalan armon erityisenä osoituksena, sillä siten hän asettuu läheisempään yhteyteen ihmisen kanssa. Liitto, jonka Jeesus teki ihmisten kanssa kuolemansa kautta, on armoliitto, johon ihminen ei pääse tottelevaisuudella tai jollain muulla omalla teollaan, vaan yksin uskolla. Jumalan tekemillä liitoilla oli merkkejä, joka muistuttavat liitosta, esim. Nooan kanssa tehdyn liiton merkki oli sateenkaari. Jeesuksen ja ihmisten armoliiton merkki olivat pääsiäisaterian viini ja leipä.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Ehtoollinen
Jos mahdollista, voitte osallistua messuun tai jumalanpalvelukseen, jonka yhteydessä on ehtoollinen. Ohjaaja voi kysellä seurakunnan papilta, olisiko joskus mahdollista tulla messuun avustamaan nuorten kanssa, esim. jakamaan virsikirjoja, keräämään kolehtia, lukemaan raamatuntekstejä tai laulamaan. Alle rippikouluikäiset nuoret pääsevät ehtoolliselle kuitenkin vain vanhempansa seurassa.

Ateria
Nautitaan Jeesuksen aikaista ateriaa (ks. seuraava kohta) jakeesta 20 alkaen, mutta lisätään siihen raamatunkohdan mukaiset vuorosanat. Ohjaaja voi kirjoittaa ne lapuille ja antaa roolihenkilöille.

Vaihtoehtoisesti voidaan näytellä koko raamatunkohta, mutta siinä tapauksessa ohjaaja näyttelee Jeesusta, jolloin ei haittaa, että ruoan valmistelu ja pöydän kattaminen kestävät jonkin aikaa. Kaikki osallistujat voivat olla opetuslapsia, lukumäärällä ei ole

väliä. Ruokana tulee nyt olla ainakin pehmeää leipää ja punaista mehua isossa kupissa. Muutakin syötävää voi kyllä pöydässä olla. Juudas asettuu syömään Jeesuksen viereen, koska tekstin mukaan he ”söivät samasta vadista”.

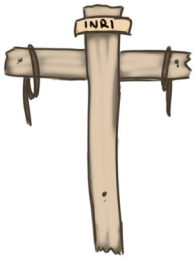

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Ateria Jeesuksen ajan tapaan

Jeesuksen aikana ruokailtiin yleensä matalan pöydän ääressä kyljellään maaten, niin että pää oli lähellä pöytää ja jalat ”ulkokehällä”. Asetutaan syömään tällaisessa asennossa joko kaikki yhdessä tai ryhmittäin. Syötävä voi olla jotain aivan yksinkertaista, mehua, keksejä, hedelmänpaloja yms. Matalan pöydän voi korvata esim. pelkällä lattialla olevalla liinalla. Ateria voidaan kattaa ja valmistella yhdessä ennen kuin aletaan syödä. Yksi ryhmäläinen voi toimia palvelijana ja huolehtia, että kaikki saavat syötävää + kaataa juotavaa yms.

Kavaltaja

Juudas kavalsi Jeesuksen 30 hopearahasta. Pelataan pareittain (haluttaessa voidaan järjestää turnaus, eli voittajat pelaavat voittajia vastaan ja lopulta joku on koko ryhmän voittaja). Laitetaan kaksitoista kertakäyttömukia ylösalaisin pöydälle. Ohjaaja laittaa yhden mukin alle kolikon (joka ei saa näkyä mukin läpi!). Pelaajat nostavat vuorotellen mukeja ja laittavat ne takaisin paikalleen. Se, joka nostaa
mukin, jonka alla kolikko on, on häviäjä.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Missä olet kuullut Jeesuksen tässä lausumat sanat?
- Miksi kirkoissa edelleen vietetään ehtoollista?
- Miksi luulet, että Jeesus halusi, että me muistamme jatkuvasti juuri hänen kuolemansa?
- Luuletko, että opetuslapset ymmärsivät, että Jeesus kuolisi kohta? Uskoisitko sinä, jos joku, jonka kanssa olet elänyt vuosia, kertoisi kuolevansa seuraavana päivänä?
- Minkä asian sinä haluaisit itsestäsi muistettavan, kun olet kuollut?
- Millä tavalla ihmisestä tulee suuri Jumalan silmissä? Tunnetko sinä tällaista suurta ihmistä?
- Onko sinusta helppo vai vaikea palvella toisia?
- Minkälaisen lupauksen Jeesus antaa opetuslapsilleen?
- Minkä perusteella Jeesus lupaa, että näistä tavallisista miehistä tulee hallitsijoita hänen valtakuntaansa?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Kohti pääsiäistä (29), Sinä olet kuninkaamme (31), Uskontunnustuslaulu (67)
NSV: Pyhä ja puhdas vapahtaja (70), Leipä ja viini (71), On kaikki valmista (72), Tässä pöydässä (73), Leivän siunaus (74), Pidä minusta kiinni (95)
ES: Pidä minusta kiinni (44), Me saamme kasvaa (90), Pyhä ja puhdas vapahtaja (147)
ES”: Sillä sinun on valtakunta (132), Pidä minusta kiinni (167), Käy, Herra, meitä siunaamaan (192)

8. Rukous

Kiitos, Jeesus, siitä, että sinä olit valmis kuolemaan meidän syntiemme tähden. Opeta meitä ymmärtämään, miten suuri lahja se on meille. Kiitos sinun rakkaudestasi! Aamen.

YÖ GETSEMANESSA

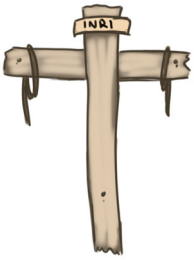

1. Raamatunkohta

Luuk. 22: 39-54a
39. Jeesus lähti kaupungista ja meni tapansa mukaan Öljymäelle.
Opetuslapset seurasivat häntä. 40. Tultuaan sinne Jeesus sanoi heille:
”Rukoilkaa, ettette joutuisi kiusaukseen.” 41. Itse hän meni vähän
edemmäs, kivenheiton päähän, polvistui ja rukoili: 42. ”Isä, jos tahdot, niin ota tämä
malja minulta pois. Mutta älköön toteutuko minun tahtoni, vaan sinun.” 43. Silloin
taivaasta ilmestyi hänelle enkeli, joka vahvisti häntä.* 44. Suuressa tuskassaan Jeesus
rukoili yhä kiihkeämmin, niin että hänen hikensä vuoti maahan veripisaroiden tavoin.*
45. Kun hän sitten nousi rukoilemasta ja tuli opetuslasten luo, hän tapasi heidät
nukkumasta murheen uuvuttamina. 46. ”Mitä? Nukutteko te?” hän sanoi. ”Nouskaa ja
rukoilkaa, ettette joutuisi kiusaukseen.”
47. Jeesuksen vielä puhuessa sinne tuli joukko miehiä, ja heidän oppaanaan oli Juudas,
yksi kahdestatoista opetuslapsesta. Juudas tuli Jeesusta kohti antaakseen hänelle
suudelman, 48. mutta Jeesus sanoi hänelle: ”Juudas, suudelmallako sinä kavallat
Ihmisen Pojan?” 49. Kun Jeesuksen seuralaiset näkivät, mitä oli tulossa, he sanoivat:
”Herra, iskemmekö miekalla?” 50. Yksi heistä iskikin ylipapin palvelijaa niin että tämän
oikea korva irtosi. 51. Mutta Jeesus sanoi: ”Ei! Antakaa tämän tapahtua.” Hän kosketti
miehen korvaa ja paransi hänet. 52. Sitten hän sanoi ylipapeille, temppelivartioston
päälliköille ja kansan vanhimmille, jotka olivat tulleet häntä vangitsemaan: ”Te olette
lähteneet kuin rosvon kimppuun, miekat ja seipäät käsissä. 53. Minä olen joka päivä
ollut teidän keskellänne temppelissä, ettekä te ole kättänne kohottaneet minua vastaan.
Mutta nyt on teidän hetkenne, nyt on pimeydellä valta.” 54. He vangitsivat Jeesuksen ja
veivät hänet mukanaan ylipapin taloon.

Pointti: *Jeesus vangittiin, jotta me olisimme vapaita.*

2. Ydinopetus

Jeesus ymmärsi paremmin kuin kukaan, että ennen vaikeaa tehtävää tulee ennen kaikkea rukoilla. Hänen tuleva tehtävänsä oli niin vaikea ja raskas, että emme voi sitä edes täysin käsittää. Jeesus antoi meille myös hyvän esimerkin siinä, että vaikeassa tilanteessa saa tukea yhdessä rukoilemisesta. Tosin opetuslapset eivät jaksaneet pysyä Jeesuksen tukena. Jeesuksen ja opetuslasten suuri ero olikin se, että opetuslapset tuskailivat vain omaa tilannettaan mutta Jeesus valmistautui kuolemaan ihmisten puolesta täysin epäitsekkäästi.

Jeesus ei puolustanut itseään vangitsemisen hetkellä, vaikka hänellä olisi ollut siihen kaikki mahdollisuudet. Olisihan hän voinut käskeä vaikka valtavan enkeliarmeijan avukseen. Jeesus alistui kuitenkin Jumalan tahtoon, mitä hän rukoillessa jo pyysikin. Jumalan pelastussuunnitelma oli, että hänen poikansa sovittaisi kuolemallaan ihmiskunnan synnit ja Jeesus tiesi, että nyt sen tehtävän heti oli koittanut.

Pietari halusi kuitenkin puolustaa Jeesusta (Johannes kertoo evankeliumissaan opetuslapsen olleen Pietari) ja iski miekalla Jeesuksen vangitsijalta pois korvan. Tässäkin tilanteessa Jeesus vielä opetti seuraajiaan: väkivallalla ei voiteta mitään, ja omaa vihollistakin voi auttaa ja rakastaa. Kun Jeesus vangittiin, opetuslapset jäivät vapaaksi. Muuten ei evankeliumi olisi koskaan voinut mennä eteenpäin!

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

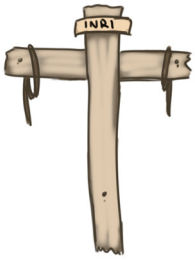

Rukousyö
Jeesuksen ja opetuslasten yöllinen rukous kuului juutalaiseen pääsiäisperinteeseen. 2. Moos. 12: 42 sanotaan, että pääsiäisyö on ”Herralle pyhitetty yö, ja silloin kaikkien israelilaisten sukupolvesta toiseen tulee valvoa”. Opetuslasten nukahtelu aterian jälkeen on tietenkin luonnollista, mutta toisaalta Jeesus ei vaatinut heiltä sen enempää kuin mitä vaadittiin kaikilta israelilaisilta, joiden tuli valvoa ja rukoilla tänä yönä.

Kiusaus
Kiusaus tarkoittaa sitä, ettäyrittää saada ihmisen lankeamaan eli tekemään tai ajattelemaan jotain, mikä tuhoaa itseä, toisia ihmisiä tai jumalasuhdetta. Lankeamisen estämiseksi paras ase on rukous. Jeesus tiesi, että opetuslapsetkin joutuivat vaikeisiin tilanteisiin (kiusauksiin) seuraavina päivinä, joten rukoileminen oli tarpeellista.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Näytelmä
Näytellään raamatunkohdan tapahtumat. Jos mahdollista, pimennetään huonetta hiukan. Pimeään huoneeseen voidaan laittaa kynttilöitä tai öljylamppuja valoksi. Roolit: Jeesus, opetuslapset, enkeli, Juudas, sotilaita (miehiä). Tarvikkeita: valkoinen lakana tai vaate enkelille, miekka (esim. pahvista tehty), köyttä tms. Jeesuksen sitomiseen.

Voidaan myös tehdä kaksi eri näytelmää kahdessa ryhmässä: 1. Jakeet 39–46, 2. Jakeet 47–54.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Sarjakuva
Jaetaan jakeet 47–54 yhdessä neljään osaan. Annetaan osille otsikot. Jokainen piirtää yksin tai ryhmässä yhdestä otsikosta kuvan. Lopuksi laitetaan kuvat peräkkäin sarjakuvan tapaan. Jos osallistujia on paljon, sarjakuvia voi syntyä useampiakin. Katsotaan niitä lopuksi yhdessä ja jutellaan niiden yksityiskohdista.

Uutinen
Tehdään ryhmissä etusivun uutinen Jeesuksen vangitsemisesta. Uutisen voi tehdä myös ”radioon”, jos käytettävissä on äänitysmahdollisuus.

Kestävyyskilpailu
Pelataan pareittain turnauksena: Parit tuijottavat toisiaan silmiin. Se, kumpi ensin räpäyttää silmiään, on häviäjä. Voittajat kilpailevat toisiaan vastaan jne. kunnes löytyy koko ryhmän voittaja.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Millaisessa tilanteessa sinä olet rukoillut?
- Miksi Jeesus rukoili ennen kuolemaansa?
- Millä tavalla Jumala piti Jeesuksesta huolta tässä tilanteessa?
- Juudas sai rahaa kavaltaessaan Jeesuksen. Millaisissa asioissa ihmisellä on kiusaus tehdä väärin rahan saamisen toivossa?
- Mikä vangitsemistilanteessa osoittaa sen, että Jeesuksessa oli jotain erikoista?
- Miksi Jeesus ei ryhtynyt vastustamaan vangitsijoitaan eikä hyväksynyt sitä, että häntä puolustettiin miekan avulla?

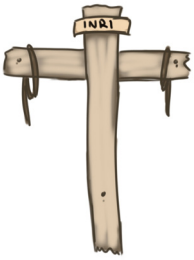

- Miksi luulet, että yhtä miestä oli lähtenyt vangitsemaan suuri joukko sotilaita?
- Keneltä Jeesus sai voiman lähteä kuulusteltavaksi, pilkattavaksi ja lopulta ristillä tapettavaksi?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Kun on turva Jumalassa (100), Taivaan Isä suojan antaa (103), Mä kiitän Herraa (116)
NSV: Olet vapaa (31),Tartu käteen Jumalan (35), Pyhiinvaeltajan laulu (37), Voi hänen rakkauttaan (48), Kuule minun ääneni (55), Älä pelkää (61), Varjoista maan (127)
ES: Varjoista maan (22), Olet vapaa (30), Askeleissasi kulkea saan (42), Pidä minusta kiinni (44), Kuljeta ja johda (72), Tule kaikeksi mulle (74), Pyhiinvaeltajan laulu (84)
ES": Olet vapaa (48), Askeleissasi kulkea saan (136), Pidä minusta kiinni (167), Kuljeta ja johda (184), Varjoista maan (198)

8. Rukous

Rakas Jeesus, kiitos siitä, että sinä kärsit meidän puolestamme. Kiitos, että annoit vangita itsesi ja päästit meidät vapaaksi. Opeta meitä rukoilemaan kaikissa elämäntilanteissa. Aamen.

JEESUS KUOLEE RISTILLÄ

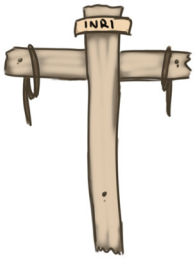

1. Raamatunkohta

Joh. 19: 14–30

14. Tämä tapahtui pääsiäisen valmistuspäivänä puolenpäivän aikaan.
Pilatus sanoi juutalaisille: ”Tässä on teidän kuninkaanne.” 15. Juutalaiset huusivat: ”Pois! Pois! Ristiinnaulitse hänet!” Pilatus sanoi heille: ”Pitääkö minun ristiinnaulita teidän kuninkaanne?” Mutta ylipapit vastasivat: ”Ei meillä ole muuta kuningasta kuin keisari.” 16. Silloin Pilatus heidän vaatimuksestaan luovutti Jeesuksen ristiinnaulittavaksi. Jeesusta lähdettiin viemään. 17. Kantaen itse ristiään hän kulki kaupungin ulkopuolelle paikkaan, jota kutsutaan Pääkallonpaikaksi, heprean kielellä Golgata. 18. Siellä sotilaat ristiinnaulitsivat Jeesuksen ja kaksi muuta hänen kanssaan, yhden kummallekin puolelle ja Jeesuksen heidän keskelleen.
19. Pilatus oli kirjoituttanut taulun, joka kiinnitettiin ristiin. Siinä oli sanat: ”Jeesus Nasaretilainen, juutalaisten kuningas.” 20. Monet juutalaiset lukivat kirjoituksen, sillä paikka, missä Jeesus ristiinnaulittiin, oli lähellä kaupunkia. Teksti oli kirjoitettu hepreaksi, latinaksi ja kreikaksi. 21. Juutalaisten ylipapit sanoivat Pilatukselle: ”Älä kirjoita: ’Juutalaisten kuningas.’ Kirjoita, että hän on sanonut: ’Minä olen juutalaisten kuningas.’”
22. Pilatus vastasi: ”Minkä kirjoitin, sen kirjoitin.”
23. Ristiinnaulittuaan Jeesuksen sotilaat ottivat hänen vaatteensa ja jakoivat ne neljään osaan, kullekin sotilaalle osansa. He ottivat myös paidan, mutta kun se oli saumaton, ylhäältä alas samaa kudosta, 24. he sanoivat toisilleen: ”Ei revitä sitä. Heitetään arpaa, kuka sen saa.” Näin kävi toteen tämä kirjoituksen sana: - He jakavat keskenään vaatteeni ja heittävät puvustani arpaa. Juuri näin sotilaat tekivät.
25. Jeesuksen ristin luona seisoivat hänen äitinsä ja tämän sisar sekä Maria, Klopaksen vaimo, ja Magdalan Maria. 26. Kun Jeesus näki, että hänen äitinsä ja rakkain opetuslapsensa seisoivat siinä, hän sanoi äidilleen: ”Nainen, tämä on poikasi!” 27. Sitten hän sanoi opetuslapselle: ”Tämä on äitisi!” Siitä hetkestä lähtien opetuslapsi piti huolta Jeesuksen äidistä.
28. Jeesus tiesi, että kaikki oli nyt saatettu päätökseen. Jotta kirjoitus kävisi kaikessa toteen, hän sanoi: ”Minun on jano.” 29. Siellä oli astia täynnä hapanviiniä. Sotilaat kastoivat siihen sienen ja nostivat sen iisoppiruo’on päässä Jeesuksen huulille. 30. Jeesus joi viinin ja sanoi: ”Se on täytetty.” Hän kallisti päänsä ja antoi henkensä.

Pointti: Jeesus sovitti minun syntini.

2. Ydinopetus

Jeesuksen ristiinnaulitseminen on Raamatun tärkein tapahtuma. Ristiinnaulitsemista edelsi monimutkainen oikeudenkäyntiprosessi, mutta sen tuloksena oikeus ei kuitenkaan toteutunut. Jeesus oli elänyt synnittömän elämän ja oli täysin syytön. Jeesuksen kuolemalla Jumala hankki kuitenkin meille ihmisille mahdollisuuden tulla Jumalan lapsiksi. Jeesus kärsi ristillä meidän pahuutemme takia.

Jumala oli puhunut Jeesuksen ristinkuolemasta jo aivan Raamatun alkulehdillä. Ihmisen syntiinlankeemuksen jälkeen Jumala sanoi käärmeelle, eli paholaiselle, että kerran ihminen vielä murskaisi tämän pään, eli voittaisi paholaisen lopullisesti (1. Moos. 3: 15). Ristillä näin tapahtui. Jeesuksen ristinkuolemassa toteutuivat monet muutkin Vanhan testamentin ennustukset. Profeetta Jesaja oli jo vuosisatoja ennen Jeesusta kertonut siitä, miten Messias tulee kärsimään ja kuolemaan (Jes. 53). Jopa Jeesuksen vaatteen arpominen oli ennustettu n. 1000 vuotta aiemmin (Ps. 22).

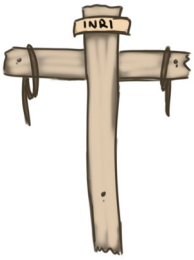

Jeesuksen ristinkuolemaan turvautuva ihminen saa syntinsä anteeksi ja pääsee vapaaksi pahan vallasta. Jos sinulla on huono omatunto jostain asiasta ja huomaat tekeväsi jotain väärää uudestaan ja uudestaan, voit pyytää sitä Jumalalta anteeksi ja pyytää myös voimaa päästä niistä asioista irti. Jeesuksen ristinkuoleman takia sinulla on oikeus ja vapaus turvautua Jumalaan, vaikka oletkin syntinen. Jeesus hankki ristillä pelastuksen jokaiselle ihmiselle.

Sana ”täytetty” tarkoittaa valmiiksi tulemista. Kun Jeesus sanoo viimeisinä sanoinaan ”Se on täytetty”, hän tarkoittaa, että ihmisen pelastus tuli valmiiksi. Pelastus on tarjolla vielä tänäkin päivänä jokaisell, joka uskoo Jeesuksen sovitustyöhön.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Taustaa

Jeesusta oli kuulusteltu ja kidutettu koko edellinen yö. Ensin hänet oli vangittu Getsemanen puutarhassa, jossa hän oli rukoilemassa opetuslastensa kanssa. Sitten hänet oli viety vuoroin ylipappien ja vuoroin roomalaisten hallitsijoiden eteen. Kuulusteluihin liittyi myös pahoinpitelyä ja pilkkaamista. Maaherra Pilatus ei löytänyt Jeesuksesta mitään kuolemantuomioon aiheuttavaa syytä, mutta taipui juutalaisten uskonnollisten johtajien painostukseen. Nämä halusivat kiihkeästi päästä eroon Jeesuksesta, joka väitti olevansa Jumalan Poika ja Messias.

Pääsiäisen valmistuspäivä

Pääsiäinen oli juutalaisten suurin juhla, jota vietettiin Egyptistä vapautumisen muistoksi. Koko Israelin kansa oli ollut orjana Egyptissä satojen vuosien ajan ja vapautunut sieltä Mooseksen johdolla n. 1200 eKr. Jumala antoi Moosekselle tarkat säädökset pääsiäisen viettämisestä ja kehotti Israelin kansaa viettämään pääsiäistä niiden mukaan joka vuosi. Juutalaiset valmistautuivat pääsiäisen viettoon aina tarkasti.

Ristiinnaulitseminen

Ristiinnaulitseminen oli roomalaisten keksimä teloitusmuoto. Sitä pidettiin kaikkein julmimpana rangaistusmuotona. Rooman lain mukaan vain roomalaiset saivat laittaa toimeen kuolemantuomion. Toisaalta juutalaiset kyllä kivittivät Mooseksen lain rikkojia kuoliaaksi, esim. vähän myöhemmin Stefanoksen (Ap.t. 6,7). Miksi he eivät nyt kivittäneet Jeesusta, vaan antoivat roomalaisten tappaa hänet ristillä? Tai miksi sotilaat eivät katkaisseet Jeesuksen sääriluita, niin kuin ristiinnaulituille yleensä tehtiin kuoleman nopeuttamiseksi? Mooseksen laissa sanotaan, että pääsiäisenä uhrattavalta lampaalta ei saa katkaista luita. Näin sekä juutalaiset että roomalaiset tiedostamattaan, Jumalan johdatuksesta, toimivat aivan kirjoitusten mukaan. Jeesus oli virheetön pääsiäiskaritsa, joka uhrattiin kaikkien ihmisten syntien puolesta.

Hapanviini ja iisoppiruoko

Messiaspsalmissa 69 sanotaan, että ”janooni he juottivat etikkaa”. Hapanviinistä eli etikasta sotilaat tekivät tavanomaista juomaansa sekoittamalla sitä veteen. Iisoppi oli kasvi, jonka oksilla israelilaiset olivat mm. ensimmäisenä pääsiäisenä Egyptissä sivelleet karitsan verta ovenpieliin, mikä pelasti heidät viimeiseltä vitsaukselta. Näihinkin kahteen yksityiskohtaan oli siis yhtymäkohta Vanhassa testamentissa.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

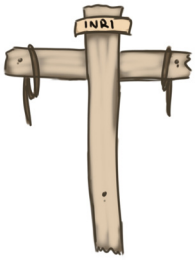

Tyhjä tuoli

Luetaan raamatunkohta vuorolukuna ääneen. Sen jälkeen muistellaan, keitä henkilöitä siinä esiintyi Kirjoitetaan henkilöiden nimet näkyviin(ei kuitenkaan Jeesusta): Pilatus, sotilaat, ylipapit, Jeesuksen äiti Maria, Magdalan Maria, opetuslapsi = itse Johannes). Jokainen osallistuja saa mielessään valita, kuka hän on näistä henkilöistä. Ohjaaja lukee raamatunkohdan rauhallisesti vielä uudestaan. Tämän jälkeen pyydetään osallistujia yksi kerrallaan edessä olevalle tuolille. Kukin kertoo, kuka hän on, ja muut saavat haastatella. Ohjaaja voi tehdä lisäkysymyksiä, jos on tarvis.

Sotilaat

Sotilaat tulevat esiin raamatunkohdan kolmessa eri kohdassa: jakeissa 18, 23–24 ja 29–30. Osallistujat jaetaan kolmeen ryhmään. Ohjaaja kertoo omin sanoin sotilaita koskevat raamatunkohdat (ristiinnaulitseminen, vaatteiden arpominen, hapanviinin tarjoaminen). Kolme ryhmää asettuu erilleen toisistaan ja kullekin annetaan yksi em. kohdista, joista ryhmä valmistaa pienen pantomiiminäytelmän. Kukaan ei esitä Jeesusta, kaikki ovat sotilaita. Yhden ryhmän esittäessä kaikki muut katsovat hiljaa paikoillaan.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Ristin askarteleminen

Käytettäväksi voi laittaa erilaisia askarteluvälineitä ja –materiaaleja: oksia, kankaita, värejä, paperia ja kartonkia, helmiä, kuviopastaa, servettejä, siemeniä yms. Huomaa myös varata liimaa, jolla eri materiaaleja voi kiinnittää. Annetaan osallistujille vapaat kädet toteuttaa omanlaisensa risti. Ohjaaja voi miettiä tai tehdä joitakin vaihtoehtoja jo etukäteen näytille tai tehdä ristin ”pohjat” valmiiksi (esim. kartongista), jotka sitten kukin itse koristelee. Laitetaan ristit lopuksi esiin kaikkien nähtäville.

Tunnetko ystävääni

Kirjoitetaan raamatunkohdassa esiintyneitten henkilöiden nimet taululle tai muuten kaikkien nähtäville. Osallistujat (tai osa heistä) valitsevat mielessään yhden em. henkilöistä ystäväkseen. Yksi kerrallaan toiset yrittävät arvata, kuka ystävä on kysymällä kysymyksiä, joihin voi vastata vain ”kyllä” tai ”ei”. Tässä leikissä voi ottaa Jeesuksen mukaan ”ystäväkseen”.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Vietätkö pitkäperjantaita? Jos, niin millä tavalla?
- Jeesuksen kuolema ristillä on valtavan tärkeä tapahtuma. Miksi sitä ei juhlita samalla tavalla kuin esim. joulua?
- Mitä luulet, miksi Jeesuksen piti kuolla juuri pääsiäisjuhlan aikaan, jolloin Jerusalemissa oli valtavasti ihmisiä?
- Millainen ihminen Pilatus mielestäsi oli?
- Mikä Vanhan testamentin ennustus toteutuu tässä raamatunkohdassa kirjaimellisesti?
- Miltä Jeesuksen äidistä mahtoi tuntua ristin juurella seistessään?
- Mikä on ollut sinun elämäsi surullisin hetki? (tähän voi vastata omassa mielessään)
- Miten Jeesus jaksoi kovien kipujen keskellä vielä ajatella äitiään ja nuorinta opetuslastaan?
- Mitä tarkoittavat Jeesuksen sanat ”Se on täytetty”?

7. Lauluehdotuksia

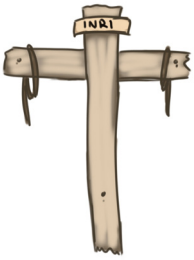

Lasten virsi: Vieraalla maalla kaukana (34), Pitkäperjantai (36), Uskontunnustuslaulu (67), Jeesus, meitä kosketa nyt (168)
NSV: Sua tervehdin risti (46), Tahdon muistaa pitkäperjantain (47), Voi hänen rakkauttaan (48), Toisen päivän iltana (49), Evankeliumi (66), Pyhä ja puhdas vapahtaja (70)
ES: Tänään häneen uskon (28), Soi sydämeni kiitosta (62), Toisen päivän iltana (64), Krusifiksin juurella (66), Tahdon muistaa pitkäperjantain (110)
ES”: Evankeliumi (40), Toisen päivän iltana (86), Yksi nimi (148), Riihikirkkohymni (166)

8. Rukous

Rakas Taivaan Isä, kiitos, että lähetit poikasi Jeesuksen sovittamaan meidän syntimme. Kiitos siitä, että hänen ristikuolemansa takia meillä on oikeus olla sinun lapsiasi. Kiitos, että rakastat meitä valtavan paljon. Aamen.

YLÖSNOUSEMUS

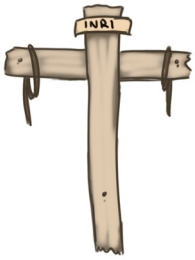

1. Raamatunkohta

Joh. 20: 11–20

11. Maria seisoi haudan ovella ja itki. Siinä itkiessään hän kurkisti
hautaan 12. ja näki, että siinä, missä Jeesuksen ruumis oli ollut, istui
kaksi valkopukuista enkeliä, toinen pääpuolessa ja toinen jalkopäässä. 13.
Enkelit sanoivat hänelle: ”Mitä itket, nainen?” Hän vastasi: ”Minun Herrani on viety pois,
enkä tiedä, minne hänet on pantu.” 14. Tämän sanottuaan hän kääntyi ja näki Jeesuksen
seisovan takanaan, mutta ei tajunnut, että se oli Jeesus. 15. Jeesus sanoi hänelle: ”Mitä
itket, nainen? Ketä sinä etsit?” Maria luuli Jeesusta puutarhuriksi ja sanoi: ”Herra, jos
sinä olet vienyt hänet täältä, niin sano, minne olet hänet pannut. Minä haen hänet pois.”
16. Silloin Jeesus sanoi hänelle: ”Maria.” Maria kääntyi ja sanoi: ”Rabbuuni!” - se on
hepreaa ja merkitsee: opettajani. 17. Jeesus sanoi: ”Älä koske minuun. Minä en vielä ole
noussut Isän luo. Mene sinä viemään sanaa veljilleni ja sano heille, että minä nousen
oman Isäni ja teidän Isänne luo, oman Jumalani ja teidän Jumalanne luo.”
18. Magdalan Maria riensi opetuslasten luo ja ilmoitti: ”Minä olen nähnyt Herran!” Sitten
hän kertoi, mitä Herra oli hänelle sanonut.
19. Samana päivänä, viikon ensimmäisenä, opetuslapset olivat illalla koolla lukittujen
ovien takana, sillä he pelkäsivät juutalaisia. Yhtäkkiä Jeesus seisoi heidän keskellään ja
sanoi: ”Rauha teille!” 20. Tämän sanottuaan hän näytti heille kätensä ja kylkensä. Ilo
valtasi opetuslapset, kun he näkivät Herran.

Pointti: Jeesus elää!

2. Ydinopetus

Joskus on väitetty, että opetuslapset keksivät itse sen, että Jeesus oli noussut kuolleista, koska niin kovasti toivoivat hänen vielä elävän. Raamattu kertoo kuitenkin ihan päinvastaista: Jeesuksen ylösnousemus oli niin kummallinen ja yllättävä asia, että opetuslapset tarvitsivat monta todistusta siitä, ennen kuin uskoivat sen olevan totta.

Kuolema tuli ihmisen elämään syntiinlankeemuksessa. Alun perin paratiisissa kuolemaa ei ollut. Kun Jeesus voitti paholaisen vallan ristillä kuollessaan, hän voitti myös kuoleman. Jeesuksen ristinkuolemaan turvautuva ihminen saa syntinsä anteeksi. Jeesuksen ylösnousemus antaa meille ihmiselle toivon ja lupauksen siitä, että kuolema ei ole kaiken loppu. Jeesukseen uskovat pääsevät kuolemansa jälkeen Jumalan luokse taivaaseen.

Maria Magdalena, joka sai ensimmäisenä nähdä ylösnousseen Jeesuksen, oli elänyt hyvin syntistä elämää ennen kuin Jeesus oli parantanut hänet. Niin rakas ja tärkeä kuin Jeesus oli hänelle ollutkin, nyt hän ei millään ollut tunnistaa Jeesusta. Opetuslapsetkaan eivät voineet millään uskoa, että Jeesus eli, vaikka hän oli puhunut heille tulevasta ylösnousemuksestaan monta kertaa. Jeesus kuitenkin kärsivällisesti vakuutti seuraajansa siitä, että ylösnousemus oli totta ja että siitä pitää lähteä kertomaan muillekin. Ensimmäisiä kristittyjä kutsuttiinkin nimenomaan ”ylösnousemuksen todistajiksi”.

Jos sinun on vaikea uskoa siihen, että Jeesus nousi kuolleista, anna hänen itse vakuuttaa sinut siitä. Rukoile ja lue Raamattua. Usko on Jumalan lahja ja se lahja on tarjolla ilmaiseksi kaikille ihmisille.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

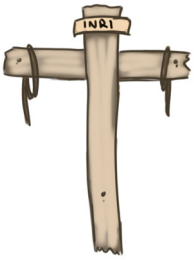

Enkeli
Enkelit ovat Jumalan sanansaattajia. Enkelit ilmoittavat Jumalan viestin ihmisille usein jossain hyvin tärkeässä ja ratkaisevassa tilanteessa. Raamatussa enkelit esiintyvät yleensä ihmismuodossa.

Hauta
Jeesuksen aikana hautoina käytettiin luolia tai kallioon hakattuja kammioita. Vainaja käärittiin liinoihin ja ennen hautaan asettamista. Hautaluolan suu suljettiin kivellä, jotta petoeläimet eivät päässeet sinne. Varakkailla ihmisillä saattoi asuntonsa ja puutarhansa yhteydessä olla oma hautaluola koko perhettä varten. Jeesuskin haudattiin tällaiseen valmiiseen puutarhahautaan (Joh. 19: 38–42).

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Tunteet
Raamatunkohdassa esiintyy hyvin monenlaisia ja vahvojakin tunteita. Lähes joka jakeessa on erilainen tunnelataus. Ohjaaja ja osallistujat etsivät aluksi raamatunkohdassa esiintyneitten ihmisten tunteet jae jakeelta ja kirjoittavat ne ylös. (esim. 12: syvä suru, 12: hämmästys, 13: pettymys, 14: turtumus, 15: surunsekainen päättäväisyys, 16: suuri hämmästys, 18: riemu, 19: pelko, 20: suuri ilo). Mietitään yhdessä, millaisella ilmeellä kutakin tunnetta voisi ilmaista. Vaihtoehtoisesti mietitään tunnetta kuvaavia asentoja tai piirretään kasvokuva kustakin tunteesta A4-kokoiselle paperille. Voidaan tehdä yksilö- tai ryhmätyönä joko niin, että kaikki paneutuvat jokaiseen tunteeseen tai sitten tunteet jaetaan osallistujille/ryhmille jakeittain. Luetaan raamatunkohta rauhallisesti jae jakeelta niin, että tehdään ilmeitä tai asentoja tai nostetaan ylös kutakin tunnetta kuvaava piirros oikean jakeen kohdalla (kaikki yhdessä tai osallistuja/ryhmä vuorollaan). Lopuksi voidaan ravistella jäseniä sen merkiksi, että irrotaan raamatunkohdan tunteista ja palataan taas omaan maailmaan ja omiin tunteisiin.

Tyhjä hauta
Tehdään yhdessä (tai ohjaaja on tehnyt valmiiksi) haudan suu esim. leikkaamalla ruskeasta paperista isoja kiviä, jotka asetetaan kaaren muotoon ja kiinnitetään taululle tai seinälle. Ohjaaja kirjoittaa pienelle lapulle lauseen ”Hän ei ole enää täällä” ja kiinnittää lapun keskelle haudan suuta. Taustalle voidaan laittaa soimaan rauhallista musiikkia tai linnunlauluäänite. Jokainen osallistuja käy vuorollaan haudan suulla lukemassa viestin. Lopuksi voidaan rukoilla tai laulaa yhdessä esim. NSV 50.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Viestin vieminen
Osallistujat istuvat tai seisovat 5-10 hengen ryhmissä vierekkäin. Ohjaaja antaa rivin päässä istuvalle lapun, johon on kirjoitettu viesti, joka koskee ylösnousemusta, esim. ”Jeesus on ylösnoussut”, ”Hauta on tyhjä”, ”Minä olen nähnyt Herran”. Kuiskataan viesti aina seuraavalle (eli leikitään rikkinäistä puhelinta). Rivin viimeinen ilmoittaa kuulemansa viestin ja katsotaan, onko se muuttunut matkalla. Samaa leikkiä voi leikkiä antamalla jonon viimeiselle lapulla sana, joka kirjoitetaan edellä olevan selkään sormella, esim. ”hauta”, ”Jeesus”, ”ylösnousemus”, ”enkeli”, ”Maria”.

Pyhän Hengen merkitystä voi kuvata tämän leikin kautta niin, että jos rikkinäisessä puhelimessa joku ei ymmärrä mitä edellinen kuiskasi tai piirsi selkään, ohjaaja käy näyttämässä hänelle lappua. Jos tätä vaihtoehtoa ei tehdä, voidaan osallistujille selittää

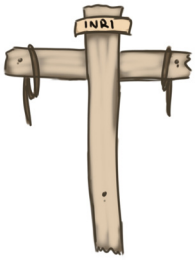

leikin jälkeen, että Pyhän Hengen ansioista Raamatun sanoma pysyi onneksi Jumalan alkuperäisen suunnitelman mukaisena, vaikka ihmiset eivät aina täysin kaikkea ymmärtäneetkään.

Ihmissolmu

Asetutaan piiriin käsi kädessä n. 10 hengen ryhmissä. Yksi osallistuja valitaan solmun aukaisijaksi. Hän poistuu huoneesta. Ohjaaja muodostaa piiristä solmun ohjailemalla osallistujia toisten kätten alta ja pyytäen heitä kääntymään tms. Solmun aukaisija kutsutaan takaisin ja hän yrittää suullisilla ohjeilla saada solmun auki ja piirin taas alkuperäiseen muodostelmaan. Huom! Piirissä olijat eivät saa missään vaiheessa päästää vierustoverin kädestä irti!

(Leikin hengellinen opetus: Opetuslapset olivat murtuneita Jeesuksen kuoleman takia. Koko edessä oleva elämä näytti heistä varmaankin kuin yhdeltä isolta solmulta. Jumala kuitenkin vähä vähältä auttoi heitä uskomaan siihen, että Jeesuksen ylösnousemus on totta. He alkoivat nähdä asioita selvemmin ja pääsivät irti ”solmustaan”. Ratkaisevassa asemassa asioiden selviämisessä ja uskon syntymisessä oli Jumalan sana: se, mitä Vanhassa testamentissa oli ennustettu ja mitä Jeesus oli heille sanonut.)

TV-haastattelu

Suunnitellaan ja esitetään pareittain tai ryhmissä joko Maria Magdaleenan tai opetuslasten haastattelu pääsiäisiltana. Haastattelut voidaan myös kuvata ja katsoa videoituna.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Miltä Mariasta tuntui, kun hän meni Jeesuksen haudalle pääsiäisaamuna?
- Miksi Maria meni sinne heti kun pääsi (= kun aurinko nousi ja oli tarpeeksi valoa kulkea)?
- Oletko joskus itse tavannut tutun ihmisen jossain yllättävässä paikassa, etkä heti tunnistanut häntä?
- Luuletko, että Jeesus näytti ylösnousseena erilaiselta kuin maan päällä eläessään? Millä tavalla?
- Mistä Maria tunnisti Jeesuksen?
- Miltä sinusta tuntuu se, kun Raamatussa sanotaan, että Jumala tuntee ja kutsuu meitä nimeltä?
- Miten opetuslapset ehkä suhtautuivat Marian viestiin?
- Keitä opetuslapset pelkäsivät?
- Miksi Jeesus näytti heille kätensä ja kylkensä?
- Mitä sinä sanoisit Jeesukselle tai kysyisit häneltä, jos hän ilmestyisi sinulle?
- Millaista on tuntea suurta iloa surun ja pelon jälkeen? Oletko joskus itse kokenut sellaista?
- Miksi ei ole samantekevää, uskooko ihminen Jeesuksen ylösnousemukseen vai ei?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Pääsiäisen kiitosvirsi (39), Pääsiäiskaanon (40), Kaikki päivät (42)
NSV: Muukalaisuuden majassa (17), Olet vapaa (31), Hän ei ole enää täällä (50), Sinulle, Jeesus (103), Halleluja, me ylistämme (106)
ES: Me saamme kasvaa (90), Hän ei ole enää täällä (116), Liekkilaulu (128), Nousevaan aamuun (164)
ES”: Minä uskon (46), Olet vapaa (48), Yksi tie (50), Kuoleman voitti Kristus (160)

8. Rukous

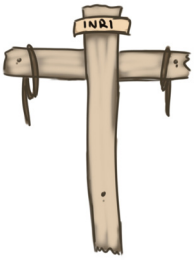

Kiitos, Jeesus, että voitit kuoleman ja nousit kuolleista! Kiitos, että siksi meidänkään ei tarvitse pelätä kuolemaa, vaan saamme luottaa Raamatun lupaukseen, että pääsemme sinun luoksesi kuoleman jälkeen. Kiitos, että rakastat meitä jokaista. Aamen.

JEESUS NOUSEE TAIVAASEEN

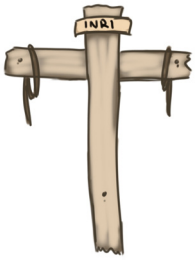

1. Raamatunkohta

Ap. t. 1: 1–11

1. Edellisessä kirjassani, hyvä Teofilos, kerroin kaikesta siitä, mitä Jeesus teki ja mitä hän opetti, alusta alkaen 2. aina siihen päivään saakka, jona hän Pyhän Hengen voimalla antoi valitsemilleen apostoleille käskynsä, ennen kuin hänet otettiin taivaaseen. 3. Heille hän myös monin kiistattomin todistein osoitti kuolemansa jälkeen olevansa elossa. Hän näyttäytyi heille neljänkymmenen päivän aikana useasti ja puhui Jumalan valtakunnasta. 4. Ollessaan heidän kanssaan aterialla Jeesus sanoi: ”Älkää lähtekö Jerusalemista, vaan jääkää odottamaan sitä, minkä Isä on teille luvannut ja mistä olette minulta kuulleet. 5. Johannes kastoi vedellä, mutta teidät kastetaan Pyhällä Hengellä. Siihen ei ole enää montakaan päivää.”
6. Silloin ne, jotka olivat koolla, kysyivät häneltä: ”Herra, onko nyt tullut se aika, jolloin sinä rakennat Israelin valtakunnan uudelleen?” 7. Hän vastasi: ”Ei teidän kuulu tietää aikoja eikä hetkiä, jotka Isä oman valtansa nojalla on asettanut. 8. Mutta te saatte voiman, kun Pyhä Henki tulee teihin, ja te olette minun todistajani Jerusalemissa, koko Juudeassa ja Samariassa ja maan ääriin saakka.”
9. Kun hän oli sanonut tämän, he näkivät, kuinka hänet otettiin ylös, ja pilvi vei hänet heidän näkyvistään. 10. Ja kun he Jeesuksen etääntyessä vielä tähysivät taivaalle, heidän vieressään seisoi yhtäkkiä kaksi valkopukuista miestä. 11. Nämä sanoivat: ”Galilean miehet, mitä te siinä seisotte katselemassa taivaalle? Tämä Jeesus, joka otettiin teidän luotanne taivaaseen, tulee kerran takaisin, samalla tavoin kuin näitte hänen taivaaseen menevän.”

Pointti: Jeesus tulee kerran takaisin.

2. Ydinopetus

Opetuslapsilla oli takanaan aika merkillinen elämänjakso. Elettyään kolme vuotta Jeesuksen kanssa he olivat yhtäkkiä joutuneet eroon Mestaristaan, kun tämä kuoli ristillä. Sen jälkeen murhe vaihtui iloksi, kun he ymmärsivät, että Jeesus oli noussut kuolleista ja eli edelleen. Jeesus kuitenkin ilmestyi heille (ja muillekin) vain silloin tällöin n. puolentoista kuukauden ajan. Jeesus oli myös syönyt heidän kanssaan, mikä osoitti, ettei kyseessä ollut mikään ”haamu”. Näitä ilmestymisiä oli niin paljon ja niin monelle eri ihmiselle, että Luukas kirjoittaakin Jeesuksen ylösnousemuksen olevan ”kiistaton” eli täysin varma.

Jeesus oli luvannut lähettää Pyhän Hengen maailmaan. Kohta oli alkamassa Pyhän Hengen aikakausi. Opetuslapset miettivät, mahtoiko tämä uusi aikakausi tarkoittaa sitä, että Jeesus hallitsisi kuninkaana maan päällä. Jeesus lupasi heille kuitenkin jotain paljon suurempaa kuin näkyvän valtakunnan: kohta tulevan Pyhän Hengen voiman.

Oli varmasti tärkeää, että opetuslapset näkivät Jeesuksen nousevan taivaaseen ihan konkreettisesti. Samalla he saivat kuulla enkeleiden suusta lupauksen siitä, että Jeesus tulee vielä kerran takaisin. Tämä lupaus on voimassa edelleenkin. Jeesus tulee takaisin silloin, kun Isä Jumala niin hyväksi näkee.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Teofilos
Ystävä, jolle Luukas omistaa sekä evankeliuminsa että Apostolien teot. Teofilos on kreikkaa ja tarkoittaa ”Jumalan ystävä”.

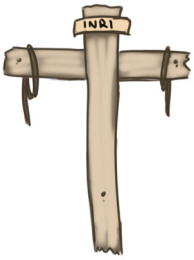

Apostolit
Sana apostoli on kreikkaa ja tarkoittaa ”edellä lähetettävä, sanansaattaja, lähetti”. Apostolit olivat miehiä, jotka Kristus valitsi elämänsä tapahtumien silminnäkijöiksi, näkemään hänet hänen ylösnousemuksensa jälkeen ja todistamaan hänestä ihmiskunnalle. Apostoleita olivat esim. Pietari, Johannes ja Paavali.

Galilean miehet
Useimmat opetuslapset olivat kotoisin Pohjois-Israelista, Galileasta, jossa he olivat toimineet kalastajina ennen kuin Jeesus kutsui heitä seuraansa.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Päiväkirja
Osallistujat kuvittelevat olevansa opetuslapsia. Kirjoitetaan muutama lause päiväkirjaan Jeesuksen taivaaseenastumisen päivän iltana. Miltä kaikki oli näyttänyt, mitä ajattelit, miltä sinusta tuntui, mitä ajattelet seuraavaksi tehdä?

Ajatuskuplat
Piirretään taululle tai isolle seinään kiinnitetylle paperille alaosaan ajatuskuplia ja yläosaan pilviä. Keskelle pilviä kirjoitetaan enkelin sanat: ”Jeesus tulee kerran takaisin”. Osallistujat saavat käydä kirjoittamassa ajatuskupliin omia ajatuksiaan asiasta.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Vapautushippa
Leikitään hippaa niin, että kiinniottajia (hippoja) on kaksi. Kiinni jäänyt menee kyykkyyn ja vasta toisen hipan kosketuksella pääsee vapaaksi, eli saa itsekin alkaa ottaa toisia kiinni. Vapautetusta tulee myös hippa. Hippojen määrä siis lisääntyy, mutta vain kaksi ensimmäistä voivat toimia myös vapauttajina.

Nimet selässä
Kirjoitetaan raamatunkohdassa esiintyneitä nimiä parin selkään yksi kirjain kerrallaan (esim. Teofilos, Galilea, Jerusalem, Johannes). Voidaan tehdä myös kilpailuna niin, että ohjaaja näyttää kirjoittajille (takimmaisille) yhden nimen ja merkistä he alkavat kirjoittaa sitä parinsa selkään. Se pari, jonka etummainen (jonka selkään nimi kirjoitettiin) ensimmäisenä huutaa nimen oikein, saa pisteen.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Miksi Jeesus ilmestyi niin monta kertaa ylösnousemisensa jälkeen?
- Millaisessa tilanteessa itse olisit halunnut nähdä Jeesuksen?
- Luku 40 merkitsee Raamatussa johonkin uuteen valmistautumista. Mihin uuteen valmistauduttiin nyt, niiden 40 päivän jälkeen, jolloin Jeesus oli ilmestynyt?
- Miksi luulet, että Jeesus vielä muistutti opetuslapsia tulevasta Pyhästä Hengestä?
- Miksi opetuslapset olisivat ehkä toivoneet, että Jeesus olisi perustanut maan päälle valtakunnan?
- Mitä sinä toivoisit saavasi joltain rakkaalta henkilöltä, joka lähtee luotasi pois?
- Miltä luulet, että Jeesuksen paluu näyttää?
- Miltä ajatus Jeesuksen paluusta tuntuu sinusta?
- Mitä enkeli mahtoi tarkoittaa kysyessään: ”Miksi te siinä seisotte katselemassa taivaalle?”?

7. Lauluehdotuksia

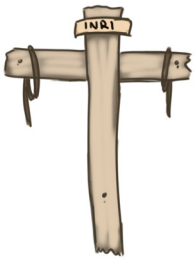

Lasten virsi: Terve, juhla Kristuksen (44), Kosketa minua, Henki (45), Koko maailma kädessään (105)
NSV: Swing low (38), Ylitse merten (39), Lähden mielin luottavaisin (80), Jäähyväislaulu (82), Käy, Herra, meitä siunaamaan (83), Jumalan valtakunta tulee (86), Vartiossa (90), Elämä on nyt (104)
ES: Askeleissasi kulkea saan (42), Elämä on nyt (52), Jäähyväislaulu (100), Swing low (160), Ylitse merten (166)
ES": Askeleissasi kulkea saan (136), Elämä on nyt (150), Swing low (58), Käy, Herra, meitä siunaamaan (192), Sillä sinun on valtakunta (132)

8. Rukous

Rakas Jeesus, kiitos siitä, että sinä elät ja olet luvannut tulla takaisin. Kiitos Pyhästä Hengestä, jonka lähetit maan päälle todistamaan sinusta. Anna meille uskoa sinuun. Aamen.

UUSI TESTAMENTTI

5. Pyhä Henki + Seurakunta kasvaa

- Lähetyskäsky (Matt. 28: 16–20) x
- Helluntai (Ap. t. 2: 1–17) x
- Marttyyri Stefanos (Ap. t. 6: 8–15; 7: 54–60)
- Filippos ja etiopialainen hoviherra (Ap. t. 8: 26–40)
- Pietari Lyddassa ja Joppessa (Ap. t. 9: 32–43)

Laulukirjat
Lasten virsi, Lasten keskus 1997 (Lasten virsi)
Nuoren seurakunnan veisukirja, Lasten keskus 2010 (NSV)
Elämän siiville, Kirjapaja 1996 (ES)
Elämän siiville, Kirjapaja 2008 (ES")

Copyright
Raamatunlukijain Liitto ry

www.rll.fi

LÄHETYSKÄSKY

1. Raamatunkohta

Matt. 28: 16–20

16. Kaikki yksitoista opetuslasta lähtivät Galileaan ja nousivat vuorelle, minne Jeesus oli käskenyt heidän mennä. 17. Kun he näkivät hänet, he kumarsivat häntä, joskin muutamat epäilivät. 18. Jeesus tuli heidän luokseen ja puhui heille näin: ”Minulle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä. 19. Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni: kastakaa heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen 20. ja opettakaa heitä noudattamaan kaikkea, mitä minä olen käskenyt teidän noudattaa. Ja katso, minä olen teidän kanssanne kaikki päivät maailman loppuun asti.”

Pointti: Jeesus antaa tehtävän.

2. Ydinopetus

Jeesus ilmestyi opetuslapsille ja monille muille ihmisille ylösnousemuksensa jälkeen 40 päivän aikana, kuten Luukas (Apt. 1: 3) kertoo. Jeesus antoi lähetyskäskyn opetuslapsilleen ylösnousemuksensa ja taivaaseenastumisensa välisenä aikana. Jeesuksen lupaus olla opetuslasten – ja meidän kaikkien – kanssa tämän maailmanajan loppuun (kuten ”maailman loppu” – sanat voi myös kääntää) eli Jeesuksen paluuseen asti, on valtava asia. Opetuslapset olivat aluksi järkyttyneet Mestarinsa kuolemasta ja kokeneet jäävänsä yksin; nyt he tiesivät, että Jeesus elää. He olivat epäilystensä jälkeen saaneet uskon siihen, että Jeesus todella eli, vaikka oli kuollut ristillä ja haudattu. Tähän uskoon perustuu myös lähetystehtävä: kaikki Jeesukseen uskovat ihmiset ovat Ylösnousseen todistajia.

Tähän asti evankeliumin olivat kuulleet lähinnä juutalaiset. Lähetyskäskyssä Jeesus ilmoittaa selvästi, että evankeliumi kuuluu kaikille kansoille ja ihmisryhmille. Evankeliumin julistamiseen liittyy erottamattomasti myös kaste. Kolmiyhteisen Jumalan nimeen kastaminen tarkoittaa Hänen omakseen kastamista. Jokainen Jeesukseen uskova ihminen on lähetystyöntekijä. Eikä kukaan ole tehtävässään yksin, sillä Jeesus on luvannut olla joka päivä kanssamme.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Galilea

Galilea oli maakunta Pohjois-Israelissa. Jeesuksen lapsuuden kotikaupunki Nasaret sijaitsi siellä. Galilea oli Jeesuksen aikaan vaurasta ja taajaan asuttua seutua. Juutalaisten uskonnollisten johtajien vaikutus ei tuntunut siellä niin vahvana kuin Jerusalemin ympäristössä, n. 100 km etelämpänä.

Kaste

Johannes oli kastanut ihmisiä Jordan-joella. Johanneksen kaste liittyi tulevan Messiaan tuloon ja syntien tunnustamiseen. Johannes kastoi Jeesuksenkin, vaikka Jeesuksessa ei ollut syntiä ja hän itse oli Messias. Jeesuksen kaste olikin esikuva ihmisten kastamiselle. Jeesuksen kasteen yhteydessä Isä, Poika ja Pyhä Henki olivat näkyvästi ja kuuluvasti läsnä. Jeesuksen asettama kaste eroaa Johanneksen kasteesta siinä, että se toimitetaan ”Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen”. Kristillinen kaste merkitsee yhteyttä Kristukseen.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Evankeliumi

Noin viiden hengen ryhmissä mietitään näytelmä / pantomiimiesitys / laulu / visuaalinen taideteos / tanssi / video, jolla kerrotaan evankeliumin perusasiat yksinkertaisesti. Seuraavan listan voi kirjoittaa esim. taululle kaikkien nähtäväksi tai antaa se ryhmille paperille kirjoitettuna. Tälle tehtävälle kannattaa varata riittävästi aikaa.

a. Jumala rakastaa luomaansa ihmistä
b. Ihminen on syntinen
c. Jeesus, Jumalan Poika, syntyi ihmisten Vapahtajaksi
d. Jeesus kuoli ristillä ihmisten puolesta, syntiemme tähden
e. Ihminen saa uskon ja ikuisen elämän turvautumalla Jeesuksen sovitustyöhön

Esitetään ryhmätyöt kaikille.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Käännöstehtävä

Raamatunkäännöstyö on yksi tärkeä lähetystyön muoto. Osallistujat valitsevat pareittain Raamatusta yhden jakeen ja keksivät siihen koodin, jossa yksi merkki/numero/toinen kirjain vastaa yhtä jakeessa esiintyvää kirjainta. Kirjoitetaan jae tällä salakielellä ja merkitään paperin alareunaan myös koodi. Parit vaihtavat papereita ja koettavat selvittää toisen parin tekemän salakirjoituksen. Lopuksi luetaan jakeet ääneen.

Kirje lähetystyöntekijälle

Ohjaaja etsii etukäteen tietoa jostain lähetystyöntekijästä ja lukee esim. yhden ystäväkirjeen, kertoo maasta, jossa tämä työskentelee, tms. Kirjoitetaan yhdessä sähköpostiviesti, kortti tai kirje ko. lähetille.

Operaatio lähetystyö

Jos seurakunnassa suunnitellaan myyjäisiä, lounasta, tms. lähetystyön hyväksi, ohjaaja voi ottaa selvää jo etukäteen, voisivatko nuoret tulla auttamaan jollain tavalla, esim. askartelemalla, mainoksia tekemällä tai levittämällä, järjestämällä paikkoja kuntoon, kaatamalla kahvia, esittämällä jotain tms. Myös jumalanpalveluksessa kerättävän lähetyskolehdin kantamiseen voi tarjoutua avuksi. Suunnitellaan ”operaatio” ja jaetaan tehtävät.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Miksi Jeesus antoi lähetyskäskyn juuri opetuslapsilleen?
- Kuka on Jeesuksen opetuslapsi?
- Mitä hyötyä on lähetystyöstä?
- Tunnetko maita tai kansoja, joihin evankeliumia ei vielä ole viety? Miksi evankeliumia ei vieläkään ole julistettu koko maailmassa?
- Millä tavalla sinä voisit olla mukana lähetystössä?
- Kuuluvatko suomalaiset niihin kansoihin, joille Jeesus käski julistaa evankeliumia?
- Mitä tiedät omasta kasteestasi/kastepäivästäsi?
- Miltä sinusta tuntuu se, että Jeesus on luvannut olla kanssamme joka päivä?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Koko maailma kädessään (105), Käteeni tartu (121), Lintu pieni, lintuseni (126), Kuule, isä taivaan (167)
NSV: Sama taivas, sama maa (2), Laula ihmisille (8), Sateenkaariunet (79), Lähden mielin luottavaisin (80), Tahtosi tiellä (93), Siunaa koko maailmaa (101), Elämä on nyt (104), Halleluja me ylistämme (106)
ES: Elämän sävel(36), Me saamme kasvaa (90), Liekkilaulu (128), Mennään kotiin (170)
ES": Sama taivas, sama maa (22), Ylitse merten (42), Olet vapaa (48), Me saamme kasvaa (44)

8. Rukous

Rakas Jeesus, kiitos siitä, että saamme olla sinun omiasi. Kiitos, että olet aina kanssamme. Anna kaikkien ihmisten kuulla sinusta. Opeta meitäkin kertomaan sinusta muille. Aamen.

HELLUNTAI

1. Raamatunkohta

Ap. t. 2: 1–17

1. Kun sitten koitti helluntaipäivä, he olivat kaikki yhdessä koolla. 2.
Yhtäkkiä kuului taivaalta kohahdus, kuin olisi käynyt raju tuulenpuuska,
ja se täytti koko sen talon, jossa he olivat. 3. He näkivät tulenlieskoja, kuin kieliä, jotka jakautuivat ja laskeutuivat itse kunkin päälle. 4. He tulivat täyteen Pyhää Henkeä ja alkoivat puhua eri kielillä sitä mitä Henki antoi heille puhuttavaksi.
5. Jerusalemissa asui hurskaita juutalaisia, joita oli tullut sinne kaikkien kansojen keskuudesta, mitä taivaan alla on. 6. Kun tämä ääni kuului, paikalle kerääntyi paljon väkeä, ja hämmästys valtasi kaikki, sillä jokainen kuuli puhuttavan omaa kieltään. 7.
He kysyivät ihmeissään: ”Eivätkö nuo, jotka puhuvat, ole kaikki galilealaisia? 8. Kuinka me sitten kuulemme kukin oman synnyinmaamme kieltä? 9. Meitä on täällä partilaisia, meedialaisia ja elamilaisia, meitä on Mesopotamiasta, Juudeasta ja Kappadokiasta, Pontoksesta ja Aasian maakunnasta, 10. Frygiasta, Pamfyliasta, Egyptistä ja Libyasta Kyrenen seudulta, meitä on tullut Roomasta, 11. toiset meistä ovat syntyperäisiä juutalaisia, toiset uskoomme kääntyneitä, meitä on kreetalaisia ja arabialaisia - ja me kaikki kuulemme heidän julistavan omalla kielellämme Jumalan suuria tekoja.” 12. He eivät tienneet, mitä ajatella. Ihmeissään he kyselivät toinen toiseltaan: ”Mitä tämä oikein on?” 13. Mutta jotkut pilkkasivat: ”He ovat juovuksissa, makeaa viiniä täynnä.”
14. Silloin Pietari astui esiin, ja muut yksitoista hänen kanssaan. Hän alkoi puhua kuuluvalla äänellä: ”Kuulkaa minua, juutalaiset, te kaikki, jotka asutte Jerusalemissa! Tietäkää tämä: 15. Eivät nämä miehet ole juovuksissa, niin kuin te luulette - nythän on vasta aamu, päivän kolmas tunti. 16. Tämä on sitä, mikä profeetta Joelin suulla on ilmoitettu: 17. – Viimeisinä päivinä, sanoo Jumala, minä vuodatan Henkeni kaikkiin ihmisiin. Teidän poikanne ja tyttärenne profetoivat, nuorukaiset näkevät näkyjä ja vanhukset ennusunia.

Pointti: Pyhä Henki on Jumala.

2. Ydinopetus

Pyhän Hengen vuodattaminen, eli Pyhän Hengen maan päälle tuleminen, oli vaikuttava kokemus jokaiselle läsnäolijalle. Opetuslapset olivat helluntaina koolla Jerusalemissa, jossain talossa tai itse temppelissä. (Sanonta ”koolla oleminen” tarkoittaa kristillistä jumalanpalvelusta.) Opetuslasten jälkeen Pyhän Hengen vaikutuksen huomasivat myös monista eri maista Jerusalemiin tulleet juutalaiset, jotka eivät kaikki puhuneet hepreaa, vaan olivat omaksuneet asuinalueensa kielen. Tulenlieskat ja kielilläpuhumisen ihme olivat näkyviä merkkejä Jumalan voimasta. Suuri ihme oli myös se, että kalastaja Pietari alkoi pitää pitkää puhetta uskonnollisille juutalaisille. Vasta Pyhä Henki antoi hänelle ja muillekin opetuslapsille voiman viedä evankeliumia lähetyskäskyn mukaan eteenpäin. Pietarin pitkän puheen seurauksena 3000 henkeä uskoi Jeesukseen. (Ap. t. 2: 41)

Pyhä Henki toimii maan päällä nykyäänkin. Pyhä Henki herättää ihmisissä uskoa ja luottamusta Jumalaan. Kun luemme Raamattua, voimme pyytää, että Pyhä Henki opettaisi meitä ymmärtämään lukemaamme. Pyhä Henki rohkaisee ja lohduttaa uskovaa ihmistä. Pyhän Hengen voimasta voi tapahtua myös näkyviä ihmeitä, mutta hänen tärkein työnsä on kuitenkin kutsua ihmisiä Jumalan luokse ja näyttää heille, kuka Jeesus on.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Helluntai
Juutalaiset viettivät helluntaita 50 päivää pääsiäisen jälkeen. Alkujaan helluntai oli viljankorjuun ja ensihedelmien juhla. Jerusalemissa oli helluntaisin paljon väkeä, sillä se oli yksi ns. pyhiinvaellusjuhlista, jolloin muuallakin asuvat juutalaiset tulivat Jerusalemin temppeliin. Kristityille helluntai on seurakunnan syntymäpäivä.

Pyhä Henki
Pyhä Henki on kolmiyhteisen Jumalan kolmas persoona. Uudessa Testamentissa puhutaan Pyhästä Hengestä ensimmäisen kerran Jeesuksen syntymän yhteydessä: Maria tuli raskaaksi Pyhästä Hengestä (Matt. 1: 20). Pyhä Henki laskeutui Jeesuksen päälle, kun Johannes kastoi tämän Jordanilla (Matt. 3: 17). Jeesus lupasi Pyhän Hengen opetuslapsille jo ennen kuolemaansa ja ylösnousemustaan (Joh. 14: 16). Pyhän Hengen lahja annetaan kasteessa (Ap. t. 2: 38). Raamattu on syntynyt Pyhän Hengen johtamana (2. Piet. 1: 21)

Paikannimet
Juutalaisia asui ympäri valtavaa Rooman valtakuntaa ja sen rajojen ulkopuolellakin. Raamatunkohdan mukaan heitä oli tullut Jerusalemiin paitsi lähiseuduilta myös nykyisen Iranin, Irakin ja Turkin alueelta sekä Pohjois-Afrikasta. Vaikka heprea oli juutalaisen jumalanpalveluksen kieli, puhekielenä käytettiin usein oman asuinalueen kieltä.

Kolmas tunti
Päivän tuntien laskeminen aloitettiin auringonnoususta, joka Israelissa tapahtuu aina n. klo 6. Kolmas tunti tarkoittaa siis klo 9.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Postikortti
Raamatunkohta luetaan rauhallisesti ääneen. Kuvitellaan, että ollaan oltu Jerusalemissa helluntaijuhlilla ja nähty ja koettu se, mitä raamatunkohdassa kerrotaan. Jokaiselle osallistujalle (tai osallistujaparille) annetaan lappu, jossa lukee yksi raamatunkohdassa mainittu paikannimi tai alue, josta tulee ko. henkilön/henkilöiden kotipaikkakunta. Lähetetään kotipaikkakunnalle, esim. omalle perheelle tai ystävälle, kortti, jossa kerrotaan päivän tapahtumista. Kortin kuvapuolelle voi piirtää esim. Jerusalemia (malliksi voi ottaa kuvia nykyisestäkin Jerusalemista tai Raamatun tietokirjojen kuvia Jerusalemin temppelistä) tai helluntain alkuperäistä juhlimisen aihetta, vilja- ja hedelmäsatoa. Kortin tekstejä voidaan lukea ääneen tai kortit voidaan ripustaa esim. pyykkipojilla narulle niin, että niitä pääsee katsomaan molemmilta puolilta.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Kynttiläaskartelu
Ohjaaja sytyttää yhden ison punaisen kynttilän. Kynttilän palaessa askarrellaan tuikkulasit esim. vanhoista juomalaseista tai tyhjistä ja puhtaista vauvanruokapurkeista. Lasiin voi liimata helmiä, paperiserveteistä leikattuja kuvioita tms. koristeita tai piirtää lasimaaleilla. Kun lasit ovat valmiit, jokainen voi käydä sytyttämässä tuikkunsa isosta kynttilästä ja laittaa tuikkunsa sen viereen. Kynttilöiden palaessa voidaan keskustella kysymysten pohjalta, laulaa ja /tai rukoilla.

Kielet

Kilpaillaan ryhmissä tai pareittain siitä, kuka osaa kääntää jonkin lauseen (esim. Jeesus rakastaa sinua) mahdollisimman monelle kielelle. Tai: Keksitään pareittain uusi kieli, jolla sanotaan muutamia lauseita, joissa toistuu samoja sanoja (Esim. ”Jeesus rakastaa sinua”, ”Jeesus pelastaa”, ”Minä rakastan sinua”, ”Jeesus pelastaa minut”, ”Minä rakastan Jeesusta”). Opetetaan kieli muille, tai parit opettavat kielen toiselle parille.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Millaista on odottaa jotain suurta asiaa, joka on luvattu? Oletko itse ollut sellaisessa tilanteessa?
- Mitä luulet, millaisessa muodossa opetuslapset odottivat Pyhän Hengen tulevan? Yllättyivätkö he helluntaina?
- Mikä oli mielestäsi suurin ihme: tulenlieskat, kielilläpuhuminen vai Pietarin saama rohkeus puhua suurelle joukolle tärkeitä ja oppineita ihmisiä?
- Mihin itse tarvitsisit rohkeutta?
- Mihin Pyhää Henkeä tarvitaan? Miksi hänen piti tulla maan päälle?
- Jos Pyhän Hengen voisi nähdä, miltä ajattelisit hänen näyttävän?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Kosketa minua, Henki (45), Helluntain kiitosvirsi (47), Jumala loi (63), Kun on turva Jumalassa (100)
NSV: Tule. Pyhä Henki (51), Tule, rauhan Henki (52), Minä uskon (67), Totuuden Henki (91), Halleluja, tunnet sydämeni (107), Sydämemme laulaa (113)
ES: Askeleissasi kulkea saan (42), Tilkkutäkki (82), Halki maailman (86)
ES”: Tilkkutäkki (36), Askeleissasi kulkea saan (136), Tule, Pyhä Henki (138),

8. Rukous

Kiitos, Pyhä Henki, siitä, että sinä annat meille uskon Jeesukseen. Opeta meitä ymmärtämään Raamattua. Anna meille myös voimaa kertoa muille Jeesuksesta. Aamen.

MARTTYYRI STEFANOS

1. Raamatunkohta

Ap. t. 6: 8–15; 7: 54–60
8 Stefanos oli täynnä armoa ja voimaa, ja hän teki suuria ihmeitä ja
tunnustekoja kansan keskuudessa. 9 Silloin muutamat miehet ryhtyivät
väittelemään hänen kanssaan; toiset näistä kuuluivat niin sanottuihin vapautettujen,
kyreneläisten ja aleksandrialaisten synagogiin, toiset olivat kotoisin Kilikiasta ja Aasian
maakunnasta.10 Mutta Hengen voimalla hän puhui viisaasti, eivätkä he kyenneet
pitämään puoliaan.11 Silloin he värväsivät joitakin miehiä sanomaan: «Olemme kuulleet
hänen puhuvan herjaavia sanoja Mooseksesta ja Jumalasta.» 12 He yllyttivät kansaa,
kansan vanhimpia ja lainopettajia, ja sitten he kävivät käsiksi Stefanokseen ja veivät
hänet Suuren neuvoston eteen. 13 Siellä he toivat kuultavaksi vääriä todistajia, jotka
sanoivat: «Tämä mies puhuu lakkaamatta tätä pyhää paikkaa ja lakia vastaan. 14
Me olemme kuulleet hänen sanovan, että Jeesus, se Nasaretilainen, hajottaa tämän
paikan ja muuttaa säädökset, jotka Mooses on meille antanut.»15 Kaikki, jotka istuivat
neuvostossa, kiinnittivät katseensa Stefanokseen, ja hänen kasvonsa olivat heistä niin
kuin enkelin kasvot.

54 Tämän kuullessaan neuvoston jäsenet olivat pakahtua raivosta ja kiristelivät
hampaitaan. 55 Mutta Pyhää Henkeä täynnä Stefanos nosti katseensa taivasta kohti ja
näki Jumalan kirkkauden ja Jeesuksen, joka seisoi Jumalan oikealla puolella. 56 Hän
sanoi: «Taivaat ovat avoinna minun silmieni edessä, ja Ihmisen Poika seisoo Jumalan
oikealla puolella!» 57 Silloin he alkoivat huutaa suureen ääneen, tukkivat korvansa ja
ryntäsivät yhtenä miehenä hänen kimppuunsa.
58 He raahasivat hänet ulos kaupungista kivittääkseen hänet, ja todistajat jättivät
viittansa Saul-nimisen nuoren miehen huostaan. 59 Kun he kivittivät Stefanosta, tämä
rukoili Herraa ja sanoi: «Herra Jeesus, ota vastaan minun henkeni.» 60 Hän vaipui
polvilleen ja huusi kovalla äänellä: «Herra, älä vaadi heitä tilille tästä synnistä!» Sen
sanottuaan hän nukkui pois.

Pointti: Pyhä Henki antaa voiman.

2. Ydinopetus

Stefanos oli ensimmäinen uskonsa tähden kuollut kristitty. Häntä ei voitu tuomita mistään pahanteosta – päinvastoin. Hänet oli juuri valittu seurakunnassa erityiseen avustustehtävään, pitämään huolta köyhistä ja sorretuista leskistä. Stefanoksen sanotaan olleen ”täynnä uskoa ja Pyhää Henkeä” (Ap. t. 6: 5) ja hän teki myös ihmetekoja (Ap. t. 6: 8).

Juutalaisten johtajat pelkäsivät oman arvovaltansa puolesta, kun he huomasivat Jeesus-uskon saavan yhä enemmän kannattajia. Stefanos oli juutalaisten johtajien silmissä erityisen vaarallinen juuri uskonsa ja hyvien tekojensa takia, sillä niiden johdosta yhä uudet ihmiset alkoivat uskoa Jeesukseen. Stefanosta syytettiinkin asioista, joita hän ei ollut koskaan sanonut tai tehnyt.

Stefanos piti juutalaisten johtajille pitkän puheen, jossa hän osoitti tuntevansa hyvin Israelin kansan historian (Ap. t. 7: 1–53). Hän korosti sitä, miten juutalaiset olivat kautta historian hyljeksineet ja vainonneet niitä, jotka olivat ilmoittaneet Jumalan tahdon. Tällainen puhe sai neuvoston jäsenet ”kiristelemään hampaitaan”. Ei ole helppoa kuulla ikävää totuutta itsestään.

Stefanoksen marttyyrikuolema muistuttaa Jeesuksen kuolemaa. Jeesuskin kuoli syyttömänä, ja siitä huolimatta rukoili vielä ristilläkin vainoojiensa puolesta. Pyhä Henki antoi Stefanokselle voiman uskoa ja säilyttää myös rakkaus muita ihmisiä kohtaan loppuun asti. Kuolemansa hetkellä hän näki jotain sellaista, mitä kukaan muu ei vielä ollut nähnyt: Jeesuksen seisomassa valtaistuimella, valmiina ottamaan omansa kotiin. Siksi hänen kasvonsa näyttivät enkelin kasvoilta.

Stefanoksen kuoleman jälkeen koko seurakuntaa alettiin vainota, minkä takia suurin osa Jeesukseen uskovista pakeni Jerusalemista. Jumala käänsi tämänkin uhkaavan tilanteen siunaukseksi: kristinusko levisi pakoon lähteneiden uskovien kautta yhä laajemmalle.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Marttyyrit

Stefanos kärsi marttyyrikuoleman, mikä tarkoittaa sitä, että hän joutui kuolemaan uskonsa takia. Perimätiedon mukaan kaikki apostolit Johannesta lukuun ottamatta kärsivät myös marttyyrikuoleman. Historian aikana on monia muitakin kristittyjä kohdannut sama kohtalo. Tänäkin päivänä jopa 200 miljoonaa kristittyä saa kärsiä uskostaan. Joissain maissa evankeliumin kertominen muille on lailla kiellettyä, erittäin tiukasti kristinuskoon suhtautuvissa maissa jopa pelkät kristittyjen kokoontumiset tai Raamatun omistaminen voivat johtaa kuolemaan. Nykypäivän marttyyreista löytyy tietoa esim. sivuilta www.stefanus.fi (Stefanus-lähetys), http://www.martyredchurch.net/fi tai Open Doors -järjestön kansallisilta sivuilta (ei suomeksi). Kristittyjen vainoja nykymaailmassa esittävä kartta löytyy sivulta http://www.worldwatchlist.us.

Kyrene ja Aleksandria

Kyrene oli Pohjois-Afrikassa sijaitseva Rooman provinssi, jossa asui paljon juutalaisia. Kyrenestä kotoisin oleva Simon oli kantanut Jeesuksen ristiä. Aleksandria oli myös Pohjois-Afrikassa sijaitseva suuri kauppakaupunki, jonka väestöstä n. 40 prosenttia oli juutalaisia. Aleksandriassa käännettiin Vanha testamentti kreikaksi. Sitä kutsutaan nimellä Septuaginta.

Kilikia ja Aasia

Kilikia sijaitsi Vähä-Aasian kaakkoisosan rannikkoseudulla. Tarso, Paavalin syntymäkaupunki, oli Kilikian pääkaupunki. Aasia tarkoittaa tässä kohtaa ilmeisesti vain Vähä-Aasian länsirannikkoa. Kumpikin alue sijaitsee nykyisen Turkin alueella Välimeren rannikolla.

Suuri neuvosto

Suuri neuvosto oli juutalaisten ylin päättävä elin. Sen jäseniä olivat mm. juutalaisten ylipappi ja muut pappien päämiehet. Roomalaisaikana suuren neuvoston vastuulla oli sisäisen järjestyksen valvonta. Se saattoi antaa kuolemantuomion, mutta roomalaisen maaherran piti vielä vahvistaa tuomio. Stefanoksen kivittäminen oli laiton teko, koska sitä tuomiota ei ollut maaherra vahvistanut.

Ihmisen Poika

tarkoittaa Jeesusta. Jeesus itse käytti tätä nimitystä itsestään erityisesti silloin, kun hän puhui itsestään Messiaana, jolla on ylösnousemuksensa jälkeen valta tuomita ja lunastaa ihmiset.

Tapaninpäivä

Toista joulupäivää, 26.12., kutsutaan Suomessa Tapaninpäiväksi. Se on ensimmäisen kristityn marttyyrin, Stefanoksen (suom. Tapani) ja kaikkien muidenkin marttyyrien muistopäivä. Uskonsa puolesta kuolleita muistetaan myös marraskuun alussa vietettävänä pyhäinpäivänä.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Väärä todistus
Näytellään raamatunkohdan tapahtumat nykyajassa, kuitenkin niin, ettei lopputulos ole tappaminen vaan jotain muuta ikävää, esim. kaveripiirin ulkopuolelle ajaminen tai vangitseminen. Mietitään ensin yhdessä, millaisessa tilanteessa ja ketkä voisivat alkaa levittää vääriä huhuja jostain kristitystä, millaisia ne voisivat olla, ja millä tavalla tätä kristittyä tai kristittyjen ryhmää alettaisiin kiusata.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Kirje tai piirros vainotulle kristitylle

Tehdään yhdessä tai ryhmissä rohkaiseva piirros tai kirje (mielellään englanniksi) ja lähetetään se esim. Open doors -järjestön Sveitsin toimiston kautta lähetettäväksi jollekin uskonsa puolesta vangitulle. Englanninkieliset ohjeet sivuilla: http://www.portesouvertes.ch/en/get-involved/letter-writing/.Ohjaaja voi etsiä englanniksi esim. sopivia raamatunkohtia, joista ryhmä voi kirjoittaa tervehdykseksi piirrosten yhteyteen. On syytä muistuttaa, että kirje lähtee jollekin aivan oikeasti vankilassa olevalle ihmiselle, tämä ei ole kuvitteellinen harjoitus!

Kynttilän sytyttäminen ja rukous

Katsotaan maailman karttaa ja etsitään sieltä ne maat, joissa kristittyjä ankarimmin vainotaan (Pohjois-Korea, Saudi-Arabia, Afganistan, Irak, Somalia, tiedot vuodelta 2013 sivulta http://www.worldwatchlist.us.). Sytytetään jokaiselle maalle yksi kynttilä ja rukoillaan jokaisen kohdalla: ”Rakas Jeesus, varjele niitä ihmisiä, jotka uskovat sinuun x:ssa.”

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Millaisia valheita juutalaiset esittivät Stefanoksesta?
- Onko sinusta joskus levitetty perättömiä huhuja? Miltä se tuntui?
- Miksi on tärkeää tarkistaa asioiden todenperäisyys ennen kuin tuomitsee toisen?
- Miten Stefanos vastasi vainoojilleen? Millä tavalla sinä olisit vastannut?
- Millä tavalla Jumala auttoi Stefanosta?
- Kuka tuttu Raamatun henkilö esiintyy tässä raamatunkohdassa?
- Tiedätkö jotain uskonsa takia vainotuista kristityistä nykymaailmassa? Kerro.

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Kun on turva Jumalassa (100), Koko maailma kädessään (105), Käteeni tartu (121), Kuule, isä taivaan (167)
NSV: Sama taivas, sama maa (2), Laula ihmisille (8), Tule, rauhan Henki (52), Minä uskon (67), Halleluja, tunnet sydämeni (107), Sydämemme laulaa (113)
ES: Elämän sävel (36), Askeleissasi kulkea saan (42), Me saamme kasvaa (90), Liekkilaulu (128), Mennään kotiin (170)
ES”: Sama taivas, sama maa (22), Ylitse merten (42), Olet vapaa (48), Me saamme kasvaa (44), Askeleissasi kulkea saan (136), Tule, Pyhä Henki (138)

8. Rukous

Rakas Jumala, siunaa kaikkia vainottuja kristittyjä. Anna heille voimaa pysyä uskossa vainosta huolimatta. Kiitos siitä, että saamme kerran olla luonasi taivaassa ja siellä ei ole enää mitään pahaa. Aamen.

FILIPPOS JA ETIOPIALAINEN HOVIHERRA

1. Raamatunkohta

Ap. t. 8: 26–40

26. Herran enkeli puhui Filippokselle: «Lähde etelään päin ja mene
tielle, joka vie Jerusalemista Gazaan ja on autio.» 27. Filippos lähti
sinne. Juuri silloin sitä tietä tuli mahtava etiopialainen hoviherra, eunukki, joka hoiti
Etiopian kuningattaren eli kandaken koko omaisuutta. Hän oli käynyt Jerusalemissa
pyhiinvaellusmatkalla 28. ja oli nyt palaamassa kotiin, istui vaunuissaan ja luki profeetta
Jesajan kirjaa. 29. Henki sanoi Filippokselle: «Mene lähemmäs ja pysyttele vaunujen
vieressä.» 30. Filippos juoksi vaunujen luo, ja kuullessaan miehen lukevan profeetta
Jesajaa hän sanoi: «Sinä kyllä luet, mutta mahdatko ymmärtää?» 31. Mies vastasi:
«Kuinka ymmärtäisin, kun kukaan ei minua neuvo.» Hän pyysi Filipposta nousemaan
vaunuihin ja istumaan vierellään. 32. Kohta, jota hän kirjasta luki, oli tämä:

- Niin kuin lammas hänet vietiin teuraaksi, niin kuin karitsa, joka on ääneti keritsijänsä
edessä, ei hänkään suutansa avannut. 33. Kun hänet alennettiin, hänen tuomionsa
otettiin pois. Kuka voi laskea hänen jälkeläistensä määrän? Hänen elämänsä otetaan
pois maan päältä.

34. Hoviherra sanoi Filippokselle: «Voisitko sanoa, kenestä profeetta puhuu, itsestäänkö
vai jostakin toisesta?» 35. Filippos rupesi puhumaan, aloitti tuosta kirjoitusten kohdasta
ja julisti miehelle evankeliumia Jeesuksesta. 36. Matkan jatkuessa he tulivat paikkaan,
jossa oli vettä. Silloin hoviherra sanoi: «Tässä on vettä. Estääkö mikään kastamasta
minua?» 37. [Filippos sanoi hänelle: «Jos koko sydämestäsi uskot, se on mahdollista.»
Hoviherra vastasi: «Minä uskon, että Jeesus Kristus on Jumalan Poika.»]* 38. Hän käski
pysäyttää vaunut, ja he molemmat, Filippos ja hoviherra, astuivat veteen, ja Filippos
kastoi hänet. 39. Kun he olivat nousseet vedestä, Herran Henki tempasi Filippoksen pois.
Hoviherra ei enää nähnyt häntä mutta jatkoi iloisena matkaansa. 40. Filippos ilmaantui
sitten Asdodiin. Evankeliumia julistaen hän kulki kaupungista kaupunkiin, kunnes tuli
Kesareaan.

Pointti: Pyhä Henki johdattaa.

2. Ydinopetus

Jeesus oli sanonut juuri ennen ylösnousemustaan opetuslapsilleen näin: ”Te olette
minun todistajiani Jerusalemissa, koko Juudeassa ja Samariassa ja maan ääriin saakka.”
Jerusalemissa evankeliumia oli jo julistettu jonkin aikaa. Nyt oli toteutunut Jeesuksen
ennustuksen toinenkin osa: seurakunnan vainon takia Filippos oli paennut Samariaan ja
julisti siellä evankeliumia niin, että monet alkoivat uskoa. (Ap. t. 8: 4-25)Yhtäkkiä Herran
enkeli käski häntä kuitenkin lähtemään aivan toiselle seudulle aution tien varteen.
Filippos varmasti hiukan hämmästyi Jumalan kutsua – mutta totteli. Autiolla tiellä
vastaan tulikin ihmeellinen näky: vaikutusvaltainen vierasmaalainen mies kuninkaallisine
saattueineen.

Ihmeellistä oli myös se, että tämä mies, joka osoittautui etiopialaiseksi hoviherraksi
– nykymaailmassa häntä voitaisiin sanoa valtiovarainministeriksi – luki Raamattua.
Ja että hän luki sitä niin tosissaan, että oli valmis ottamaan vaatimattoman näköisen,
vainoja paossa olevan Filippoksen kuninkaallisten vaunujensa kyytiin opettamaan häntä!
Filippos sai tällä matkalla iloita paitsi mukavasta vaunukyydistä, johon harva tavallinen
ihminen koskaan pääsi, myös siitä, että hän sai nähdä, miten toinen ihminen vakuuttui
Jeesuksesta Raamatun sanan kautta.

Pyhä Henki on annettu seurakunnalle voimaksi lähetystyöhön. Pyhä Henki vei evankeliumia eteenpäin ensimmäisten uskovien kautta ja antoi heille viisautta erilaisiin tilanteisiin. Jeesus oli luvannut opetuslapsilleen näin: ”... älkää etukäteen olko huolissanne siitä mitä puhuisitte. Puhukaa ne sanat, jotka teille tuona hetkenä annetaan. Silloin ette puhu te, vaan Pyhä Henki.” (Mark. 13: 11) Nykyäänkin Pyhä Henki toimii samalla tavalla. Hän johdattaa uskovia ihmisiä toisten luo, kutsuu viemään evankeliumia eteenpäin ja antaa voiman ja viisauden kertoa Jeesuksesta. Pyhä Henki myös avaa meille Raamatun sanaa ja opettaa ymmärtämään sitä. Aina ennen Raamatun lukemista kannattaakin rukoilla Pyhän Hengen apua. Samoin silloin, kun joku kaveri kysyy jotain Jeesuksesta tai uskosta; silloinkin voi mielessään pyytää, että Pyhä Henki antaisi oikeat sanat.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Filippos

Filippos oli yksi niistä seitsemästä miehestä, jotka oli valittu Jerusalemin seurakunnassa avustustehtäviin. Samaa työtä oli Stefanos tehnyt ennen marttyyrikuolemaansa. Stefanoksen surmaamisen jälkeen koko seurakuntaa oli alettu vainota ja Filipposkin oli monien muiden joukossa lähtenyt pakoon ja asettunut Samariaan, missä hän julisti evankeliumia. Hänen kauttaan tapahtui myös ihmeitä ja monet alkoivat uskoa Jeesukseen.

Gaza, Asdod ja Kesarea

Välimeren rannalla Israelin alueella sijaitsevia kaupunkeja.

Etiopia

sijaitsi Afrikassa, Egyptin eteläpuolella, nykyisen Sudanin alueella. Etiopian hallitusta johti kuninkaan äiti, arvonimeltään kandake. Etiopiassa asui paljon juutalaisia.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Mitä se merkitsee?

Esimerkiksi katekismuksessa on selitetty lyhyesti, mitä Isä meidän -rukouksen eri kohdat tarkoittavat. Vähä katekismus selityksineen löytyy myös netistä, esim. sivulta http://www.evl.fi/tunnustuskirjat/vahakatekismus.html#isameidan
Yksi osallistujista lukee Isä meidän -rukousta ja toinen selittää sitä katekismuksen tekstiä lukien. Ohjaaja antaa yhdelle osallistujalle paperin, jossa on Isä meidän -rukous katekismuksen jaottelun mukaan jaksotettuna ja muille paperin, jossa on sekä rukous että selitykset. Se, jolla on paperissaan vain rukous, lukee yhden jakson kerrallaan ja menee vuorotellen jonkun eteen kysymään: ”Mitä se merkitsee?” Kysyjälle luetaan katekismuksen mukainen selitys. Samalla tavoin voidaan käydä läpi myös Kymmenen käskyä.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Jerusalemiin ja takaisin

Mennään kolmen hengen ryhmiin. Kaksi osallistujaa muodostaa käsillään kultatuolin, johon kolmas menee istumaan. Istujalle annetaan kirja polville, siitä ei saa pitää kiinni. Kilpaillaan siitä, mikä kolmikko suoriutuu sovitusta radasta (Etiopia-Jerusalem-Etiopia) nopeimmin niin, että kirja ei putoa kyydistä. Jos leikitään ulkona, Jerusalemin paikka voidaan valita mäen päältä.

Ääneen lukeminen

Antiikin aikaan oli tavallista lukea ääneen, vaikka kuulijoita ei olisi ollutkaan. Luetaan ääneen, kaikki yhdessä omaan tahtiin, Jesajan kirjasta luku 53.

Salakirjoitus

Keksitään ryhmissä koodisto kirjaimille ja kirjoitetaan näillä koodeilla jokin helppo lause. Annetaan lause ja koodisto toiselle ryhmälle, joka selvittää niiden avulla lauseen.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Miksi luulet, että etiopialainen hoviherra oli lähtenyt pyhiinvaellusmatkalle Jerusalemiin, vaikka hän ei ollut edes juutalainen?
- Mitä Filippos mahtoi ajatella nähdessään hienot kuninkaalliset vaunut?
- Millaisen yllätyksen Filippos koki?
- Millä tavalla hoviherra yllättyi?
- Miksi on tärkeää tuntea Raamattua?
- Keneltä sinä kysyt, jos et ymmärrä jotain asiaa Raamatusta tai uskosta?
- Miksi hoviherra pyysi, että hänet kastettaisiin? Mitä kaste merkitsi hänelle?
- Minkä hyvin tärkeän asian hoviherra oppi Raamatusta?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Kun on turva Jumalassa (100), Koko maailma kädessään (105), Käteeni tartu (121), Kuule, isä taivaan (167)
NSV: Sama taivas, sama maa (2), Laula ihmisille (8), Tule, rauhan Henki (52), Minä uskon (67), Halleluja, tunnet sydämeni (107), Sydämemme laulaa (113)
ES: Elämän sävel (36), Askeleissasi kulkea saan (42), Me saamme kasvaa (90), Liekkilaulu (128), Mennään kotiin (170)
ES”: Sama taivas, sama maa (22), Ylitse merten (42), Olet vapaa (48), Me saamme kasvaa (44), Askeleissasi kulkea saan (136), Tule, Pyhä Henki (138)

8. Rukous

Rakas taivaan Isä, opeta meitä tuntemaan Raamattua. Anna meille viisautta kertoa sinusta myös muille. Aamen.

PIETARI LYDDASSA JA JOPPESSA

1. Raamatunkohta

Ap. t. 9: 32–43

32. Pietari kiersi paikkakunnalta toiselle ja tuli myös Lyddassa asuvien
pyhien luo. 33. Hän tapasi kaupungissa Aineas-nimisen miehen, joka oli
halvaantunut ja oli ollut vuoteenomana kahdeksan vuotta. 34. Pietari sanoi hänelle:
«Jeesus Kristus parantaa sinut, Aineas! Nouse ja kokoa vuoteesi.» Mies nousi heti. 35.
Kaikki, jotka asuivat Lyddassa ja Saaronin tasangolla, näkivät hänet, ja he kääntyivät ja
uskoivat Herraan.
36. Joppessa* oli opetuslasten joukossa Tabita-niminen nainen; nimi on kreikaksi
Dorkas.* Hän teki paljon hyvää ja avusti köyhiä runsain määrin. 37. Mutta noihin aikoihin
hän sairastui ja kuoli, ja hänet pestiin ja kannettiin kattohuoneeseen. 38. Lydda on
lähellä Joppea, ja kun opetuslapset kuulivat Pietarin olevan siellä, he lähettivät kaksi
miestä viemään hänelle sanan: «Tule kiireesti meidän luoksemme.»
39. Pietari lähti heti miesten mukaan. Kun hän tuli paikalle, hänet vietiin
kattohuoneeseen, ja leskivaimot kerääntyivät hänen ympärilleen ja näyttivät itkien
hänelle paitoja ja muita vaatteita, jotka Dorkas oli tehnyt ollessaan vielä heidän
kanssaan. 40. Pietari käski kaikkien
poistua. Hän polvistui ja rukoili. Sitten hän kääntyi vainajan puoleen ja sanoi: «Tabita,
nouse!» Nainen avasi silmänsä, ja nähdessään Pietarin hän nousi istumaan. 41. Pietari
ojensi hänelle kätensä ja auttoi hänet jalkeille. Sitten Pietari kutsui huoneeseen lesket
ja kaikki pyhät, ja he saivat nähdä, että Tabita oli elossa. 42. Tapahtumasta levisi tieto
ympäri Joppea, ja monet uskoivat nyt Herraan. 43. Pietari jäi vielä joksikin aikaa Joppeen
ja asui erään Simon-nimisen nahkurin luona.

Pointti: Pyhä Henki tekee ihmeitä.

2. Ydinopetus

Evankeliumi Jeesuksesta ja hänen ylösnousemuksestaan oli levinnyt vauhdilla. 40 kilometrin päässä Jerusalemista sijaitsevaan Lyddaankin oli jo muodostunut pyhien yhteisö, eli jonkinlainen pieni seurakunta. Pietarista oli julistustyönsä yhteydessä varmasti hienoa käydä tapaamassa Jeesukseen uskovia eri paikkakunnilla. Kuitenkin hänen tärkein tehtävänsä oli kohdata niitä ihmisiä, jotka eivät vielä uskoneet Jeesukseen. Pietari auttoi Pyhän Hengen voimalla myös kärsiviä ihmisiä – aivan kuten Jeesus maan päällä eläessään.

Tässä raamatunkohdassa Pietari kohtasi kolme ihmistä, joilla oli kullakin oma kohtalonsa: halvaantuneen Aineaksen, kuolleen Tabitan ja Simonin, jota halveksittiin ammattinsa tähden (ks. sananselitys). Jumala auttoi jokaista näitä Pietarin kautta: Aineas sai liikkumiskykynsä takaisin, Tabita heräsi henkiin ja Simon sai kokea arvostusta siksi, että joku juutalaisena syntynyt suostui asumaan hänen luonaan. Jeesus teki maan päällä eläessään aivan samanlaisia tekoja. Kaikki Jeesuksen itsensä ja myöhemmin opetuslasten tekemät ihmeet osoittivat, että Jeesus oli voittanut kuoleman ja sairauden vallan.

Opetuslapset eivät ehkä olleet aivan ymmärtäneet, mitä Jeesus oli aikanaan tarkoittanut sanoessaan: ”Totisesti, totisesti: joka uskoo minuun, on tekevä sellaisia tekoja kuin minä teen, ja vielä suurempiakin.” Samassa yhteydessä Jeesus oli puhunut Pyhästä Hengestä. Nyt opetuslapset saivat käytännössä nähdä, mitä Jeesus oli tarkoittanut. Pyhä Henki teki heidän kauttaan suuria ihmeitä ja synnytti uskoa yhä uusissa ihmisissä. Edelleenkin on Pyhän Hengen aika: hän vaikuttaa seurakunnassa ja kristityissä ja vie evankeliumia eteenpäin.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Lydda, Joppe
Lydda, hepreaksi Lod, sijaitsi Välimeren rannikkotasangolla, n. 10 km Joppesta kaakkoon. Nykyään Lodissa sijaitsee Tel Avivin kansainvälinen lentokenttä. Joppe, hepreaksi Jaffa, sijaitsi Välimeren rannalla, n. 55 km Jerusalemista luoteeseen. Jaffa on nykyään aivan suurkaupunki Tel Avivin kupeessa.

Leskivaimo
oli nainen, jonka mies oli kuollut. Mies huolehti perheen toimeentulosta ja hänen kuoltuaan nainen joutui usein taloudellisesti heikkoon asemaan. Sekä juutalainen että kristillinen seurakunta pyrkivät huolehtimaan leskistä. Vanhemmilla leskillä oli kunniapaikka kristillisessä seurakunnassa.

Nahkuri
Nahkurin ammatti oli halveksittu, sillä työssä jouduttiin käsittelemään epäpuhtaita aineita ja koskemaan vereen ja kuolleisiin eläimiin. Nahkureiden piti asua jonkin matkan päässä muista taloista, koska heidän työnsä aiheutti pahaa hajua. Nahkurit tarvitsivat työhönsä vettä, joten he asuivat usein veden äärellä.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Jerusalem-Lydda-Joppe -tiellä
Raamatunkohta luetaan aluksi ääneen ja kerrataan vielä omin sanoin, mitä kullakin paikkakunnalla tapahtui. Tehdään kolme kylttiä, joissa lukee Jerusalem, Lydda ja Joppe. Kyltit laitetaan jonkin matkan päähän toisistaan (jos osallistujia on paljon, jotkut voivat toimia kylttien pitäjinä). Ohjaaja on Pietari. Hän kulkee aluksi Jerusalemista kohti Lyddaa. Osa osallistujista kulkee häntä kohti vastapäiseen suuntaan. Matkalla Pietari voi miettiä ääneen, mikä häntä Lyddassa odottaa (toisten uskovien näkeminen, ehkä vaaratilanteita yms.) Vastaantulijat voivat esittää hänelle kysymyksiä tai terveisiä Lyddasta, josta ovat juuri tulossa. Lyddaan päästyään Pietari pysähtyy ja luetaan Raamatusta, mitä Lyddassa tapahtui (Ap. t. 9: 33–34). Seuraavaksi Joppesta Lyddaan juoksee kaksi osallistujaa, jotka kehottavat Pitaria tulemaan pian Joppeen. Pietari siirtyy kiireesti sinne, ja voi taas miettiä matkalla, mitä seuraavaksi on edessä ja juttelee vastaantulijoiden kanssa ja vastaa heidän kysymyksiinsä (Joppesta Lyddaan kulkevat voivat esim. kertoa kuulleensa Tabitan kuolleen). Joppeen päästyä luetaan taas Raamatusta, mitä siellä tapahtuu (Ap. t. 9:39–41). Lopulta Pietari menee Simonin taloon.

Vaihtoehtoisesti voidaan näytellä raamatunkohdan tapahtumat niin, että näyttelijöitä on useita (Pietari, Aineas, Tabita, miehiä = opetuslapsia, leskinaisia, Simon, muuta kaupungin väkeä)

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Nimet
Yksi osallistujista kirjoittaa muiden edessä sormella tai kepillä ilmaan yhden raamatunkohdassa esiintyneen nimen (Aineas, Lydda, Tabita, Joppe, Simon, Dorkas). Kirjaimet pitää tehdä väärinpäin, jotta katsojat näkevät ne oikeinpäin! Se, joka ensimmäisenä keksii, mistä nimestä on kyse, saa tulla seuraavaksi kirjoittajaksi.

Matkakertomus
Tehdään matkareportaasi ”Pietari Lyddassa ja Joppessa”: Kirjoitetaan ja kuvitetaan (piirtämällä tai valokuvaamalla itse näyteltyjä kohtauksia) Pietarin matkan vaiheet

aikakauslehtityyliin. Mukaan voi keksiä yksityiskohtia, joita ei raamatunkohdassa mainita, mutta tapahtumat noudattavat Raamatun kertomusta. Mukaan voi myös liittää haastatteluja (esim. Aineaksen naapuri, leskivaimo Lyddassa, Simon). Jutun otsikon saa myös keksiä itse.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Ketkä kolme ihmistä Pietari tapasi? Millä tavalla hän auttoi näitä kolmea?
- Millainen vaikutus ihmeillä oli niihin ihmisiin, jotka ne näkivät?
- Millä tavalla Pietarin toiminta muistutti Jeesuksen toimintaa?
- Miksi Pietari auttoi niitä, joita muut eivät auttaneet?
- Millaisen ihmeen sinä haluaisit nähdä?
- Miksi Jumala tekee joskus ihmeitä? Miksi hän ei aina tee niitä?
- Miksi sekin oli ihme, että Pietari meni asumaan Simonin luo?
- Kenen luokse et itse menisi asumaan, edes vähäksi aikaa? Ketä et koskaan kuvittelisi saavasi vieraaksesi?
- Millä tavalla evankeliumi Jeesuksesta leviää nykyään?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Kun on turva Jumalassa (100), Koko maailma kädessään (105), Käteeni tartu (121), Kuule, isä taivaan (167)
NSV: Sama taivas, sama maa (2), Laula ihmisille (8), Tule, rauhan Henki (52), Minä uskon (67), Halleluja, tunnet sydämeni (107), Sydämemme laulaa (113)
ES: Elämän sävel (36), Askeleissasi kulkea saan (42), Me saamme kasvaa (90), Liekkilaulu (128), Mennään kotiin (170)
ES”: Sama taivas, sama maa (22), Ylitse merten (42), Olet vapaa (48), Me saamme kasvaa (44), Askeleissasi kulkea saan (136), Tule, Pyhä Henki (138)

8. Rukous

Rakas Jeesus, kiitos siitä, että olet voittanut kuoleman ja mikään ei ole sinulle mahdotonta. Opeta meitä kuulemaan sinun äänesi. Aamen.

UUSI TESTAMENTTI

6. Paavali

- Damaskoksen tiellä (Ap. t. 9: 1–22) x
- Paavali ja Barnabas Lystrassa (Ap. t. 14: 8–20)
- Paavali ja Silas vankilassa (Ap. t. 16: 16–34)
- Paavalin kirje vankilasta (Fil. 1: 12–14; 4: 4–9)

Laulukirjat

Lasten virsi, Lasten keskus 1997 (Lasten virsi)
Nuoren seurakunnan veisukirja, Lasten keskus 2010 (NSV)
Elämän siiville, Kirjapaja 1996 (ES)
Elämän siiville, Kirjapaja 2008 (ES”)

Copyright
Raamatunlukijain Liitto ry

www.rll.fi

DAMASKOKSEN TIELLÄ

1. Raamatunkohta

Ap. t. 9: 1–22

1. Saul uhkui yhä vihaa ja murhanhimoa Herran opetuslapsia kohtaan.
Hän meni ylipapin luo 2. ja pyysi tältä Damaskoksen synagogille osoitettuja kirjeitä, jotka valtuuttaisivat hänet vangitsemaan tuolle tielle lähteneet, sekä miehet että naiset, ketkä vain käsiinsä saisi, ja tuomaan heidät Jerusalemiin.
3. Matkalla, Saulin ollessa jo lähellä Damaskosta, taivaasta leimahti yhtäkkiä valo hänen ympärilleen. 4. Hän kaatui maahan ja kuuli äänen sanovan: ”Saul, Saul, miksi vainoat minua?” 5. Hän kysyi: ”Herra, kuka sinä olet?” Ääni vastasi: ”Minä olen Jeesus, jota sinä vainoat. 6. Nouse ja mene kaupunkiin. Siellä saat kuulla, mitä sinun on tehtävä.”
7. Saulin matkatoverit seisoivat sanattomina. He kuulivat äänen mutta eivät havainneet ketään. 8. Saul nousi maasta, mutta kun hän avasi silmänsä, hän ei nähnyt mitään. Toiset veivät hänet Damaskokseen kädestä taluttaen. 9. Kolmeen päivään hän ei nähnyt mitään, ei syönyt eikä juonut.
10. Damaskoksessa oli Ananias-niminen opetuslapsi. Herra puhutteli häntä näyssä: ”Ananias!” ”Tässä olen, Herra”, hän vastasi. 11. Herra sanoi: ”Mene Suorallekadulle ja kysy Juudaksen talosta Saulia, jota kutsutaan Tarsolaiseksi. Hän rukoilee, 12. ja näyssä hän on nähnyt, että Ananias-niminen mies tulee sisään ja panee kätensä hänen päälleen, jotta hän saisi näkönsä takaisin.” 13. Ananias vastasi: ”Herra, minä olen monilta kuullut, kuinka paljon pahaa se mies on Jerusalemissa tehnyt sinun pyhillesi*. 14. Tännekin hän on tullut ylipappien valtuuttamana vangitsemaan kaikki, jotka huutavat avuksi sinun nimeäsi.” 15. Mutta Herra sanoi hänelle: ”Mene, minä olen valinnut hänet aseekseni, tunnustamaan nimeäni maailman kansojen ja kuninkaiden ja myös Israelin kansan edessä. 16. Minä tulen osoittamaan hänelle, että hän joutuu paljon kärsimään minun nimeni tähden.”
17. Ananias lähti. Hän meni sisälle taloon, pani kätensä Saulin päälle ja sanoi: ”Saul, veljeni! Herra on lähettänyt minut - Jeesus, joka ilmestyi sinulle, kun olit matkalla tänne. Hän lähetti minut, jotta saisit näkösi takaisin ja täyttyisit Pyhästä Hengestä.” 18. Samassa oli kuin suomut olisivat pudonneet Saulin silmistä, ja hän näki jälleen. Hän nousi jalkeille, ja hänet kastettiin. 19. Ruokaa nautittuaan hän taas voimistui.
Saul viipyi jonkin aikaa Damaskoksessa opetuslasten luona. 20. Hän alkoi heti synagogissa julistaa, että Jeesus on Jumalan Poika. 21. Kaikki, jotka kuuntelivat häntä, olivat ihmeissään. He sanoivat: ”Eikö tämä sama mies pyrkinyt Jerusalemissa tuhoamaan ne, jotka huutavat avuksi Jeesuksen nimeä? Eikö hän tännekin tullut vangitakseen heidät ja viedäkseen ylipappien eteen?” 22. Mutta Saul sai yhä enemmän voimaa. Vääjäämättömin todistein hän osoitti, että Jeesus on Kristus, ja saattoi näin Damaskoksen juutalaiset hämmennyksen valtaan.

Pointti: Jeesuksen kohtaaminen muuttaa kaiken.

2. Ydinopetus

Saulin, eli Paavalin, elämänmuutos oli täydellinen. Kristinusko, jonka vastustamiseen hän oli uhrannut elämänsä, muuttui asiaksi, jonka edestä hän oli valmis antamaan vaikka henkensä. Kun Paavali kohtasi Jeesuksen, hän joutui todella nöyrtymään ja antautumaan muiden talutettavaksi sokeutumisen tähden. Jeesuksen kysymys ”Miksi vainoat minua?” oli suora, eikä siihen liittynyt mitään syytöstä. Sen sijaan Jeesus lupasi antaa Paavalille tehtävän.

Ananiaksen tehtävä ei ollut helppo, ja sekin vaati nöyrtymistä ja Jumalaan luottamista. Normaalisti kristitty olisi saanut pelätä joutuvansa vangituksi Paavalin nähdessään,

mutta Ananias uskoi Jumalan sanaan ja luotti siihen, että Paavalistakin oli tullut Jeesuksen seuraaja, vaikka ei ollut vielä saanut tästä todistusta Paavalilta itseltään.

Paavali alkoi heti kertoa Jeesuksesta omalle kansalleen, juutalaisille. Hänen Vanhan testamentin tuntemuksensa, jonka perusteella hän aiemmin oli vainonnut kristittyjä, muuttuikin nyt suureksi voimavaraksi, jonka pohjalta hän pystyi perustelemaan, että Jeesus oli ollut juuri se profeettojen lupaama Messias. Myöhemmin Paavali julisti evankeliumia myös pakanoille (=ei-juutalaisille) ympäri Rooman valtakuntaa ja perusti monia seurakuntia.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Damaskos

Damaskos on yksi maailman vanhimpia kaupunkeja, joka sijaitsee nykyisessä Syyriassa. Raamatun aikaan se sijaitsi tärkeiden karavaanireittien risteyksessä. Ajanlaskun alun Damaskoksessa asui huomattavan paljon juutalaisia. Suorakatu on edelleenkin Damaskoksen vanhan kaupungin pääkatu.

Kristus

Sana Kristus on kreikkaa ja tarkoittaa voideltua. Samaa tarkoittaa heprean sana Messias. Raamatun aikaan kuninkaat voideltiin tehtäväänsä, eli Kristus (ja Messias) merkitsee kuningasta.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Näytelmä

Näytellään raamatunkohdan tapahtumat. Henkilöt: ylipappi, Saul, matkatovereita, Jeesus, Ananias, Damaskoksen juutalaisia. Tarvikkeita: paperikääröjä (=kirjeitä), Jeesukselle valkoinen vaate, taskulamppu tms. kirkas valo, liina Saulin silmille, ruokaa.

Aluksi sovitaan yhdessä roolit ja näyttämön kartta: missä sijaitsee Jerusalem ja missä Damaskos. Paavali kohtasi Jeesuksen lähempänä Damaskosta kuin Jerusalemia (näiden välimatka oli reilu 200 km).

Näytelmä voidaan toteuttaa joko pantomiimina jonkun lukiessa kertomuksen Raamatusta tai niin, että näyttelijät itse sanovat vuorosanat. Jälkimmäisessä vaihtoehdossa raamatunkohdan tapahtumat kannattaa kerrata aluksi. Jeesus voi pitää Raamattua kädessään, jotta hänen sanansa tulevat sanotuiksi juuri niin kuin ne on Raamattuun kerrottu.Huom! Kaste oli tuohon aikaan aina upotuskaste, eli näytelmässä voidaan kuvitteellisesti viedä Paavali rantaan ja käyttää hänet veden alla.

Jos osallistujia on enemmän kuin rooleihin mahtuu, loput voivat olla reporttereita (heille varataan kyniä ja paperia). Näytelmän jälkeen he voivat haastatella näytelmän henkilöitä, ei kuitenkaan Jeesusta. Haastattelu voidaan tehdä esim. lehdistötilaisuuden tapaan, jolloin näytelmän henkilöt asettuvat istumaan vierekkäin kohti haastattelijoita nimilaput edessään ja heiltä voi vuorollaan kysellä kysymyksiä. (Huom! Jeesus ei ole tässäkään haastateltavana, vaan hän voi siirtyä pois roolistaan haastattelijaksi.) Haastattelujen pohjalta voidaan tehdä esim. iltapäivälehden kansi tai radio- / televisiouutinen tapahtuneesta.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Sokean taluttaminen

Leikin tarkoituksena on taluttaa henkilö, jonka silmät on sidottu, turvallisesti määränpäähän. Yhden osallistujan silmät sidotaan, jonka jälkeen muut rakentavat sovitun mittaisen reitin. ”Sokeaa” talutetaan molemmista käsistä kiinni pitäen ja suullisesti neuvoen reitin läpi. Vaihtoehtoisesti voidaan ”sokeaa” ohjata vain suullisesti pitkin reittiä, jolla ei ole yhtä suuria esteitä kuin edellisessä.

Sarjakuva

Tehdään raamatunkertomuksesta sarjakuva. Ryhmille annetaan yksi paperi, joka on yksi sarjakuvan ruutu. Koko sarjakuvaan tulee neljä ruutua. Ruutujen aiheet: 1. Saul ylipappien luona Jerusalemissa 2. Saul kohtaa Jeesuksen Damaskoksen tiellä 3. Ananias tulee Saulin luokse 4. Saul kertoo Jeesuksesta muille juutalaisille.

Laitetaan valmis sarjakuva esille. Jos ryhmiä on useampia ja sarjakuvia tehdään siis useampi kuin yksi, kannattaa jo etukäteen määrätä, minkä ryhmien kuvat kuuluvat yhteen sarjakuvaan.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Miksi Paavali vainosi kristittyjä?
- Oletko kuullut nykyaikana ihmisistä/ihmisestä, joka haluaisi tehdä jollekin kansalle tai ihmisryhmälle pahaa?
- Miten toisten vihaaminen ja vainoaminen vaikuttavat vainoojaan itseensä?
- Mikä sai Paavalin mielen muuttumaan?
- Mitähän Paavali ajatteli, kun Jeesus sanoi, että Paavali joutuisi kärsimään paljon Jeesuksen tähden?
- Miltä Ananiaksesta tuntui, kun hän sai Jumalalta kehotuksen mennä Paavalin luokse?
- Miksi oli tärkeää, että Ananias totteli Jumalaa? Mikä merkitys sillä oli Paavalille?
- Oletko itse tavannut ihmistä, jonka elämä on muuttunut täysin?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Kosketa minua, Henki (45), Taivaan Isä suojan antaa (103), Käteeni tartu (121), Jeesus, meitä kosketa nyt (168)
NSV: Sama taivas, sama maa (2), Olet vapaa (31), Kaksi tavallista kättä (34), Tartu käteen Jumalan (35), Pyhiinvaeltajan laulu (37), Ylitse merten (39), Älä pelkää (61), Vartiossa (90), Valoa (92), Halleluja, tunnet sydämeni (107)
ES: Edessäsi uudistun (86), Minne voin mennä (148), Nousevaan aamuun (164)
ES”: Sama taivas, sama maa (22), Tartu käteen Jumalan (36), Edessäsi uudistun (47), Ylitse merten (42), Älä pelkää (112)

8. Rukous

Rakas Jeesus, kiitos siitä että sinä voit muuttaa myös sellaisten ihmisten elämän, jotka ovat sinua vastaan. Kiitos, että rakastat meitä kaikkia. Opeta meitä kuulemaan sinun äänesi. Aamen.

PAAVALI JA BARNABAS LYSTRASSA

1. Raamatunkohta

Ap. t. 14: 8–20

8. Lystrassa oli mies, joka syntymästään saakka oli ollut rampa,
jaloistaan voimaton, eikä ollut koskaan kyennyt kävelemään. 9. Mies istui
kuuntelemassa Paavalin puhetta, kun Paavalin katse pysähtyi häneen. Paavali huomasi,
että mies uskoi voivansa parantua. 10. Hän sanoi kovalla äänellä: ”Nouse seisomaan!
Oikaise jalkasi.” Mies hypähti pystyyn ja käveli. 11. Kun ihmiset näkivät, mitä Paavali oli
tehnyt, he huusivat lykaonian kielellä: ”Jumalat ovat ihmishahmossa tulleet alas meidän
luoksemme!” 12. He kutsuivat Barnabasta Zeukseksi, Paavalia taas Hermekseksi, koska
hän oli heistä kahdesta se, joka puhui. 13. Kaupungin ulkopuolella olevan Zeuksen
temppelin pappi toi härkiä ja seppeleitä portille toimittaakseen uhrin yhdessä väkijoukon
kanssa.

14. Mutta kun apostolit, Barnabas ja Paavali, kuulivat tästä, he repäisivät vaatteensa
ja ryntäsivät väkijoukon keskelle huutaen: 15. ”Mitä te oikein teette? Ihmisiä me vain
olemme, samanlaisia kuin te. Me julistamme teille hyvää sanomaa ja kehotamme teitä
luopumaan näistä tyhjänpäiväisistä jumalista ja kääntymään elävän Jumalan puoleen,
hänen, joka on luonut taivaan ja maan ja meren ja kaiken, mitä niissä on. 16. Menneiden
sukupolvien aikana hän on sallinut kaikkien kansojen kulkea omia teitään, 17. mutta
silti hän ei ole jättänyt antamatta todistusta itsestään. Hän on tehnyt teille hyvää, hän on
antanut vettä taivaalta ja sadon ajallaan, hän on ravinnut teidät ja täyttänyt teidät ilolla.”
18. Näin puhuen he vaivoin saivat kansan estetyksi uhraamasta heille.

19. Antiokiasta ja Ikonionista tuli kuitenkin juutalaisia, jotka taivuttivat kansan puolelleen.
Paavalia kivitettiin, ja hänet raahattiin kaupungin ulkopuolelle, koska hänen luultiin
kuolleen. 20. Mutta kun opetuslapset kerääntyivät hänen ympärilleen, hän nousi maasta
ja palasi kaupunkiin. Seuraavana päivänä hän lähti Barnabaksen kanssa Derbeen.

Pointti: Jumalan voima vaikuttaa ihmisten keskellä.

2. Ydinopetus

Paavali oli saanut Jumalalta kutsun lähteä lähetystyöhön, viemään sanomaa
Jeesuksesta myös muualle kuin Israelin alueelle. Lystran tapahtumat sijoittuvat Paavalin
ensimmäiselle lähetysmatkalle. Tämän jälkeen hän teki vielä kaksi pitkää matkaa ja
lopulta matkusti vielä vankina Roomaan, jossa hän todennäköisesti kuoli uskonsa
tähden.

Paavali kohtasi matkoillaan valtavasti vastoinkäymisiä: häntä kivitettiin ja vainottiin ja hän
joutui useasti vankilaan. Vankilat olivat tuohon aikaan ankeita paikkoja eikä vangeilla
ollut juurikaan ihmisarvoa. Paavalia vastustivat sekä roomalaiset että juutalaiset.
Inhimillisesti ajatellen olisi luullut, että Paavali olisi lopettanut lähetystyön heti alkuunsa
ja palannut kotikaupunkiinsa elämään rauhallista kotielämää.

Mutta miksi näin ei käynyt? Siksi, että Paavali ei tehnyt työtään omassa voimassaan.
Jumalan voima vaikutti hänessä. Paavali ymmärsi, että hän sai olla sairas, heikko ja
väsynyt – Jumala tekisi työtään joka tapauksessa. Paavali teki sen, minkä pystyi ja
antoi kaikesta kunnian Jumalalle. Lystralaisillekin hän teki selväksi, että ramman oli
parantanut yksin Jumala, hän itse oli vain tavallinen ihminen. Jumala itsekään ei koskaan
luovuta kunniaansa kenellekään toiselle. (vrt. Jes. 42:8)

Jumala ja ihminen ovat täysin erilaisia. Jumala on täysin hyvä, ikuinen ja kaikkivaltias, ihminen taas syntinen, kuolevainen ja muutenkin hyvin rajallinen. Jumala haluaa kuitenkin elää ihmisen lähellä. Hän rakastaa jokaista ihmistä ja on antanut meille paljon taitoja ja lahjoja. Kaikista niistä voimme olla hänelle kiitollisia. Pelastukseen taitomme ja lahjamme eivät kuitenkaan riitä: se, että ihminen pääsee taivaaseen, on yksin Jumalan työtä. Kristitty voi antaa kaikesta kiitoksen ja kunnian Jumalalle.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Lystra
kaupunki Vähän-Aasian Lykaoniassa, nykyisen Turkin alueella. Paavali kävi Lystrassa kolme kertaa. Tämän osion raamatunkohta kertoo Paavalin ensimmäisestä käynnistä kaupungissa.

Barnabas
Barnabas oli Paavalin työtoveri. Hänellä oli ollut arvostettu asema Jerusalemin alkuseurakunnassa. Juuri Barnabas johdatti Paavalin apostolien luokse, kun hän käännyttyään Damaskoksen tiellä tuli Jerusalemiin tapaamaan muita Jeesukseen uskovia. Myöhemmin Barnabas teki lähetystyötä Markuksen kanssa.

Zeus ja Hermes
olivat kreikkalaisia (epä)jumalia, Zeus eräänlainen pääjumala, Hermes hänen sanansaattajansa. Kreikkalaisilla oli paljon jumalia, jotka olivat hyvin inhimillisiä hyveineen ja paheineen.

Uhrin toimittaminen
Uhrissa ihminen antaa arvokkaan omaisuutensa Jumalalle lepytykseksi ja kiitokseksi. Uhrin perussyy on sovituksen tarve. Uhraamisen yhteydessä nautittiin usein myös ateria.

Vaatteiden repäiseminen
oli osoitus siitä, että ihminen oli järkyttynyt. Paavali ja Barnabas järkyttyivät siitä, että heitä pidettiin jumalina.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Näytelmä
Näytellään raamatunkohdan tapahtumat. Roolit: Paavali, Barnabas, rampa, pappi, väkijoukkoa, kertoja.

Epäjumalat – Jumala
Mietitään nykymaailmasta ihmisiä, joita ihmiset kunnioittavat ja ihailevat. Esim. julkisuuden henkilöt, eri alojen erityisosaajat, rikkaat jne. Mietitään, miten he eroavat Raamatun elävästä Jumalasta. Suhtaudutaanko heihin kuin Jumalaan? Millaisissa asioissa heihin voisi turvautua? Mihin kannattaa turvata kuoleman hetkellä?

Em. henkilöiden nimiä voidaan kirjoittaa taululle ja paperille vierekkäin. Lopuksi kirjoitetaan osallistujien nimiä ja muita ”tavallisia” ihmisiä samalle riville. Kaikkien ihmisten yläpuolelle kirjoitetaan ”Jumala”. Jumalan edessä kaikki ihmiset, tavalliset ja kuuluisat, ovat samanarvoisia: syntisiä mutta Jumalalle rakkaita.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Antiokia, Ikonion, Lystra, Derbe

Sovitaan jokaiselle paikannimelle asento: esim. Antiokia - kyykyssä, Ikonion - yhdellä jalalla seisominen, Lystra – kädet ylös, Derbe – maahan istumaan. Mennään piiriin kasvot keskustaa päin. Ohjaaja tai yksi vapaaehtoinen menee piirin keskelle ja sanoo satunnaisessa järjestyksessä paikannimiä. Se, joka tekee väärän liikkeen, putoaa pelistä. Peliä voi vaikeuttaa nopeuttamalla nimien sanomista.

Kivi

Etsitään nyrkin kokoinen, sileä kivi jokaiselle osallistujalle. Leikataan ohuesta paperista tai servetistä sydän, joka liimataan kiven päälle. Sydämen päälle voidaan vielä liimata risti. Kivet voidaan laittaa esille ja muistella sitä, että Paavali kivitettiin, mutta Jumala varjeli hänet kuolemalta.

Rampa kävelee

Leikitään hippaa niin, että liikkumista on huomattavasti vaikeutettu. Myös hippa liikkuu samoin kuin muut. Esim. sisällä voidaan leikkiä kontaten tai istualtaan liikkuen, ulkona jalat yhteen sidottuna pomppien. Kun hippa saa jonkun kiinni, tämä vapautuu ja saa kävellä pois normaalisti. Jos leikkijöitä on paljon, hippoja voi aluksi olla kaksi ja leikkialuetta voidaan pienentää leikin edetessä.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Mistä luulet Paavalin pitäneen puhetta, kun hän ja rampa kohtasivat?
- Miltä käveleminen mahtoi tuntua ihmisestä, joka ei koskaan ennen ollut kävellyt?
- Millä tavalla ramman elämä muuttui paranemisen jälkeen?
- Muistatko itse, miltä tuntui oppia jokin uusi taito, esim. uiminen?
- Miksi Paavali ja Barnabas suuttuivat ihmisille, vaikka nämä yrittivät osoittaa heille kunnioitustaan?
- Miksi on tärkeää, että Jumala saa kunnian, eikä ihminen?
- Mikä toinen ihme (paitsi ramman paraneminen) raamatunkohdassa tapahtuu?
- Miksi Jumala ei antanut Paavalin kuolla?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Mä kiitän Herraa (116), Kuljen porteista kiittäen (118), Kiitän sua, Jeesus (119), Kuule, Isä taivaan (167)
NSV: Laula ihmisille (8), Muukalaisuuden majassa (17), Orjalaiva (21), He eivät koskaan sydäntämme saa (24), Tartu käteen Jumalan (35), Evankeliumi (66), Siunaa koko maailmaa (101), Varjoista maan (127)
ES: Varjoista maan (22), Elämä on nyt (52), Kuljeta ja johda (72), Mennään kotiin (170)
ES”: Laula ihmisille (24), Tartu käteen Jumalan (36), Evankeliumi (40), Herra on minun paimeneni (62), Pidä minusta kiinni (167), Uskomme tulevaisuuteen (130)

8. Rukous

Rakas Taivaan Isä, kiitos suuresta voimastasi, jolla autat ihmisiä. Opeta meitä kunnioittamaan sinua. Aamen.

PAAVALI JA SILAS VANKILASSA

1. Raamatunkohta

Ap. t. 16: 16–34

16. Kun taas olimme menossa rukouspaikalle, kohtasimme orjatytön, jossa oli tietäjähenki ja joka ennustamalla hankki isäntäväelleen hyvät rahat. 17. Tyttö lähti Paavalin ja meidän muiden perään ja huusi: ”Nämä miehet ovat Korkeimman Jumalan palvelijoita ja osoittavat teille pelastuksen tien!” 18. Näin hän teki useana päivänä, kunnes Paavali menetti kärsivällisyytensä, kääntyi ja sanoi hengelle: ”Jeesuksen Kristuksen nimessä minä käsken sinua: lähde hänestä!” Siinä samassa henki lähti.

19. Mutta kun tytön isännät huomasivat, ettei heillä enää ollut toivoa tuloista, he ottivat Paavalin ja Silaksen kiinni ja raahasivat heidät torille viranomaisten luo. 20. Kaupungin hallitusmiesten edessä he sanoivat: ”Nämä miehet aiheuttavat levottomuutta kaupungissamme. He ovat juutalaisia 21. ja opettavat tapoja, joita meidän ei ole lupa omaksua eikä noudattaa, koska olemme roomalaisia.” 22. Kansakin nousi heitä vastaan. Hallitusmiehet käskivät repiä heiltä vaatteet päältä ja ruoskittivat heidät. 23. Kun heidät oli perin pohjin piesty, heidät teljettiin vankilaan. Vartija sai määräyksen valvoa heitä tarkoin, 24. ja niinpä hän saamansa käskyn mukaisesti vei heidät vankilan perimmäiseen soppeen ja vielä varmuudeksi pani heidät jalkapuuhun.

25. Keskiyön aikaan Paavali ja Silas rukoilivat ja laulaen ylistivät Jumalaa, ja toiset vangit kuuntelivat heitä. 26. Yhtäkkiä tuli raju maanjäristys. Vankilan perustukset järkkyivät, kaikki ovet lennähtivät auki, ja kaikkien kahleet irtosivat. 27. Vartija havahtui unestaan, ja kun hän näki vankilan ovet selkoselällään, hän luuli vankien karanneen ja tempasi miekan surmatakseen itsensä. 28. Silloin Paavali huusi kovalla äänellä: ”Älä tee itsellesi mitään! Me olemme kaikki täällä.”

29. Vartija pyysi valoa, ryntäsi sisään ja heittäytyi vavisten Paavalin ja Silaksen eteen. 30. Hän vei heidät ulos ja kysyi: ”Herrat! Mitä minun on tehtävä, että pelastuisin?” 31. He vastasivat: ”Usko Herraan Jeesukseen, niin pelastut, sinä ja sinun perhekuntasi.” 32. He puhuivat sitten Herran sanaa hänelle ja koko talonväelle. 33. Heti paikalla, keskellä yötä, vanginvartija otti heidät hoiviinsa ja pesi ruoskaniskujen haavat, ja hänet ja hänen perhekuntansa kastettiin heti. 34. Hän vei heidät kotiinsa ja kattoi heille ruokapöydän, ja yhdessä koko talonväkensä kanssa hän riemuitsi, kun nyt uskoi Jumalaan.

Pointti: Usko Jeesukseen, niin sinä pelastut.

2. Ydinopetus

Paavali oli nyt toisella lähetysmatkallaan ja hänen työtoverinaan toimi Silas. Paavali joutui jatkuvasti ristiriitaan joko juutalaisten tai pakanauskoisten kanssa. Juutalaiset eivät sietäneet sitä, että Paavali julisti Jeesuksen olevan Jumalan Poika, pakanauskoiset roomalaiset taas eivät pitäneet siitä, että Paavali osoitti heidän uskonsa tyhjäksi. Toisinaan pakanauskoiset vastustivat Paavalia siksikin, että epäjumaliin uskominen oli heidän tulonlähteensä. Näin oli myös filippiläisen orjatytön tapauksessa.

Orjatytössä oleva tietäjähenki puhui kyllä oikeaakin asiaa: se tiesi, kenen asialla Paavali ja Silas olivat. Tällaiset henget, jotka eivät ole lähtöisin Jumalasta, ovat kuitenkin ihmiselle vahingollisia. Jumala haluaa antaa ihmiseen oman henkensä, joka antaa rauhan ja ilon ja joka todistaa ihmiselle, että hän on Jumalan lapsi. Tietäjähenki teki tytöstä isäntiensä orjan eikä hänellä ollut mahdollisuutta elää vapaasti omana itsenään. Tämän vuoksi Jumala vapautti tytön tästä hengestä.

Paavali joutui Filippissä vankilaan täysin väärin perustein. Jumalan henki, joka teki työtään Paavalin ja Silaksen kautta, antoi heille kuitenkin rauhan joka tilanteessa, jopa syyttömästi vankilaan jouduttaessa. Kaikkialla he voivat kiittää Jumalaa. Jumala näytti voimansa ja uskollisuutensa pelastamalla heidät vankityrmästä maanjäristyksen avulla. Jumala osoitti myös, että kurjalta tuntuva vangitseminen kuului hänen suunnitelmiinsa: sen kautta kuolemanhätään joutunut vanginvartija perheineen ja palvelusväkineen kuulivat Jeesuksesta. Kun Paavali ja Silas lähtivät Filippistä, vanginvartijan perhekunta ehkä jatkoi evankeliumin eteenpäin viemistä kotikaupungissaan. Näin on käynyt läpi vuosisatojen: lähetystyöntekijät ovat vieneet evankeliumia uusille alueille ja vähitellen on syntynyt uusia seurakuntia, jotka taas vuorostaan ovat vieneet sanomaa Jeesuksesta eteenpäin. Vainot ja vaikeudet eivät ole koskaan estäneet evankeliumin eteenpäin menemistä, koska se on Jumalan työtä.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Silas

Paavalin ja Pietarin työtoveri. Silas oli Jerusalemin alkuseurakunnan arvostettu jäsen. Hän lähti Paavalin työpariksi toiselle lähetysmatkalle, jonka aikana tapahtui myös tämä vankilakäynti.

Tietäjähenki

Tytössä vaikutti tietäjähenki, joka ei ollut lähtöisin Jumalasta. Tällaiset henget ovat aina vahingoksi ihmiselle. Näillä hengillä voi olla myös yliluonnollista tietoa: tyttö kertoi aivan oikein sen, keitä Paavali ja Silas olivat. Hän oli toisaalta voinut kuulla tuon asian myös heidän puheistaan.

Perhekunta

Perhekuntaan kuuluvat perheen vanhemmat, lapset, muut talossa asuvat sukulaiset, palvelijat ja orjat.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Näytelmä

Näytellään raamatunkohdan tapahtumat. Roolit: Paavali, Silas, tyttö, tytön isäntä, kaupungin hallitusmiehet, vangit, vanginvartija, vanginvartijan perhe.

Jos osallistujia ei ole tarpeeksi kaikkiin em. rooleihin, voidaan näytellä kolme kohtausta samoilla näyttelijöillä: 1. Jakeet 16–18 (Paavali, Silas, tyttö, isäntä ja hallitusmies), 2. Jakeet 19–24 (Paavali, Silas, vankeja ja vanginvartija), 3. Jakeet 25–34 (Paavali, Silas, vanginvartija ja tämän perhe).

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Tyhjä tuoli

Luetaan raamatunkohta ääneen kolmessa osassa: 1. jakeet 16–18, 2. jakeet 19–24, 3. jakeet 25–34. Kunkin lukujakson jälkeen kutsutaan yksi vapaaehtoinen muiden edessä olevalle tuolille. Tuolilla istuva on Paavali ja muut saavat kysellä häneltä kysymyksiä liittyen luettuun jaksoon. Esim. ”Miksi tyttö ärsytti teitä?”, ”Miltä vankilassa näytti?”, ”Millaisia lauluja lauloitte Silaksen kanssa?”, ”Miten muut vangit suhtautuivat teihin?”, ”Miltä maanjäristys tuntui?”, ”Miksi ette heti lähteneet pois vankilasta?” Tuolilla istuva vastaa kysymyksiin.

Maanjäristys
Mennään 4 hengen ryhmiin. Ryhmän sisällä muodostetaan kaksi paria. Toinen pari asettuu seisomaan kasvot vastakkain n. kolmen metrin päähän toisistaan. Toinen pari asettuu em. parin väliin seisoen vierekkäin, kummankin kasvot toista em. paria kohti. Ohjaaja antaa lapulle kirjoitetun viestin (esim. ”Jumala rakastaa sinua”, ”Olet vapaa”, ”Usko Herraan Jeesukseen”) sille ryhmän jäsenelle, joka seisoo eri suuntaan kuin muut (eli edessä oleva pari ja heidän takanaan oleva henkilö katsovat häntä kohti). Kun ohjaaja huutaa ”Maanjäristys!”, lapun saanut henkilö yrittää huutaa viestin parilleen samalla, kun välissä oleva pari yrittää estää viestin kuulumisen pitämällä mahdollisimman kovaa ääntä. ”Järistys” kestää muutaman sekunnin – ohjaaja antaa selvän (ja kovaäänisen!) merkin, milloin huutaminen lopetetaan. Leikin kuluessa täytyy myös pitää huolta, että pari ei näe viestiä lapulta, vaan se pitää saada kuulemalla. Lopuksi tarkistetaan, kuka on kuullut viestin oikein. Voidaan leikkiä uudestaan vaihtaen rooleja.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Millaisilla väärillä keinoilla jotkut hankkivat itselleen nykyään rahaa (vrt. tytön isäntäväki)?
- Millä tavalla Paavali ja Silas estivät tyttöä jatkamasta toimintaansa?
- Millä tavalla tyttö ehkä muuttui tämän seurauksena?
- Millä väärällä perusteella isäntäväki vaati Paavalin vangitsemista?
- Miltä sinusta tuntuisi joutua vankilaan siitä syystä, että olisit tehnyt jotain hyvää ja oikein?
- Miksi Paavali ja Silas lauloivat ja ylistivät Jumalaa vankilassa, vaikka heillä oli mahdollisimman epämukavat oltavat?
- Mitä mielestäsi kertoo Jumalasta se, että hän vapautti Paavalin ja Silaksen vankilasta maanjäristyksen avulla?
- Miksi vanginvartija oli valmis tappamaan itsensä, kun luuli vankien karanneen?
- Mistä luulet, että vanginvartija osasi kysyä Paavalilta ja Silakselta pelastuksesta?
- Millä tavalla vanginvartijan usko tuli heti näkyviin hänen teoissaan?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Mä kiitän Herraa (116), Kuljen porteista kiittäen (118), Kiitän sua, Jeesus (119), Kuule, Isä taivaan (167)
NSV: Laula ihmisille (8), Muukalaisuuden majassa (17), Orjalaiva (21), He eivät koskaan sydäntämme saa (24), Tartu käteen Jumalan (35), Evankeliumi (66), Siunaa koko maailmaa (101), Varjoista maan (127)
ES: Varjoista maan (22), Elämä on nyt (52), Kuljeta ja johda (72), Mennään kotiin (170)
ES”: Laula ihmisille (24), Tartu käteen Jumalan (36), Evankeliumi (40), Herra on minun paimeneni (62), Pidä minusta kiinni (167), Uskomme tulevaisuuteen (130)

8. Rukous

Kiitos, Jeesus, että sinä pidät omistasi huolta. Anna kaikkien ihmisten kuulla sinusta. Siunaa niitä, jotka joutuvat kärsimään sen takia, että kertovat sinusta muille. Aamen.

PAAVALIN KIRJE VANKILASTA

1. Raamatunkohta

Fil. 1: 12–14; 4: 4–9

12. Veljet, tahdon teidän tietävän, että se, mitä minulle on tapahtunut, onkin ollut eduksi evankeliumille. 13. Koko henkivartiostolle ja kaikille muillekin on käynyt selväksi, että olen vangittuna Kristuksen tähden. 14. Useimmat täkäläiset veljet ovat Herraan luottaen saaneet minun kahleistani lisää rohkeutta ja julistavat Herran sanaa entistä pelottomammin.

4. Iloitkaa aina Herrassa! Sanon vielä kerran: iloitkaa! 5. Tulkoon teidän lempeytenne kaikkien ihmisten tietoon. Herra on jo lähellä. 6. Älkää olko mistään huolissanne, vaan saattakaa aina se, mitä tarvitsette, rukoillen, anoen ja kiittäen Jumalan tietoon. 7. Silloin Jumalan rauha, joka ylittää kaiken ymmärryksen, varjelee teidän sydämenne ja ajatuksenne, niin että pysytte Kristuksessa Jeesuksessa.

8. Lopuksi, veljet, ajatelkaa kaikkea mikä on totta, mikä on kunnioitettavaa, mikä oikeaa, puhdasta, rakastettavaa ja kaunista, mikä vain on hyvää ja ansaitsee kiitoksen. 9. Tehkää sitä, mitä olette minulta oppineet ja vastaanottaneet, mitä olette minulta kuulleet ja minusta nähneet. Silloin rauhan Jumala on oleva teidän kanssanne.

Pointti: Jumala voi antaa ilon olosuhteista huolimatta.

2. Ydinopetus

Paavali kirjoitti kirjeen filippiläisille todennäköisesti ollessaan vankina Roomassa. Apostolien teoissa kerrotut pitkät ja monivaiheiset lähetysmatkat olivat siis jo takana. Paavali oli ollut kristitty jo liki 30 vuotta, ja joutunut koko sen ajan istumaan uskonsa takia useita kertoja vankilassa ja kokemaan hengenvaarallisia tilanteita.

Paavali ei kuitenkaan ollut katkera ja väsynyt, vaan iloinen ja kiitollinen. Ainoastaan ”ristin vihollisten” (eli niiden, jotka eivät uskoneet Kristukseen) kadotukseen joutuminen sai hänet itkemään. Paavali kirjoitti nuoremmille kristityille kokemuksensa pohjalta: Jumalaan voi aina luottaa, eikä hän koskaan hylkää. Jumala antaa rauhan ja ilon, joka ei ole riippuvainen siitä, mitä elämässä tapahtuu. Paavali oli hyvä esimerkki nuoremmille, koska hänen elämänsä ja opetuksensa eivät olleet ristiriidassa.

Paavali vei evankeliumia eteenpäin kaikkialla, myös niissä tilanteissa, jotka tulivat eteen yllättäen ja jotka eivät olleet hänelle mukavia. Nykyäänkin vanhemmat ja kokeneemmat kristityt voivat olla samanlaisia lähetystyöntekijöitä kuin Paavali ja kertoa Jeesuksesta siellä missä toimivat. Kerhojen ja leirien vetäjät, pyhäkoulun opettajat, nuoriso-ohjaajat, vanhemmat tai kummit, gospelmuusikot tai kristityt kirjailijat vievät evankeliumia eteenpäin. Ihminen, joka on saanut itse kokea Jumalan rakkautta ja hyvyyttä, ei voi olla kertomatta siitä muillekin.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Paavali vankilassa

Paavali joutui lähetysmatkoillaan usein vankilaan. Joskus juutalaiset vaativat hänen vangitsemistaan, koska eivät sietäneet sitä, että Paavali puhui Jeesuksesta. Toisinaan roomalaiset laittoivat hänet vankilaan, koska hän ei kunnioittanut heidän epäjumaliaan. Tätä kirjettä kirjoittaessaan Paavali on vankilassa todennäköisesti Roomassa.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Kristitty vankilassa

Nykyäänkin joissain maissa kristittyjä vangitaan uskonsa tähden. Luetaan tosikertomus kiinalaisesta Jenny Chenistä.

”Jenny Chen, 50-vuotias kristitty kiinalainen liikenainen Kanadasta, kävi äskettäin Kiinassa. Hän vieraili joulu- ja uudenvuodenpyhien aikana kahdessa vainotussa kotiseurakunnassa ja joutui matkallaan Kiinan salaisen poliisin pidättämäksi ja kiduttamaksi.

Chen oli netin kautta saanut tietoa Beijingin Shouwang-seurakuntaan ja Shanxin maakunnassa toimivan Linfen-kotiseurakuntaan suunnatuista vakavista vainoista. Hän oli huolissaan synnyinmaansa kristittyjen tilanteesta ja tästä syystä matkusti tyttärensä kanssa Beijingiin ja Shanxiin.
Joulupäivänä Chen näki, miten poliisi- ja panssariajoneuvot saarsivat Linfen-kotiseurakuntaan kuuluva Jindeng-kirkkoa, jotta seurakuntalaiset eivät pääsisi joulukirkkoon. Poliisit sulkivat kirkkoon johtaneet kadut sekä lähistön kauppoja. Siviilipukuiset poliisit seurasivat ja uhkasivat Cheniakin.

Beijingissä Chen tapasi Shouwang-seurakunnan johtavan pastorin Jin Tianmingin, joka oli ollut kotiarestissa edellisen vuoden huhtikuusta asti. Uudenvuodenpäivänä Chen ja hänen tyttärensä yrittivät osallistua Shouwangin ulkoilmajumalanpalvelukseen. Molempina ajankohtina salainen poliisi seurasi heitä.

Tietoisena tästä koko ajan tiukentuvasta valvonnasta Chen lähetti tyttärensä Yhdysvaltoihin 10. tammikuuta. Itse hän palasi kotikaupunkiinsa Tianjiniin. Tammikuun 14. päivän iltana kaksi siviilipukuista turvallisuuspoliisia, jotka kieltäytyivät esittämästä henkilötodistuksiaan, veivät hänet väkivalloin mukanaan tuntemattomaan paikkaan. Melkein kahden kokonaisen päivän aikana häntä kuulusteltiin, uhattiin ja pahoinpideltiin, eikä hänelle annettu ruokaa eikä juomaa. Lähes sokkitilassa hänet vietiin lopulta poliisisairaalaan. Sieltä hän onnistui pakenemaan ja pääsi lopulta 17. tammikuuta lentämään Los Angelesiin, Yhdysvaltoihin.”

Marttyyrikirkon ystävien (www.marttyyrikirkonystavat.fi) sivuilta tai kirjasta Vainottu (Jukka Norvanto, Perussanoma 2011) löytyy lisää kertomuksia vainotuista kristityistä.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Kirje

Kirjoitetaan yhdessä kirje tai tehdään piirustus tervehdykseksi vankilassa olevalle kristitylle. Sen voi lähettää esim. Marttyyrikirkon ystävien (www. martyredchurch.net/fi) tai Open Doors –järjestön (www.opendoors.org) kautta.

Kirjeviesti

Leikitään kolmen hengen joukkueissa. Kaksi on vankeja, yksi toimii lähettinä. Lisäksi tarvitaan kaksi avustajaa ja jokaiselle joukkueelle kynä ja paperi. Joukkueen vangit asettuvat istumaan kasvot toisiaan kohti, mahdollisimman pitkän matkan päähän toisistaan (ulkona esim. 20 metrin päähän). Eri joukkueiden vangit istuvat vierekkäin, eli muodostetaan kaksi toisiaan vastassa olevaa ”vankirivistöä”. Lähetit asettuvat pelin aloittavan vankirivistön oman joukkueensa jäsenen viereen. Kummallakin vankirivistöllä on yksi avustaja, jolla on isoille papereille (niin isoille, että kaikki näkevät kirjoituksen, vaikka avustaja seisoo paikallaan) kirjoitettuja lauseita, jotka muodostavat jonkin yhtenäisen ajatuksen (kirjeen), esim. osan raamatunkohdasta (esim. Fil. 4: 4-6 kuuteen

osaan jaettuna). Pelin aloittavan vankirivistön avustaja asettuu seisomaan kohti omaa vankirivistöään ja näyttää heille ensimmäistä isolle paperille kirjoitettua lausetta. Vankirivistön vangit kirjoittavat sen nopeasti omalle paperilleen. Kun lause on kirjoitettu, lähetti kuljettaa paperin ja kynän toisessa rivistössä istuvalle oman joukkueensa vangille, joka kirjoittaa paperille edellisen lauseen perään oman puolensa avustajan näyttämän uuden lauseen. Kun vanki on kirjoittanut sen paperille, lähetti vie taas paperin ja kynän nopeasti toisella puolella istuvalle oman joukkueensa vangille. Avustajat näyttävät kirjoitettavia lauseita aina vain omalle vankirivistölleen, eli seisovat selin toiseen rivistöön. Kummallakin avustajalla voi olla esim. kolme lausetta, jolloin kirje muodostuu kuudesta lauseesta. Se ryhmä, joka on suoriutunut kirjoitus-juoksu – tehtävästä nopeimmin, on voittaja. Lopuksi on myös syytä tarkistaa kirjeet, jotta niihin on todella kirjoitettu kaikki sanat ja lauseet.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Miksi Paavali ei valita siitä, että hän on joutunut vankilaan?
- Mistä Paavalin ilo on peräisin?
- Oletko sinä joskus kokenut iloa jostain asiasta, vaikka elämä on muuten näyttänyt kurjalta?
- Mitä Paavalin kirjeen vastaanottajat voivat oppia Paavalin sanoista?
- Kuvittele, että Paavali kirjoittaisi jakeet 4-7 esimerkiksi hienostohotellin uima-altaan ääreltä. Kuulostaisivatko hänen sanansa silloin samalta kuin nyt, vankilasta kirjoitettuina?
- Kenelle sinä olet lähettänyt kirjeitä?
- Milloin olet viimeksi itse saanut kirjeen? Keneltä sen sait?
- Miksi kirjeet merkitsivät Paavalin aikaan enemmän kuin nykyään?
- Miksi on tärkeää huolehtia siitä, että omat ajatukset eivät ole pahoja ja ilkeitä?
- Millä tavalla ajatukset vaikuttavat ihmisen tekoihin?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Mä kiitän Herraa (116), Kuljen porteista kiittäen (118), Kiitän sua, Jeesus (119), Kuule, Isä taivaan (167)
NSV: Laula ihmisille (8), Muukalaisuuden majassa (17), Orjalaiva (21), He eivät koskaan sydäntämme saa (24), Tartu käteen Jumalan (35), Evankeliumi (66), Siunaa koko maailmaa (101), Varjoista maan (127)
ES: Varjoista maan (22), Elämä on nyt (52), Kuljeta ja johda (72), Mennään kotiin (170)
ES”: Laula ihmisille (24), Tartu käteen Jumalan (36), Evankeliumi (40), Herra on minun paimeneni (62), Pidä minusta kiinni (167), Uskomme tulevaisuuteen (130)

8. Rukous

Rakas Jumala, kiitos että haluat antaa meille ilon elämään. Kiitos siitä, että kannat meidän huolemme. Opeta meitä olemaan iloksi toisillemme. Aamen.

UUSI TESTAMENTTI

7. Jumalan lapsena eläminen

- Syntien tunnustaminen (1. Joh. 1: 8–10) ja Jumalan rakkaus (Room. 8: 31b–35, 38–39) x
- Jumalan sotavarustus (Ef. 6: 10–18)
- Rakastakaa toisianne (1. Joh. 4: 7–21) ja antakaa toisillenne anteeksi (Kol. 3: 12–14)
- Jeesuksen paluu (Matt. 25:1–13) x
- Viimeinen tuomio (Matt. 25: 31–46)
- Jumala hallitsee (Ilm. 7: 9–17) x

Laulukirjat

Lasten virsi, Lasten keskus 1997 (Lasten virsi)
Nuoren seurakunnan veisukirja, Lasten keskus 2010 (NSV)
Elämän siiville, Kirjapaja 1996 (ES)
Elämän siiville, Kirjapaja 2008 (ES")

Copyright
Raamatunlukijain Liitto ry

www.rll.fi

SYNTIEN TUNNUSTAMINEN JA JUMALAN RAKKAUS

1. Raamatunkohta

1. Joh. 1: 8–10; Room. 8: 31b–35, 38–39

8. Jos väitämme, ettemme ole syntisiä, me petämme itseämme eikä
totuus ole meissä. 9. Jos me tunnustamme syntimme, niin Jumala, joka
on uskollinen ja vanhurskas, antaa meille synnit anteeksi ja puhdistaa meidät kaikesta
vääryydestä. 10. Jos väitämme, ettemme ole syntiä tehneet, teemme hänestä valehtelijan
eikä hänen sanansa ole meissä.

31. Jos Jumala on meidän puolellamme, kuka voi olla meitä vastaan? 32. Kun hän
ei säästänyt omaa Poikaansakaan vaan antoi hänet kuolemaan kaikkien meidän
puolestamme, kuinka hän ei lahjoittaisi Poikansa mukana meille kaikkea muutakin?
33. Kuka voi syyttää Jumalan valittuja? Jumala - mutta hän julistaa vanhurskaaksi!
34. Kuka voi tuomita kadotukseen? Kristus - mutta hän on kuollut meidän tähtemme,
ja enemmänkin: hänet on herätetty kuolleista, hän istuu Jumalan oikealla puolella ja
rukoilee meidän puolestamme! 35. Mikä voi erottaa meidät Kristuksen rakkaudesta?
Tuska tai ahdistus, vaino tai nälkä, alastomuus, vaara tai miekka?

38. Olen varma siitä, ettei kuolema eikä elämä, eivät enkelit, eivät henkivallat, ei mikään
nykyinen eikä mikään tuleva eivätkä mitkään voimat, 39. ei korkeus eikä syvyys, ei
mikään luotu voi erottaa meitä Jumalan rakkaudesta, joka on tullut ilmi Kristuksessa
Jeesuksessa, meidän Herrassamme.

Pointti: Jeesus sovitti syntimme ja rukoilee puolestamme.

2. Ydinopetus

Oletko joskus tehnyt jotain, mikä on väärin? Jos olet yhdenkin kerran vaikka vain ajatellut jotain ikävää toisesta ihmisestä, olet syntinen. Kaikki ihmiset ovat syntisiä, se kerrotaan jo Raamatussa. Näin on aina ollut ja tulee aina olemaan. Tämän takia Jumala lähetti poikansa Jeesuksen maailmaan sovittamaan ihmisten synnit ristillä, jotta ihminen voisi elää hänen yhteydessään.

Jeesus ei vain kuollut, vaan myös nousi kuolleista ja rukoilee meidän puolestamme taivaassa. Hänen tehtävänsä ei siis loppunut taivaaseenastumiseen. Jumalan rakkaus syntistä ihmistä kohtaan on täydellistä eikä se lakkaa koskaan. Tunnemmepa tai teemmepä mitä hyvänsä, Jumala ei meitä hylkää. Sen sijaan voimme itse hylätä Jumalan kieltäytymällä syntiemme tunnustamisesta. Jos emme tunnusta Jumalan edessä, että olemme tehneet väärin, emme pidä Jeesuksen sovitustyötä minkään arvoisena. Ja Jeesuksen sovitustyöhön luottaminen on juuri se, jonka perusteella pelastumme ja saamme kaikki synnit anteeksi.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Taustaa

Raamatunkohdat ovat kahden eri apostolin, Johanneksen ja Paavalin kirjoittamat. Ihminen lankesi syntiin jo paratiisissa ja joutui sen tähden sieltä pois. Mutta jo paratiisissa, ja jatkuvasti läpi Vanhan testamentin kerrotaan, kuinka Jumala lupasi lähettää ihmiskunnalle pelastajan, Jeesuksen, joka kuolemallaan sovittaisi ihmisten synnit.

Vanhurskas
Vain Jumala on vanhurskas, eli täysin oikeamielinen. Ihminen voi tulla vanhurskaaksi eli Jumalalle kelpaavaksi vain Jeesuksen pelastustyöhön uskomisen kautta.

Kadotus
Ikuinen ero Jumalasta, jonne ihminen tuomitaan viimeisellä tuomiolla, jos hän ei ole turvautunut Jeesuksen sovitustyöhön. Kadotuksesta käytetään Raamatussa myös nimeä helvetti tai pimeys.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Syntien tunnustaminen
Ohjaaja määrittelee aluksi, mitä synti tarkoittaa: pahaa ja väärää tekoa tai ajatusta Jumalaa tai toista ihmistä kohtaan. 5-10 hengen ryhmissä kaikki paitsi yksi kirjoittaa pienelle lapulle jonkin synnin muodossa: ”Olen... sanonut/tehnyt/jne.”. Laput piilotetaan yhdessä sovittuun tilaan. Se ryhmäläinen, joka ei kirjoittanut lappua, etsii muiden laput. Löydettyään kaikki laput hän jakaa ne ryhmäläisille (ei välttämättä kullekin omaa) ja synnit luetaan ääneen. Laput etsinyt lukee lopuksi jakeen 1. Joh. 1: 9.

Kaikki kirjoittavat lapuille oikeita, henkilökohtaisia syntejä. Laput taitellaan ja ne viedään esim. alttarille, josta ohjaaja kerää ne pois kenenkään niitä näkemättä tai ne heitetään esim. takkaan tai nuotioon palamaan. Samalla luetaan Raamatusta 1. Joh. 1: 8.

Kummassakin vaihtoehdossa voi ottaa näkyville ristin, vaikka piirretynkin, jotta ristin merkitys syntien anteeksisaamisessa tulee selkeästi esiin.

Jumalan rakkaus
Kirjoitetaan Room. 8: 35,38,39 jakeiden sanoja (tuska, ahdistus, vaino, nälkä...) lapuille ja laitetaan laput maahan suoralle reitille (esim. huoneen päästä päähän). Yhden osallistujan silmät sidotaan ja hän lähtee kävelemään reittiä. Muiden (suullisella) avulla hän pyrki astumaan lappujen yli koskematta niihin. Radan päässä joku on häntä vastassa, halaa ja ottaa huivin pois.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Sanakilpailu
Tehdään lista kaikista niistä asioista, joita Room. 8: 35, 38, 39 jakeissa mainitaan (tuska, ahdistus, vaino, nälkä...). Pareittain tai ryhmissä keksitään salakirjoituskoodi, jonka avulla kirjoitetaan uudestaan viisi sanaa listasta. Salakieliset sanat ja koodi annetaan toiselle parille tai ryhmälle ratkaistavaksi. Aina, kun keksitään ratkaisu, sana kirjoitetaan sekä salakirjoituspaperiin että lyijykynällä toiselle paperille ison sydämen keskelle. Kun kaikki sanat on kirjoitettu, sydän väritetään vahaliidulla punaiseksi niin, että sanat eivät enää näy. Tämä tehtävä voidaan suorittaa myös parien/ryhmien välisenä kilpailuna. Tällöin on tärkeää tarkistaa, että salakirjoitus on ratkaistu oikein.

Aakkosjärjestys
Kilpaillaan siitä, kuka saa ensimmäisenä Room. 8: 35, 38, 39 mainitut asiat (ks. edellinen tehtävä) aakkosjärjestykseen (A:sta Ö:hön tai toisinpäin) paperille.

Kuvakilpailu
Ohjaaja kirjoittaa em. sanat lapuille (ks. Sanakilpailu). Yksi osallistuja piirtää vuorollaan yhden lapussa lukevan sanan taululle ja muut yrittävät kilpaa arvata, mistä sanasta on kyse. Voidaan pitää Raamatut esillä.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Onko omia virheitä helppo tunnustaa? Miksi on / ei ole?
- Miksi on tärkeää tunnustaa synnit Jumalalle?
- Onko täydellisiä ihmisiä olemassa? Miksi se, joka väittää itseään tai jotain toista synnittömäksi (=täydellisen hyväksi), tekee Jumalasta valehtelijan?
- Millainen on Jumalan rakkaus?
- Mitä konkreettista Jumala on tehnyt osoittaakseen, miten paljon hän rakastaa ihmistä?
- Kuka sinua rakastaa? Oletko joskus kokenut Jumalan rakkautta?
- Mikä voi erottaa ihmisen Jumalan rakkaudesta?
- Mikä yhdistää ihmisen synnit ja Jumalan rakkauden?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Uskontunnustuslaulu (67), Minä uskon Jumalaan (68), Kun on turva Jumalassa (100), Taivaan Isä suojan antaa (103), Jeesus, meitä kosketa nyt (168)
NSV: Luojan kaunein ajatus (6), Pyhiinvaeltaja laulu (37), Pyhä Jumala (56), Tänään häneen uskon (63), Turvapaikka (100), Ylistäkäämme Jumalaa (110), Vuorilaulu (111), Soi sydämeni kiitosta (112)
ES: Soi sydämeni kiitosta (62), Krusifiksin juurella (66), Pyhiinvaeltajan laulu(84), Sun luoksesi (153)
ES": Tänään häneen uskon (56), Sä Herra armon tuoja (38), Taisteluni (98), Toisiamme siunaten (138)

8. Rukous

Kiitos, Taivaan Isä, siitä, että sinä annat syntimme anteeksi. Kiitos, että lähetit Jeesuksen sovittamaan syntimme. Ja kiitos siitä, että mikään ei erota meitä sinun rakkaudestasi, vaan saamme aina tulla sinun luoksesi. Aamen.

JUMALAN SOTAVARUSTUS

1. Raamatunkohta

Ef. 6: 10–18
10. Lopuksi: vahvistukaa Herrassa, ottakaa voimaksenne hänen
väkevyytensä. 11. Pukekaa yllenne Jumalan taisteluvarustus, jotta voisitte
pitää puolianne Paholaisen juonia vastaan. 12. Emmehän me taistele
ihmisiä vastaan vaan henkivaltoja ja voimia vastaan, tämän pimeyden maailman
hallitsijoita ja avaruuden pahoja henkiä vastaan. 13. Ottakaa siis yllenne Jumalan
taisteluvarustus, niin että kykenette pahan päivän tullen tekemään vastarintaa ja
selviytymään taistelusta pystyssä pysyen. 14. Seiskää lujina! Kiinnittäkää vyöksenne
totuus, pukeutukaa vanhurskauden haarniskaan 15. ja sitokaa jalkineiksenne alttius
julistaa rauhan evankeliumia. 16. Ottakaa kaikessa suojaksenne uskon kilpi, jolla voitte
sammuttaa pahan palavat nuolet. 17. Ottakaa myös pelastuksen kypärä, ottakaa Hengen
miekka, Jumalan sana. 18. Tehkää tämä kaikki rukoillen ja anoen. Rukoilkaa joka hetki
Hengen antamin voimin. Pysykää valveilla ja rukoilkaa hellittämättä kaikkien pyhien
puolesta.

Pointti: Jumalan voimalla ihminen voi vastustaa pahaa.

2. Ydinopetus

Maailmassa on kaksi persoonallista voimaa, jotka ovat toistensa vastakohtia: Jumala ja Paholainen. Jokainen ihminen on jommankumman puolella. Koska Paholainen vastustaa Jumalaa, hän pyrkii myös houkuttelemaan ihmisiä puolelleen. Siksi Paholaista pitää vastustaa.
Paholainen houkutteli jo ensimmäisiä ihmisiä paratiisissa. Hänen väitteensä oli se, että Jumalan sana ei ole totta. Samalla tavalla Paholainen on houkutellut ihmisiä vastustamaan Jumalan sanaa koko ihmiskunnan historian ajan. Kun Jumalan sana unohdetaan, ei unohdeta vain hänen käskyjään, vaan myös kaikki lupaukset ja todistukset Jumalan rakkaudesta ihmistä kohtaan. Paholainen haluaisikin ihmisen unohtavan erityisesti Jumalan rakkauden – Paholainen itse ei rakasta ketään.

Ihminen on kuitenkin voimaton taistelemaan tätä pahaa vastaan. Siksi Paavali kehottaa jokaista kristittyä pukeutumaan Jumalan taisteluvarustukseen. Kyse ei siis ole oman itsen tai joidenkin omien hyvien puolien vahvistamisesta, vaan kokonaan Jumalan työstä meidän puolustukseksemme.

Paavalin kuvaama taisteluvarustus on ulkoisesti samanlainen kuin raskaasti varustellun roomalaislegioonalaisen. Jokaisella varusteella on oma tehtävänsä:
- Vyö pitää viittaa ylhäällä niin, että kulkeminen on helppoa. Vyöhön myös kiinnitettiin miekka. Vyö kuvaa totuutta siitä, että Jumala on olemassa ja voi auttaa.
- Rintaa, eli myös sydäntä, suojaa haarniska. Kristuksen vanhurskaus suojaa elintärkeän sydämeni kokonaan.
- Kengät auttavat eteenpäin kulkemisessa, varsinkin kivikkoisessa maastossa. Evankeliumin eteenpäin vieminenkin on Jumalan teko, sillä kristitty kulkee hänen ”saappaissaan”.
- Palavat nuolet olivat roomalaisajan pelätyimpiä aseita. Usko Kristukseen suojaa sekä ulkoapäin että omasta mielestä tuleviin syytöksiin.
- Jeesuksen antama pelastus varjelee meitä taistelukypärän tavoin.
- Miekka, jolla taistelija voi iskeä takaisin, on Jumalan sana eli Raamattu. Raamatun sanalla Jeesuskin vastasi Paholaisen kiusauksiin erämaassa. Siksi meidänkin on erittäin tärkeä lukea ja opetella Raamatun sanaa.

Tässä taisteluvarustuksessa oleellisinta on se, että kaikki sen osat ovat Jumalan antamia.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Paholainen

Paholainen on Jumalan vastustaja, joka kuvataan Raamatussa persoonalliseksi henkilöksi. Paholainen pyrkii olemaan Jumalan kaltainen, mutta valheellisesti ja ilman rakkautta, ja hän haluaa vastustaa Jumalan hyvää työtä maailmassa. Paholainen houkutteli paratiisissa ensimmäiset ihmiset kääntymään Jumalan käskyä vastaan. Jeesus kutsui Paholaista ”valheen isäksi”. Jeesus voitti Paholaisen vallan kuollessaan ristillä. Lopullisesti Paholainen tuhotaan aikojen lopulla.

Taisteluvarustus

Paavalin kuvaama taisteluvarustus on Jumalan oma varustus. Vanhassa testamentissa puhutaan näistä eri varusteista Messias-ennustusten yhteydessä. Esim. Jesajan Messias-ennustuksissa (Jes. 11 ja 52) kerrotaan, että tulevalla Messiaalla on ”vanhurskaus varustuksena ja uskollisuus vyönä” (Jes. 11: 5) ja siitä, kuinka ”ihanat ovat ilosanoman tuojan askelet” (Jes. 52: 7).

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Mietitään yhdessä erilaisia ikäviä tilanteita, joihin itse kukin voi arjessaan joutua. Esim. kiusaaminen, sairastuminen, yksin jääminen, epäonnistuminen, myöhästyminen, läheisen kuolema. Kirjoitetaan näitä tilanteita kukin omalle paperilleen. Kirjoitetaan niin monta lappua kuin osallistujia on (saman ikävän tilanteen voi kirjoittaa useampaankin lappuun).

Mennään pareittain. Toinen lukee lapustaan ikävän tilanteen, johon toinen lukee ”vastaukseksi” Ef. 6: 14–18:
”14. Seiskää lujina! Kiinnittäkää vyöksenne totuus, pukeutukaa vanhurskauden haarniskaan 15. ja sitokaa jalkineiksenne alttius julistaa rauhan evankeliumia. 16. Ottakaa kaikessa suojaksenne uskon kilpi, jolla voitte sammuttaa pahan palavat nuolet. 17. Ottakaa myös pelastuksen kypärä, ottakaa Hengen miekka, Jumalan sana. 18. Tehkää tämä kaikki rukoillen ja anoen. Rukoilkaa joka hetki Hengen antamin voimin.”

Mietitään pareittain tai koko ryhmä yhdessä, mitä kussakin tilanteessa esim. totuuden vyö, uskon kilpi tai Hengen miekka voisi tarkoittaa.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Uskon kilpi

Pelataan polttopalloa pienessä ryhmässä. Pallon sijasta voidaan käyttää esim. paperitolloja, joita voi olla useampiakin valmiina ringin ulkopuolella. Polttajia on yksi tai useampia, pelaajien määrän mukaan. Ringin sisällä olevilla (poltettavilla) on jokaisella kädessään Raamattu. Raamatulla saa estää osumia. Jos paperitollo osuu Raamattuun, poltettava ei pala. Vain itse pelaajaan osunut pallo tekee palon. Palanut siirtyy pois ringistä.

Jumalan sotavarustus

Piirretään yhdessä hahmo, jolla on raamatunkohdassa mainitut varusteet päällään. Voidaan myös askarrella näitä varusteita esim. pahvista, ja pukea yksi osallistuja varusteisiin nimeämällä ne yksi kerrallaan raamatunkohdan mukaan.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Millaista pahaa sinä olet joutunut vastustamaan?
- Mitä voivat olla pahan palavat nuolet?
- Mitä eri taisteluvarustuksia raamatunkohdassa lueteltiin?
- Voiko ihminen itse rakentaa nämä varusteet? Jos ei, mistä ne saadaan?
- Miksi Jumala haluaa antaa omilleen taisteluvarustuksen?
- Millä tavalla kristittyjä vastaan hyökätään?
- Missä arkipäivän tilanteessa voi ottaa suojaksi esim. uskon kilven? Tai Hengen miekan (=Raamatun)?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Koskea minua, Henki (45), Minä tahdon laulaa ja riemuita (62), Uskontunnustuslaulu (67), Minä uskon Jumalaan (68), Kun on turva Jumalassa (100), Tule mukaan, taivaan lsä (146)
NSV: Totuuden Henki (91), Valoa (92), Kuljeta ja johda (94), Tule kaikeksi mulle (96), Turvapaikka (100), Silloin kun en itse jaksa (102)
ES: Älä pelkää (70), Kuljeta ja johda (72), Tule kaikeksi mulle (74), Sinun varaasi kaiken laitan (145)
ES”: Tartu käteen Jumalan (36), Älä pelkää (112), Askeleissasi kulkea saan (136), Me tulemme luoksesi suojaan (178), Kuljeta ja johda (184), Käy, Herra, meitä siunaamaan (192)

8. Rukous

Rakas Jeesus, anna meille voimaa ja viisautta vastustaa pahaa. Kiitos siitä, että olet aina meidän kanssamme. Aamen.

RAKASTAKAA TOISIANNE

1. Raamatunkohta

1. Joh. 4: 7–21, Kol. 3: 12–14

Rakkaat ystävät, rakastakaamme toisiamme, sillä rakkaus on Jumalasta.
Jokainen, joka rakastaa, on syntynyt Jumalasta ja tuntee Jumalan. 8. Joka ei rakasta, ei ole oppinut tuntemaan Jumalaa, sillä Jumala on rakkaus. 9. Juuri siinä Jumalan rakkaus ilmestyi meidän keskuuteemme, että hän lähetti ainoan Poikansa maailmaan, antamaan meille elämän. 10. Siinä on rakkaus - ei siinä, että me olemme rakastaneet Jumalaa, vaan siinä, että hän on rakastanut meitä ja lähettänyt Poikansa meidän syntiemme sovitukseksi.

11. Rakkaat ystävät! Kun Jumala on meitä näin rakastanut, tulee meidänkin rakastaa toisiamme. 12. Jumalaa ei kukaan ole koskaan nähnyt. Mutta jos me rakastamme toisiamme, Jumala pysyy meissä ja hänen rakkautensa on saavuttanut meissä päämääränsä.

13. Me pysymme hänessä ja hän pysyy meissä; tämän me tiedämme siitä, että hän on antanut meille Henkeään. 14. Me olemme nähneet, että Isä on lähettänyt Poikansa maailmaan pelastajaksi, ja siitä me todistamme. 15. Joka tunnustaa Jeesuksen Jumalan Pojaksi, hänessä Jumala pysyy, ja hän pysyy Jumalassa. 16. Me olemme oppineet tuntemaan Jumalan rakkauden kaikkia meitä kohtaan ja uskomme siihen. Jumala on rakkaus. Se, joka pysyy rakkaudessa, pysyy Jumalassa, ja Jumala pysyy hänessä. 17. Jumalan rakkaus on saavuttanut meissä täyttymyksensä, kun me tuomion päivänä astumme rohkeasti esiin. Sellainen kuin Jeesus on, sellaisia olemme mekin tässä maailmassa. Pelkoa ei rakkaudessa ole, 18. vaan täydellinen rakkaus karkottaa pelon. Pelossahan on jo rangaistusta; se, joka pelkää, ei ole tullut täydelliseksi rakkaudessa. 19. Joka rakastaa Jumalaa, rakastaa myös veljeään. Me rakastamme, koska Jumala on ensin rakastanut meitä. 20. Jos joku sanoo rakastavansa Jumalaa mutta vihaa veljeään, hän valehtelee. Sillä se, joka ei rakasta veljeään, jonka on nähnyt, ei voi rakastaa Jumalaa, jota ei ole nähnyt. 21. Tämän käskyn me olemmekin häneltä saaneet: joka rakastaa Jumalaa, rakastakoon myös veljeään.

12. Te, jotka olette Jumalan valittuja, pyhiä ja hänelle rakkaita, pukeutukaa siis sydämelliseen armahtavaisuuteen, ystävällisyyteen, nöyryyteen, lempeyteen ja kärsivällisyyteen. 13. Pitäkää huolta, että tulette toimeen keskenänne, antakaa anteeksi toisillenne, vaikka teillä olisikin moittimisen aihetta. Niin kuin Herra on antanut teille anteeksi, niin antakaa tekin. 14. Mutta kaiken kruunuksi tulkoon rakkaus, sillä se tekee kaiken täydelliseksi.

Pointti: Jumala rakastaa ja antaa anteeksi – hän antaa meille voiman tehdä samoin.

2. Ydinopetus

Rakkaus on asia, josta on aina kirjoitettu, laulettu ja puhuttu paljon. Ihmisten välisessä rakkaudessa korostetaan usein tunteita. Jumalan rakkaus on kuitenkin muutakin kuin vain tunnetta. Jumalan rakkaus ei ole riippuvainen sen kohteen rakastettavuudesta. Itse asiassa me ihmiset emme edes ansaitsisi Jumalan rakkautta.

Kaikki hyvä, mitä maailmassa on, on lähtöisin Jumalasta – myös ihmisten välinen rakkaus. Jumalan rakkautta kokenut ihminen voi itsekin oppia rakastamaan, jopa niitä, joita kohtaan hänellä ei luonnostaan olisi mitään rakkauden tunteita. Jumala antaa

ihmiselle rakkaudessaan synnit anteeksi Jeesuksen tähden. Ihmistenkin tulee antaa toisilleen anteeksi. Rakkaus ja anteeksiantamus kulkevat käsi kädessä. Siltä, jota rakastaa, on helpompi pyytää anteeksi – ja toisaalta sitä, jolta on pyytänyt anteeksi, on helpompi rakastaa. Sekä rakastamiseen että anteeksipyytämiseen ja –antamiseen voimme pyytää apua Jumalalta.

Jumalan rakkaus näkyi selkeimmin siinä, että hän lähetti Jeesuksen maailmaan. Jeesus näytti elämällään ja toiminnallaan ihmisille, millainen Jumala on. Hän opetti, paransi ja puolusti myös niitä, joita ihmiset eivät pitäneet rakkauden arvoisina. Jumalan rakkaus ihmistä kohtaan huipentui Jeesuksen ristinkuolemassa. Jumala itse kärsi syntien rangaistuksen, joka olisi kuulunut ihmiselle itselleen. Jeesuksen risti kertoo Jumalan rakkauden ja anteeksiantamuksen suuruudesta. Suurinta on Jumalan rakkaus meitä kohtaan, ei meidän rakkautemme Jumalaa tai muita ihmisiä kohtaan.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Rakkaus

Uuden testamentin alkukielessä, kreikassa, on kaksi rakkautta merkitsevää sanaa, ”filia” ja ”agape”. ”Filia” tarkoittaa tunteellista rakkautta, ”Agape” taas jumalallista, uhrautuvaa rakkautta. Agape-rakkauden lähde on itse Jumala – hän rakastaa ensin ihmistä, sitten ihminenkin voi rakastaa toista ihmistä.

Tuomion päivä

Matteuksen evankeliumissa (Matt.25) Jeesus kertoo viimeisestä tuomiosta, jossa hän itse tuomitsee kuninkaana koko ihmiskunnan: toiset taivaaseen ja toiset kadotukseen. Jeesuksen rakkauden ja anteeksiannon elämänsä aikana vastaanottaneet voivat mennä rohkeasti tuomiolle, sillä heitä ei tuomita kadotukseen.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

1. Joh. 4:10

Opetellaan Johanneksen kirjeen katkelmasta jae 10 ulkoa. Tämä jae on raamatunkohdan ydin. Mennään n. kolmen hengen ryhmiin. Ohjaaja on jakanut jakeen seitsemään osaan (alla riveittäin) ja kirjoittanut/tulostanut osat paperille:

Siinä on rakkaus
– ei siinä, että
me olemme rakastaneet Jumalaa,
vaan siinä, että
hän on rakastanut meitä
ja lähettänyt Poikansa
meidän syntiemme sovitukseksi.

Seitsemän paperinpalaa piilotetaan jollekin sovitulle alueelle (jokaiselle ryhmälle eri paikkaan) tai esim. paksun kirjan sivujen väliin ja ryhmät etsivät ne ja laittavat järjestykseen. Kun kaikki ovat saaneet jakeen osat oikeaan järjestykseen, kiinnitetään yhdet laput oikeassa järjestyksessä esim. taululle kaikkien nähtäväksi. Luetaan jae yhteen ääneen. Joku osallistujista saa ottaa pois yhden valitsemansa lapun. Sanotaan jae taas uudestaan yhdessä ääneen muistellen ulkoa puuttuva osa. Jatketaan lappujen poistamista ja ääneen lausumista niin kauan, että viimein sanotaan jae kokonaan ulkomuistista.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Rakkaus-pikalasku

Ohjaaja lukee Johanneksen kirjeen katkelman ääneen, osallistujat vain kuuntelevat. Lukemisen jälkeen arvataan, kuinka monta kertaa sana ”rakkaus” esiintyy Johanneksen kirjeen katkelmassa. Ei kerrota oikeaa vastausta, vaan arvaamisen jälkeen pidetään kilpailu: osallistujat saavat avata Raamatut ja laskea rakkaus-sanojen (myös sanan johdannaisten, esim. rakastaa) lukumäärän raamatunkohdasta. Nopeimmin laskenut voittaa. Tämän jälkeen tiedetään myös, kuka voitti (tai pääsi lähimmäksi) arvauskilpailussa.

Hyvät sanat

Leikataan jokaiselle osallistujalle paperista sydän, ja laitetaan sydämen toiselle puolelle oma nimi. Asetutaan rinkiin istumaan (jos osallistujia on paljon, voi tehdä useammankin ringin). Laitetaan sydämet kiertämään: jokaiseen sydämeen saa kirjoittaa jonkin hyvän asian siitä henkilöstä, jonka sydän on.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Millaisia asioita sinulle tulee mieleen sanasta ”rakkaus”?
- Millaista on oikea rakkaus?
- Millaista on Jumalan rakkaus?
- Mikä on rakkauden vastakohta tämän raamatunkohdan perusteella?
- Oletko sinä päässyt joskus eroon jostain pelostasi?
- Milloin viimeksi olet pyytänyt anteeksi joltain?
- Miltä anteeksipyytäminen tuntuu? Entä anteeksisaaminen?
- Miksi meidän pitäisi antaa toisillemme anteeksi?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: On ilo olla yhdessä (59), Taivaan Isä suojan antaa (103), Käteeni tartu (121), Kuule, Isä taivaan (167), Näin rauhaa rakennamme (169)
NSV: Sama taivas, sama maa (2), Rakkaus on lahja Jumalan (13), Voi hänen rakkauttaan (48), Valo (64), Minä uskon (67), Halleluja, tunnet sydämeni (107),
ES: Kiitos Isän ja Pojan ja Totuuden Hengen (54), Voi hänen rakkauttaan (109), Käännä katseesi Jeesukseen (152), Vedet jo virratkaa (167)
ES”: Sama taivas, sama maa (22), Minä uskon (46), Sovinnon laulu (120), Halleluja, tunnet sydämeni (152),

8. Rukous

Rakas Taivaan isä, opeta meitä rakastamaan toisiamme ja anna meille voimaa pyytää ja antaa anteeksi. Kiitos siitä, että sinä rakastat meitä ja annat pahat tekomme anteeksi. Aamen.

JEESUKSEN PALUU

1. Raamatunkohta

Matt. 25: 1–13

1.”Silloin taivasten valtakunta on oleva tällainen. Oli kymmenen morsiusneitoa, jotka ottivat lamppunsa ja lähtivät sulhasta vastaan. 2. Viisi heistä oli tyhmää ja viisi viisasta. 3. Tyhmät ottivat lamppunsa mutta eivät varanneet mukaansa öljyä. 4. Viisaat sitä vastoin ottivat lampun lisäksi mukaansa öljyastian. 5. Kun sulhanen viipyi, heitä kaikkia alkoi väsyttää ja he nukahtivat. 6. Mutta keskellä yötä kuului huuto: ’Ylkä tulee! Menkää häntä vastaan!’ 7. Silloin kaikki morsiusneidot heräsivät ja panivat lamppunsa kuntoon. 8. Tyhmät sanoivat viisaille: ’Antakaa meille vähän öljyä, meidän lamppumme sammuvat.’ 9. Mutta viisaat vastasivat: ’Emme me voi, ei se riitä meille kaikille. Menkää ostamaan kauppiailta.’ 10. Mutta kun he olivat ostamassa öljyä, sulhanen tuli. Ne, jotka olivat valmiit, menivät hänen kanssaan häätaloon, ja ovi suljettiin. 11. Jonkin ajan kuluttua toisetkin saapuivat sinne ja huusivat: ’Herra, Herra, avaa meille!’ 12. Mutta hän vastasi: ’Totisesti, minä en tunne teitä.’ 13. ”Valvokaa siis, sillä te ette tiedä päivää ettekä hetkeä.

(Jeesus kertoo paluuseensa liittyvistä tapahtumista Mark. 13: 24–32)

Pointti: Jeesus palaa hakemaan omiaan.

2. Ydinopetus

Jeesus lupasi opetuslapsilleen, että hän tulee vielä kerran takaisin. Maailma, jossa elämme, tulee muuttumaan silloin. Toiset pääsevät Jeesuksen kanssa taivaaseen, toiset joutuvat kadotukseen. Tästä asiasta Jeesus kertoo myös vertauksessaan tyhmistä ja viisaista morsiusneidoista.

Jeesuksen paluu ja siihen liittyvät tapahtumat voivat tuntua pelottaviltakin. Mutta sillä, joka uskoo Jeesukseen, ei ole mitään pelättävää. Uskovia odottaa suuri, iloinen juhla ja ikuinen elämä Jumalan kanssa, missä ei ole mitään ikävää eikä huolta. Niin kuin vertauksen öljy, ihmisen uskokin on henkilökohtaista, eli sitä ei voi luovuttaa tai lainata toiselle. Sen sijaan omasta uskostaan voi kertoa, jotta toisetkin uskoisivat ja saisivat ”öljyä lamppuihinsa”.

Jeesus sanoi kerran, että hän on elämän valo. Häneen uskovien ihmisten lampuissa palaa aina tuli, tuntui miltä tuntui. Ihmisen pelastus ja taivaaseen pääseminen riippuu yksin Jeesuksesta ja Jumalan antamasta uskon lahjasta. Usko syntyy, kasvaa ja kestää, kun rukoilemme, luemme Raamattua ja opettelemme tuntemaan Jumalaa myös yhdessä muiden uskovien kanssa.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Ylkä

= sulhanen

Lamppu

Jeesuksen aikana lamput olivat savesta tehtyjä litteitä, käden kokoisia öljylamppuja. Niiden sisällä oli öljyä ja sydänlanka tuli ulos lampun nokasta, mihin liekki sitten sytytettiin. Kun öljy loppui, lamppu ei enää voinut palaa.

Jeesuksen ajan häät

Häät olivat suuri koko suvun ja kyläyhteisön juhla, jotka kestivät useita päiviä. Morsiusneidot valmistelivat morsianta tämän kotona kylvettäen ja pukien hänet juhlaa varten. Sulhanen tuli saattueensa kanssa hakemaan morsianta morsiusneitoineen omaan kotiinsa juhla-aterialle, joka syötiin myöhään illalla, kun oli jo pimeää. Oli kunnia-asia olla valmistautunut tähän kulkueeseen mm. palavin lampuin.

Kun Raamatussa puhutaan hääjuhlista, sillä tarkoitetaan yleensä taivasta. Tämäkin vertaus on osa Jeesuksen pidempää puhetta, jossa hän kertoo viimeisistä ajoista.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Näytelmä nykyajassa

Mietitään tilanteita, joissa joku myöhästyy juhlasta tai muusta tärkeästä tapahtumasta sen takia, ettei ole valmistautunut hyvin (esim. juhlavaatteita puuttuu jokin tärkeä osa, matkalippu on hankkimatta, auton bensatankki tyhjenee, herätyskello ei soi jne.). Näytellään tilanteet ryhmissä.

Päiväkirja

Jaetaan ryhmä kahteen osaan. Toiset ovat viisaita, toiset tyhmiä morsiusneitoja. Jokainen kirjoittaa hääpäivän iltana päiväkirjaansa muutaman lauseen (tehdään yksilötehtävänä). Luetaan päiväkirjatekstit ääneen, ensin tyhmien ja sitten viisaitten morsiusneitojen.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Öljyn siirtäminen

Pareille annetaan kaikille samankokoiset mittakupit ja toiseen astiaan (esim. taikinakulhoon) kaikille saman verran ruokaöljyä. Parit kilpailevat siitä, kuka ehtii ensimmäisenä siirtää öljyä teelusikoilla mittakuppiin edeltä sovittu määrä. Voidaan toteuttaa myös yksilökilpailuna, mutta on parityönä hauskempi. Huom! Sotkua varmaan syntyy, joten kannattaa varata sanomalehteä tai muoviliina kulhojen alle tai suorittaa kilpailu ulkona esim. nurmikolla tai käyttää öljyn sijasta vettä.

Ylkä tulee

Kuljetaan silmät kiinni sovitussa tilassa. Ohjaaja siirtyy leikkiöiden huomaamatta huoneen tai leikkialueen nurkkaan ja huutaa: ”Ylkä tulee!” Tällöin leikkijät saavat avata silmänsä ja juosta nopeasti ohjaajan luokse. Viisi ensimmäistä hänen luokseen ehtinyttä (tai ensimmäinen, jos leikkijöitä on vain vähän) saa pisteen esim. koskettamalla häntä käteen. Pisteensaajille voi antaa jonkin pienen merkin, esim. pienen kiven tms., joita mahtuu pitämään kädessä useampiakin kerralla. Leikitään muutama kierros ja katsotaan, kuka sai eniten pisteitä.

Öljylamppu

Leikataan ruskeasta paperista iso öljylamppu (esim. A2-kokoisesta paperista). Teipataan lamppu pöydälle, jonka ympärille mahtuu hyvin seisomaan. Pohditaan hetken hiljaa omassa mielessä, mitä itse kukin haluaisi sanoa Jeesukselle, jos hän tulisi nyt takaisin. Jokaiselle annetaan kynä. Käydään kirjoittamassa lamppuun viestejä Jeesukselle hiljaisuuden vallitessa. Taustalla voi soida rauhallinen musiikki. Viestit voivat olla myös kysymyksiä ja niitä saa kirjoittaa useampiakin.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Oletko joskus myöhästynyt jostain tärkeästä paikasta?
- Miltä niistä morsiusneidoista, jotka eivät päässeet juhliin, mahtoi tuntua, kun he huomasivat ettei heillä ole tarpeeksi öljyä?
- Miksi toiset eivät lainanneet tai antaneet heille omaa öljyään?
- Millaisia asioita ihminen ei voi lainata toiselle? Millaisia voi?
- Tässä kertomuksessa hääjuhla tarkoittaa taivasta. Millä tavalla ihminen pääsee taivaaseen? Eli mitä öljy voisi tässä vertauksessa tarkoittaa?
- Miltä sinusta tuntuu ajatus siitä, että Jeesus tulee vielä takaisin?
- Millä tavalla ihminen voi valmistautua Jeesuksen paluuseen?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Sinä olet kuninkaamme(31), Kun on turva Jumalassa (100), Jeesus, meitä kosketa nyt (168)
NSV: Tartu käteen Jumalan(5)Kahden maan kansalainen (36), Älä pelkää (61), Tänään häneen uskon (63), On kaikki valmista (72), Hän pitää meistä huolen (75), Käy, Herra, meitä siunaamaan (83), Turvapaikka (100)
ES: Niin kuin hopeaa (40), Askeleissasi kulkea saan (42), Elämä on nyt (52), Liekkilaulu (128), Sun luoksesi (153)
ES": Kahden maan kansalainen (96), Älä pelkää (112), Askeleissasi kulkea saan (136), Elämä on nyt (150), Käy, Herra, meitä siunaamaan (192),

8. Rukous

Rakas Jeesus, kiitos siitä, että sinä tulet takaisin noutamaan omasi taivaaseen. Anna meille uskoa sinuun, niin että olisimme valmiita, kun tulet. Opeta meitä elämään sinun tahtosi mukaan. Aamen.

VIIMEINEN TUOMIO

1. Raamatunkohta

Matt. 25: 31–46

31. ”Kun Ihmisen Poika tulee kirkkaudessaan kaikkien enkeliensä kanssa,
hän istuutuu kirkkautensa valtaistuimelle. 32. Kaikki kansat kootaan
hänen eteensä, ja hän erottaa ihmiset toisistaan, niin kuin paimen erottaa lampaat
vuohista. 33. Hän asettaa lampaat oikealle ja vuohet vasemmalle puolelleen. 34. Sitten
kuningas sanoo oikealla puolellaan oleville: ’Tulkaa tänne, te Isäni siunaamat. Te saatte
nyt periä valtakunnan, joka on ollut valmiina teitä varten maailman luomisesta asti.
35. Minun oli nälkä, ja te annoitte minulle ruokaa. Minun oli jano, ja te annoitte minulle
juotavaa. Minä olin koditon, ja te otitte minut luoksenne. 36. Minä olin alasti, ja te
vaatetitte minut. Minä olin sairas, ja te kävitte minua katsomassa. Minä olin vankilassa,
ja te tulitte minun luokseni.’

37. ”Silloin vanhurskaat vastaavat hänelle: ’Herra, milloin me näimme sinut nälissäsi
ja annoimme sinulle ruokaa, tai janoissasi ja annoimme sinulle juotavaa? 38. Milloin
me näimme sinut kodittomana ja otimme sinut luoksemme, tai alasti ja vaatetimme
sinut? 39. Milloin me näimme sinut sairaana tai vankilassa ja kävimme sinun luonasi?’
40. Kuningas vastaa heille: ’Totisesti: kaiken, minkä te olette tehneet yhdelle näistä
vähäisimmistä veljistäni, sen te olette tehneet minulle.’
41. ”Sitten hän sanoo vasemmalla puolellaan oleville: ’Menkää pois minun luotani, te
kirotut, ikuiseen tuleen, joka on varattu Saatanalle ja hänen enkeleilleen. 42. Minun
oli nälkä, mutta te ette antaneet minulle ruokaa. Minun oli jano, mutta te ette antaneet
minulle juotavaa. 43. Minä olin koditon, mutta te ette ottaneet minua luoksenne. Minä
olin alasti, mutta te ette vaatettaneet minua. Minä olin sairas ja vankilassa, mutta te ette
käyneet minua katsomassa.’

44. ”Silloin nämäkin kysyvät: ’Herra, milloin me näimme sinut nälissäsi tai janoissasi,
kodittomana tai alasti, tai sairaana tai vankilassa, emmekä auttaneet sinua?’ 45. Silloin
hän vastaa heille: ’Totisesti: kaiken, minkä te olette jättäneet tekemättä yhdelle näistä
vähäisimmistä, sen te olette jättäneet tekemättä minulle.’

46. ”Ja niin he lähtevät, toiset iankaikkiseen rangaistukseen, mutta vanhurskaat
iankaikkiseen elämään.”

Pointti: Jeesuksen seuraajat saavat iankaikkisen elämän.

2. Ydinopetus

Jeesuksen kertomus viimeisen tuomion tapahtumista herättää kysymyksiä. Miksi toiset ovat vuohia, toiset lampaita? Eikö meitä tuomitakaan uskon vaan tekojen perusteella? Miksi lampaat eivät muista hyviä tekojaan?

Jeesus on viimeisen tuomion tuomari, kuningas. Kuninkaana häntä olivat kohdelleet jo Matteuksen evankeliumin alussa mainitut Itämaan tietäjät, jotka toivat kuninkaallisia lahjoja vastasyntyneelle Messiaalle. Myös Matteuksen evankeliumissa esitetty Jeesuksen sukuluettelo painottaa hänen kuninkaallisia juuriaan.

Jeesus on viimeisellä tuomiolla myös paimen. Hän erottelee lampaat ja vuohet toisistaan, kuten kaikki tavallisetkin paimenet tekivät aina illan tullen. Päivällä lampaat ja vuohet laidunsivat yhdessä, mutta yöksi ne piti laittaa erilaisiin paikkoihin. Suljetussa tilassa

vuohet tulivat joskus aggressiivisiksi lampaille ja toisaalta pääsivät lampaille riittävästä matalasta aitauksesta helposti karkuun kiipeämällä tai hyppäämällä. Tämä erottelu johtui siis lampaiden ja vuohien erilaisuudesta.

Jeesus kutsuu oikealla puolellaan olevia, eli lampaita, vanhurskaiksi. Vanhurskas tarkoittaa Jumalalle kelpaavaa. Raamattu opettaa, että kukaan ihminen ei ole itsessään Jumalalle kelpaava, vaan kaikki ovat syntisiä. Jumalalle kelpaa se, joka turvaa Jeesuksen sovitustyöhön ristillä. Lampaat ovat siis lampaita sillä perusteella, että he ovat jo elämänsä aikana uskoneet Jeesukseen ja saaneet syntinsä Jeesuksen tähden anteeksi. Siksi viimeisellä tuomiolla kuningas Jeesus muistelee vain heidän hyviä tekojaan – vaikka toki he ovat syntiäkin tehneet. Heidän syntinsä on jo annettu anteeksi. Niiden taas, jotka eivät ole turvautuneet Jeesuksen sovitustyöhön elämänsä aikana, pitäisi päästä taivaaseen olemalla täysin synnittömiä. Siksi kuningas Jeesus muistelee tuomiolla sitä, mitä he eivät ole tehneet. Heidänhän olisi pitänyt elää täydellinen ja synnitön elämä, jotta olisivat omien tekojensa perusteella päässeet taivaaseen. Näistä ihmisistä on tullut vuohia jo elämänsä aikana – ei siksi, että he eivät olisi tehneet mitään hyvää, vaan siksi, että he eivät ole turvautuneet Jeesukseen. Viimeinen tuomio siis vain vahvistaa sen, miten ihminen on jo elämänsä aikana ottanut Jeesuksen kutsun vastaan.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Ihmisen Poika

Jeesus käytti itsestään nimitystä Ihmisen Poika erityisesti silloin, kun hän puhui viimeisistä ajoista ja omasta Messias-kutsumuksestaan. Jo Vanhassa testamentissa käytetään tätä nimeä tulevasta Messiaasta. Profeetta Daniel näki näyn ihmisen näköisestä hahmosta, joka saapui Jumalan eteen ja sai ikuisen vallan ja kuninkuuden (Dan. 7: 13–14). Tämä näky toteutui Jeesuksessa, joka ylösnousemuksensa jälkeen nousi Jumalan luokse ja viimeisinä päivinä tulee tuomitsemaan maailman.

Lampaat ja vuohet

Laumoissa, joita paimenet vartioivat, oli usein vuohia ja lampaita sekaisin. Päivällä ne kulkivat yhdessä laumassa, mutta illalla vuohet erotettiin lampaista. Raamatussa lampaat kuvaavat usein Israelin kansaa, UT:ssa myös Jeesuksen seuraajia.

Vanhurskas

Tarkoittaa ”Jumalalle kelpaava”. Ihmisestä tulee Jumalalle kelpaava kahdella tavalla: täydellisesti lakia noudattamalla (mihin ei ole pystynyt kukaan muu kuin Jeesus) tai Jeesuksen ristillä tekemään sovitustyöhön turvautumalla.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Piirros

Tehdään pareittain piirros. Jaetaan piirustuspaperi ensin viivalla kahtia. Viivan kummallekin puolelle piirretään asioita ja esineitä, jotka kuuluvat yhteen, mutta ovat kuitenkin erillisiä. Esim. lammas ja vuohi (samassa laumassa), haarukka ja veitsi, kirje ja kirjekuori, pilvi ja taivas... Yritetään keksiä mahdollisimman monta tällaista paria. Kun piirrokset ovat valmiita, katsotaan niitä yhdessä. Kiinnitetään huomiota siihen, että viivan eri puolilla olevat esineet tai asiat ovat erillisiä, vaikka ne yleensä nähdään yhdessä. Samoin lampaat ja vuohet eivät tulleet lampaiksi ja vuohiksi tuomion hetkellä, vaan olivat niitä jo ennen tuomiota.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Hyvät teot

Mennään pareittain. Vuorotellen kysytään toiselta: ”Mitä haluaisit, että teen sinun hyväksesi?” Toinen saa pyytää jotain sellaista, minkä toteuttaminen on mahdollista, esim. raamatunkohdassa mainitut ruoan ja juoman antaminen, vaatettaminen (= lisävaatteiden päälle pukeminen), sairaan ja vangin luona vierailu (näytellään sairasta tai vankia) tai jotain muuta, esim. toiselle lukemista, niskan hieromista, pelin pelaamista toisen kanssa tms.

Risti

Piirretään taululle tai isolle paperille risti. Ristin sisään jokainen voi käydä kirjoittamassa asioita, joita voidaan tehdä Jeesukselle. Huom! Kaikki toisille ihmisille tehdyt teot on – raamatunkohdan mukaan – tehty myös Jeesukselle.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Millaiselta tuntuu seisoa odottamassa tuomiota?
- Kuinka moneen ryhmään ihmiset jaetaan viimeisellä tuomiolla?
- Millä perusteella ihmiset jaetaan kahteen ryhmään?
- Ihmiset ovat joko lampaita tai vuohia jo tuomiolle tultaessa. Milloin ihmisistä on tullut lampaita tai vuohia?
- Millaisia yllätyksiä viimeisellä tuomiolla tulee?
- Miksi ne, jotka pääsevät taivaaseen, eivät muista hyviä tekojaan?
- Millä tavalla voimme tehdä hyviä tekoja Jeesukselle?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Herraa hyvää kiittäkää (114), Mä kiitän Herraa (116), Kuljen porteista kiittäen (118), Kiitän sua, Jeesus (119)
NSV: Sama taivas, sama maa (2), Laula ihmiselle (8), Pyhiinvaeltajan laulu (37), Swing low (38), Ylitse merten (39), Minä uskon (67)
ES: Pyhiinvaeltajan laulu (84), Laula ihmisille (140), Swing low (38), Onko suurempaa ihmettä (109), Sinun on valtakunta (133)
ES”: Sama taivas, sama maa (22), Laula ihmisille (24), Ylitse merten (42), Swing low (58), On meillä unelma (124), Sillä sinun on valtakunta (132)

8. Rukous

Rakas Taivaan Isä, anna meille meidän syntimme anteeksi. Kiitos siitä, että saamme olla omiasi, kun uskomme Jeesukseen, etkä hylkää meitä koskaan. Aamen.

JUMALA HALLITSEE

1. Raamatunkohta

Ilm. 7: 9–17

9. Tämän jälkeen näin suuren kansanjoukon, niin suuren, ettei kukaan kyennyt sitä laskemaan. Siinä oli ihmisiä kaikista maista, kaikista kansoista ja heimoista, ja he puhuivat kaikkia kieliä. He seisoivat valtaistuimen ja Karitsan edessä yllään valkeat vaatteet ja kädessään palmunoksa 10. ja huusivat kovalla äänellä:
- Pelastuksen tuo meidän Jumalamme, hän, joka istuu valtaistuimella, hän ja Karitsa!
11. Kaikki enkelit seisoivat valtaistuimen, vanhinten ja neljän olennon ympärillä, ja he heittäytyivät kasvoilleen valtaistuimen eteen ja osoittivat Jumalalle kunnioitustaan 12. sanoen:
- Aamen. Ylistys ja kirkkaus, viisaus, kiitos, kunnia, valta ja voima meidän Jumalallemme aina ja ikuisesti! Aamen.
13. Yksi vanhimmista kysyi minulta: ”Keitä nämä valkeavaatteiset ovat? Mistä he ovat tulleet?” 14. Minä vastasin: ”Herra, sinä sen tiedät.” Hän sanoi minulle:
- Nämä ovat päässeet suuresta ahdingosta. He ovat pesseet vaatteensa ja valkaisseet ne Karitsan veressä. 15. Sen tähden he ovat Jumalan valtaistuimen edessä ja palvelevat häntä hänen pyhäkössään päivin ja öin, ja hän, joka istuu valtaistuimella, on levittänyt telttansa heidän ylleen. 16. Nälkä ei heitä enää vaivaa, ei jano, enää ei heitä polta aurinko eikä paahtava helle. 17. Karitsa, joka on valtaistuimen edessä, kaitsee heitä ja vie heidät elämän veden lähteille, ja Jumala pyyhkii heidän silmistään kaikki kyyneleet.

Pointti: Taivaassa on kaikki hyvin.

2. Ydinopetus

Kun tämä maailmanaika päättyy, pelastuneet kaikista maailmankolkista, kansoista ja kieliryhmistä kokoontuvat Jeesuksen valtaistuimen eteen. Kaikille on selvää, että heille on antanut pelastuksen Jeesus ja hänen uhriverensä, jonka hän vuodatti ristillä kaikkien ihmisten syntien sovitukseksi. Kukaan ei pelastu vetoamalla omiin hyviin tekoihinsa. Valkoiset vaatteet on saatu vain turvautumalla Jeesuksen sovitustyöhön.

Maailmassa on paljon hauskoja asioita, mukavia ihmisiä ja mielenkiintoisia harrastuksia. Mitään kokemaamme hauskuutta ei kuitenkaan voi verrata raamatunkohdan kertomaan tilanteeseen – siihen, että kaikki ikävä on täydellisesti poissa ja takana, ja Jeesus itse hallitsee ja pitää huolta. Mielikuvituksemme ja käsityskykymme eivät riitä siihen, että voisimme ymmärtää täysin, mitä tuossa tilanteessa tapahtuu. Mutta sen voimme Raamatun sanan perusteella tietää, että meidän ei tarvitse enää koskaan itkeä ja että saamme elää ikuisesti Jumalan täydellisessä hoidossa.

Jumalan pelastussuunnitelma on tullut päätökseensä. Paha on täydellisesti voitettu ja Jeesus hallitsee omiaan. Mikään ei voi olla hienompaa, kuin päästä kerran Jeesuksen hallitsemaan valtakuntaan taivaassa.

3. Taustaa, termejä, sananselityksiä

Taustaa

Jumala näyttää Johannekselle tässä näyssä asioita, jotka tapahtuvat maailman lopussa. Siinä pelastuneet ihmiset kaikkialta maailmasta seisovat Jeesuksen valtaistuimen edessä taivaassa. Pelastuneet ovat uskoneet Jeesuksen sovitustyöhön, eli ”ovat pesseet vaatteensa ja valkaisseet ne Karitsan veressä”. Verellä pesemisestä puhutaan jo

Vanhassa testamentissa: kun Israelin kansa valmistautui Siinain liittoon, he pesivät ensin vaatteensa ja sitten niihin pirskotettiin uhrieläimen verta liiton merkiksi (2. Moos. 19:10–11, 24: 4-8).

Karitsa

Karitsa tarkoittaa tässä Jeesusta. Johannes Kastaja kutsui Jeesusta Jumalan Karitsaksi, joka ottaa pois maailman synnin (Joh. 1: 29). Juutalaiset uhrasivat karitsoita mm. pääsiäisjuhlan aikaan syntien sovitukseksi. Jeesus oli täydellinen uhrikaritsa, joka uhrattiin koko maailman ihmisten puolesta, syntien tähden.

Valtaistuin

Valtaistuin merkitsee kuninkaallista valtaa, joka Jeesuksella on.

4. Raamatunkohtaan tutustuminen / opetuksen havainnollistaminen

Otsikot

Jokaiselle osallistujalle annetaan raamatunkohta monisteena, ilman otsikkoa. Jokainen antaa tekstille itse miettimänsä otsikon. Jos osallistujia on vähintään 4, voidaan jatkaa seuraavasti: Parit valitsevat kahdesta yhteisestä otsikostaan toisen yhteiseksi otsikokseen. Vastaavasti pari miettii toisen parin kanssa yhteisen otsikon. Voidaan jatkaa siihen asti, että otsikosta neuvottelijoita on korkeintaan kahdeksan. Jos osallistujia on enemmän, jäljellejääneistä otsikoista voidaan äänestää niin että saadaan koko ryhmälle yksi yhteinen otsikko.

Maassa – taivaassa

Voidaan toteuttaa isolle paperille tai taululle. Jaetaan paperi tai taulu kahteen osaan. Toiselle puolelle kirjoitetaan vapaasti asioita, joita ihmisen elämä maan päällä sisältää. Toiselle puolelle kirjoitetaan asioita, jotka koskevat ihmisen elämää taivaassa. Kirjoittamisen jälkeen voidaan jutella ohjaajan johdolla kirjoituksista.

5. Askartelu, leikki, tehtävä

Yhteinen piirros

Piirretään yhdessä isolle paperille raamatunkohdan tapahtumat. Paperi voidaan aluksi jakaa ”alueisiin”: valtaistuin, karitsa (Jeesus), enkelit, kansanjoukko. Valtaistuimelle annetaan suuri tila. Jokainen piirtää ainakin yhden ihmisen kansanjoukkoon valkoiset vaatteet päällä ja palmunoksa kädessä, mutta muuten tämä ihminen voi olla minkä kokoinen tai –näköinen hyvänsä).

Kansanjoukko voidaan toteuttaa myös niin, että piirretään vain valkoiset vaatteet ja leikataan lehdistä erinäköisiä päitä ja kasvoja ihmisille.

Vaihtoehtoisesti jokainen voi piirtää silmät kiinni omalle paperilleen kuvan siitä, millaiseksi kuvittelee raamatunkohdan tilanteen.

6. Yhdessä pohdittavaksi

- Millaista ajattelet taivaassa olevan?
- Mikä siellä on erilaista kuin maan päällä? Onko siellä jotain samanlaista?
- Kuka pääsee taivaaseen (tämän raamatunkohdan perusteella)?
- Millaisista fyysisistä vaivoista ihminen pääsee taivaassa eroon?
- Mitä tarkoittaa ahdinko? Millaisissa ahdingoissa ihmiset voivat elää?

- Miltä sinusta tuntuu ajatella tilannetta, että Jeesus on niin lähellä sinua, että voi pyyhkiä kyyneleet silmistäsi?
- Mikä on hienoin asia taivaassa?

7. Lauluehdotuksia

Lasten virsi: Kanteleeni (54), Onpa taivaassa tarjolla (55), Isän rakkaus (61), Kun on turva Jumalassa (100)
NSV: Käy, Herra, meitä siunaamaan (83), Jumalan valtakunta tulee (86), Turvapaikka (100), Te kaikki kansat tulkaa (109), Sydämemme laulaa (113), Vain yksi nimi (114), Shine, Jesus, shine (115)
ES: Elämä on nyt (52), Ylistän Herraa (57), Sillä sinun on valtakunta (133), Mennään kotiin (170)
ES": On meillä unelma (124), Luvattu maa (126), Sillä sinun on valtakunta (132), Elämä on nyt (150), Käy, Herra, meitä siunaamaan (192)

8. Rukous

Jeesus, kiitos siitä, että olet kuollut syntiemme tähden ristillä ja että sen perusteella mekin voimme päästä taivaaseen. Kiitos siitä, että olet valmistanut meille ihanan paikan, jossa saamme kerran elää ikuisesti sinun kanssasi ilman huolia ja vaivoja ja jossa sinä hallitset kuninkaana. Aamen.